CAPITOLUL 27

MEDIUL ÎNCONJURĂTOR ȘI SCHIMBĂRILE CLIMATICE

Introducere

Politica de mediu a UE reprezintă totalitatea obiectivelor şi priorităţilor de mediu, a metodelor de reglementare şi a instrumentelor de implementare a acestora, concepute pentru asigurarea utilizării durabile a resurselor naturale, prevenirea degradării calităţii mediului și pentru încurajarea întreprinderilor să „ecologizeze” economia și să contribuie la protejarea patrimoniului natural european, a sănătății și bunăstării cetățenilor UE.

Uniunea Europeană aplică unele dintre cele mai avansate standarde de protecție a mediului din lume, care se bazează pe principiile precauţiei, prevenirii, corectării poluării la sursă şi „poluatorul plăteşte”. Acestea se cuprind în mare parte în Capitolul 27 al acquis-ului Uniunii Europene și constituie 199 acte UE esențiale, dintre care 101 Regulamente, 51 Directive, 35 Decizii, 12 acte UE neobligatorii (recomandări, avize, comunicări, ghiduri și alte tipuri de acte) și peste 900 de acte complementare acestora, care reglementează domenii variate, toate ape fiind critice pentru garantarea unui mediu sănătos și echilibrat. De la legislaţia orizontală de mediu care cuprinde acele reglementări ce au în vedere evaluarea impactului de mediu, transparenţa şi circulaţia informaţiei, facilitarea procesului de luare a deciziei, dezvoltarea activităţii şi implicării societăţii civile în procesul decizional și până la legislaţia sectorială de mediu ce se referă la gestiunea deşeurilor, poluarea fonică, calitatea apei, calitatea aerului, controlul poluării industriale, protecţia naturii, protecţia solului, substanţe chimice periculoase, organisme modificate genetic şi protecţia civilă, legislația europeană în domeniul mediului oferă un ghid de bune practici care trebuie transpus și implementat cu rigurozitate.

Deși pe parcursul ultimilor ani au fost depuse eforturi mari pentru armonizarea legislației de mediu la cerințele UE în conformitate cu angajamentele Acordului de Asociere RM-UE, pentru a sprijini procesul de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană, este esențial ca legislația națională să fie aliniată total la aceste standarde înalte încă înainte de aderare, cu scopul de a pregăti sectorul de mediu de a le aplica după aderare și de a răspunde provocărilor globale în materie de protecție a mediului și schimbări climatice.

Capitolul 27 „Mediu” este organizat în 10 subcapitole tematice, fiecare abordând domenii specifice de protecție a mediu și anume:

- Subcapitolul 1. Legislația Orizontală - cuprinde circa 8 acte UE de bază care reglementează aspectele de evaluarea a impactului asupra mediului ale activităților economice planificate, de evaluare strategică de mediu a proiectelor de documente de politici și planificare, de asigurare a accesului la informația de mediu și de participare la procesul decizional în materie de mediu, de răspundere pentru daunele aduse mediului și pentru crimele ecologice, de gestionare a datelor spațiale, de asigurare a implementării programelor pentru mediu și acțiuni climatice (programe LIFE) ș.a.

- Subcapitolul 2. Managementul Deșeurilor - cuprinde circa 20 acte UE de bază care reglementează aspectele de gestionare a deșeurilor (autorizare, colectare, comercializare, valorificare, transportare, depozitare, control, raportare a datelor etc), de implementare a mecanismului de responsabilitate extinsă a producătorului pentru mai multe produse, cum ar fi deșeurile de echipamente electrice și electronice, deșeurile de ambalaje, de uleiuri uzate, deșeurile de baterii și acumulatori, vehicule scoase din uz și anvelope, precum și aspecte de management pentru anumite fluxuri de deșeuri (deșeuri de plastic de unică folosință, deșeuri de poluanți organici persistenți, deșeuri medicale, deșeuri miniere, deșeuri biodegradabile) și de promovare a economiei circulare ș.a.

- Subcapitolul 3. Calitatea Apelor - cuprinde circa 14 acte UE de bază care reglementează aspectele de gestionare şi protecţie a apelor de suprafaţă, a celor subterane, a terenurilor fondului apelor și a zonelor de protecție, inclusiv măsurile de prevenire şi de combatere a inundaţiilor, a eroziunii şi măsurile de contracarare a secetei şi a deşertificării, activităţile de captare şi folosinţă a apei, inclusiv de reutilizare a apei, activitățile de asigurare a standardelor de calitate a apelor , inclusiv a apei potabile și de îmbăiere, de deversare a apelor uzate şi a poluanţilor, alte activităţi care pot afecta semnificativ starea corpurilor de apă, inclusiv de monitoring a calității solurilor.

- Subcapitolul 4. Protecția Naturii și Conservarea Biodiversității - cuprinde circa 19 acte UE de bază care stabilesc reglementări pentru protecția și conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună pe cale de dispariție, precum și pentru restaurarea naturii și conservarea ecosistemelor naturale, conservarea păsărilor sălbatice, protecția animalelor utilizate în cercetări științifice, a celor din grădinile zoologice, comerțul cu specii de floră și faună sălbatică, utilizarea capcanelor, defrișările de păduri și comerțul cu produsele de lemn.

- Subcapitolul 5. Calitatea Aerului - cuprinde circa 10 acte UE de bază care reglementează aspectele de monitorizare și evaluare a calității aerului, de raportare și de schimb de informații cu privire la calitatea aerului, de reducere a emisiilor de poluanți atmosferici proveniți din surse industriale, transporturi și alte sectoare economice, de dezvoltare și implementare a programelor de control al calității aerului, de reducere a conținutului de sulf din anumiți combustibili lichizi, ș,a.

- Subcapitolul 6. Substanțele Chimice - cuprinde circa 7 acte UE de bază care stabilesc reglementări cu privire la înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice, clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor chimice și a amestecurilor, exportul și importul substanțelor chimice periculoase, precum și gestionarea unor anumite categorii de substanțe chimice periculoase precum: biocidele, bifenilii și terfenilii policlorurați, poluanții organici persistenți.

- Subcapitolul 7. Zgomotul - cuprinde 1 act UE de bază care stabilește reglementări pentru monitorizarea și controlul poluării fonice, limitele acceptabile de zgomot în mediile urbane și în apropierea infrastructurilor de transport în vederea protejării sănătății publice și îmbunătățirii calității vieții.

- Subcapitolul 8. Emisiile industriale - cuprinde circa 12 acte UE de bază care stabilesc reglementări cu privire la autorizarea emisiilor industriale, cu privire la raportarea datelor privind emisiile de poluanți de la instalațiile industriale, prevenirea și controlul accidentelor industriale care implică substanțe periculoase, prevenirea și reducerea emisiilor de azbest, de compuși organici volatili, de mercur, reglementări cu privire la eco-etichetare și schemele de management și audit de mediu.

- Subcapitolul 9. Schimbările Climatice - cuprinde circa 98 de acte UE de bază care stabilesc un set de reglementări ambițioase pentru combaterea schimbărilor climatice și consolidarea rezilienței și adaptării la acestea, concentrându-se pe reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și tranziția către o economie verde, sustenabilă. Aceste reglementări sunt conforme cu angajamentele internaționale ale Uniunii Europene și contribuie la realizarea obiectivelor globale de limitare a încălzirii globale.

- Subcapitolul 10. Protecția Civilă - cuprinde circa 4 acte UE de bază și 13 amendamente la acestea, care stabilesc mecanismele de protecție civilă aplicate la nivelul UE, infrastructura și capacitățile comune de gestionare a riscurilor de mediu.

La transpunerea și implementarea legislației UE în cadrul acestor 10 subcapitole sunt implicate în mare parte autoritățile de mediu din Republica Moldova, dar pe anumite segmente responsabilitatea este pusă și pe alte autorități precum cele din domeniul sănătății, transportului, economiei, energiei, agriculturii ș.a. Astfel că:

Ministerul Mediului în comun cu autoritățile administrative din subordine (Agenția de Mediu, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția „Moldsilva", Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, Agenția Națională pentru Reglementarea Activităților Nucleare și Radiologice) și instituțiile publice fondate (IP Serviciul Hidrometeorologic de Stat, IP „Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în domeniul Mediului, IP „Administrația Națională „Apele Moldovei") sunt responsabile de elaborarea și implementarea legislației în toate cele 10 subcapitole ale capitolului 27 „Mediu",

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare are responsabilități în ceea ce vizează reglementare utilizării pesticidelor ca poluanți organici persistenți, prevenirii formării deșeurilor alimentare,

Ministerul Sănătății - cu responsabilități în elaborarea și implementarea legislației cu privire la calitatea apei destinate consumului uman și a apelor pentru scăldat, cu privire la utilizarea produselor biocide,

Ministerul Energiei - cu responsabilități în domeniul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră din sectorul energetic,

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale - are responsabilități în domeniul elaborării și implementări legislației în domeniul aprovizionării cu apă și sanitație, tratării apelor reziduale urbane, administrării companiilor de transport maritim, stabilire a standardelor de performanță privind emisiile de CO2 pentru autoturismele noi, vehicule utilitare ușoare și grele, condițiile de plasare a acestora pe piață,

Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Situații de Urgență) - are responsabilități privind implementarea mecanismelor de protecție civilă, protecția contra inundațiilor,

Agenția de Geodezie, Cartografie și Cadastru - are misiunea de a elabora politici publice și reglementări specifice în domeniul infrastructurii de date spațiale, de a monitoriza calitatea

politicilor și a actelor normative, precum și de a le ajusta la standardele și normele europene, de a propune intervenții justificate ale statului care urmează să ofere soluții eficiente în domeniile de competență atribuite.

Republica Moldova urmează să adopte o abordare strategică și incrementală, ce va include mai multe etape esențiale pentru alinierea completă a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene. Această abordare va avea un caracter sistematic și va implica evaluarea continuă a progresului, a deficiențelor și a resurselor necesare pentru implementare.

Aderarea la Uniunea Europeană presupune un proces de integrare complex, ce implică nu doar alinierea legislației menționată la cele 10 subcapitole, dar și construirea unor mecanisme administrative eficiente, capabile să aplice reglementările europene în mod corespunzător. Prin urmare, în procesul de implementare a legislației Uniunii Europene în domeniul mediului Republica Moldova urmează să se confrunte cu o serie de **provocări semnificative,** mai ales în sectoare sensibile legate de protecția mediului, schimbările climatice și gestionarea resurselor naturale. Aceste provocări sunt determinate nu doar de specificitatea contextului național, dar și de complexitatea și gradul avansat de reglementare al legislației europene, care impune standarde de protecție a mediului extrem de riguroase.

Una dintre principalele provocări cu care deja se confruntă Republica Moldova ține de **capacitatea administrativă.** Deși există instituții dedicate protecției mediului, aceste entități necesită o întărire substanțială a resurselor și competențelor pentru a face față cerințelor complexe ale acquis-ului UE de mediu. Este necesar să se investească în consolidarea unui cadru instituțional mai eficient, care să asigure aplicarea riguroasă a reglementărilor și să monitorizeze impactul acestora asupra mediului. Aceasta va presupune crearea unor structuri noi de mediu pe anumite segmente neacoperite, dezvoltarea și operaționalizarea unor sisteme de evaluare și monitorizare a legislației de mediu, precum și formarea și specializarea personalului în domenii cheie. Un aspect crucial al procesului va fi distribuirea responsabilităților între instituțiile implicate, asigurându-se astfel că toate instituțiile de resort vor coopera într-un cadru unitar și coordonat. De asemenea, va fi necesar ca fiecare instituție să își definească rolurile și atribuțiile clar, pentru a evita suprapunerea sau disfuncționalitățile administrative. Acest lucru presupune un proces de consolidare a capacităților instituționale, prin formarea unor echipe dedicate și alocarea de resurse financiare suficiente.

O altă provocare ține de **infrastructură inadecvată de mediu și resurse financiare insuficiente**. Dezvoltarea cadrului normativ în conformitate cu cerințele UE va impune implementarea unor măsuri costisitoare și complexe, care să asigure atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, implementarea principiilor economiei circulare, bazate pe reducerea, reutilizarea și reciclarea materialelor, dezvoltarea infrastructurii de apă și sanitație, de gestionare a deșeurilor, implementarea soluțiilor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și a tehnologiilor verzi, soluții de gestionare sustenabilă a apelor, prin integrarea celor mai bune practici europene în acest domeniu, protecția și conservarea speciilor de flora și fauna rare și vulnerabile, extinderea suprafețelor de arii naturale protejate, extindere și reabilitare a pădurilor. Lipsa infrastructurii necesare pentru gestionarea deșeurilor, a apelor uzate, de mobilitate urbană ecologică, de monitorizare a calității mediului și a resurselor naturale sau a altor aspecte legate de mediu, lipsa resurselor financiare necesare pentru implementarea măsurilor menționate și pentru

dezvoltarea acestei infrastructuri poate îngreuna implementarea efectivă a legislației. Vor fi necesare măsuri de atragere a investițiilor în infrastructură de mediu și un dialog permanent cu partenerii de dezvoltare în acest sens. Valorificarea eficientă și integrală a acestor resurse la fel va prezenta o provocare.

O altă provocare ține de **interesele economice**. Punerea în aplicare a legislației de mediu și a celei din domeniul schimbărilor climatice va necesita o transformare profundă a mai multor sectoare ale economiei naționale, în special a sectorului agricol, energetic și industrial, cu scopul de a sprijini tranziția către o economie verde cu emisii scăzute de carbon. Prin urmare implementarea reglementărilor de mediu este percepută ca o povară pentru mediul de afaceri care activează în aceste sectoare, necesitând eforturi și resurse enorme, ceea ce duce la opoziție din partea sectorului privat.

Educația publicului și conștientizarea ecologică este esențială pentru succesul implementării legislației de mediu. **Lipsa conștientizării și educației** în legătură cu riscurile de mediu, cu impactul poluării asupra sănătății, cu problemele de mediu și impactul activității umane asupra ecosistemelor naturale reprezintă o provocare semnificativă, care duce la inacțiune și care necesită soluții integrate, colaborarea și implicarea tuturor sectoarelor societății pentru a promova un viitor mai sustenabil.

Aceste provocări necesită soluții complexe care implică nu doar legislație, ci și educație, investiții în infrastructură și, în multe cazuri, o schimbare de mentalitate în rândul societății.

Pentru a asigura o tranziție lină și pentru a respecta angajamentele asumate în cadrul procesului de pregătire pentru aderare, în perioada de după finalizarea negocierilor de aderare la Uniunea Europeană, pe capitolul 27 „Mediul înconjurător și schimbările climatice", Republica Moldova trebuie să asigure transpunerea totală a actelor UE de bază stabilite la acest capitol, prin revizuirea legislației naționale, modificarea și aprobarea legislației naționale relevante. Îmbunătățirea capacității administrative și asigurarea faptului că instituțiile naționale sunt pregătite să implementeze și să aplice legislația UE, inclusiv formarea personalului și crearea de structuri administrative adecvate la fel sunt aspecte foarte esențiale a fi realizate în această perioadă. Identificarea și implementarea proiectelor de dezvoltare a infrastructurii de mediu necesare conform standardelor UE și a programelor de asistență și cooperare oferite de UE, stabilirea unor parteneriate cu alte state membre ale UE pentru a învăța din experiențele lor și a beneficia de asistență tehnică trebuie să se regăsească pe agenda autorităților de mediu. La fel de important pentru procesul de implementare a politicilor de mediu și a reformelor ce urmează a fi puse în aplicare în conformitate cu noile prevederi legale, vor fi și acțiunile de sprijin a sectoarelor economice vulnerabile, a mediului de afaceri care ar putea fi afectate de impunerea noilor standarde legate de protecția mediului, dialogul permanent cu societatea civilă și campaniile de informare despre beneficiile aderării și despre schimbările care vor avea loc în urma integrării în UE.

Cu referire la gradul de transpunere în legislația națională a actelor UE obligatorii (187 - Regulamente, Directive, Decizii), menționăm că:

1. **Sunt transpuse în legislația națională următoarele 16 acte UE:**

aferent domeniului schimbări climatice - 5 acte UE:

- în partea ce ține de regulamentul de guvernanță: Regulamentul (UE) 2018/1999[1]; Regulamentul delegat (UE) 2020/1044[2]; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1208;
- în partea ce ține de sistemul de comercializare a emisiilor în aviație: Regulamentul (UE) nr. 606/2010[3];
- în partea ce ține de substanțele care diminuează stratul de ozon: Regulamentul (UE) 291/2011[4] al Comisiei.

aferent domeniului protecției naturii – 8 acte UE:

- în partea ce ține de deținerea animalelor sălbatice în grădinile zoologice: Directiva 1999/22/CE[5];
- în partea ce ține de comerțul internațional cu specii ale faunei și florei sălbatice pe cale de dispariție - CITES: Regulamentul (CE) nr. 338/97[6];
- în partea ce ține de comerțul de produse derivate din focă: Regulamentul (CE) nr. 1007/2009[7]; Regulamentul (UE) nr. 737/2010[8]; Directiva 83/129/CEE[9];
- în partea ce ține de capcanele cu pedală: Regulamentul (CEE) nr. 3254/91[10]; Regulamentul (CE) nr. 35/97[11]; Decizia Consiliului nr. 97/602/CE[12].

aferent domeniului substanțe chimice - 3 acte UE:

- în partea ce ține de poluanții organici persistenți (POPS) & bifenilii policlorurați (PCB) și terfenili policlorurați (PCT): Directiva 96/59/CE[14]
- în partea ce ține de controlul emisiilor de compuși organici volatili: Directiva 94/63/CE[15].

- în partea ce ține de exportul și importul substanțelor chimice periculoase: Regulamentul (UE) nr. 649/2012

aferent domeniului deșeuri - 1 act UE:

- în partea ce ține de restricțiile de utilizare a anumitor substanțe periculoase în echipamentele electrice și electronice: Directiva 2011/65/UE

2. Sunt transpuse parțial în legislația națională următoarele 65 de acte UE:

aferent domeniului schimbări climatice - 15 acte UE:

- în partea ce ține de legislația europeană privind clima: Regulamentul (UE) 2021/1119[16];
- în partea ce ține de regulamentul de guvernanță: Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2299[17];
- în partea ce ține de sistemul de comercializare a certificatelor de emisii - ETS: Directiva 2003/87/CE[18];
- în partea ce ține de sistemul de comercializare a certificatelor de emisii în aviație: Directiva 2003/87/CE[19]; Directiva 2018/2066[20];
- în partea ce ține de sistemul de comercializare a certificatelor de emisii pentru transportul maritim: Regulamentul (UE) 2015/757[21]; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/1928[22]; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2449[23];

- în partea ce ține de gazele fluorurate cu efect de seră: Regulamentul (UE) 2024/573[24]; Regulamentul (CE) nr. 306/2008[25]; Regulamentul (CE) nr. 307/2008[26]; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2215[27];
- în partea ce ține de substanțe care diminuează stratul de ozon: Regulamentul (UE) 2024/590[28];
- în partea ce ține de etichetarea mașinilor: Directiva 1999/94/CE[29];
- în partea ce ține de calitatea combustibilului: Directiva 98/70/CE[30].

aferent domeniului legislației orizontale - 8 acte UE:

- în partea ce ține de evaluarea impactului asupra mediului: Directiva 2011/92/UE[31]; Directiva 2001/42/CE[32];
- în partea ce ține de accesul la informație, participarea publicului și accesul la justiție: Directiva 2003/4/CE[33]; Directiva 2003/35/CE[34];
- în partea ce ține de răspunderea de mediu: Directiva 2004/35/CE[35];
- în partea ce ține de infracțiunile asupra mediului:Directiva 2024/1203[36];
- în partea ce ține de infrastructură pentru informații spațiale în comunitatea europeană (INSPIRE): Directiva 2007/2/CE[37];
- în partea ce ține de programul pentru mediu și acțiuni climatice (LIFE): Regulamentul (UE) 2021/783[38].

aferent domeniului calității aerului - 5 acte UE:

- în partea ce ține de calitatea aerului ambiant:Directiva 2008/50/CE[39]; Directiva 2004/107/CE[40];
- în partea ce ține de plafoanele naționale de emisii: Directiva (UE) 2016/2284[41]; Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1522[42];
- în partea ce ține de conținutul de sulf din combustibilii lichizi: Directiva (UE) 2016/802[43].

aferent domeniului de management al deșeurilor - 13 acte UE :

- în partea ce ține de directiva-cadru privind deșeurile: Directiva 2008/98/CE[44];
- în partea ce ține de transportarea deșeurilor: Regulamentul (CE) nr. 1013/2006[45]; Regulamentul (CE) nr. 1418/2007[46]; Regulamentul (UE) 2024/1157[47];
- în partea ce ține de economie circulară: Directiva (UE) 2019/904[48];
- în partea ce ține de ambalaje: Directiva 94/62/CE[49];
- în partea ce ține de vehiculele scoase din uz: Directiva 2000/53/CE[50];
- în partea ce ține de deșeurile miniere: Directiva 2006/21/CE[51];
- în partea ce ține de nămolul de canalizare: Directiva 86/278/CEE[52];
- în partea ce ține de baterii: Directiva 2006/66/CE[53];
- în partea ce ține de depozitarea deșeurilor: Directiva 1999/31/CE[54];
- în partea ce ține de deșeurile de echipamente electrice și electronice: Directiva 2012/19/UE[55]

aferent domeniului calitatea apelor - 9 acte UE:

- în partea ce ține de politicile privind mediul marin: Directiva 2008/56/CE[56];

- în partea ce ține de cadrul pentru acțiunea comunitară în domeniul politicii apei: Directiva 2000/60/CE[57];
- în partea ce ține de reutilizarea apei: Regulamentul (UE) 2020/741[58];
- în partea ce ține de apă potabilă: Directiva 2020/2184[59];
- în partea ce ține de tratarea apelor uzate:Directiva 91/271/CEE[60] ;
- în partea ce ține de standardele de calitate a mediului: Directiva 2008/105/CE[61];
- în partea ce ține de apele subterane: Directiva 2006/118/CE[62];
- în partea ce ține de evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații: Directiva 2007/60/CE[63];
- în partea ce ține de protecția apelor împotriva poluării cauzate de nitrații din surse agricole: Directiva 91/676/CEE[64];

aferent domeniului protecția naturii - 5 acte UE:

- în partea ce ține de experimentele cu animale: Directiva 2010/63/EU[65];
- în partea ce ține de păsările sălbatice și habitate: Directiva 2009/147/CE[66]; Directiva 92/43/CEE[67];
- în partea ce ține de comerțul internațional cu specii pe cale de dispariție - CITES: Regulamentul (CE) nr. 865/2006[68]; Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 792/2012[69].

aferent domeniului protecției civile - 1 act UE: Decizia nr. 1313/2013/UE[70]

aferent domeniului substanțelor chimice - 4 acte UE:

- în partea ce ține de biocide: Regulamentul (UE) nr. 528/2012[71];
- în partea ce ține de înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice: Regulamentul (UE) nr. 1907/2006[72];
- în partea ce ține de clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor: Regulamentul (UE) nr. 1272/2008[73];
- în partea ce ține de poluanții organici persistenți (POPS) & bifenilii policlorurați (PCB) și terfenili policlorurați (PCT): Regulamentul (UE) nr. 2019/1021

aferent domeniului emisii industriale - 5 acte UE:

- în partea ce ține de emisii industriale: Directiva 2010/75/UE[75]; Regulamentul (UE) 2024/1244[76];
- în partea ce ține de compușii organici volatili din vopsele: Directiva 2004/42/CE[77];
- în partea ce ține de mercur: Regulamentul (UE) 2017/852[78];
- în partea ce ține de eticheta ecologică: Regulamentul (CE) nr. 66/2010[79]
- în partea ce ține de controlul pericolelor de accidente majore ce implică substanțe periculoase: Directiva 2012/18/UE[80]

3. **Nu au fost transpuse încă în cadrul juridic național următoarele 99 de acte UE:**

aferent domeniului schimbări climatice - 67 de acte UE :

- în partea ce ține de sistemul de comercializare a certificatelor de emisii: Decizia (UE) 2015/1814[81]; Decizia (UE) 2010/634[82]; Decizia (UE) 2013/448[83];

Regulamentul (UE) 2019/856[84]; Regulamentul (UE) 2019/331[85]; Decizia (UE) 2019/708[86]; Regulamentul Regulamentul (UE) 2021/447[87]; Regulamentul (UE) 2023/2830[88]; Decizia (UE) 2021/927[89]; Decizia (UE) 2020/2166[90]; Regulamentul (UE) 2023/2441[91]; Regulamentul (UE) nr. 389/2013[92]; Regulamentul delegat (UE) 2019/1122[93]; Decizia 2006/780/CE[94]; Decizia 2011/389/UE[95];Regulamentul (UE) 2018/2067[96]; Regulamentul (UE) 2019/1842[97]; Regulamentul (UE) 2020/1001[98]; Decizia 2013/447/UE[99]; Regulamentul (UE) 2024/2620[100]; Decizia 2005/381[101]. (UE) 2021/447[102]

- în partea ce ține de sistemul de comercializare a certificatelor de emisii în aviație: Decizia 2009/450/CE[103]; Regulamentul (CE) nr. 748/2009[104]; Regulamentul (UE) nr. 606/2010[105]; Regulamentul (UE) 2018/2067[106]; Regulamentul delegat (UE) 2025/927[107]; Decizia (UE) 2023/2440[108]; Regulamentul (UE) 2024/622[109]; Regulamentul (UE) 2024/1030[110]; Decizia Comisiei din 5 iulie 2024[111]; Regulamentul (UE) 2024/1879[112].
- în partea ce ține de sistemul de comercializare a certificatelor de emisii al navelor: Regulamentul (UE) 2023/2917[113]; Regulamentul(UE) 2023/2849[114]; Regulamentul (UE) 2023/2776[115]; Regulamentul (UE) 2023/2297[116]; Regulamentul (UE) 2023/2599[117];Decizia (UE) 2023/2895[118]; Decizia (UE) 2024/1113[119];
- în partea ce ține de fondul social de climă: Regulamentul (UE) 2023/955[120];
- în partea ce ține de reducerea emisiilor: Regulamentul (UE) 2018/842[121]; Decizia (UE) 2020/2126[122]; Decizia (UE) 2023/863[123]; Regulamentul (UE) 2019/1122[124];
- în partea ce ține de utilizarea terenurilor, schimbarea utilizării terenurilor și silvicultura: Regulamentul (UE) 2018/841[125];
- în partea ce ține de certificare pentru eliminarea carbonului: Regulamentul (UE) 2024/3012[126];
- în partea ce ține de captarea și stocarea carbonului:Directiva 2009/31/CE[127]; Decizia 2011/92/UE[128]; Decizia 2010/670/UE[129];
- în partea ce ține de gazele fluorurate cu efect de seră:Regulamentul (CE) nr. 1497/2007[130]; Regulamentul (CE) nr. 1516/2007[131]; Regulamentul (CE) nr. 304/2008[132]; Regulamentul (UE) 2015/2066[133]; Regulamentul (UE) 2016/879[134]; Regulamentul (UE) 2024/2174[135]; Regulamentul (UE) 2024/2195[136]; Regulamentul (UE) 2015/2065[137];Regulamentul (UE) 2024/2473[138]; Regulamentul (UE) 2024/2174[139];
- în partea ce ține de substanțe care diminuează stratul de ozon: Regulamentul (UE) nr. 537/2011[140];
- în partea ce ține de standarde de performanță privind emisiile de CO2 pentru vehiculele grele: Regulamentul (UE) 2019/1242[141]; Regulamentul (UE) 2020/1079[142]; Regulamentul (UE) 2021/1430[143]; Regulamentul (UE) 2024/1127[144]; Regulamentul (UE) 2022/1362[145]; Regulamentul (UE) 2017/2400[146]; Regulamentul (UE) 2021/941[147];
- în partea ce ține de standarde de performanță în emisii de CO_2 pentru autoturisme și autovehicule utilitare: Regulament (UE) 2019/631[148]; Regulament (UE) 2021/392[149]; Regulament (UE) 63/2011[150]; Regulament (UE) 114/2013[151];

Regulament (UE) 2023/2767[152]; Decizia 2012/100/UE[153]; Decizia 2012/99/UE[154]; Regulamentul (UE) 2023/2867[155]; Regulamentul (UE) 2023/2866[156];

- în partea ce ține de calitatea carburanților: Decizia 2002/159/CE[157]

aferent domeniului calității aerului - 2 acte UE:

- în partea ce ține de zgomot: Directiva 2002/49/C[158];
- în partea ce ține de calitatea aerului: Directiva (UE) 2024/2881[159];Decizia 2011/850/UE[160]

aferent domeniului managementului deșeurilor - 6 acte UE:

- în partea ce ține de transporturi de deșeuri: Regulamentul (UE) nr. 1257/2013[162];
- în partea ce ține de ambalaje: Regulamentul (UE) 2025/40[163];
- în partea ce ține de baterii: Regulamentul (UE) 2023/1542[164];
- în partea ce ține de depozit de deșeuri: Decizia 2003/33/CE[165];

aferent domeniului calitatea apei - 5 acte UE

- în partea ce ține de ape pentru scăldat: Directiva 2006/7/CE[167];
- în partea ce ține de epurarea apelor uzate urbane: Decizia 2014/431/UE[168]; Directiva (UE) 2024/3019[169];
- în partea ce ține de standarde de calitate a mediului:Propunerea de directivă[170];
- în partea ce ține de monitorizarea solului:Propunerea de directivă[171]

aferent domeniului protecția naturii - 8 acte UE:

- în partea ce ține de restaurarea naturii:Regulamentul (UE) 2024/1991[172];
- în partea ce ține de acces și partajarea beneficiilor:Regulamentul (UE) nr. 511/2014[173];
- în partea ce ține de comerțul cu lemn:Regulamentul (UE) nr. 995/2010[174];Regulamentul (UE) nr. 607/2012[175];Regulamentul (UE) nr. 363/2012[176];Regulamentul (UE) 2023/1115[177];
- în partea ce ține de sistem de licențiere pentru importurile de lemn:Regulamentul (CE) nr. 2173/2005[178], Regulamentul (CE) nr. 1024/2008[179];

aferent domeniului protecției civile - 3 acte UE: Decizia 2014/762/UE[180]; Decizia (UE) 2019/1310[181]; Decizia (UE) 2019/570[182]

aferent domeniului substanțe chimice - 2 acte UE: Asbestos: Directiva 87/217/CEE[183]; Regulamentul (CE) nr. 440/2008

aferent domeniului emisii industriale - 4 acte UE

- în partea ce ține de controlul emisiilor de compuși organici volatili: Directiva 2009/126/CE[184];
- în partea ce ține de sistemul de management de mediu și audit: Regulamentul (CE) nr. 1221/2009[185];Decizia (UE) 2023/2463[186].

32004L0035	31986L0278	32011L0065	32008L0056	31999L0022	31983L0129	32009R1007	31991R3254
31997R0035	31997D0602	31996L0059	32012R0649	32021R1119	32018R1999	32022R2299	32018R2066
32015R0757	32024R0573	32024R0590	31998L0070	32003L0087	32014L0052	31992L0043	32001L0042
32003L0004	32003L0035	32024L1203	32007L0002	32021R0783	31992L0043	32004L0107	32008L0050
32016L2284	32016L0802	32008L0098	31994L0062	32006L0066	32012L0019	32000L0053	32006R1013
32019L0904	32006R1013	32006L0021	32024R1157	31999L0031	32012L0019	31994L0062	32006L0021
32000L0060	32008L0105	32007L0060	31991L0676	32006L0118	32020R0741	32020L2184	31991L0271
32024L3019	31997R0338	32015R1850	31992L0043	32009L0147	32006R0865	32012R0792	32012R0792
32024R1991	32014R1143	32006R1907	32008R1272	31999L0094	32019R1021	32012R0528	32010L0075
32011L0092	32010L0063	32015L2193	32012L0018	32004L0042	31994L0063	32017R0852	31987L0217
32010R0066	32013D1313	32024R1244	32019R1122	32023R2441	32023R2830	32019D0708	32019R1842
32019R0331	32018R0841	32009L0031	32023R0955	32024R3012	32018R0842	32019R1242	32019R0631
32018R2067	32023R1542	32013R1257	32006L0007	32025R0006	32014R0511	32015R1866	32018R0968
32016R1141	32005R2173	32010R0995	32023R1115	32009L0126	32009R1221	32002L0049	32024R2620

32009D0450	32010R0606	32025R0927	32023R2917	32016R1928	32023R2449	2023/2849	32023R2776
32023R2297	32025R0625	32008R0307	32025R0627	32024R2215	32016R0879	32024R2174	32024R2195
32015R2065	32020R1079	32024R1127	32022R1362	32017R2400	32021R0941	32021R0392	32023R2767
32023R2867	32023R2866	32002D0159	32023R0956	32023R2599	32023D2895	32024D0411	32007R1497
32007R1516	32024L2881	32018D1522	32025R0040	32003D0033	32011D0321	32008R1024	32012R0607
32012R0363							

SUBCAPITOLUL 27.1. LEGISLAȚIE ORIZONTALĂ

27.1.1. Prezentarea generală a situației

27.1.1.1. Cadrul legislativ

Legislația orizontală din cadrul acquis-ului UE constituie baza procedurală esențială pentru asigurarea coerenței și eficienței reglementărilor de mediu. Aceste acte nu se limitează la un sector specific, ci se referă la procese și mecanisme fundamentale care susțin întregul cadru legislativ. Ele vizează îmbunătățirea procesului decizional și armonizarea normativelor, contribuind astfel la o implementare uniformă și eficientă a legislației de mediu în toate domeniile. La acest subcapitol se integrează legislația cu privire la evaluarea impactului de mediu, evaluarea strategică de mediu, accesul la informații de mediu și participarea publică la luarea deciziilor de mediu, răspunderea de mediu și crimele ecologice, cu privire la infrastructura pentru informații spațiale (INSPIRE) și programul pentru mediu și acțiunile climatice LIFE.

În domeniul evaluării de mediu, Republica Moldova a dezvoltat un cadru normativ robust care reglementează evaluarea impactului asupra mediului, evaluarea strategică de mediu și evaluarea biodiversității. Aceste reglementări permit autorităților de resort să gestioneze și să monitorizeze efectele potențiale ale activităților planificate asupra mediului înconjurător.

Republica Moldova a devenit parte la **Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier** (Convenția Espoo, 25.02.1991) prin Hotărârea Parlamentului

nr. 1546/1993 pentru aderarea Republicii Moldova la unele convenții în domeniul protecției mediului și ratificarea Convenției privind diversitatea biologică. Ca urmare a aderării la Convenția Espoo, la nivel național a fost adoptată Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, care transpune Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului, modificată prin Directiva 2014/52/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014, precum și prevederile art. 6 alin. (3) și (4) din Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică modificată prin Directiva 2013/17/UE din 13 mai 2013.

Ulterior, Republica Moldova a semnat **Protocolul privind evaluarea strategică de mediu** la Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier în cadrul reuniunii extraordinare a părților la Convenția Espoo de la Kiev (Ucraina) din 21 mai 2003 și l-a ratificat prin Legea nr. 156/2018 pentru ratificarea Protocolului privind evaluarea strategică de mediu la Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier. Ca urmare, la nivel național a fost adoptată Legea nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu, care transpune prevederile Directivei 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului.

Cadrul normativ secundar, care completează legislația primară, reglementează procedurile de evaluare a impactului asupra mediului și stabilește pașii necesari pentru realizarea unei evaluări complete și corecte a activităților planificate, care pot avea efecte semnificative asupra mediului. Printre acestea se numără:

- Ghidul privind executarea procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului (Ordinul ministrului mediului Nr. 53 din 23.04.2025);
- Ghidul privind evaluarea biodiversității (Ordinul ministrului mediului Nr. 105/2024);
- Ghidul privind evaluarea calității raportului de evaluare a impactului asupra mediului (Ordinul ministrului mediului Nr. 150/2024);
- Regulamentul privind organizarea și funcționarea comisiei tehnice de analiză a calității raportului privind evaluarea impactului asupra mediului (Ordinul ministrului mediului Nr. 34/2024);

- Ghidul cu privire la integrarea cerințelor schimbărilor climatice în procedura de evaluare a impactului asupra mediului, ordin MM nr. 162/2025.

În ceea ce privește evaluarea strategică de mediu, actele normative secundare care reglementează acest domeniu sunt următoarele:

- Ghidul privind efectuarea procedurilor de evaluare strategică de mediu (Ordinul ministrului mediului, dezvoltării regionale și agriculturii Nr. 219/2018);
- Ghidul privind evaluarea calității raportului privind evaluarea strategică de mediu (Ordinul ministrului mediului Nr. 83/2024);

- Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei de Experți pentru analiza calității raportului privind evaluarea strategică de mediu (Ordinul ministrului mediului Nr. 71/2024).

În vederea asigurării unui proces de evaluare de mediu complet și eficient, în procesul de implementare a instrumentelor de evaluare de mediu se aplică și alte acte normative fundamentale care guvernează domeniul protecției mediului, inclusiv:

- Legea Nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător, care definește principiile fundamentale de protecție a mediului și stabilește mecanismele pentru evaluarea și gestionarea impacturilor asupra mediului,
- Legea Nr. 94/2007 privind rețeaua ecologică, care reglementează constituirea și dezvoltarea rețelei ecologice naționale, ca parte integrantă a reţelei ecologice pan-europene, şi reţelelor ecologice locale pentru stabilirea unui regim de gestiune şi de protecţie a reţelei ecologice naţionale şi a reţelelor ecologice locale, esențiale în evaluarea activităților ce pot afecta biodiversitatea,
- Legea Nr. 227/2022 privind emisiile industriale, care reglementează emisiile de poluanți provenite din activitățile industriale, având un impact direct asupra evaluării efectelor acestora asupra mediului,
- Legea apelor Nr. 272/2011, care reglementează protecția și gestionarea resurselor de apă, un domeniu de importanță majoră, având în vedere impactul activităților economice asupra calității și disponibilității acestora,
- Legea Nr. 209/2016 privind deșeurile care reglementează managementul deșeurilor, un sector esențial în protecția mediului, având un rol crucial în evaluarea activităților care implică gestionarea acestora. Esențial pentru evaluarea impactului asupra mediului, Legea nr.108/2020 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, care reglementează măsurile de prevenire a accidentelor majore care implică substanțe periculoase, precum și de limitare a consecințelor acestora asupra sănătății umane și asupra mediului, în vederea asigurării unui nivel ridicat de protecție pe întreg teritoriul Republicii Moldova, este și Codul urbanismului și construcțiilor Nr. 434/2023, care guvernează planificarea și realizarea lucrărilor de construcție, integrând procedura de evaluare a impactului asupra mediului ca parte a procesului decizional, ș.a.

În domeniul asigurării accesului la informația despre mediu, participarea publicului și accesul la justiție este de menționat faptul că Republica Moldova este parte la Convenția privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului, cunoscută sub denumirea de Convenția Aarhus, fiind ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 346/1999. Întru punerea în aplicare a acesteia la nivel național, a fost aprobat și implementat un Plan Național de Acțiuni pentru implementarea Convenției Aarhus în Republica Moldova (2011-2015) și un Regulament privind accesul publicului la informația de mediu (H.G. nr. 1467/2016).

În cadrul obiectivului general 1 al Strategiei de mediu pentru perioada 2024-2030, aprobată prin H.G. nr. 409/2024, care vizează dezvoltarea unui sistem de guvernanță de mediu transparent, eficient, incluziv și durabil, în conformitate cu cerințele de protecție a mediului

sunt planificate următoarele direcții de acțiuni pentru implementarea prevederilor Convenției Aarhus:

1. Dezvoltarea eficienței, responsabilității și transparenței instituțiilor publice la toate nivelurile de guvernanță;
2. Asigurarea unui proces decizional inclusiv, participativ și reprezentativ, accesibil tuturor cetățenilor, la toate nivelurile autorităților publice;
3. Asigurarea accesului egal la informații de mediu pentru toți cetățenii Republicii Moldova.

Legislația națională care este aliniată parțial la prevederile Directivei 2003/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului, din 26 mai 2003, privind instituirea participării publicului în elaborarea anumitor planuri și programe în domeniul mediului și modificarea Directivelor 85/337/CEE ale Consiliului, ale Directivei 2003/4/CE a Parlamentului European și a Consiliului, din 28 ianuarie 2003, privind accesul publicului la informațiile de mediu și abrogarea Directivei 90/313/CEE a Consiliului și ale Regulamentului CE nr. 1376/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 septembrie 2006 privind aplicarea pentru instituțiile și organismele comunitare a dispozițiilor Convenției de la Aarhus privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în domeniul mediului cuprinde următoarele acte normative:

- Codul Administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018 reglementează statutul participanților în raporturile administrative, atribuțiile autorităților publice și ale instanțelor competente în domeniul contenciosului administrativ, precum și drepturile și obligațiile participanților în procedurile administrative și de contencios administrativ, stabilind cerințele de transparență și notificare/comunicare a participanților în cadrul acestora.

- Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public reglementează modalitatea de exercitare și protecție a dreptului de acces la informațiile de interes public, stabilind obligațiile furnizorilor de informații în asigurarea accesului, precum și mecanismele de monitorizare și control pentru implementarea acestor prevederi, incluzând reglementarea răspunderii juridice în caz de încălcare a dreptului de acces.

- Regulamentul privind accesul publicului la informațiile de mediu, aprobat prin H.G. nr. 1467/2016, reglementează detaliat dreptul de acces la informațiile de mediu deținute de autoritățile publice, stabilind condițiile și procedurile prin care cetățenii pot accesa aceste informații, inclusiv obligațiile autorităților publice de a crea și menține un registru electronic unic al informațiilor de mediu și de a asigura diseminarea proactivă a acestora.

- Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional reglementează cerințele și obligațiile autorităţilor administraţiei publice centrale şi locale, altor autorități de asigurare a transparenţei în procesul decizional și a participării cetăţenilor, asociaţiilor constituite în corespundere cu legea, altor părţi interesate în procesul decizional;

- H.G. nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional - stabilește mecanismele de consultare aplicabile în procesul de transparență decizională.

- Legea nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu reglementează procedurile de consultare publică și participare a publicului la procedurile de evaluare strategică de mediu a proiectelor de documente de politici și planificare;

- Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului reglementează procedurile de consultare publică și participare a publicului la procedurile de evaluare a impactului asupra mediului asupra unor genuri de activitate planificate publice și private.

Cu referire la răspunderea de mediu, în conformitate cu angajamentele internaționale asumate prin Acordul de Asociere între Uniunea Europeană și Republica Moldova, țara noastră s-a angajat să alinieze legislația națională la standardele europene în domeniul protecției mediului și răspunderii pentru daunele aduse mediului. Unul dintre principalele obiective ale Acordului de Asociere este implementarea Directivei 2004/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului, care reglementează răspunderea pentru mediul înconjurător, în ceea ce privește prevenirea și repararea daunelor aduse mediului. Transpunerea totală a Directivei a fost realizată prin Legea privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului (proiect examinat în Parlament), care stabilește reglementările generale cu privire la mecanismele de răspundere și procedurile de reparare a daunelor aduse mediului.

Republica Moldova și-a asumat implementarea aspectelor cu privire la răspunderea pentru daunele aduse mediului, odată cu ratificarea mai multor tratate internaționale de mediu, inclusiv:

- Convenția privind diversitatea biologică (CBD), ratificată prin Legea nr. 8/1979, care are ca scop protejarea biodiversității și utilizarea durabilă a resurselor naturale ale planetei;
- Convenția privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice (CMS), ratificată prin Legea nr. 168/1979, care reglementează protecția speciilor migratoare și habitatelor acestora pe întreg parcursul migrației;
- Convenția de la Aarhus, ratificată prin Decizia Parlamentului nr. 346/1999, care garantează drepturi fundamentale ale cetățenilor în ceea ce privește accesul la informații, participarea publicului în procesul decizional și accesul la justiție în materie de mediu;
- Convenția-cadru a ONU privind schimbările climatice (UNFCCC), ratificată prin Decizia Parlamentului nr. 404/1995, care vizează limitarea schimbărilor climatice prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;
- Tratatul privind Comunitatea Energetică, ratificat prin Legea nr. 117/2009, care reglementează integrarea energetică în regiunea sud-est europeană, promovând sursele de energie regenerabilă;
- Protocolul Cartagena privind biosecuritatea, ratificat prin Legea nr. 1381/2002, care reglementează manipularea și utilizarea organismelor modificate genetic;
- Convenția de la Basel privind controlul mișcărilor transfrontaliere ale deșeurilor periculoase și eliminarea acestora, ratificată prin Legea nr. 1599/1998, care reglementează gestionarea transfrontalieră a deșeurilor periculoase.

Aceste angajamente internaționale se regăsesc în unele documente strategice aprobate la nivel național (Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022, Strategia de mediu pentru perioada 2024-2030, aprobată prin H.G. nr. 409/2024) și în actele normative precum:

- Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului, care reglementează cerințele generale de protecție a mediului;
- Legea nr. 1107/2002 privind Codul Civil, care reglementează inclusiv și răspunderea civilă pentru prejudiciile ecologice.

Mai mult, printr-o serie de acte normative departamentale, autoritățile de mediu au stabilit proceduri de evaluare și cuantificare și mecanisme pentru compensarea daunelor și repararea prejudiciilor de mediu cauzate resurselor de sol, aerului, apei și biodiversității. Printre reglementările specifice aplicate de autoritățile de mediu la moment se numără:

1. Ordinul nr. 383/2004 privind evaluarea daunelor produse resurselor solului;
2. Ordinul nr. 381/2004 privind evaluarea daunelor cauzate de poluarea aerului din surse staționare;
3. Ordinul nr. 206/2003 privind evaluarea prejudiciilor aduse resurselor piscicole;
4. Ordinul nr. 34/2008 privind evaluarea daunelor cauzate spațiilor verzi ale localităților urbane și rurale;
5. Ordinul nr. 163/2003 privind evaluarea daunelor produse mediului ca urmare a încălcării legislației apelor.

În ceea ce privește investigarea încălcărilor și crimelor de mediu, legislația națională reglementează proceduri specifice de răspundere, care pot fi de natură penală, contravențională sau civilă, în funcție de gravitatea faptei comise. De asemenea, legislația prevede mecanisme pentru recuperarea prejudiciilor aduse mediului ca urmare a activităților economice sau a altor acțiuni dăunătoare. În acest cadru, sunt reglementate și plățile pentru poluarea mediului, precum și taxele pentru utilizarea resurselor naturale în cazul activităților autorizate, ca măsuri preventive și compensatorii pentru impactul asupra mediului.

Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” stabilește obiective clare pentru dezvoltarea durabilă a Republicii Moldova, aliniate cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Organizației Națiunilor Unite. Printre acestea, Obiectivul general 8 vizează „edificarea unui sistem de justiție echitabil, incoruptibil și independent”, iar Obiectivul general 10 urmărește „asigurarea unui mediu sănătos și sigur”. Aceste obiective contribuie semnificativ la îmbunătățirea calității mediului în Republica Moldova, fiind strâns corelate cu promovarea activă a principiului „poluatorul plătește”, care reprezintă un pilon fundamental al strategiei de protecție a mediului.

În conformitate cu angajamentele internaționale, Republica Moldova are obligația de a transpune și implementa Directiva (UE) 2024/1203 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 aprilie 2024 privind protecția mediului prin intermediul dreptului penal, care înlocuiește Directiva 2008/99/CE și Directiva 2009/123/CE.

În prezent, legislația națională reglementează infracțiunile de mediu și răspunderea penală, precum și mecanismele de protecție a mediului, printr-o serie de acte normative care stabilesc proceduri clare pentru investigarea și sancționarea încălcărilor de mediu. Astfel:

- Codul Penal al Republicii Moldova nr. 985/2002, în Capitolul 9 - Infracțiuni de mediu, prevede sancțiuni pentru faptele care aduc atingere resurselor naturale și mediului, incluzând gestionarea resurselor de sol, apă, aer, subsol, flora și fauna, precum și încălcarea

reglementărilor privind arii protejate, fondul forestier și managementul deșeurilor. Infracțiunile de mediu reglementate de Codul Penal vizează și nerespectarea legislației privind protecția mediului.

- Codul de Procedură Penală nr. 122/2002, stabilește procedurile pentru desfășurarea urmăririi penale și pentru tragerea la răspundere a persoanelor vinovate de comiterea infracțiunilor de mediu, inclusiv termenele pentru desfășurarea urmăririi penale.
- Codul Contravențional al Republicii Moldova (nr. 218/2008) reglementează contravențiile legate de încălcarea legislației de mediu, inclusiv în domeniul gestionării resurselor naturale, protecției biodiversității, securității ecologice și neîndeplinirii obligațiilor de protecție a mediului. Contravențiile sunt sancționate mai ușor decât infracțiunile, reflectând gravitatea redusă a faptei.
- Legea nr. 1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului reglementează mecanismul de colectare a plăților pentru poluarea mediului, în contextul activităților economice care au un impact asupra mediului, stabilind obligații financiare pentru agenții economici responsabili de poluare.
- Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător reglementează inclusiv activitatea autorităților de inspecție a mediului și stabilește responsabilitățile acestora în supravegherea și controlul respectării legislației de mediu.
- Legea privind răspunderea pentru mediu detaliază măsurile de prevenire și remediere a daunelor cauzate mediului, oferind un cadru juridic pentru răspunderea civilă, precum și pentru remedierea daunelor aduse mediului, prin măsuri de restaurare a mediului afectat.
- Ghidul pentru apărătorii dreptului la un mediu sănătos este un document esențial pentru promovarea și protejarea dreptului la un mediu sănătos, destinat tuturor celor implicați în protecția mediului, inclusiv avocaților, organizațiilor non-guvernamentale și altor promotori ai unui mediu curat și sănătos.

În ceea ce privește Programul pentru mediu și acțiuni climatice (LIFE), acesta reprezintă un mecanism financiar al Uniunii Europene destinat să susțină proiectele de mediu și politici climatice, cu scopul de a proteja biodiversitatea, de a combate schimbările climatice și de a promova o dezvoltare economică sustenabilă. Programul LIFE sprijină implementarea unor inițiative inovative în domeniul protecției mediului și gestionării eficiente a resurselor naturale și are un buget de 5 432 000 000 EURO pentru perioada 2021-2027.

Deși Republica Moldova încă nu a aliniat Regulamentul (UE) 2021/783 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021 de instituire a unui program pentru mediu și acțiuni climatice (LIFE) și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1293/2013 care stabilește obiectivele programului LIFE, bugetul acestuia pentru perioada 2021-2027, formele de finanțare din partea Uniunii și normele privind acordarea finanțării, potrivit prevederilor art.6, alin (1) țara noastră poate fi eligibilă pentru finanțare ca țară candidată la aderare. Prin urmare, în iulie 2022, Comisia Europeană a lansat negocierile privind asocierea la LIFE cu mai multe țări din afara UE, inclusiv cu Republica Moldova, care permit acestor țări să se alăture programului prin acorduri bilaterale de asociere. Astfel, prin Legea nr. 347/2022 a fost ratificat Acordul de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la Programul Uniunii Europene pentru mediu și politici climatice – „LIFE”, semnat la Chișinău la 26 noiembrie 2022, care permite entităților juridice din Republica Moldova să participe la acțiunile programului LIFE, în condiții echivalente cu entitățile juridice din UE. De

asemenea, Republica Moldova a desemnat un punct național de contact pentru Programul LIFE, care participă la ședințele Comitetului pentru Programul LIFE în calitate de observator. Circa un milion de euro sunt oferiți Republicii Moldova și partenerilor din Grecia din Programul LIFE pentru implementarea proiectului privind păsările și habitatele rețelei Natura 2000 în Ucraina și Republica Moldova, în baza rețelei actuale comune de situri Emerald, în conformitate cu Convenția de la Berna.

Astfel, Republica Moldova își propune să creeze cadrul juridic necesar pentru a participa la programele și inițiativele UE în domeniul ecologic, inclusiv la Programul LIFE. În acest context, Programul LIFE se prezintă ca un instrument valoros pentru susținerea implementării acțiunilor de mediu la nivel național, oferind oportunități de finanțare pentru proiectele care vizează protecția mediului, eficiența energetică și adaptarea la schimbările climatice.

În ceea ce privește infrastructura pentru informații spațiale în comunitatea europeană (INSPIRE), obiectivul principal este asigurarea unui cadru coerent și interoperabil pentru gestionarea și schimbul de date spațiale între statele membre ale Uniunii Europene. Implementarea Directivei 2007/2/EC are scopul de a facilita accesul la date spațiale, promovând transparența și eficiența în utilizarea datelor spațiale pentru planificarea și luarea deciziilor în domenii esențiale precum protecția mediului, gestionarea resurselor naturale, dezvoltarea durabilă și gestionarea riscurilor. Acest cadru european contribuie la consolidarea unui sistem global de date spațiale, oferind instrumentele necesare pentru integrarea, partajarea și reutilizarea datelor spațiale, în conformitate cu principiul interoperabilității.

Pentru alinierea la cerințele Directivei 2007/2/EC (INSPIRE), care reglementează infrastructura de date spațiale la nivel național, au fost adoptate o serie de acte normative esențiale, care stabilesc cadrul legal și instituțional necesar pentru implementarea și dezvoltarea infrastructurii naționale de date spațiale în Republica Moldova. Printre actele normative relevante se numără:

- **Legea nr. 254/2016** cu privire la infrastructura națională de date spațiale, care reglementează cadrul legal general al INSPIRE;
- **H.G. nr. 738/2017**, care aprobă regulamentul privind normele de creare și actualizare a metadatelor pentru seturile și serviciile de date spațiale;
- **H.G. nr. 737/2017**, care reglementează normele de creare a serviciilor de rețea și termenul de implementare al acestora;
- **H.G. nr. 458/2017**, care stabilește responsabilitățile entităților publice privind seturile de date spațiale;
- **H.G. nr. 254/2018**, care reglementează normele de partajare a seturilor de date și serviciilor între entitățile publice și terți;
- **H.G. nr. 683/2018** pentru aprobarea Regulamentului cu privire la normele de aplicare care stabilesc modalităţile tehnice de interoperabilitate şi armonizare a seturilor şi serviciilor de date spaţiale, precum şi termenul de implementare.

Aceste acte normative sunt esențiale pentru integrarea infrastructurii naționale de date spațiale în cadrul european și pentru a asigura interoperabilitatea datelor spațiale la nivel național și european.

La nivel național în domeniul infrastructurii de date spațiale, sunt dezvoltate mai multe geoportale tematice, care facilitează accesul publicului și al autorităților la date spațiale esențiale. Printre aceste platforme se numără Geoportalul tematic pentru seturile de date spațiale ale Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru „GEODATA" (https://geodata.gov.md/?locale=ro#/), Sistemul Informațional Geografic de Stat la Nivel Local pentru Autoritățile Administrației Publice Locale (https://sigsnl.gov.md/?locale=ro#/) și altele. Un element-cheie al infrastructurii naționale de date spațiale, îl constituie Geoportalul Infrastructurii Naționale de Date Spațiale (INDS) (https://geoportalinds.gov.md/geonetwork/srv/eng/catalog.search#/search?from=1&to=20) care este platforma tehnică ce asigură accesul la datele spațiale, oferă informații despre datele spațiale și despre serviciile de rețea ale uneia sau mai multor entități publice sau terți, precum și asigură posibilitatea căutării, vizualizării și descărcării datelor spațiale din diferite surse (geoportaluri tematice). Începând cu anul 2024, geoportalul național al infrastructurii naționale de date spațiale este integrat în Geoportalul INSPIRE (https://inspiregeoportal.ec.europa.eu/srv/eng/catalog.search#/overview?view=priorityOverview&theme=none), un pas semnificativ în alinierea infrastructurii naționale de date spațiale la standardele și normele europene, promovând transparența și accesibilitatea datelor spațiale.

27.1.1.2. Cadrul administrativ

Cu referire la legislația orizontală din cadrul acquis-ului european de mediu, cadrul administrativ joacă un rol fundamental, fiind structurat pe un sistem instituțional complex, în care **Ministerul Mediului** are un rol central ca autoritate responsabilă pentru elaborarea și promovarea politicilor de protecție a mediului, iar instituțiile subordonate acestuia au rol de implementare și control.

În ceea ce privește evaluarea impactului asupra mediului, evaluarea strategică de mediu și evaluarea biodiversității, Ministerul Mediului, prin **Direcția Politici de Prevenire a Poluării**, este responsabil de dezvoltarea și promovarea politicii și legislației în domeniile respective și de implementarea procedurii de evaluare strategică de mediu a documentelor de politici și planificare elaborate de autoritățile publice centrale, în activitatea dată fiind antrenată 1 unitate de personal.

Implementarea procedurilor de evaluarea impactului asupra mediului, evaluarea strategică de mediu și evaluare a biodiversității sunt asigurate de **Agenția de Mediu**, autoritate administrativă subordonată Ministerului Mediului, care prin intermediul **Direcției Evaluare de Mediu și Expertiză Ecologică**, asigură evaluarea impactului asupra mediului al activităților planificate la nivel național și transfrontalier și evaluarea strategică de mediu a documentelor de politici și planificare urbană și rurală, aprobate de autoritățile publice locale. Direcția dispune de un personal de 5 angajați antrenați în activitatea respectivă. La implementarea procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului, evaluare strategică de mediu și evaluare a biodiversității sunt implicate și autoritățile publice locale, pe teritoriul cărora se planifică desfășurarea activității, dar și alte autorități publice centrale interesate implicate în procesul de consultare.

Cu referire la asigurarea accesului la informația despre mediu, participarea publicului și accesul la justiție, Ministerul Mediului este responsabil de elaborarea și promovarea politicilor în domeniul respectiv, fiind și punct focal național pentru Convenția Aarhus. Cu referire la implementare, toate autoritățile publice sunt responsabile de asigurare a accesului la informațiile despre mediu deținute, de implementarea procedurilor de asigurare a transparenței în procesul decizional și de participare a publicului la luarea deciziilor de mediu, conform Legii nr. 100/2017 privind actele normative și Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional,

implicarea activă a societății civile și a altor părți interesate în elaborarea actelor normative. Ministerul Mediului în comun cu autoritățile administrative din subordine (Agenția de Mediu, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția „Moldsilva", Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, Agenția Națională pentru Reglementarea Activităților Nucleare și Radiologice) și instituțiile publice fondate (IP Serviciul Hidrometeorologic de Stat, IP „Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în domeniul Mediului, IP „Administrația Națională „Apele Moldovei") furnizează informații de mediu pe cale proactivă, prin publicarea acestora pe site-ul său oficial și prin răspunsuri la cererile de acces la informații de mediu. De asemenea, Agenția de Mediu asigură administrarea sistemelor informatice utilizate în activitatea sa și publică, pe site-ul oficial, rapoarte statistice și analize privind starea mediului, la intervale de 3, 6 sau 12 luni. În același context, Agenția de Mediu elaborează și publică, la fiecare patru ani, Raportul privind starea mediului în Republica Moldova. Serviciul Hidrometeorologic de Stat colectează, prelucrează și analizează date referitoare la condițiile meteorologice, hidrologice, agrometeorologice și climatice. Un aspect important al monitorizării îl reprezintă monitorizarea și analiza datelor hidrologice pentru corpurile de apă. Inspectoratul pentru Protecția Mediului furnizează anual date referitoare la dezvoltarea și desfășurarea controalelor planificate și la elaborarea rapoartelor săptămânale, lunare și anuale.

În ceea ce privește răspunderea pentru mediu, instituția implicată în elaborarea politicilor de răspundere pentru mediu este Ministerul Mediului, care prin intermediul **Direcției Politici de Prevenire a Poluării** are responsabilitatea de a elabora și promova acte normative privind prevenirea poluării, controlul integrat al poluării, incluzând emisiile industriale și riscurile de accidente industriale. Scopul principal al politicilor elaborate de direcție este prevenirea sau minimizarea poluării apelor, aerului și solului, pentru protejarea mediului și sănătății populației. Direcția dispune de 7 poziții, dintre care 5 sunt ocupate și doar o singură poziție e responsabilă de domeniul respectiv. Agenția de Mediu și Inspectoratul pentru Protecția Mediului sunt instituțiile cu funcții de implementare și control a legislației cu privire la răspunderea de mediu. Direcția Monitorizarea Calității Mediului din cadrul Agenției de Mediu se ocupă cu monitorizarea calității factorilor de mediu, cum ar fi apa, aerul, solul. Direcția are 5 poziții, dintre care doar 2 sunt ocupate. Inspectoratul pentru Protecția Mediului are responsabilități în domeniul evaluării riscurilor și realizării controalelor de mediu. Inspectoratul deține 273 unități de personal dintre care doar 195 sunt ocupate.

În ceea ce privește prevenirea și combaterea infracțiunilor de mediu, Ministerul Mediului, prin Secția Juridică (care are 4 angajați), elaborează propunerile legislative cu privire la penalitățile pentru infracțiunile de mediu, gestionează și soluționează litigiile de mediu, reprezentând Ministerul în fața instanțelor de judecată. Inspectoratul pentru Protecția Mediului asigură controlul și supravegherea respectării legislației de mediu, întocmește procese verbale și, în funcție de gravitatea încălcărilor, poate aplica sancțiuni contravenționale sau poate transmite materialele către organele de urmărire penală pentru investigarea infracțiunilor de mediu. Procuratura Generală și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate, contribuie la respectarea statului de drept și apără drepturile și interesele legitime ale persoanei și societății. Aceste instituții pot iniția urmărirea penală în cazurile de infracțiuni de mediu, fie la sesizarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului, fie din oficiu.

Un rol esențial în combaterea infracțiunilor de mediu îl joacă și Inspectoratul General al Poliției, subordonat Ministerului Afacerilor Interne, care protejează drepturile fundamentale ale

persoanei și asigură ordinea publică. Inspectoratul are 9.156 angajați, dintre care 9.000 sunt ocupați, și desfășoară activități de prevenire și descoperire a infracțiunilor, inclusiv a celor de mediu. Inspectoratul General al Poliției furnizează anual date cu privire la măsurile speciale de investigare și la efectuarea urmăririi penale în cauzele de mediu, contribuind activ la depistarea încălcărilor legislației de mediu.

Autoritatea competentă pentru elaborarea și implementarea politicilor în domeniul infrastructurii naționale de date spațiale în Republica Moldova este **Agenția de Geodezie, Cartografie și Cadastru** (46 unități), prin Direcția Infrastructura de Date Spațiale (direcția dispune de 5 unități, 4 fiind asigurate). Aceasta are rolul de a coordona și gestiona infrastructura națională de date spațiale, aliniindu-se la cerințele europene impuse de Directiva INSPIRE (2007/2/EC), pentru a asigura interoperabilitatea și accesibilitatea datelor [1] spațiale la nivel național și european. Agenția este responsabilă de menținerea și dezvoltarea geoportalelor tematice care facilitează accesul publicului și al autorităților la datele spațiale esențiale.

În contextul implementării Programului LIFE, Ministerul Mediului joacă un rol crucial în crearea cadrului instituțional în domeniu. Instituția Publică „Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în Domeniul Mediului (ONIPM)", fondată de Ministerul Mediului prin H.G. nr. 1249/2018, este responsabilă de implementarea Programului LIFE, având ca scop susținerea proiectelor de mediu și politici climatice în concordanță cu standardele internaționale.

ONIPM are misiunea de a sprijini Ministerul Mediului și instituțiile subordonate prin implementarea eficientă a proiectelor de asistență financiară și tehnică, atât externe, cât și interne. De asemenea, ONIPM se ocupă cu administrarea **Fondului Național pentru Mediu**, asigurându-se că procedurile de identificare, evaluare, selecție, finanțare și monitorizare a proiectelor sunt conforme cu reglementările naționale și internaționale. În ceea ce privește Programul LIFE, ONIPM are atribuții esențiale în gestionarea acestuia, desemnând 1 colaborator - punct național de contact pentru Programul LIFE, care participă la ședințele Comitetului pentru Programul LIFE în calitate de observator. În prezent, personalul dedicat gestionării Totuși, se preconizează extinderea echipei pe măsură ce programul LIFE și alte inițiative de mediu vor câștiga importanță în politica de mediu națională.

În concluzie, în pofida atribuțiilor extinse ale instituțiilor menționate, există un deficit de personal care ar putea afecta eficiența implementării politicilor de protecție a mediului. Direcțiile din cadrul Ministerului Mediului, Agenției de Mediu și Inspectoratului pentru Protecția Mediului dispun de un număr limitat de angajați, ceea ce poate îngreuna procesul de monitorizare, control și implementare a legislației de mediu.

27.1.2. Planuri de viitor

27.1.2.1. Planuri legislative

În contextul elaborării unui cadru legislativ național coerent și bine structurat în domeniul evaluării de mediu, este necesar de menționat faptul că legislația națională în mare parte este armonizată cu acquis-ul Uniunii Europene (UE) în materie de evaluare de mediu. Aceste reglementări constituie un fundament solid care garantează continuitatea și eficiența proceselor de evaluare și monitorizare a impactului asupra mediului și biodiversității, elemente esențiale pentru

dezvoltarea sustenabilă. Această modificare va contribui la protecția mediului și va asigura conformitatea cu reglementările existente.

În ceea ce privește acquis-ul UE referitor la accesul publicului la informații, participarea acestuia la procesul decizional și accesul la justiție în domeniul protecției mediului, Strategia de mediu pentru perioada 2024-2030 prevede măsuri specifice pentru implementarea integrală a Convenției Aarhus. Astfel, autoritățile competente urmează să elaboreze un raport de implementare a Convenției Aarhus pentru perioada 2021-2024, document care va reflecta stadiul actual al transpunerii acestui instrument internațional, va identifica măsurile deja implementate și va evidenția eventualele lacune ce necesită măsuri suplimentare.

În scopul asigurării unei transpuneri complete și corecte a Directivei 2003/4/CE, a Directivei 2003/35/CE și a Regulamentului 1367/2006 este imperativ ca autoritățile naționale să adopte un cadru legislativ adecvat, care să reglementeze în mod detaliat accesul publicului la informații, justiție și participarea în procesul decizional în domeniul mediului. Acest cadru legislativ, sub forma unui regulament dedicat, va contribui la integrarea completă a celor trei acte europene, fiind așteptat să fie finalizat și pus în aplicare până la 31 decembrie 2026. Această acțiune va garanta conformitatea legislației naționale cu standardele europene în domeniu, în special în ceea ce privește transparența și participarea publicului la luarea deciziilor de mediu.

În vederea alinierii legislației naționale la standardele europene și internaționale în domeniul răspunderii pentru daunele ecologice, sunt prevăzute următoarele măsuri legislative fundamentale:

1. Modificarea actelor normative existente printr-un proiect de lege care vizează ajustarea legislației naționale la prevederile Legii răspunderii pentru mediu, cu scopul de a preveni și remedia eficient daunele aduse mediului.
2. Aprobarea unei Hotărâri a Guvernului pentru stabilirea regulamentului privind stabilirea și aplicarea formelor de garanție financiară în cazul daunelor de mediu asigurând astfel compensarea adecvată în caz de daune de mediu;
3. Aprobarea unei Hotărâri a Guvernului pentru adoptarea unei metodologii de calculare a daunelor aduse mediului având ca scop repararea daunelor ireversibile aduse mediului.

Pentru optimizarea mecanismelor de investigare a încălcărilor legislației de mediu, autoritățile naționale vor implementa măsuri suplimentare, inclusiv:

1. Crearea unui cadru de transpunere și implementare a Directivei 2024/1203, prin elaborarea unui act normativ care să vizeze combaterea infracțiunilor de mediu. Acesta va include reglementări pentru prevenirea, identificarea și sancționarea acestora;
2. Înființarea unui Grup de Lucru format din reprezentanți ai autorităților publice, ai organelor de urmărire penală și experți din domeniu, pentru a coordona implementarea eficientă a Directivei Europene de Mediu (DCE), conform dispozițiilor articolului 19 din DCE. Acest grup va asigura o cooperare interinstituțională consolidată în detectarea și urmărirea infracțiunilor de mediu.

În ceea ce privește implementarea infrastructurii naționale de date spațiale și alinierea la standardele europene, sunt planificate următoarele acțiuni strategice:

1. Armonizarea datelor spațiale și a serviciilor de rețea, pentru a asigura conformitatea cu standardele tehnice naționale și europene;
2. Actualizarea standardelor EN ISO referitoare la datele spațiale, precum și a standardelor OGC, prin procedura de adoptare ca standard național (SM), pentru a sprijini alinierea cu reglementările internaționale;
3. Alinierea cadrului normativ național la prevederile Deciziei UE 2019/1372, având în vedere implementarea Directivei 2007/2/EC privind infrastructura națională de date spațiale și raportarea aferentă acestora;
4. Transpunerea Regulamentului UE 2023/138 în cadrul normativ național, cu scopul de a reglementa procedurile de publicare și reutilizare a seturilor de date spațiale de mare valoare, în conformitate cu standardele europene, asigurând astfel transparența și accesibilitatea datelor de mediu.

Aceste măsuri vor contribui la dezvoltarea infrastructurii naționale de date spațiale, la asigurarea interoperabilității și transparenței acestora, precum și la consolidarea capacității administrative și tehnice a instituțiilor competente.

În ceea ce privește implementarea Programului LIFE și aplicarea Regulamentului (UE) 2021/783 al Parlamentului European și al Consiliului, Republica Moldova va putea implementa integral acest cadru european o dată cu aderarea la Uniunea Europeană. În acest sens, autoritățile naționale vor întocmi un Ghid național care va detalia prevederile acestui regulament și va stabili condițiile de finanțare și aplicare a acestuia. Ghidul va oferi îndrumări clare instituțiilor publice și altor entități responsabile de gestionarea fondurilor pentru mediu, în vederea asigurării respectării normelor europene. Se estimează că acest ghid va fi disponibil în anul 2026.

În concluzie, autoritățile naționale din Republica Moldova vor construi treptat un cadru legislativ robust și eficient în domeniul legislației orizontale în conformitate cu standardele Uniunii Europene, care va sprijini procesul de aderare.

27.1.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a susține procesul de implementare eficientă a legislației privind evaluarea de mediu, sunt planificate mai multe măsuri pentru consolidarea capacităților administrative și operaționale. În acest sens, se va implementa o reformă internă a Agenției pentru Mediu, care va include creșterea numărului de angajați implicați direct în procedurile de evaluare a impactului asupra mediului și evaluarea strategică de mediu. Scopul acestei reforme este de a îmbunătăți capacitatea de gestionare a proceselor de evaluare și de a asigura respectarea standardelor internaționale. În paralel, se vor organiza sesiuni de formare continuă pentru personalul implicat în aplicarea evaluărilor de mediu, cu scopul de a le îmbunătăți competențele și abilitățile în domeniul evaluării impactului asupra mediului și evaluării strategice de mediu. Două sesiuni de formare anual vor fi dedicate acestui proces.

Pentru o gestionare mai eficientă a ariilor naturale protejate și a siturilor Emerald, va fi dezvoltat un sistem GIS dedicat monitorizării și gestionării acestora, care va permite identificarea riscurilor și sprijinirea evaluării biodiversității. Acest sistem va facilita luarea unor decizii informate și rapide, contribuind astfel la protecția mediului. În vederea alinierii legislației naționale la standardele europene și internaționale în domeniul evaluării de mediu, sunt prevăzute următoarele măsuri legislative fundamentale:

1. Amendament la Legea nr. 86/2014 pentru a asigura transpunerea articolului 2 alineatul (5) și a articolului 12 din Directiva 2011/92/UE a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (codificată) modificată prin Directiva 2014/52/UE.
2. Amendament la Legea nr. 11/2017 pentru a asigura transpunerea art. 3(9), 11, 12, 13 din Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului.
3. Aprobarea prin ordinul ministrului mediului a Ghidului privind integrarea cerințelor privind schimbările climatice în procedura de evaluare a impactului asupra mediului.
4. Aprobarea prin ordinul ministrului mediului a Ghidului pentru integrarea cerințelor privind schimbările climatice în procedura de evaluare strategică de mediu.

În ceea ce privește implementarea Convenției Aarhus în Republica Moldova, deși au fost realizate progrese semnificative, continuarea reformelor legislative și administrative este esențială pentru a asigura un acces efectiv al cetățenilor la informațiile de mediu, pentru a facilita participarea activă la luarea deciziilor și pentru a le garanta dreptul de a apăra interesele de mediu în fața instanței. În acest context, autoritățile pot implementa măsuri pentru îmbunătățirea educației ecologice prin campanii de informare și educare a cetățenilor despre drepturile lor în domeniul protecției mediului. Totodată, se vor consolida capacitățile instituționale prin investiții în formarea personalului din instituțiile de mediu și prin alocarea unor resurse suplimentare pentru implementarea procedurilor de consultare publică și acces la justiție. Crearea unor platforme digitale eficiente și accesibile pentru publicarea informațiilor de mediu și pentru facilitarea participării cetățenilor în procesul decizional va sprijini promovarea unei culturi de transparență și responsabilitate.

Pentru eficientizarea mecanismului de investigare a încălcărilor legislației de mediu, autoritățile vor înființa un grup de lucru interinstituțional, format din reprezentanți ai autorităților publice, ai organelor de urmărire penală și experți, care va coordona implementarea măsurilor de conformitate cu Directiva (EU) 2024/1203. Grupul va dezvolta un mecanism de detectare, investigare și urmărire a infracțiunilor de mediu, în conformitate cu cerințele Directivei. În paralel, Institutul Național al Justiției va organiza cursuri de formare pentru inspectorii și personalul implicat în investigarea infracțiunilor de mediu, pentru a asigura aplicarea corespunzătoare a legislației de transpunere a Directivei.

În ceea ce privește infrastructura națională de date spațiale, autoritățile vor întreprinde măsuri pentru alinierea la standardele europene și pentru asigurarea interoperabilității datelor spațiale, conform reglementărilor INSPIRE. Aceste măsuri vor include crearea și actualizarea periodică a seturilor de date, conform anexelor din Legea nr. 254/2016, și menținerea unei infrastructuri tehnice moderne în cadrul AGCC și instituțiilor publice responsabile de gestionarea datelor spațiale. În acest sens, va fi asigurată dotarea fiecărei instituții cu cel puțin 5 stații de lucru și vor fi pregătiți specialiști în utilizarea programului Hale Studio, necesar pentru armonizarea datelor spațiale în conformitate cu specificațiile tehnice INSPIRE.

Pentru a sprijini procesul de integrare a acquis-ului european și al programului LIFE, autoritățile vor crea un mecanism de coordonare interinstituțională eficient, care va facilita

colaborarea între ministere, agenții guvernamentale, autorități locale și organizații non-guvernamentale, promovând sinergia și evitând duplicarea eforturilor. Reforma Oficiului Național de Implementare a Proiectelor în Domeniul Mediului (ONIPM) va include crearea unui departament specializat, dedicat implementării programului LIFE, care va coordona proiectele LIFE, va oferi asistență tehnică și consultanță pentru pregătirea aplicațiilor și va asigura monitorizarea implementării acestora. În paralel, ONIPM va trebui să își consolideze capacitățile administrative și tehnice prin formarea personalului în domenii precum managementul proiectelor și consultanța părților terțe implicate. Extinderea finanțării Fondului Național pentru Mediu va fi esențială pentru susținerea proiectelor LIFE, asigurând cofinanțarea acestora și facilitând accesul la fonduri europene pentru protecția mediului și combaterea schimbărilor climatice. Aceste măsuri vor contribui la mobilizarea resurselor necesare pentru implementarea proiectelor de mediu de anvergură națională și internațională.

27.1.3.Aspecte financiare

Pentru implementarea măsurilor necesare alinierii legislației și proceselor naționale la standardele europene în domeniul legislației orizontale, se estimează o sumă totală de **5,060,573 MDL**. Aceste resurse financiare vor fi asigurate atât din surse externe, prin intermediul proiectelor internaționale, cât și din bugetul de stat. Investițiile propuse vor sprijini consolidarea unui cadru legislativ coerent, dezvoltarea capacităților instituționale și instruirea personalului competent, facilitând, astfel, implementarea eficientă a măsurilor menite să asigure conformitatea cu reglementările europene în acest domeniu.

SUBCAPITOLUL 27.2. MANAGEMENTUL DEȘEURILOR

27.2.1. Prezentarea generală a situației

27.2.1.1. Cadrul legislativ

Gestionarea deșeurilor este o prioritate a politicii de mediu în Republica Moldova, având drept reper Directivele UE din domeniul gestionării deșeurilor, precum și promovarea economiei circulare, transformând provocările în posibilități și contribuind la dezvoltarea durabilă a societății. Economia circulară reprezintă o oportunitate esențială pentru Republica Moldova de a îmbunătăți utilizarea resurselor și de a reduce impactul asupra mediului. În prezent, rata reciclării deșeurilor este scăzută și constituie în mediu de la 5 % la 15 % per flux de deșeu reciclabil, iar gestionarea deșeurilor rămâne o provocare majoră, cu o dependență semnificativă de depozitele de deșeuri. Totuși, Moldova are un potențial ridicat de a valorifica principiile economiei circulare prin investiții în tehnologii moderne, crearea de locuri de muncă verzi și reducerea pierderilor economice cauzate de risipa resurselor.

Republica Moldova este parte la mai multe tratate de mediu în domeniului gestionării deșeurilor. Astfel, Ministerul Mediului, în calitate de autoritate competentă, asigură dezvoltarea cadrului legal, instituțional și de politici pentru următoarele acorduri: Convenția de la Stockholm privind poluanții organici persistenți (art. 7), ratificată prin Legea nr. 40/2004, precum și

Convenția de la Minamata cu privire la mercur (art. 20), ratificată prin Legea nr. 51/2017. Totodată, Republica Moldova a ratificat și anual depune rapoarte către Convenția de la Basel privind controlul transportului peste frontiere al deșeurilor periculoase și al eliminării acestora (art. 4 alin. 4), semnată prin Hotărârea Parlamentului nr. 1599/1998, care abordează problema gestionării deșeurilor de substanțe chimice periculoase, precum și Amendamentul la anexa VII ratificat prin Legea nr. 205/2008.

Pe lângă aceste angajamente internaționale, Republica Moldova a adoptat și o serie de reglementări naționale pentru implementarea acestora, detaliind procedurile și mecanismele de aplicare a acestor angajamente. În acest context, conform Comunicării Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, Spre o economie circulară: un program „deșeuri zero" pentru Europa, unul dintre obiectivele specifice ale **Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030"** este **OS 10.4. Tranziția activă spre economia verde și circulară**. Acest obiectiv vizează integrarea măsurilor și principiilor economiei circulare în procesele de producție din diverse sectoare economice, contribuind astfel la îmbunătățirea calității mediului și a nivelului de trai al populației din Republica Moldova.

Pentru atingerea acestui obiectiv, vor fi sprijinite ideile, soluțiile și proiectele inovatoare care promovează gestionarea integrată a deșeurilor. Implementarea acestor inițiative va facilita **decuplarea creșterii economice de degradarea mediului**, contribuind la o dezvoltare sustenabilă. Obiectivul dezvoltării economiei circulare în Republica Moldova este reflectat în mai multe documente strategice, printre care:

1. Strategia de mediu pentru anii 2024–2030, aprobată prin H.G. nr. 409/2024;
2. Strategia de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013 –2027, aprobată prin H.G. nr. 248/2013;
3. Strategia Națională de Dezvoltare Economică 2030, aprobată prin H.G. nr. 393/2024.

Pentru realizarea obiectivelor de economie circulară stabilite în aceste strategii, au fost dezvoltate următoarele programe:

1. Programul național pentru gestionarea deșeurilor pe anii 2023–2027, aprobat prin H.G. nr. 972/2023;
2. Programul de promovare a economiei verzi și circulare în Republica Moldova pentru perioada 2024–2028, aprobat prin H.G. nr. 495/2024;
1. Programul național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității în anii 2023–2027, aprobat prin H.G. nr. 653/2023;
2. Programul național de dezvoltare industrială pentru anii 2024–2028, aprobat prin H.G. nr. 280/2024.

Cadrul legislativ actual în domeniul gestionării deșeurilor a fost aliniat în mare parte la directivele europene, cum ar fi Directiva-cadru privind deșeurile și alte directive specifice domeniului, find implementate noi reglementări precum responsabilitatea extinsă a producătorilor, obiective de reciclare și norme pentru prevenirea generării de deșeuri. Principii ale economiei circulare sunt prevăzute în:

1. Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător;
2. Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior;
3. Legea nr. 151/2014 privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.

Dar Legea fundamentală care sprijină tranziția la economia circulară este Legea nr. 209/2016 privind deșeurile, care introduce mecanisme și instrumente-cheie, precum responsabilitatea extinsă a producătorului (REP), inclusiv sistemul depozit. Aceasta este implementată prin următoarele regulamente:

1. Regulamentul privind deșeurile de echipamente electrice și electronice, aprobat prin HG nr. 212/2018;
1. Regulamentul privind ambalajele și deșeurile de ambalaje, aprobat prin HG nr. 561/2020;
2. Regulamentul privind gestionarea bateriilor, acumulatorilor și deșeurilor de baterii și acumulatori, aprobat prin H.G. nr. 586/2020;
3. Regulamentul privind gestionarea anvelopelor uzate, aprobat prin H.G. nr. 610/2022;
4. Regulamentul privind gestionarea uleiurilor uzate, aprobat prin H.G. nr. 731/2022;
5. Regulamentul privind gestionarea vehiculelor scoase din uz, aprobat prin H.G. nr. 93/2023.

Pentru a facilita implementarea responsabilității extinse a producătorului și pentru a stimula agenții economici să atingă obiectivele de reciclare, Legea nr. 1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului prevede taxe specifice pentru poluarea mediului, inclusiv pentru ambalajele nereciclate puse pe piață.

Ce ține de infrastructură de gestionare a deșeurilor acesta este reglementată, suplimentar prin următoarele acte normative:

- Regulamentul privind depozitarea deșeurilor, aprobat prin H.G. nr. 939/2023;
- Regulamentul privind incinerarea și coincinerarea deșeurilor, aprobat prin H.G. nr. 205/2023.

Directiva cadru privind deșeurile

În conformitate cu angajamentele asumate prin anexa nr. XI, capitolul 16, din Acordul de Asociere (AA) dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană (RM-UE), Republica Moldova a transpus parțial (art. 1-8, 10-26; 28-32, 34, 35, 36, 38, Anexele nr. 1-4) Directiva 2008/98/CE privind deșeurile. Astfel prin Legea nr. 209/2016 privind deșeurile au fost aprobate temeiurile legale, politica statului și măsurile necesare pentru protecția mediului și a sănătății populației prin prevenirea sau reducerea efectelor determinate de generarea și gestionarea deșeurilor. Legea stabilește noi cerințe privind gestionarea deșeurilor, promovând responsabilitatea extinsă a producătorului pentru mai multe produse, cum ar fi deșeurile de echipamente electrice și electronice (DEEE), deșeurile de ambalaje, uleiurile uzate, deșeurile de baterii și acumulatori, vehicule scoase din uz (VSU) și anvelope). Legea deșeurilor a instituit o nouă reglementare de management pentru anumite fluxuri de deșeuri (deșeuri POP, deșeuri medicale, anvelope, deșeuri biodegradabile etc.). Conform ultimelor modificări operate în mai 2024 la Legea nr. 209/2016 privind deșeurile au fost transpuse noile reglementări ale Directivei 2008/98/CE privind deșeurile introduse prin Directiva (UE) 2015/1127 și Directiva (UE) 2018/851 care țin de detalierea reglementărilor în gestionarea deșeurilor, în contextul promovării colectării separate, noțiuni noi de ambalaj de unică folosință, ambalaj reciclabil și nereciclabil, precum și dezvoltarea mecanismului de implementarea responsabilității extinse a producătorului. Suplimentar, a fost actualizată procedura de eliberare a autorizațiilor de gestionare a deșeurilor și a fost detaliat mecanismul de implementare a sistemului de depozit aplicabil ambalajelor și produsele ambalate, reglementate prin art. 54^1-54^4.

Economie circulară - Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor „Spre o economie circulară: un program „deşeuri zero" pentru Europa"

Economia circulară reprezintă o strategie de dezvoltare care implică o creștere economică fără a spori consumul de resurse, o transformare profundă a lanțurilor de producție și a obiceiurilor de consum și reproiectarea sistemelor industriale la nivel de sistem ce va implica și transformare a deșeurilor în resurse. Transformarea deșeurilor într-o resursă face parte din „închiderea buclei" în cadrul sistemelor bazate pe economia circulară. Obiectivele și țintele stabilite în legislația europeană au fost factori primordiali în ceea ce privește o mai bună gestionare a deșeurilor; ele stimulează inovarea în domeniul reciclării și al reutilizării, limitează depozitarea deșeurilor, reduc pierderile de resurse și creează stimulente pentru schimbarea comportamentelor.

Strategia „Spre o economie circulară: un program „deşeuri zero" pentru Europa" prevede stabilirea unor obiective clare de reciclare pentru perioada până în anul 2030. Colectarea separată la sursă și metodologiile riguroase de calculare a ratelor de reciclare vor asigura reciclarea de înaltă calitate și vor contribui la dezvoltarea pieţelor pentru aprovizionarea cu materii prime secundare de înaltă calitate. Aceste obiective au fost doar parțial incluse în politicile sectoriale precum **Programul național pentru gestionarea deșeurilor pe anii 2023–2027**, aprobat prin H.G. nr. 972/2023; și **Programul de promovare a economiei verzi și circulare în Republica Moldova pentru perioada 2024–2028**, aprobat prin H.G. nr. 495/2024; inclusiv în Legea nr. 209/2016 privind deșeurile și Legea nr. 299/2022 privind prevenirea pierderii și risipei de alimente.

Strategia UE privind plasticul - Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor „Spre o economie circulară: un program „deşeuri zero" pentru Europa". Plasticul este un material important și omniprezent în economie și în viața noastră de zi cu zi, având multiple funcții care contribuie la soluționarea unor provocări cu care se confruntă societatea noastră. Materialele ușoare și inovatoare din autoturisme sau avioane contribuie la economisirea de combustibil și la reducerea emisiilor de CO2. Materialele izolatoare de înaltă performanță ne ajută să facem economii la facturile de energie. În ambalaje, materialele plastice contribuie la asigurarea siguranței alimentare și la reducerea risipei de alimente. Cu toate acestea, mult prea adesea modul în care materialele plastice sunt în prezent produse, utilizate și eliminate nu reflectă beneficiile economice ale unei abordări mai „circulare" și dăunează mediului înconjurător. Fenomenul este exacerbat de creșterea cantității de deșeuri produse în fiecare an și este întreținut de creșterea consumului de articole din plastic de „unică folosință", respectiv ambalaje sau alte produse de consum care sunt aruncate după o foarte scurtă utilizare și care sunt rareori reciclate, fiind regăsite apoi în natură. Este nevoie urgent să se găsească soluții la problemele de mediu care denotă că mii de tone de deșeuri de plastic ajung să fie abandonate la gropile de gunoi, iar gradul de reciclare a deșeurilor de mase plastice constituie doar 6-8%. În special urmează a fi reglementate ambalaje, pungile, paharele de unică folosință, capacele, paiele și tacâmurile, pentru care se utilizează pe scară largă materialul plastic datorită faptului că este ușor, ieftin și practic.

Obiectivele Strategiei Europene pentru materialele plastice într-o economie circulară prevăd schimbări în producție și design care să permită rate mai mari de reciclare a materialelor plastice pentru toate aplicațiile cheie. Până în 2030, mai mult de jumătate din deșeurile de plastic generate în Europa vor fi reciclate, iar colectarea separată a deșeurilor din plastic va atinge niveluri foarte ridicate 60-80%. Ambalajele din materiale plastice reprezintă un domeniu prioritar atunci când este vorba de proiectare având în vedere potențialul de reciclare. Astăzi, acestea reprezintă

aproximativ 65 % din deșeurile de plastic „post-consum” conform studiului compoziției morfologice a deșeurilor municipale, realizat cu suportul proiectului „Securitatea Energetică a Republicii Moldova” (Moldova Energy Security Activity – MESA), finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională, iar proiectarea produsului este unul dintre elementele cheie pentru îmbunătățirea nivelurilor de reciclare. Astfel, îmbunătățirile în materie de proiectare ar putea reduce la jumătate costurile de reciclare a deșeurilor de ambalaje.

Unele prevederi ale Strategie Europene au fost preluate parțial la nivel național prin **Programul național pentru gestionarea deșeurilor pe anii 2023–2027**, aprobat prin H.G. nr. 972/2023 și **Programul de promovare a economiei verzi și circulare în Republica Moldova pentru perioada 2024–2028**, aprobat prin H.G. nr. 495/2024.

Produse din plastic de unică folosință

Deși joacă un rol util în economie și oferă aplicații esențiale în numeroase sectoare, utilizarea crescândă a plasticului cu durată scurtă de viață, care nu sunt proiectate pentru reutilizare sau pentru o reciclare eficientă din punctul de vedere al costurilor, înseamnă că modelele de producție și de consum aferente au devenit din ce în ce mai ineficiente și liniare. Prevenirea generării de deșeuri se află în vârful ierarhiei deșeurilor, astfel cum este definit în Legea nr. 209/2016 privind deșeurile și va contribui la îndeplinirea obiectivului de dezvoltare durabilă nr. 12 al Organizației Națiunilor Unite (ONU) de asigurare a unor modele de consum și de producție durabile, care este parte a Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă.

Directiva (UE) 2019/904 privind reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului promovează abordările circulare și acordă prioritate produselor reutilizabile durabile și netoxice, precum și sistemelor de reutilizare, decât produselor de unică folosință, vizând în principal o reducere a cantității de deșeuri generate. Legea nr. 209/2016 privind deșeurile transpune parțial unele reglementări ale Directivei (UE) 2019/904, în particular vis-a-vis de responsabilitatea extinsă a producătorului (art.12) și dezvoltarea sistemului de depozit pentru ambalaje (art.54^1-54^4). Legea nu prevede reglementări care ar contribui la o reducere ambițioasă și susținută a consumului de produse din plastic de unică folosință enumerate în partea A a anexei din Directiva 2019/904, în special de prevenire a generării de deșeuri, care să conducă la o inversare semnificativă a tendințelor de creștere a consumului. Recent, în mai 2024 au fost introduse în art. 54^4 la Legea nr. 209/2016 privind deșeurile ținte pentru colectarea ambalajelor din plastic care vor varia între 60 -80% în perioada 2027-2029. Au fost introduse măsuri care să asigure că la punctul de vânzare către consumatorul final sunt puse la dispoziție alternative reutilizabile pentru pungile din plastic de unică folosință. Instrumentele economice prin care să se asigure că produsele din plastic de unică folosință nu sunt furnizate gratuit la punctul de vânzare către consumatorul final, sunt aplicabile doar în cazul pungilor din plastic în scopul prevenirii generării de deșeuri din astfel de produse pentru a se asigura că acestea sunt înlocuite cu alternative care sunt reutilizabile sau nu conțin plastic.

O lacună importantă constituie și lipsa reglementărilor privind conținutului de plastic reciclat în ambalaje. Implementare noilor reglementări în economie circulară de asemenea necesită investiții în formarea profesională prin organizarea programelor de instruire pentru personalul și administrației publice centrale, inclusiv a subdiviziunilor Ministerului Mediului și a administrației publice locale cu privire la noile cerințe legislative și bunelor practici europene menționate deja la în secțiunea Directiva Cadru privind deșeurile.

Transferurile de deșeuri

În Republica Moldova, sectorul de gestionare a deșeurilor, în special al celor periculoase se efectuează doar parțial și cu capacități reduse de tratare/eliminare, iar din lipsa capacităților de valorificare a unor categorii de deșeuri (de exemplu, echipamente electrice și electronice, baterii și acumulatori, deșeuri de produse chimice, etc.), acestea sunt exportate spre valorificare/eliminare în alte țări, care dispun de astfel de capacități și care acceptă transferul de deșeuri. Astfel, producătorii și deținătorii de deșeuri pot exporta aceste deșeuri pentru eliminare și valorificare în țările care au ratificat Convenția de la Basel privind controlul transportului peste frontiere al deșeurilor periculoase și al eliminării acestora, și care dispun de tehnologie adecvată și acceptă să efectueze asemenea operațiuni.Conform art. 63 al Legii nr. 209/2016 privind deșeurile, este interzis importul în Republica Moldova al deșeurilor şi reziduurilor de orice natură, în stare brută şi prelucrată în scopul acumulării temporare, valorificări sau eliminării prin orice metodă, cu excepția categoriilor de deşeuri prezentate în anexa nr. 7, destinate utilizării în calitate de materie primă secundară la întreprinderile autohtone existente. Totodată, exportul de deșeuri din Republica Moldova în alte țări se realizează cu respectarea procedurii de notificare prealabilă scrisă și de consimțământ prealabil scris sau cu respectarea cerințelor generale de informare, în conformitate cu Regulamentul privind transferurile de deșeuri, aprobat prin H.G. nr. 411/2022, care este aliniat parțial cu Regulamentul (CE) nr. 1013/2006 privind transferurile de deșeuri. Regulament se aplică transferurilor de deșeuri:

- importate în Republica Moldova, fiind destinate operațiunilor de valorificare;
- exportate din Republica Moldova, fiind destinate operațiunilor de valorificare și eliminare;
- aflate în tranzit pe teritoriul Republicii Moldova; efectuate exclusiv pe teritoriul Republicii Moldova.

Transferurile transfrontaliere de deșeuri se efectuează în baza următoarelor proceduri: notificarea prealabilă scrisă și consimțământul prealabil scris pentru deșeurilor periculoase destinate operațiunilor de valorificare și eliminare și pentru deșeurile nepericuloase destinate operațiunilor de eliminare; cerințe generale de informare pentru deșeurile nepericuloase destinate operațiunilor de valorificare. Republica Moldova nu este membru al OECD, iar Decizia C(2001)107/Final a Consiliului OCDE privind revizuirea Deciziei C(92)39/Final privind circulația transfrontalieră a deșeurilor destinate operațiunilor de recuperare reglementează transferurile internaționale de deșeuri destinate operațiunilor de recuperare. În ceea ce privește Regulamentul (CE) nr. 1418/2007, acesta vizează exporturile destinate recuperării deșeurilor enumerate în anexele III și IIIA la Regulamentul (CE) nr. 1013/2006, care nu sunt interzise conform articolului 36 din regulament, către anumite țări cărora nu li se aplică Decizia C(2001)107/Final a Consiliului OCDE și pentru care se aplică procedurile prevăzute în anexa la Regulamentul (CE) nr. 1418/2007. Astfel, în temeiul art. 36 din regulamentul 1013/2006, în cazul deșeurilor enumerate la anexa III sau IIIA (deșeuri nepericuloase) al căror export nu este interzis, Republica Moldova transmite la solicitarea Comisiei o confirmarea scrisă despre deșeurile care pot fi importate din Comunitate pentru a fi valorificate în țara conform art. 63 al Legii nr. 209/2016 privind deșeurile. Prin urmare, Regulamentul (CE) nr. 1418/2007 nu necesită act normativ dedicat aprobat la nivel național.

În ceea ce privește Regulamentul (UE) nr. 1257/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 noiembrie 2013 privind reciclarea navelor și de modificare a Regulamentului

(CE) nr. 1013/2006 și a Directivei 2009/16/CE, acesta urmează a fi aliniat printr-un act normativ separat. Ce ține de Regulamentul (UE) 2024/1157 privind transferurile de deșeuri, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1257/2013 și (UE) 2020/1056 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1013/2006, prevederile aplicabile ale acestuia au fost aliniate prin H.G. nr. 411/2022 iar suplimentar pentru aliniere totală este planificat pentru anul 2026. Suplimentar necesită a fi menționat că noul regulament se va aplica de la 21 mai 2026, cu unele excepții.

Vehiculele scoase din uz

Actul normativ care reglementează gestionarea vehiculelor scoase din uz este H.G. nr. 93/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea vehiculelor scoase din uz, care transpune parțial Directiva 2000/53/CE privind vehiculele scoase din uz, așa cum a fost modificată ultima dată prin Directiva (UE) 2018/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018 de modificare a Directivei 2000/53/CE privind vehiculele scoase din uz, a Directivei 2006/66/CE privind bateriile și acumulatorii și deșeurile de baterii și acumulatori și a Directivei 2012/19/UE privind deșeurile de echipamente electrice și electronice (text cu relevanță pentru SEE) și Directiva delegată (UE) 2020/363 a Comisiei din 17 decembrie 2019 de modificare a anexei II la Directiva 2000/53/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind vehiculele scoase din uz în ceea ce privește anumite exceptări pentru plumbul și compușii plumbului din componente.

În temeiul Regulamentului, producătorii, importatorii și distribuitorii de vehicule sunt obligați să creeze sisteme de colectare și tratare a vehiculelor scoase din uz (VSU) și să asigure că vehiculele sunt proiectate astfel încât să permită demontarea, reutilizarea și reciclarea pieselor. Costurile pentru gestionarea VSU sunt acoperite de producători în baza principiului de responsabilitate extinsă a producătorului.

Propunerea de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind cerințele de circularitate pentru proiectarea vehiculelor și gestionarea vehiculelor scoase din uz, de modificare a Regulamentelor (UE) 2018/858 și 2019/1020 și de abrogare a Directivelor 2000/53/CE și 2005/64/CE stabilește cerințe de circularitate privind proiectarea și producția vehiculelor în ceea ce privește posibilitățile de reutilizare, reciclare și recuperare și utilizarea conținutului reciclat, care trebuie verificate la omologarea de tip a vehiculelor, precum și cerințe de informare și etichetare a pieselor, a componentelor și a materialelor din vehicule. Regulamentul stabilește, de asemenea, cerințe privind răspunderea extinsă a producătorilor, colectarea și tratarea vehiculelor scoase din uz, precum și privind exportul de vehicule rulate din Uniune către țări terțe. Alinierea integrală la regulament este planificată pentru anul 2026.

Nămolurile

H.G. nr. 950/2013 privind aprobarea Regulamentului privind cerinţele de colectare, epurare şi deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare şi/sau în corpuri de apă pentru localităţile urbane şi rurale și H.G. nr.1157/2008 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Măsurile de protecţie a solului în cadrul practicilor agricole” transpun Directiva Consiliului Comunităţilor Europene din 12 iunie 1986 privind protecţia mediului, în special a solului, atunci cînd se utilizează nămoluri de epurare în agricultură (86/278/CEE). Reglementarea tehnică stabileşte măsuri de prevenire a proceselor de degradare a solului, ce survin natural şi pot fi cauzate de lucrările agricole ce subminează capacitatea solului de a-şi îndeplini funcţiile sale, precum şi cerinţe faţă de utilizatorii de terenuri agricole de a aplica măsuri preventive de ordin organizatoric,

agrotehnic, fitoameliorativ şi hidrotehnic, în cazul în care, ca rezultat al folosirii terenurilor, pot apărea degradarea şi impedimente în realizarea funcţiilor naturale ale solului (ambiante, economice, sociale şi culturale).

Deșeuri din industriile extractive

Directiva nr. 2006/21/CE din 15 martie 2006 privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive, a fost transpusă parțial prin Codul Subsolului nr. 246 din 08.11.2024 (în redacție nouă), care va intra în vigoare la expirarea a 18 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova (la 29.05.2026). Articolele 18, 21, 22, 23, 24, 25, 26 și 27, care nu au fost încă transpuse, vor fi aplicate integral atunci când Republica Moldova va deveni membră a Uniunii Europene. Republica Moldova are obligația de a lua măsuri în vederea asigurării gestionării raționale a subsolului, din punct de vedere economic și social, a tuturor tipurilor de resurse ale subsolului în baza folosirii tehnologiilor avansate și respectării standardelor, limitelor, normelor și regulilor de folosire a subsolului. În acest context, se stabilesc măsuri stricte pentru gestionarea în siguranță a deșeurilor rezultate din industriile extractive, prevenind impactul negativ asupra mediului și sănătății. Aceasta impune operatorilor obligația de a obține autorizații, de a implementa planuri de gestionare a deșeurilor și de a asigura garanții financiare pentru reabilitarea amplasamentelor după închidere. Totodată, autoritățile sunt responsabile de monitorizarea și inspectarea instalațiilor pentru a preveni accidentele și poluarea.

În contextul acestui cadru legislativ, se aplică următoarele acte normative:

- Legea nr. 209/2016 privind deșeurile.
- H.G. nr. 99/2018 pentru aprobarea Listei deșeurilor.

Pentru implementarea eficientă a Codului Subsolului nr. 246/2024, sunt prevăzute elaborarea următoarelor acte normative:

- Elaborarea Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la garanția financiară pentru refacerea mediului*;*
- Elaborarea Proiectului de Ordin privind aprobarea planului de gestionare a deșeurilor din industriile extractive și a normativului de conținut al acestuia;
- Elaborarea Proiectului de Ordin pentru stabilirea unor orientări tehnice pentru inspecțiile instalațiilor de gestionare a deșeurilor.

Baterii și acumulatori

Directiva 2006/66/CE privind bateriile și acumulatorii și deșeurile de baterii și acumulatori este transpusă parțial prin Legea nr. 209/2016 privind deșeurile și Hotărîrea Guvernului nr. 586/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea bateriilor și acumulatorilor și deșeurilor de baterii și acumulatori, care stabilesc cerințele privind plasarea pe piață a bateriilor și acumulatorilor și unele reguli specifice privind colectarea, tratarea, reciclarea și eliminarea deșeurilor de baterii și acumulatori, în special interzicerea plasării pe piață a bateriilor și acumulatorilor ce conțin substanțe chimice periculoase.

În temeiul regulamentului, producătorii, importatorii, distribuitorii, consumatorii și agenții economici întreprind măsurile necesare pentru optimizarea colectării separate a deșeurilor de baterii și acumulatori, minimizarea eliminării bateriilor și acumulatorilor ca deșeuri municipale mixte, inclusiv realizarea nivelului ridicat de reciclare pentru toate deșeurile de baterii și acumulatori, contribuind astfel la implementarea principiului responsabilității extinse a producătorului.

Necesită a fi menționat faptul că Directiva 2006/66/CE se abrogă de la 18 august 2025, fiind înlocuită de Regulamentul (UE) 2023/1542 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iulie 2023 privind bateriile și deșeurile de baterii, de modificare a Directivei 2008/98/CE și a Regulamentului (UE) 2019/1020 și de abrogare a Directivei 2006/66/CE. Cu toate acestea, dispozițiile următoare continuă să se aplice după cum urmează:

- articolul 11 până la 18 februarie 2027 (Îndepărtarea deșeurilor de baterii și acumulatori);
- articolul 12 alineatele (4) și (5) până la 31 decembrie 2025, cu excepția dispoziției privind transmiterea de date către Comisie, care continuă să se aplice până la 30 iunie 2027;
- articolul 21 alineatul (2) până la 18 august 2026.

Alinierea la noul regulament este planificată pentru anul 2026.

Ambalajele

Directiva 94/62/CE privind ambalajele și deșeurile de ambalaje este parțial transpusă prin Legea nr. 209/2016 privind deșeurile și H.G. nr. 561/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind ambalajele și deșeurile de ambalaje, care reglementează gestionarea ambalajelor și deșeurilor de ambalaje în scopul prevenirii sau reducerii impactului asupra mediului, asigurând un grad ridicat de protecție a mediului, funcționarea pieței și evitarea obstacolelor în calea comerțului. Regulamentul stabilește măsurile prioritare destinate prevenirii producerii deșeurilor de ambalaje și principiile privind reducerea eliminării finale a deșeurilor de ambalaje prin reutilizare, reciclare și valorificarea acestora, prin intermediul sistemelor individuale sau colective de implementare a responsabilității extinse a producătorului.

Propunerea de Regulament privind ambalajele și deșeurile de ambalaje stabilește cerințe pentru întregul ciclu de viață al ambalajelor în ceea ce privește durabilitatea mediului și etichetarea, pentru a permite introducerea pe piață a acestora, precum și cerințe privind răspunderea extinsă a producătorilor, colectarea, tratarea și reciclarea deșeurilor de ambalaje, și contribuie la tranziția către o economie circulară, prin stabilirea de măsuri în conformitate cu ierarhia deșeurilor.

În prezent este în proces de avizare proiectul Hotărîre de Guvern privind stabilirea Sistemului de depozit pentru ambalaje, care stabilește mecanismul de creare și funcționare la nivel național a Sistemului de depozit pentru ambalaje, unic și aplicabil pentru ambalajele reutilizabile și ambalajele de unică folosință pentru care s-a constituit un depozit, în conformitate cu prevederile art. 54^1 al Legii nr. 209/2016 privind deșeurile. Sistemul de depozit se va pune în funcțiune pe întreg teritoriul Republicii Moldova în termen de un an de la desemnarea administratorului sistemului de depozit, conform art. 54^3 din Legea nr. 209/2016 privind deșeurile, dar nu mai târziu de 25 ianuarie 2027.

Depozitarea deșeurilor

Directiva 1999/31/CE privind depozitele de deșeuri este transpusă prin Legea nr. 209/2016 privind deșeurile și H.G. nr.nr. 939/2023 privind aprobarea Regulamentului privind depozitarea deșeurilor, care stabilește cadrul legal pentru desfășurarea activităţilor de depozitare a deșeurilor, proiectarea, construcția, exploatarea, monitorizarea, închiderea și urmărirea postînchidere a depozitelor noi și a celor existente în condiţii de protecţie a mediului și sănătății populaţiei prin intermediul unor cerințe tehnice și de exploatare stricte privind deșeurile și depozitele de deșeuri. Regulamentul introduce măsuri și linii directoare pentru prevenirea și

reducerea efectelor negative asupra componentelor de mediu (apelor de suprafață, apelor subterane, solului, aerului, inclusiv efectul de seră) și sănătății populației provocate de depozitele de deșeuri pe durata întregului lor ciclu de viață.

Ține de menționat că conform Directivei, depozitele de deșeuri autorizate sau care funcționau deja la data punerii în aplicare a directivei urmau să fie supuse unei proceduri de autorizare și conformare la prevederile Directivei, în cel mai scurt timp posibil și în termen de **maximum opt ani de la data intrării în vigoare.**

Nu au fost transpuse unele prevederi ale Directivei precum elaborarea Strategia privind reducerea deșeurilor biodegradabile destinate depozitelor de deșeuri:

(a) în termen de maximum cinci ani de la data stabilită la articolul 18 alineatul (1), deșeurile biodegradabile municipal destinate depozitelor de deșeuri trebuie reduse cu 75 % din totalul (în greutate) al deșeurilor biodegradabile municipal produse în anul 1995 sau în ultimul an înainte de 1995, pentru care sunt disponibile date Eurostat standardizate;

(b) în termen de maximum opt ani de la data stabilită la articolul 18 alineatul (1), deșeurile biodegradabile municipal destinate depozitelor de deșeuri trebuie reduse cu 50 % din totalul (în greutate) al deșeurilor biodegradabile municipal produse în anul 1995 sau în ultimul an înainte de 1995, pentru care sunt disponibile date Eurostat standardizate;

(c) în termen de maximum 15 ani de la data stabilită la articolul 18 alineatul (1), deșeurile biodegradabile municipale destinate depozitelor de deșeuri trebuie reduse cu 35 % din totalul (în greutate) al deșeurilor biodegradabile municipal produse în anul 1995 sau în ultimul an înainte de 1995, pentru care sunt disponibile date Eurostat standardizate.

În acest context, Republica Moldova va solicita o perioadă de tranziție de 15 ani, în scopul implementării prevederilor și creării infrastructurii de gestionare a deșeurilor.

Deșeuri de echipamente electrice și electronice

Directiva 2012/19/UE privind deșeurile de echipamente electrice și electronice (DEEE) este transpusă parțial prin Legea nr. 209/2016 privind deșeurile și H.G. nr. 212/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice, care stabilesc condițiile de protecție a sănătății tuturor celor implicați în ciclul de viață al echipamentelor electrice și electronice, precum producătorii, importatorii, distribuitorii, consumatorii și agenții economici direct implicați în colectarea, tratarea, reciclarea, valorificarea și eliminarea nepoluantă a DEEE, contribuind astfel la implementarea principiului responsabilității extinse a producătorului. Directiva 2011/65/UE privind restricțiile de utilizare a anumitor substanțe periculoase în echipamentele electrice și electronice (RoHS) este transpusă prin HG nr. 643/2025 pentru aprobarea Reglementării tehnice privind restricționarea utilizării anumitor substanțe periculoase în echipamentele electrice și electronice.

27.2.1.2. Cadrul administrativ

Responsabilitatea principală în ce privește elaborarea și promovarea politicilor de gestionare a deșeurilor și implementarea economiei circulare o are **Ministerul Mediului**, în cadrul căruia activează Direcția politici de gestionarea a deșeurilor și siturilor contaminate (3 angajați din

5 unități disponibile) și Secția Politici în domeniul economiei circulare și instrumente economice (2 angajați din 4 unități), fiind responsabile de elaborarea proiectelor de acte normative și documente de politici în acest domeniu. Totodată, ministerul este coordonator naţional al Convenţiei la Basel 22 martie 1989 privind controlul circulației transfrontaliere a deșeurilor periculoase și eliminarea acestora, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1599/1998.

Agenția de Mediu asigură implementarea politicii de stat în domeniul gestionării deşeurilor prin eliberarea, suspendarea, prelungirea sau retragerea a autorizaţiei de mediu pentru gestionarea deşeurilor, eliberarea documentelor de notificare la transportarea peste frontieră a deşeurilor, inclusiv a consimțământului prealabil scris pentru transferurile de deșeuri, monitorizarea implementării reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului, colectarea, verificare și validarea datelor raportate prin sistemul informațional automatizat „Managementul deșeurilor” (SIAMD). Aceste activități sunt asigurate de Direcția reglementare și acte permisive de mediu (personal: 2 unități), Secția instrumente economice de mediu (personal: 4 unități, 2 completate), Direcția monitoringul calității mediului (personal: 2 unități).

Inspectoratul pentru Protecția Mediului prin intermediul Direcției controlul gestionării deșeurilor și substanțelor chimice (personal: 4 unități, 4 completate), a Direcției control geologic și resurse funciare (personal: 4 unități, 4 completate) și a subdiviziunilor teritoriale (personal: 219 unități, 209 completate) exercită controlul privind gestionarea deșeurilor și implementarea responsabilității extinse a producătorului. Inspectoratul pentru Protecția Mediului exercită controlul și supravegherea de stat, prevenirea și contracararea încălcărilor în domeniile de competență, pentru a asigura un nivel înalt de supraveghere și protecţie mediului, a intereselor publice, siguranța ecologică a statului și altor valori ocrotite de legislație.

Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale prin intermediul Direcției Geologie **asigură** cercetarea geologică a subsolului, în scopul extinderii bazei de materii prime minerale și monitorizarea stării subsolului, asigurând realizarea acestora (personal: 3 unități, 3 completate).Atribuții vis-a-vis de implementarea cadrului legal în domeniul gestionării deșeurilor le revin autorităților publice locale și altor autorități ale administrației publice centrale precum:
Serviciul Vamal, care este organul administrației publice responsabil de implementarea politicii vamale şi conduce nemijlocit activitatea vamală în Republica Moldova care asigură schimbul de date cu Agenția de Mediu și Inspectoratul pentru Protecția Mediului (Ordinul nr. 337-0/nr. 32/nr. 62 din 15.09.2023) cu privire la schimbul de informații privind transferurile transfrontaliere de deșeuri, care stabilește punctele de trecere a frontierei prin care se admite introducerea/scoaterea în/din Republica Moldova pe cale ferată, rutieră, navală, precum și procedurile de notificare reciprocă privind circulația/transferurile de deșeuri.

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Serviciul dezvoltarea economiei verzi, incluzive și de bună guvernanță (1 angajat din 2 unități).

Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Direcția protecția plantelor și siguranța alimentelor de origine vegetală (4 angajați din 5) și Departamentul Îmbunătățiri Funciare și Fond Funciar (7 angajați).

În pofida atribuțiilor extinse ale acestor instituții, există un deficit de personal care ar putea afecta eficiența implementării politicilor de protecție a mediului. **Direcțiile** din cadrul **Ministerului Mediului**, **Agenției de Mediu** și **Inspectoratului pentru Protecția Mediului**

dispun un număr limitat de angajați, ceea ce poate îngreuna procesul de monitorizare, control și implementare a legislației de mediu.

27.2.2. Planuri de viitor

27.2.2.1. Planuri legislative

Avînd în vedere evaluarea cadrului legislativ în domeniului gestionării deșeurilor, descrisă mai sus și care a fost elaborat în perioada 2016-2020, se constată că acquis-ul Uniunii Europene (UE) a fost transpus parțial, asigurându-se astfel alinierea graduală la abordările și principiile politicii Europene în materie de gestionare a deșeurilor. În ceea ce privește noile modificări ale acquis-ului UE inclusiv adoptarea actelor delegate și deciziilor de punere în aplicare a Directivelor UE, este imperativ ca autoritățile de mediu să continue procesul de transpunere a acquis-ului UE și de aliniere la acesta. Avînd în vigoare lacunele actuale ale cadrului legal, necesită a fi elaborate următoarele documente de politici și acte normative:

1. Modificarea Legii nr. 209/2016 privind deșeurile pentru a prelua mai multe prevederi precum obiective de reducere a deșeurilor biodegradabile, eliminate prin depozitare, obiective calitative sau cantitative privind punerea în aplicare a măsurilor de prevenire a generării de deșeuri, reglementări pentru gestionarea deșeurilor de textile și cele alimentare, reglementări noi pentru procedura de autorizare a unui depozit de deșeuri existent, inclusiv prin aliniere la:

- Directiva (UE) 2018/851 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018 de modificare a Directivei 2008/98/CE privind deșeurile și Regulamentul (UE) 2023/1542 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iulie 2023 privind bateriile și deșeurile de baterii, de modificare a Directivei 2008/98/CE și a Regulamentului (UE) 2019/1020 și de abrogare a Directivei 2006/66/CE.etc.;
- Directiva 2019/904 privind reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului, ș.a.;
- Directiva 94/62/CE privind ambalajele și deșeurile din ambalaje.

2. Modificarea H.G.nr. 939/2023 de aprobare a Regulamentului privind depozitarea deșeurilor pentru aliniere cu cea mai recentă versiune a actului UE, inclusiv stabilirea normelor pentru calculul, verificarea și raportarea datelor referitoare la depozitele de deșeuri municipale, stabilirea unor criterii și proceduri de admitere a deșeurilor în depozitele de deșeuri, în conformitate cu articolul 16 și cu anexa II la Directiva 1999/31/CE. Se va elabora și o metodă de măsurare și evaluare datelor deșeurilor colectate și a deșeurilor reciclate, depuse eforturi pentru a elimina practic depozitarea deșeurilor până în 2030.
3. Modificarea H.G.nr. 561/2020 privind aprobarea Regulamentului privind ambalajele și deșeurile de ambalaje, în special pentru a asigura alinierea la:

- Regulamentul (UE) 2025/40 privind ambalajele și deșeurile din ambalaje
- Decizia Comisiei din 22 martie 2005 de stabilire a tabelelor corespunzătoare sistemului de baze de date în conformitate cu Directiva 94/62/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind ambalajele și deșeurile de ambalaje [notificată cu numărul C(2005) 854]

- Decizia Comisiei din 19 februarie 2001 de stabilire a condițiilor derogatorii pentru ambalajele din sticlă de la nivelul concentrației de metale grele stabilit prin Directiva 94/62/CE privind ambalajele și deșeurile din ambalaje [notificată cu numărul C(2001) 398]
- 2009/292/CE: Decizia Comisiei din 24 martie 2009 de stabilire a condițiilor derogatorii pentru lăzile din plastic și paleții din plastic de la nivelurile de concentrație în metale grele stabilite prin Directiva 94/62/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind ambalajele și deșeurile din ambalaje [notificată cu numărul C(2009) 1959]

4. Modificarea H.G.nr. 212/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice pentru a alinia cu cea mai recentă versiune a Directivei 2012/19/UE privind deșeurile de echipamente electrice și electronice (DEEE) .

5. În vederea alinierii unor prevederi din Propunerea de Regulament privind cerințele de circularitate pentru proiectarea vehiculelor și gestionarea vehiculelor scoase din uz de, se constată necesitatea:

- Modificarea H.G.nr. 93/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea vehiculelor scoase din uz.

6. Modificarea Regulamentului cu privire la transferul deșeurilor aprobat prin H.G. nr. 411/2022 în vederea alinierii la Regulamentul (UE) 2024/1157 privind transferurile de deșeuri

- Elaborarea proiectului de H.G. nr.privind reciclarea navelor.

7. Modificarea H.G.nr. 1157/2008 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice "Măsurile de protecţie a solului în cadrul practicilor agricole" (în baza Regulamentul (UE) 2019/1010 privind alinierea obligațiilor de raportare în domeniul legislației legate de mediu și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 166/2006 și (UE) nr. 995/2010 și ale Directivelor 2002/49/CE, 2004/35/CE, 2007/2/CE, 2009/147/CE și 2010/63/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Regulamentelor (CE) nr. 338/97 și (CE) nr. 2173/2005 ale Consiliului și a Directivei 86/278/CEE a Consiliului).

8. Modificarea hotărârii de Guvern nr. 586/2020 privind aprobarea Regulamentului privind gestionarea bateriilor și acumulatorilor și a deșeurilor de baterii și acumulatori, pentru a alinia cu Regulamentul (UE) 2023/1542 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iulie 2023 privind bateriile și deșeurile de baterii.

9. Un alt aspect important constă în revizuirea și modificarea Codului Contravențional în scopul măririi amenzilor pentru încălcarea Art. 154 și 154[1].

27.2.2.2. Implementarea Acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Implementare cadrului legal în domeniul gestionării deșeurilor rămâne a fi o necesitate stringentă care necesită investiții în formarea profesională prin organizarea programelor de instruire pentru personalul și administrației publice centrale, inclusiv a subdiviziunilor Ministerului Mediului și a administrației publice locale cu privire la noile cerințe legislative și bunelor practici europene. În particular urmează a fi:

1. Consolidate capacitățile Agenției de Mediu și ale Inspectoratului pentru Protecția Mediului care asigură cadrul administrativ pentru implementarea Legii nr. 209/2016 privind deșeurile și actelor normative ce rezultă din lege în materie de răspundere extinsă a producătorilor vis-a-vis de verificarea corectitudinii raportări atingerii țintelor de colectare

și valorificare a deșeurilor, trasabilității datelor și informațiilor furnizate. Este nevoie de crearea unei structuri de implementare și monitorizare a REP, precum și de creșterea competențelor profesionale ale personalului implicat. În lipsa capacităților administrative ale autorităților publice, drept alternativă poate servi desemnarea unui organism care este independent de interesele private care să supravegheze punerea în aplicare a obligațiilor în materie de răspundere extinsă a producătorilor (art.8a (5) al Directivei 2008/98/CE privind deșeurile).

2. Alt aspect important al asigurării implementării Legii nr.209/2016 privind deșeurile și actelor normative ce rezultă din lege constă în elaborarea rapoartelor privind punerea în aplicare:

- Directivei 2008/98/CE privind deșeurile) (articolului 10) al în ceea ce privește deșeurile municipale și bio-deșeurile, inclusiv privind acoperirea materială și teritorială a colectării separate și eventualele derogări în temeiul alineatului (3) (până la 31 decembrie 2021).
- Implementarea măsurilor pentru a demonstra reducerea consumului produselor din plastic, în termen de 18 luni de la sfârșitul anului de raportare pentru care acestea au fost colectate. (art.13). Prima perioadă de raportare este anul calendaristic 2022, cu excepția literelor (e) și (f) de la primul paragraf, pentru care prima perioadă de raportare este anul calendaristic 2023. Rapoartele vor fi însoțite de un raport privind verificarea calității.

3. Instituirea sistemului de control al calității și de trasabilitate a datelor privind gestionarea deșeurilor (progresele înregistrate în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor de colectare și reciclare a deșeurilor, inclusiv a deșeurilor municipale).
4. Un element crucial îl reprezintă dezvoltarea infrastructurii de gestionare a deșeurilor și implementarea economiei circulare, care necesită investiții semnificative de rînd cu închiderea depozitelor de deșeuri neconforme, după punerea în funcțiune a site-urile noi, conform standardele UE și crearea sistemului integrat de gestionare a deșeurilor conform H.G. nr. 248/2013 și H.G. nr. 972/2023. Moldova va atrage finanțare din fonduri internaționale, cum ar fi programele UE pentru țările partenere, și va încuraja parteneriate public-private. Totodată, vor fi introduse mecanisme financiare, cum ar fi stimulente pentru companiile care adoptă practici circulare și taxe pentru poluare.
5. Urmează a fi îmbunătățită colectarea separată a deșeurilor și asigurate investițiile în inovare, abilitățile și extinderea capacității, iar exportul de deșeuri de plastic prost sortate să fie eliminat treptat. Colectarea separată a deșeurilor din plastic urmează să atingă niveluri foarte ridicate de pînă la 60-80%. Reciclarea deșeurilor de ambalaje din plastic trebuie să atingă niveluri comparabile cu cele ale altor materiale de ambalare, fiind extinsă capacitatea de reciclare a materialelor plastice. Autoritățile publice centrale și locale trebuie să investească în colectarea separată extinsă și îmbunătățită pentru produsele din plastic de unică folosință. Schemele de responsabilitate extinsă a producătorului (REP) joacă un rol cheie pentru a oferi finanțarea necesară pentru dezvoltarea acestei infrastructuri.

Dezvoltarea infrastructurii de gestionare a deșeurilor presupune eforturi financiare și administrative enorme, de aceea vor fi necesare perioade de tranziție și termenelor de vacatio legis pentru implementarea deplină a acțiunilor planificate.

27.2.3. Aspecte financiare

Implementarea Directivei 2008/98/CE privind deșeurile, dezvoltare a infrastructurii de gestionarea deșeurilor de rând cu implementarea economiei circulare necesită investiții semnificative. Moldova va atrage finanțare din fonduri internaționale, cum ar fi programele UE pentru țările partenere, și va încuraja parteneriate public-private. Totodată, vor fi introduse mecanisme financiare, cum ar fi stimulente pentru companiile care adoptă practici circulare și taxe pentru poluare.

- Dezvoltarea direcției dedicate în cadrul Agenției de Mediu și a Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru coordonarea activității sistemelor de implementare a Responsabilității Extinse a Producătorului, implică instruirea personalului, vizite de studii TAIEX, etc.), iar costul acestor activități variază în funcție de amploarea și durata instruirilor (500 - 2000 mii lei)
- Costul total pentru implementarea Programul național pentru gestionarea deșeurilor pe anii 2023-2027 constituie 4 402 303,8 mii de lei, inclusiv pentru anul 2024 costul total estimat este de 121 491,0 mii de lei. Din costul total estimat, 4 131 857,2 mii de lei constituie costul total pentru modernizarea infrastructurii de management integrat al deșeurilor municipale, iar pentru anii 2024-2026 sunt necesare, estimativ, 2 793 858 mii de lei, finanțate din împrumutul BEI/ BERD. O parte din prevederile Programului sunt acoperite din contul Cadrului bugetar pe termen mediu (2024-2026), aprobat prin H.G. nr. 408/2023, sectorul Protecția mediului. Pentru compartimentul: Managementul integrat al deșeurilor și substanțelor chimice, limita de cheltuieli de la bugetul de stat, pentru perioada 2024-2026, este aprobată în valoare de 961 787,9 mii de lei.
- Transpunerea Directivelor UE necesită investiții în tehnologii avansate de reciclare care îmbunătățesc calitatea și puritatea materialelor reciclate, făcându-le comparabile cu materialele virgine.
- Organizarea și derularea campaniilor de informare privind gestionarea corectă a deșeurilor.

SUBCAPITOLUL 27.3. CALITATEA APEI

27.3.1. Prezentarea generală a situației

În domeniul gestionării resurselor de apă Republica Moldova a înregistrat progrese semnificative pe dimensiunea de elaborare și dezvoltare a cadrului normativ. Armonizarea cadrului național cu Directivele Uniunii Europene a început încă în 2011, odată cu adoptarea Legii apelor nr. 272/2011, treptat fiind elaborat și pus în aplicare cadrul normativ secundar. Aprobarea Legii apelor nr. 272/2011 a marcat introducerea în Republica Moldova a *principiului bazinal* de gestionare a resurselor de apă, contribuind la preluarea practicilor implementate cu succes în țările europene și asigurând armonizarea parțială a legislației naționale cu Directiva nr. 2000/60/CEE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei (DCA). Gestionarea resurselor de apă se realizează în bază de districte ale bazinelor hidrografice (DBH), pe teritoriul Republicii Moldova fiind delimitate hotarele a 2 bazine hidrografice: 1) Nistru și 2) Dunărea-Prut și Marea Neagră, precum și 39 sub-bazine hidrografice.

Acestea sunt gestionate în baza unui plan de gestionare, aprobat de Guvern și revizuit la fiecare 6 ani, care include măsuri de implementare a documentelor de politici naționale în domeniul resurselor de apă. În prezent țara noastră este în proces de elaborare (pentru DBH Nistru)

și implementare (pentru DBH Dunărea-Prut și Marea Neagră) a ciclului II al Planurilor de management a DBH, pentru a asigura gestionarea eficientă și durabilă a resurselor de apă și prevenirea deteriorării ulterioare, conservarea și îmbunătățirea stării ecosistemelor acvatice, reducerea riscului de poluare, și atenuarea efectelor inundațiilor și ale perioadelor de secetă, etc.

Pentru fiecare district al bazinului hidrografic, este format cîte un Comitet al districtului bazinului hidrografic, constituit din reprezentanți ai autorităților administrației publice centrale și locale, ai comitetelor sub-bazinelor, asociațiilor utilizatorilor de apă, societății civile și comunității științifice. Scopul Comitetului este de a asigura o colaborare eficientă între instituțiile reprezentate privind problemele de gestionare, utilizare și protecție a resurselor de apă de pe teritoriul districtului bazinului hidrografic respectiv.

Legea apelor nr. 272/2011 asigură de asemenea și transpunerea Directivei nr. 2007/60/CE din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscului de inundații, reglementând gestionarea riscului de inundații. În acest sens, pentru ambele DBH au fost elaborate Planuri de gestionare a riscului de inundații care conțin câte un set de măsuri pe un termen de 6 ani, implementarea cărora contribuie la reducerea și prevenirea riscului de inundații, sporirea rezilienței populației la situațiile de risc, precum și la consolidarea capacității instituționale a autorităților publice centrale de resort și ale autorităților publice locale. Pentru perioada următoare este planificată actualizarea Planurilor de gestionare a riscului la inundații, precum și implementarea unor măsuri importante, susținute inclusiv de către partenerii de dezvoltare ce țin de inventarierea barajelor și repararea celor cu risc sporit de inundații, dezvoltarea sistemelor de alertă timpurie, precum și consolidarea rețelei de monitorizare hidrometeorologică pentru gestionarea eficientă a bazinelor hidrografice și detectarea inundațiilor rapide.

Referitor la Directiva nr. 91/676/CEE privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, prevederile acesteia sunt parțial transpuse în Legea apelor nr. 272/2011, care conține norme privind prevenirea poluării din activități agricole. Pentru a asigura implementarea acestora, la nivel național a fost elaborat Regulamentul privind prevenirea poluării apelor din activități agricole, care include proceduri de identificare a apelor poluate din activități agricole, precum și identificarea și delimitarea a zonelor vulnerabile. În baza acestuia, zonele vulnerabile la nitrați proveniți din surse agricole au fost identificate și cartate și incluse în Planurile de management al DNH. Iar pentru a diminua efectul negativ al nitraților asupra mediului ambiant, și în special, asupra resurselor acvatice, a fost elaborat un Cod de bune practici agricole privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, care include metode alternative de aplicare a îngrășămintelor chimice utilizate de producătorii agricoli. În scopul activităților de implementare se planifică organizarea de instruirii și seminare în vederea aplicării Codului menționat. Conform Recomandărilor Comisiei UE, menționate în RE 2023 este planificată elaborarea Programului de protecție a apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, în vederea progresării implementării Directivei menționate.

Pentru a asigura implementarea prevederilor Directivei 2008/105/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei, transpusă în legislația națională, inclusiv prin Legea apelor nr. 272/2011, calitatea apelor de suprafață, în Republica Moldova se monitorizează sistematic, în baza programelor de monitorizare a calității apelor aprobate anual și implementate de către Agenția de Mediu (prin intermediul Laboratorului de Referință de Mediu).

Rețeaua de monitorizare a calității apelor de suprafață în Republica Moldova cuprinde 49 secţiuni de monitoring amplasate pe 34 râuri mari şi mici, 6 bazine de acumulare şi 2 lacuri naturale. Totodată, în baza Acordurilor bilaterale cu România și Ucraina, precum și baza calității de membru al ICPDR, sunt stabilite secțiuni transfrontaliere suplimentare de monitorizare. De asemenea, țara noastră beneficiază de *sistemul de alertă AEWS* (Accident Emergency Warning System) din bazinul fluviului Dunărea, eficient în cazul unui risc de poluare a cursurilor de apă transfrontaliere din districtul hidrografic al fluviului Dunărea, precum şi atunci cînd sunt depăşite nivelurile de pericol sau concentraţia maximă admisibilă pentru substanţe periculoase.

În baza rezultatelor monitorizării calităţii apelor de suprafață Agenția de Mediu atribuie corpurilor de apă clasa corespunzătoare de calitate după sistemul de 5 clase: *clasa I* (foarte bună), - *clasa a V-a* (foarte poluată).

Rețeaua națională de monitoring al apelor subterane este alcătuită din 182 puncte de monitorizare (sonde), dintre care 5 puncte de monitorizare din bazinul rîului Prut și 37 puncte de monitorizare din bazinul rîului Nistru sunt dotate cu senzori de înregistrare automată a datelor. În dependență de tipul de monitorizare, aceasta se realizează în baza parametrilor cantitativi și/sau calitativi, conform Programului de monitorizare elaborat de către Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, consultat în prealabil cu organul de specialitate al administraţiei publice centrale în domeniul sănătăţii şi cu instituţiile ştiinţifice și aprobat de Ministerul Mediului.

Sistemul de monitoring hidrologic este format din structurile centrale și rețeaua de monitoring hidrologic și asigură monitorizarea stării și evoluției regimului hidrologic al apelor de suprafață din rețeaua hidrografică a țării. Pe lângă monitorizarea regimului hidrologic al apelor de suprafață, acesta are drept scop elaborarea prognozelor hidrologice, emiterea de avertismente privind declanșarea unor fenomene hidrologice periculoase, publicarea datelor de sinteză anuale și multianuale, precum și organizarea și desfășurarea cercetărilor hidrografice și schimbul de informații în cadrul sistemului mondial de observații hidrologice. În prezent în Republica Moldova există 53 de stații hidrologice, dintre care 22 sunt stații clasice, 14 stații automate și 17 mixte. Autoritatea responsabilă de monitoringul hidrologic este Serviciul Hidrometeorologic de Stat.

Având la bază principiile gestionării integrate a bazinelor hidrografice, Republica Moldova colaborează cu Ucraina în baza Acordului între Guvernul Republicii Moldova şi Cabinetul de Miniştri al Ucrainei privind colaborarea în domeniul protecţiei şi dezvoltării durabile a bazinului rîului Nistru, semnat la 29 noiembrie 2012 la Roma (Italia), iar cu România în baza Acordului între Guvernul Republicii Moldova şi Guvernul României privind cooperarea pentru protecţia şi utilizarea durabilă a apelor Prutului şi Dunării, semnat la Chișinău, la 28 iunie 2010.

În baza Acordurilor menționate sunt create *Comisiile bilaterale*, pentru Nistru - Comisia privind utilizarea stabilă și protecția bazinului râului Nistru, iar pentru râul Prut - Comisia hidrotehnică interguvernamentală pentru implementarea Acordului nominalizat supra. În cadrul Comisiei Nistrene sunt create Grupuri de lucru tematice, care anual elaborează planuri de acțiuni, și colaborează în baza acestora, iar în cadrul Comisiei hidrotehnice interguvernamentale pe râul Prut sunt create 4 subcomisii cu scopul identificării și soluționării problemelor existente.

Ce ține de Directiva 2008/56/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 2008 de instituire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii privind mediul marin

(Directiva-cadru Strategia pentru mediul marin), chiar dacă Republica Moldova nu are ieșire la mare și nu toate prevederile sunt aplicabile pentru, țara noastră manifestă un interes sporit și o atitudine pro-activă în contextul asigurării protecției mediului marin și colaborării cu statele riverane Mării Negre. Prin aderarea la Agenda Maritimă Comună la Marea Neagră, Republica Moldova a optat pentru o abordare integrată, coerentă, în vederea dezvoltării economiei albastre simultan cu protecția resursei de apă.

De asemenea, țara noastră promovează relații strânse în cadrul Organizației Cooperării Economice a Mării Negre (OCEMN), fiind una dintre țările fondatoare ale acesteia și având un rol esențial pentru consolidarea dialogului politic și dezvoltarea proiectelor regionale în regiunea Mării Negre. Ministerul Mediului al Republicii Moldova este membru al *Grupului de lucru privind protecția mediului înconjurător din cadrul OCEMN*, scopul principal al căruia este să promoveze integritatea protecției mediului în politicile economice și sociale ale statelor membre OCEMN, să protejeze mediul ambiant, inclusiv în domeniu conservării și gestionării durabile a resurselor naturale în conformitate cu principiile Dezvoltării Durabile.

Referitor la Directiva Consiliului nr. 91/271/CEE din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale**,** acesteia îi revine un rol important în avansarea către obiectivul de reducere a poluării la zero, afirmat în cadrul „Pactului Verde European". Directiva contribuie semnificativ la îmbunătățirea stării corpurilor de apă, îmbunătățirea rezilienței ecosistemelor și protejarea biodiversității. Având în vedere provocarea majoră de asigurare a stării bune a corpurilor de apă, colectarea și tratarea eficientă a apelor uzate urbane sunt deosebit de importante. Totodată, sectorul apelor uzate poate contribui și la economia circulară prin reutilizarea apelor uzate tratate și a nămolului de epurare, producția de energie regenerabilă și reciclarea nutrienților. Recent, în vederea facilitării implementării prevederilor Directivei, Guvernul a aprobat Foaia de parcurs pentru implementarea Directivei, care va contribui la:

- identificarea opțiunilor tehnice pentru construcția și extinderea infrastructurii de colectare și epurare a apelor uzate la nivel național, incluzând construcția și modernizarea stațiilor de epurare necesare, iar după caz, identificarea soluțiilor individuale de epurare în gospodării;
- prioritizarea investițiilor și elaborarea unor strategii financiare eficiente pentru dezvoltarea infrastructurii de canalizare conform principiilor de calcul al aglomerărilor și a nivelurilor de epurarea ce se impun;
- protejarea resurselor de apă și a mediului înconjurător de poluarea cauzată de deversările necontrolate;
- crearea un mediu sănătos pentru toți cetățenii prin reducerea riscurilor legate de poluarea apei.

Așa cum este menționat în Raportul de Extindere 2024, Republica Moldova trebuie să continue implementarea proiectelor de infrastructură, în special în zona rurală pentru a asigura acces cetățenilor la apă de calitate, precum și asigurarea colectării și epurării eficiente a apelor uzate. În acest sens, sunt în desfășurare mai multe Programe din bugetul de stat, așa ca „Satul European", proiecte de dezvoltare regională, finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală, precum și implementate proiecte de infrastructură susținute de partenerii de dezvoltare.

Totodată, pentru sinergizarea eforturilor de dezvoltarea a infrastructurii de canalizare, Republica Moldova este în proces de dezvoltarea a Secțiunii specializate „Apă și sanitație" a

Planului de Amenajare a Teritoriului Național, care urmează a fi aprobat prin Lege și care va deveni un act de reglementare care va coordona eforturile autorităților centrale și locale în identificarea priorităților investiționale și asigurarea calității proceselor de epurare a apelor uzate în conformitate cu prevederile acquis-ului comunitar.

Prevederile Directivei (UE) 2020/2184 a Parlamentului European și a Consiliului Europei din 16 decembrie 2020 privind calitatea apei destinate consumului uman au fost parțial transpuse prin Legea nr. 182/2019 privind calitatea apei potabile și H.G. nr. 651/2023 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind supravegherea și monitorizarea calității apei potabile. În continuare, este planificată elaborarea proiectului de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind materialele și substanțele care vin în contact cu apa potabilă, precum și a metodologiilor de testare 307 aferente. La fel și Directiva 2013/51/Euratom a Consiliului din 22 octombrie 2013 de stabilire a unor cerințe de protecție a sănătății populației în ceea ce privește substanțele radioactive din apa destinată consumului uman este transpusă prin Legea nr. 182/2019. Pentru protejarea sănătăţii populaţiei şi prevenirea bolilor asociate factorilor de risc, este esențială asigurarea unui nivel ridicat de protecţie a apei de îmbăiere prin evaluarea calităţii acesteia. Realizarea acestui obiectiv necesită transpunerea Directivei 2006/7/CE a Parlamentului European și a consiliului din 15 februarie 2006 privind gestionarea calității apei pentru scăldat și de abrogare a Directivei 76/160/CEE.

27.3.1.1. Cadrul legislativ

Aprobarea Legii apelor nr. 272/2011, a lansat în Republica Moldova un nou principiu de gestionare a resurselor de apă preluând practicile implementate cu succes în țările europene și aplicând cerințele expuse în directivele cadru ale Uniunii Europene, legea fiind parțial armonizată cu directivele caracteristice domeniului reglementat. Astfel, legea transpune parțial Directiva Consiliului nr. 91/271/CEE din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale și Directiva nr. 91/676 CEE din 12 decembrie 1991 privind protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole, directivele Parlamentului European şi ale Consiliului nr. 2000/60/CE din 23 octombrie 2000 privind stabilirea unui cadru de politică comunitară în domeniul resurselor de apă; nr. 2006/7/CE din 15 februarie 2006 privind gestionarea calităţii apei pentru scăldat; nr. 2007/60/CE din 23 octombrie 2007 privind evaluarea şi gestionarea riscurilor de inundaţii; nr. 2008/105/CE din 16 decembrie 2008 privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei, și asigură cadrul legal necesar gestionării, protecției și folosinței apelor. Scopul legii îl constituie stabilirea mecanismelor de protecţie a stării apelor, prevenirea oricărei degradări ulterioare a acestora, protecţia şi restabilirea mediului acvatic, convergenţa treptată şi sistematică a protecţiei şi a gestionării resurselor de apă cu cerinţele europene, stabilirea drepturilor de folosinţă a apei şi promovarea investiţiilor în domeniu, precum și asigurarea unei aprovizionări suficiente cu apă de suprafaţă şi cu apă subterană de calitate bună, în scopul utilizării durabile, echilibrate şi echitabile a apei.

Pentru a asigura concordanța Legii apelor 272/2011 cu cadrul strategic și normativ european, pe parcursul anilor au fost operate modificări pentru a introduce noțiuni și concepte noi, ultimele fiind realizate în 2023. Resursele de apă sunt obiect de protecție generală, dar există reglementări specifice și pentru anumite categorii. De exemplu, aspectele privind apa potabilă sunt reglementate prin lege specială Legea nr.182/2019 privind calitatea apei potabile care are ca

obiectiv protecția sănătății umane împotriva efectelor nefaste ale contaminării apei potabile prin asigurarea inofensivității și purității acesteia. Particularități specifice privind exploatarea apelor subterane se regăsesc în Codul subsolului, fiind reglementate particularitățile exploatării zăcămintelor de ape subterane. Cadrul legal privind reglementarea domeniului epurarea apelor uzate urbane este asigurat de către Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (art. 22), care stabilește crearea cadrului legal pentru înființarea, organizarea, gestionarea, reglementarea şi monitorizarea funcţionării serviciului public de alimentare cu apă potabilă, tehnologică, de canalizare şi de epurare a apelor uzate menajere şi industriale în condiţii de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență, cu respectarea normelor de calitate, de securitate şi de protecţie a mediului.

Legea nr. 368/2023 privind activitatea meteorologică și hidrologică asigură instituirea unui cadru juridic pentru activitatea meteorologică și hidrologică, necesar pentru prevenirea și minimizarea impactului fenomenelor meteorologice și hidrologice periculoase asupra vieții umane, proprietății și securității statului. Legea nr. 119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți, care stabileşte bazele juridice şi politica de stat în domeniul utilizării produselor de uz fitosanitar şi fertilizanţi, reglementând condiţiile lor de cercetare, testare, import, comercializare şi utilizare inofensivă pentru om, animale şi mediu.

Pentru punerea în aplicare a prevederilor legii a fost elaborat și aprobat cadrul normativ secundar, relevant domeniilor reglementate, precum și Directivelor UE menționate.

Lista actelor normative care asigură transpunerea în legislația națională a Directivei nr. 2000/60/CEE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei:

- H.G. nr. 775/2013 cu privire la hotarele districtelor bazinelor și sub-bazinelor hidrografice și hărțile speciale în care sunt determinate.
- H.G. nr. 867/2013 pentru aprobarea Regulamentului-tip privind modul de constituire și de funcționare a Comitetului districtului bazinului hidrografic.
- H.G. nr. 866/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de elaborare şi de revizuire a Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic.
- H.G. nr. 890/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cerinţele de calitate a mediului pentru apele de suprafață.
- H.G. nr. 932/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la monitorizarea şi evidenţa sistematică a stării apelor de suprafaţă şi a apelor subterane.
- H.G. nr. 931/ 2013 privind aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele de calitate a apelor subterane.
- H.G. nr. 779/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la planificarea gestionării secetei.
- H.G. nr. 802 / 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de deversare a apelor uzate în corpurile de apă.
- H.G. nr. 881/2013 pentru aprobarea Metodologiei privind identificarea, delimitarea și clasificarea corpurilor de apă.

- H.G. nr. 950/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale.
- H.G. nr. 728/2014 privind aprobarea Listei corpurilor de apă de suprafață, a zonelor și a fîșiilor de protecție, precum și a Listei construcțiilor hidrotehnice gestionate de autoritatea administrativă de gestionare a apei.
- H.G. nr. 814/2017 cu privire la aprobarea Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Nistru.
- H.G. nr. 444/2022 cu privire la aprobarea Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Dunărea-Prut și Marea Neagră.
- H.G. nr. 590/2016 privind Concepția reformei sistemului național de gestionare, prevenire și reducere a consecințelor inundațiilor asupra mediului.
- H.G. nr. 736/2020 cu privire la aprobarea Metodologiilor de identificare și desemnare a zonelor vulnerabile la nitrați și zonelor sensibile la nutrienți.
- H.G. nr. 491/2019 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemul informațional automatizat „Cadastrul de stat al apelor”.
- H.G. nr. 183/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului Cadastrului de stat al apelor format de Sistemul informațional automatizat „Cadastrul de stat al apelor”.
- H.G. nr. 836 din 29 octombrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind prevenirea poluării apelor din activități agricole.
- H.G. nr. 657/2024 pentru aprobarea Metodologiei privind analiza presiunilor și evaluarea riscurilor antropice în cadrul districtelor bazinelor hidrografice.
- H.G. nr. 648/2024 pentru aprobarea Metodologiei privind identificarea și desemnarea corpurilor de apă de suprafață ca fiind artificiale sau puternic modificate.
- H.G. nr. 709/2024 pentru aprobarea Metodologiei privind identificarea modificărilor hidromorfologice și monitorizarea și evaluarea corpurilor de apă.
- H.G. nr. 949/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind zonele de protecție sanitară a prizelor de apă.
- H.G. nr. 562/2020 cu privire la aprobarea Planurilor de gestionare a riscului la inundații.
- H.G. nr.227/2025 cu privire la aprobarea Metodologiei de clasificare și evaluare a stării corpurilor de apă subterană.
- HG nr. 70/2025 cu privire la aprobarea Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Nistru, ciclul II (2025-2030).

Prevederile ce țin de raportare în adresa Comisiei UE vor fi transpuse în anul 2026, operînd modificări la Legea apelor 272/2011. Referitor la transpunerea prevederilor Directivei 2008/105/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei, menționăm actele normative:

- H.G. nr. 890 din 12 noiembrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cerinţele de calitate a mediului pentru apele de suprafață.
- H.G. nr. 932 din 20 noiembrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la monitorizarea şi evidenţa sistematică a stării apelor de suprafaţă şi a apelor subterane.
- H.G. nr. 802 din 9 octombrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de deversare a apelor uzate în corpurile de apă.

- H.G. nr. 950 din 25 noiembrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale.
- H.G. nr. 651/2023 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind supravegherea și monitorizarea calității apei potabile.

Directiva nr. 2007/60/CE din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscului de inundații a fost transpusă prin Legea apelor nr. 272/2011 și Regulamentul cu privire la gestionarea riscurilor de inundații, Planurile de gestionare a riscului la inundații precum și o serie de acte departamentale relevante. Cadrul normativ relevant managementului riscului de inundații:

- H.G. nr. 887 din 11 noiembrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la gestionarea riscurilor de inundații.
- H.G. nr. 590 din 21 iunie 2018 cu privire la aprobarea Concepției reformei sistemului național de gestionare, prevenire și reducere a consecințelor inundațiilor.
- H.G. nr. 562/2020 cu privire la aprobarea Planurilor de gestionare a riscului la inundații.
- H.G. nr. 433/2012 pentru aprobarea Regulamentului privind digurile de protecție contra inundațiilor.
- H.G. nr. 1030/2000 cu privire la aprobarea Schemei de protecţie a localităţilor din Republica Moldova împotriva inundaţiilor.

Directiva 2006/118/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind protecția apelor subterane împotriva poluării și a deteriorării este parțial transpusă în legislația națională. Pe lângă Legea apelor nr. 272/2011, o mare parte din prevederi sunt transpuse în Regulamentul privind cerințele de calitate a apelor subterane, elaborat în 2013. Reglementări suplimentare sunt incluse și în Regulamentul cu privire la monitorizarea şi evidența sistematică a stării apelor de suprafață şi a apelor subterane, sau în Regulamentul privind condițiile de deversare a apelor uzate în corpurile de apă. Cadrul normativ relevant prevenirii poluării apelor subterane:

- H.G. nr. 932 din 20 noiembrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la monitorizarea şi evidența sistematică a stării apelor de suprafață şi a apelor subterane.
- H.G. nr. 931 din 20 noiembrie 2013 privind aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele de calitate a apelor subterane.
- H.G. nr. 802 din 9 octombrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de deversare a apelor uzate în corpurile de apă.
- H.G. nr. 736/2020 cu privire la aprobarea Metodologiilor de identificare și desemnare a zonelor vulnerabile la nitrați și zonelor sensibile la nutrienți.
- H.G. nr. 836 din 29 octombrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind prevenirea poluării apelor din activități agricole

Ce ține de Directiva nr. 91/676/CEE privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, întrucât agricultura reprezintă una dintre ramurile majore ale economiei Republicii Moldova, unde terenurile agricole reprezintă aproximativ 74% din suprafața totală a țării, aplicarea îngrășămintelor (în special a nitraților) în cantități excesive și fără măsurile de precauție necesare, duce la poluarea apelor de suprafață și subterane cu nitrați și la dezvoltarea eutrofizării în corpurile de apă de suprafață - râuri, lacuri, precum și ape subterane. Pentru a preveni deteriorarea calității apei, în baza condițiilor naturale ale solului, terenului, climei și

hidrogeologiei, au fost identificate și desemnate zonele vulnerabile la nitrați din Republica Moldova. De asemenea a fost elaborat cadrul normativ aferent, care asigură transpunerea parțială a Directivei la nivel național.

- H.G. nr. 836 din 29 octombrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind prevenirea poluării apelor din activități agricole.
- H.G. nr. 736/2020 cu privire la aprobarea Metodologiilor de identificare și desemnare a zonelor vulnerabile la nitrați și zonelor sensibile la nutrienți.
- Ordinul ministrului agriculturii, dezvoltării regionale și mediului nr. 160 din 27.07.2020 cu privire la aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole.
- H.G. nr. 115/2013 privind controlul nitraților în produsele alimentare de origine vegetală.
- H.G. nr. 268/2012 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Fertilizanți minerali. Cerințe esențiale".

Directiva Consiliului nr. 91/271/CEE din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale, este transpusă prin Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau emisare pentru localitățile urbane și rurale, Hotărîrea Guvernului nr.950/2013 și parțial în următoarele acte:

- H.G. nr. 199/2014 cu privire la aprobarea Strategiei de alimentare cu apă şi sanitaţie (2014 – 2030).
- H.G. nr. 802 din 9 octombrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de deversare a apelor uzate în corpurile de apă.
- H.G. nr. 890 din 12 noiembrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cerinţele de calitate a mediului pentru apele de suprafață.
- H.G. nr. 949 din 25 noiembrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind zonele de protecție sanitară a prizelor de apă.
- H.G. nr. 651/2023 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind supravegherea și monitorizarea calității apei potabile.
- Dispoziția Guvernului nr. 200 /13 noiembrie 2024 pentru aprobarea Foii de parcurs pentru implementarea Directivei Consiliului 91/271/CEE din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale.

Regulamentul (UE) 2020/741 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 mai 2020 privind cerințele minime pentru reutilizarea apei. Legislația națională nu este aliniată la prevederile Regulamentului, dar sunt în proces de implementare măsuri, care vor facilita luarea deciziilor argumentate. În acest sens, cu suportul Institutului de Mediu din Stockholm, în perioada 2024-2025 este elaborat *Studiul privind potențialul de reutilizare a apelor uzate în agricultură*, care va investiga utilizarea apelor uzate epurate ca sursă alternativă pentru irigație, se vor analiza metodele optime de utilizare a acestor ape, având în vedere calitatea și cantitatea lor disponibilă, compatibilitatea cu solul, precum și avantajele și riscurile asociate. În plus, studiul va estima costurile pentru implementarea sistemelor de tratare a apei. Ulterior va fi elaborat Regulamentul național de reutilizare a apelor, în vederea alinierii la Regulamentul UE, activitate planificată pentru anul 2026, în baza concluziilor Studiului realizat.

27.3.1.2. Cadrul administrativ

Pornind de la ideea că apa nu este un produs comercial oarecare, ci un patrimoniu natural, o resursă strategică de siguranță și securitate națională, apele de suprafață și subterane fac parte din domeniul public al statului, iar Guvernul coordonează activitatea tuturor autorităţilor publice cu atribuţii în domeniul apelor și aprobă cadrul normativ necesar gestionării domeniului.

Ministerul Mediului (MM) este autoritatea administrației publice centrale responsabilă de gestionarea și protecția resurselor de apă, de administrarea terenurilor fondului apelor și a construcțiilor hidrotehnice proprietate a statului, cu excepția terenurilor din afara fâșiei riverane de protecție a apelor și a construcțiilor hidrotehnice proprietate a statului, identificate ca părți componente ale sistemelor de irigare și/sau de desecare, precum și a terenurilor din afara fâșiei riverane de protecție a apelor aferente altor obiective de infrastructură tehnico-edilitară, necesare pentru a exploata, a întreține și a repara sistemele de irigare și/sau de desecare proprietate publică a statului, gestionate de Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare și administrate de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. MM elaborează politicile, actele normative, planurile ce trebuie aprobate de Guvern, precum şi modificările necesare pentru aducerea legislaţiei în conformitate cu cerinţele europene; asigură, în comun cu Ministerul Sănătăţii, respectarea legislaţiei privind calitatea şi protecţia apelor; încurajează şi promovează participarea societăţii civile şi a tuturor părţilor interesate la consultarea și dezbaterea unor anumite proiecte în domeniul apelor de interes naţional; asigură cooperarea internaţională şi coordonarea desfăşurării activităţilor ce rezultă din tratate internaţionale. În cadrul MM activează Direcția politici de management integrat al resurselor de apă, constituită din 7 state de personal. La moment în cadrul Direcției activează 5 persoane.

Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”, reformată în decembrie 2024 pe baza Agenției „Apele Moldovei”, prin comasarea cu alte 3 întreprinderi de stat, în scopul de a crea o instituție capabilă să gestioneze resursele de apă și să implementeze politicile statului în acest domeniu. Autoritatea întreprinde măsuri de implementare a legislaţiei în domeniul gestionării și protecției resurselor de apă şi participă la elaborarea şi la implementarea de programe, de planuri şi de măsuri în gestionarea apelor. Aceasta gestionează terenurile fondului apelor și construcțiile hidrotehnice proprietate a statului. De asemenea, IP Administrația Națională „Apele Moldovei” coordonează și monitorizează crearea și funcționarea comitetelor districtelor bazinelor hidrografice și a comitetelor subbazinelor.

Efectivul-limită al Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei” este stabilit în număr de 84 de unități de personal. (la moment instituția se află în proces de disponibilizări/angajări în contextul noii structuri aprobate).

Ce ține de monitorizarea şi evidenţa sistematică a stării apelor de suprafaţă şi a apelor subterane, instituțiile responsabile de monitoringul resurselor de apă sunt Agenția de Mediu, Serviciul Hidrometeorologic de Stat și Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale.

Agenția de Mediu creează și asigură funcționarea sistemului de monitoring al calității apelor de suprafață, administrând rețeaua națională de monitoring al calității apelor de suprafață. Aceasta asigură funcționarea Laboratorului pentru calitatea apei și efectuează măsurări, analize și investigații privind calitatea apelor de suprafață și subterane în conformitate cu programele de monitoring al calității apelor de suprafață.

În cadrul Agenției de Mediu activează Laboratorul de referință de mediu, care include și Laboratorul pentru calitatea apei, în care din cele 12 funcții disponibile, sunt ocupate 9.

Serviciul Hidrometeorologic de Stat este instituția competentă care monitorizează starea și evoluția condițiilor meteorologice și hidrologice de pe teritoriul țării în scopul protejării

populației împotriva fenomenelor meteorologice și hidrologice periculoase, pentru prevenirea sau diminuarea pagubelor ce pot fi cauzate de acestea. De asemenea acesta colectează, prelucrează, analizează, evaluează și sintetizează sistematic datele privind condițiile meteorologice, hidrologice, agrometeorologice și climatice colectate și prelucrate pe teritoriul țării etc. Astfel, SHS este instituția responsabilă și cu monitorizarea, colectarea, analizarea și prelucrarea datelor hidrologice ale corpurilor de apă. În cadrul SHS activează Centrul Hidrologic care include 50 poziții (toată țara), ocupate 48.

Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale este responsabilă de cercetarea, înregistrarea și reglementarea utilizării resurselor minerale, inclusiv exploatarea și monitorizarea stării apelor subterane. În cadrul Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale activează Direcția Geologică, responsabilă de monitorizarea și cercetarea apelor subterane. Direcția este constituită din 5 funcții, la moment fiind vacante 2. Gestionarea resurselor de apă subterană este asigurată de către Direcția folosirea subsolului, constituită din 5 funcții, la moment fiind vacante 3 funcții.

Inspectoratul pentru Protecția Mediului (IPM) este autoritatea administrativă în subordinea Ministerului Mediului, împuternicită să efectueze supravegherea și controlul de stat în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale. În domeniul protecției resurselor de apă, acesta efectuează controlul privind conformitatea utilizării resurselor de apă, respectarea normelor de consum, utilizarea rațională și deținerea actelor permisive în domeniul gestionării apelor. Totodată, acesta controlează modul de funcționare a stațiilor de epurare şi respectarea condiţiilor de calitate a apelor uzate evacuate, potrivit reglementărilor în vigoare precum și exercită controlul privind respectarea condiţiilor de utilizare a resurselor de apă și de deversare a apelor uzate potrivit actelor permisive deținute.

În cadrul IPM, aparatul central, activează Direcția control gestionare resurse de apă și aer atmosferic, constituită din 5 persoane. La moment în cadrul Direcției activează o singură persoană cu atribuții în domeniul resurselor de apă. Este de menționat că domeniul alimentare cu apă și sanitație este în responsabilitatea **Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale,** politicile în domeniul irigației **– Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. Agenția Națională pentru Sănătate Publică** este o instituție administrativă subordonată Ministerului Sănătății, responsabilă de calitatea apei potabile, zonele de îmbăiere și calitatea apelor de suprafață adiacente punctelor de captare a apei potabile. De asemenea, asigură elaborarea și implementarea reglementărilor sanitare și analizează riscurile pentru sănătatea publică.

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale prin intermediul Direcției politici în domeniul aprovizionării cu apă și sanitație (personal 5 unități, 3 unități completate) este responsabil de elaborarea proiectelor de acte normative și documente de politici în domeniul dezvoltării sectorului de alimentare cu apă și sanitație, inclusiv reglementarea serviciilor, regionalizarea serviciilor, dezvoltarea infrastructurii și atragerea investițiilor în domeniul alimentării cu apă și sanitației.

Concomitent este de remarcat, că pentru fiecare district al bazinului hidrografic, Ministerul Mediului a format câte un **comitet al districtului bazinului hidrografic**, care este o structură consultativă ce are competența de a participa la activitățile de gestionare eficientă a resurselor de apă în limitele districtului bazinului hidrografic respectiv. Scopul Comitetului este de a asigura o colaborare eficientă între autoritățile administrației publice centrale și teritoriale de gestionare și protecție a apelor și autoritățile administrației publice locale, utilizatorii de apă din districtul

bazinului hidrografic respectiv, beneficiarii serviciilor de gestionare a apelor, reprezentanții instituțiilor de cercetări științifice, organizațiile societății civile privind problemele de gestionare, utilizare și protecție a resurselor de apă de pe teritoriul districtului bazinului hidrografic respectiv. Printre sarcinile de bază ale acestora se numără consultarea Ministerului Mediului la elaborarea, modificarea şi completarea Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic, inclusiv la determinarea priorităţilor folosinţei apei în cadrul districtului bazinului hidrografic, la elaborarea măsurilor şi determinarea termenelor de implementare a acestora şi a rezultatelor planificate, precum și recomandarea priorităţilor de finanţare.

27.3.2. Planuri de viitor

Conform recomandărilor din cadrul RE 2023 și 2024 este necesară continuarea eforturilor de armonizare a cadrului normativ, precum și accelerarea activităților de implementare a politicilor în domeniu. Este necesară consolidarea capacităților de monitorizare a resurselor de apă, precum și realizarea proiectelor de infrastructură care să asigure accesul populației la surse sigure de apă, precum și asigurarea colectării și epurării apelor uzate în mod eficient, cu evaluarea posibilității de reutilizare a acestora.

27.3.2.1. Planuri legislative

Pe partea ce ține de Planuri legislative sunt planificate:

- Proiect de modificare a Legii apelor 272/2011, în vederea asigurării transpunerii aspectelor ce țin de raportare în adresa Comisiei UE.
-
- Proiect de lege pentru aprobarea Secțiunii specializate „Apă și sanitație” a Planului de amenajare a teritoriului național;
- Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- Proiect de Hotărîre de Guvern privind modificarea H.G. nr. 950/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerinţele de colectare, epurare şi deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare şi/sau în emisare pentru localităţile urbane şi rurale;
- Proiect de Hotărîre de Guvern privind modificarea H.G. nr. 931/2013 privind aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele de calitate a apelor subterane;
- Proiect de Hotărîre de Guvern privind modificarea H.G. nr. 562/2020 cu privire la aprobarea Planurilor de gestionare a riscului de inundații;
- Proiect de Hotărîre de Guvern privind aprobarea Programului privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole;
- Proiect de Hotărîre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind cerințele minime pentru reutilizarea apei.
- Proiect de Hotărîre de Guvern cu privire la aprobarea H.G. privind Regulamentul calității apei pentru îmbăiere.

Precum și alte acte normative (identificate ca necesare pe parcurs) care să contribuie la îmbunătățirea situației în domeniul gestionării resurselor de apă. Având în vedere că de la 1 ianuarie 2025, la nivelul UE au intrat în vigoare noi cerințe față de colectarea și epurarea apelor

uzate, vor fi inițiate activitățile necesare de modificare și completare a cadrului normativ național, astfel încît să fie armonizat cu cerințele UE.

27.3.2.2. Acțiuni de implementare a aquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative

- Activități și măsuri de consolidare a instituției nou create Instituția Publică „Administrația Națională „Apele Moldovei";
- Dotarea Laboratorului de Referinta al Agenției de mediu cu echipament și consumabile pentru implementarea Metodologiei de determinare a conținutului de grăsimi și uleiuri în apă;
- Realizarea programului de cercetare/monitorizare pentru apele de suprafață în vederea identificării substanțelor poluante prioritare;
- Activități de instruire -interpretarea datelor de monitoring;
- Studiu privind potențialul de reutilizare a apelor uzate în agricultură;
- Activități de instruire pentru fermieri/ asociații referitor la aplicarea Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole;
- Implementarea proiectelor de infrastructură -alimentare cu apă, canalizare, stații de epurare a apelor uzate;
- Consolidarea rețelei de monitorizare hidrometeorologică pentru gestionarea eficientă a bazinelor hidrografice și detectarea inundațiilor rapide;
- Sistemul de prognoză și avertizare timpurie privind inundațiile rapide și inundațiile stabilit și operațional;
- Modelarea hidrologică și hidraulică pentru evaluarea siguranței barajelor la diferite scenarii de inundații;
- Realizarea unui studiu privind siguranța barajelor cu evaluarea riscurilor și organizarea instruirii în domeniul evaluării siguranței barajelor pentru inginerii local;
- Elaborarea Ghidurilor privind evaluarea riscurilor pentru bazinele hidrografice folosite ca sursă de apă potabilă și pentru sistemele casnice de distribuire a apei potabile.
- Elaborarea Raportului național anual privind calitatea apei potabile, și elaborarea Registrului.

27.3.3. Aspecte financiare

Majoritatea activităților planificate este prevăzută a fi realizată cu suportul partenerilor de dezvoltare, prin intermediul proiectelor:

- „Sprijin autorităților din RM în gestionarea durabilă a Nistrului", susținut de Ambasada Suediei, implementat de PNUD Moldova,
- „Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme cauzate de schimbările climatice în Republica Moldova, finanțat de Agenția de Dezvoltare a Austriei.
- „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova", susținut de Banca Mondială.

Costurile estimate pentru măsurile planificate constituie cca 2166303,44 mii MDL, inclusiv costul de implementare a proiectelor de infrastructură - alimentare cu apă, canalizare, stații de epurare a

apelor uzate, care de fapt sunt cele mai costisitoare și urgente acțiuni. Dintre aceștia, 24391,27 mii MDL revin asigurării implementării acțiunilor normative de aliniere la aquis-ul UE (Anexa A) și 2141912,17 mii MDL revin acțiunilor de implementare a aquis-ului UE și acțiunilor de dezvoltare a capacităților administrative (Anexa B).

SUBCAPITOLUL 27.4. PROTECȚIA NATURII

27.4.1. Prezentarea general a situației

27.4.1.1. Cadrul legislativ

Legislația națională de bază care reglementează subcapitolele Restaurarea naturii, Păsări sălbatice (Wild Birds), Habitat (Habitats), Grădini zoologice (Zoo), Utilizarea animalelor în experimente (Animal Experiments), Accesul și împărțirea beneficiilor (Access and Benefit Sharing (ABS)), CITES, Comerțul cu produse derivate din focă (Trade in Seal Products), Capcane cu pedală (Leghold Traps), este următoarea:

Tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte

- Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa (Berna, 19 septembrie 1979), ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1546/1993;
- Carta Mondială a Naturii (New York, 28 octombrie 1982), ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1546/1993;
- Convenția asupra zonelor umede de importanță internațională în special ca habitat al păsărilor acvatice (Ramsar, 2 februarie 1971), ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova Nr. 504/1999;
- Convenția privind comerțul internațional cu specii sălbatice de faună și floră pe cale de dispariție (Washington, 3 martie 1973) ratificată prin Legea nr. 1246/2000;
- Protocolul de la Kyoto la Convenţia-cadru a Organizaţiei Naţiunilor Unite cu privire la schimbarea climei (Kyoto 11 decembrie 1997), ratificată prin Legea nr. 29/2003;
- Convenția privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice (Bonn,23 iunie 1979), ratificată prin Legea rr. 1244/2000;
- Acordul privind conservarea păsărilor migratoare de apă african-eurasiatice (Haga, 16 iunie 1995), ratificată prin Legea rr. 1244/2000;
- Acordul privind conservarea Liliecilor în Europa (Londra, 04 decembrie 1991) ratificată prin Legea nr. 1244/2000;
- Convenția privind Diversitatea Biologică (Rio de Janeiro, 5 iunie 1992) ratificată prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1546/1993
- Protocolul de la Cartagena cu privire la Biosecuritate (Montreal, 29 ianuarie 2000), ratificată prin Legea 1381/2002;
- Protocolul de la Nagoya privind accesul la resursele genetice și distribuirea corectă și echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea acestora (Nagoya, 29 octombrie 2010), ratificată prin Legea nr. 117/2016;

- Protocolul suplimentar Nagoya Kuala Lumpur privind răspunderea și repararea prejudiciului (Montreal, 29 ianuarie 2000), ratificată prin Legea nr. 96/2018;
- Convenția privind peisajul european (Florența, 20 octombrie 2000), ratificată prin Legea nr. 536/2001;
- Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier (Convenția de la Espoo), ratificată prin Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1546/1993;
- Protocolul privind evaluarea strategică de mediu la Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier ratificată prin Legea nr. 156/ 2018;
- Convenției privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului, ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 346/1999;
- Convenția pentru combaterea deșertificării în țările afectate grav de secetă și\sau de deșertificare, ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 257/1998;
- Tratatul internațional privind resursele genetice vegetale pentru alimentație și agricultură ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. nr. 257/1998.

Republica Moldova este membră la următoarele Organizații internaționale

- Uniunea Internațională privind Conservarea Naturii (Comisia pentru managementul ecosistemelor, Comisia pentru educație și comunicare, Comisia pentru politici de mediu, economice și sociale, Comisia pentru legislația mediului, Comisia pentru supraviețuirea speciilor, Comisia mondială pentru zonele protejate);
- Organizația Mondială a Sănătății - Procesul „Mediul și Sănătatea”;
- Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dundrii (Aria prioritară nr. 6 „Conservarea biodiversității, a peisajelor şi a calităţii aerului şi solurilor ”);
- Comisia consultativă europeană pentru pescuit în apele interioare și acvacultură;
- Platforma Științifico-Politică Interguvernamentală privind Biodiversitatea și Serviciile Ecosistemelor;
- Fondul Global de Mediu;
- Programul LIFE;
- Agenda maritimă comună pentru Marea Neagră.

În ceea ce privește **alinierea legislației naționale la cea a Uniunii Europene** menționăm că:

- Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice este transpusă parțial în Legea nr. 439/1995 regnului animal, care reglementează protecția și utilizarea animalelor sălbatice (mamifere, păsări, reptile, amfibii, pești, insecte, crustacee, moluște etc.) care viețuiesc în mod natural pe uscat, în apă, în atmosferă sau în sol și populează permanent sau temporar teritoriul Republicii Moldova, în Legea Nr. 55/2024 vânătorii și a protecției fondului cinegetic și în Legea nr. 94/2007 privind rețeaua ecologică. Cu toate acestea, anumite articole și anexe din Directivă, inclusiv articolele 9 (3), 10 (2), 11, 12 (1), 14 și Anexa V nu sunt încă transpuse în legislația națională. Articolele 12 (2), 13, 15, 16, 16a, 18, 19, 20 și Anexa VI, Anexa VII nu sunt transpozabile.

- Directiva nr. 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră este transpusă parțial în Legea nr. 239/2007 regnului vegetal, Legea nr. 439/1995 regnului animal, în Legea nr. 94/2007 privind rețeaua ecologică și în Legea Nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului. În aceste acte sunt reglementate aspecte legate de conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră, constituirea și dezvoltarea rețelei ecologice naționale, precum și integrarea acesteia în rețeaua Emerald, inclusiv, procedurile şi modalităţile aplicate în procesul de evaluare a impactului asupra mediului al unor genuri de activitate planificate publice și private care pot avea un impact semnificativ asupra mediului din Republica Moldova sau din alte state. Articolele din Directivă care sunt transpuse parțial includ 1, 16, precum și anexe (I, II partea a, b; IV partea a, b; V a), b)), iar articolul 17 (1) nu este transpus. Articolele 5, 7, 8, 9, 17 (2), 19, 20, 21, 23, 24 nu sunt transpozabile.
- Regulamentul (CE) nr. 338/97 al Consiliului din 9 decembrie 1996 privind protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin controlul comerțului cu acestea este aliniat prin Legea nr. 239/2007 regnului vegetal și Legea nr. 439/1995 regnului animal. Articolele 7, 15, 18, 19, 20, 21 și 22 nu sunt relevante pentru aliniere.
- Regulamentul (CE) nr. 865/2006 al Comisiei din 4 mai 2006 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 338/97 al Consiliului privind protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin controlul comerțului cu acestea este parțial aliniat prin Legea nr. 239/2007 regnului vegetal, Legea nr. 439/1995 regnului animal și prin H.G. nr. 866/2018 cu privire la aprobarea formularelor-tip ale actelor permisive.
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 792/2012 al Comisiei din 23 august 2012 de stabilire a modelelor pentru permisele, certificatele și alte documente prevăzute în Regulamentul (CE) nr. 338/97 al Consiliului privind protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin controlul comerțului cu acestea și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 865/2006 al Comisiei este parțial aliniat prin Legea nr. 239/2007 regnului vegetal, Legea nr. 439/1995 regnului animal și prin H.G. nr. 866/2018 cu privire la aprobarea formularelor-tip ale actelor permisive. Articolele 1, 2 și Anexa I sunt parțial aliniate. Articolul 3 și anexele (II, III, IV, V și VI) nu sunt aliniate, iar articolele 4 și 5 nu sunt relevante pentru aliniere.
- Directiva nr. 1999/22/CE privind deținerea animalelor sălbatice în grădini zoologice este transpusă prin Legea nr. 136/2007 privind grădinile zoologice, care reglementează protejarea faunei sălbatice și conservarea biodiversității în grădinile zoologice, precum și mecanismele de autorizare și control al acestora.
- Directiva nr. 2010/63/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 septembrie 2010 privind protecția animalelor utilizate în scopuri științifice este transpusă parțial în Legea nr. 211/2017 privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice. Această lege reglementează autorizarea utilizării animalelor în scopuri experimentale și stabilește cerințele generale pentru utilizarea animalelor, condițiile privind efectuarea experimentelor, cerințele pentru metodele folosite și pentru crescători, furnizori și utilizatori, precum și procedurile de autorizare și evaluare a proiectelor.
- Directiva nr. 83/129/CEE a Consiliului din 28 martie 1983 privind importul în statele membre de piei de anumiți pui de focă și de produse derivate din acestea este transpusă și Regulamentul (CE) nr. 1007/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16

septembrie 2009 privind comerțul cu produse derivate din focă, Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 2015/1850 al Comisiei din 13 octombrie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1007/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind comerțul cu produse derivate din focă sunt aliniate în Hotărîrea de Guvern nr. 763/2024 privind aprobarea Cerințelor la importul produselor derivate din focă.

- Regulamentul (CEE) nr. 3254/91 al Consiliului din 4 noiembrie 1991 de interzicere a utilizării capcanei cu pedală în Comunitate și de introducere în Comunitate a blănurilor și a produselor prelucrate de la anumite specii de animale sălbatice originare din țări care le capturează folosind capcana cu pedală sau alte metode în dezacord cu standardele internaționale de vânătoare cu capcane cu suferință minimă, Regulamentul (CE) nr. 35/97 al Comisiei din 10 ianuarie 1997 de stabilire a dispozițiilor cu privire la autorizarea blănurilor și a bunurilor care intră sub incidența Regulamentului (CEE) nr. 3254/91 al Consiliului, Decizia Consiliului nr. 97/602/CE din 22 iulie 1997 privind lista menționată la articolul 3 alineatul (1) al doilea paragraf din Regulamentul (CEE) nr. 3254/91 și la articolul 1 alineatul (1) litera a) din Regulamentul (CE) nr. 35/97 al Comisiei sunt aliniate prin Hotărîrea de Guvern nr. 37/2025 privind interzicerea utilizării capcanelor cu pedală și introducerea pe piață a blănurilor și a produselor prelucrate de la animalele sălbatice capturate cu capcana cu pedală
- Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (text codificat), așa cum a fost modificată prin Directiva 2014/52/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014, precum și prevederile art. 6 alin. (3) și (4) din Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, așa cum a fost modificată prin Directiva 2013/17/UE din 13 mai 2013 sunt transpuse în Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului. Această lege instituie mecanismele de evaluare a impactului asupra mediului pentru diverse activități planificate, publice și private, precum și evaluarea biodiversității, având scopul de a preveni sau minimiza impactul semnificativ asupra mediului și sănătății populației încă din etapele inițiale ale proiectului. Legea asigură, de asemenea, implementarea obligațiilor internaționale asumate de Republica Moldova.
- Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului este transpusă parțial în Legea nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu. Legea stabilește cadrul juridic pentru efectuarea evaluării strategice de mediu, inclusiv procedura de evaluare în context transfrontalier, acolo unde este necesar. Scopul acesteia este asigurarea unui nivel înalt de protecție a mediului și prevenirea sau diminuarea efectelor negative ale documentelor de politici și planificare asupra mediului și sănătății populației.
- Regulamentul (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 martie 2017 privind controalele oficiale și alte activități oficiale este transpus în Legea nr. 82/2024 privind controalele oficiale în domeniul agroalimentar. Legea reglementează controalele oficiale pentru aplicarea legislației în domeniul alimentelor și furajelor, sănătății și bunăstării animalelor, sănătății plantelor și produselor de protecție a plantelor, asigurând astfel conformitatea cu reglementările europene relevante.
- Directiva 1999/105/CE a Consiliului din 22 decembrie 1999 privind comercializarea materialului forestier de reproducere este transpusă în Legea nr. 44/2022 cu privire la

producerea, comercializarea și utilizarea materialului forestier de reproducere. De asemenea, se transpune și Regulamentul (CE) nr. 1597/2002 al Comisiei din 6 septembrie 2002, care stabilește norme pentru aplicarea Directivei 1999/105/CE, precum și Regulamentul (CE) nr. 2301/2002 al Comisiei din 20 decembrie 2002, care reglementează definiția „cantităților reduse de semințe". În plus, Legea include și prevederi din art. 2, 4 și anexa II din Decizia 2008/971/CE a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind echivalența materialului forestier de reproducere produs în țări terțe, precum și orientările din Recomandarea 2012/90/UE a Comisiei din 14 februarie 2012 pentru prezentarea informațiilor privind loturile de material forestier de reproducere.

Documente de politici și planificare care au ca obiectiv restaurarea naturii, conservarea, protecția, restabilirea și folosirea obiectelor regnului vegetal și animal, constituirea şi dezvoltarea reţelei ecologice naţionale, rețelei Emerald, protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin controlul comerțului cu acestea, accesul la resursele genetice sunt:

- **Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030"** aprobată prin Legea nr. 315/2022 având ca obiective fiind creșterea durabilă a suprafeței pădurilor și ariilor protejate; restabilirea rețelei ecologice naționale de arii naturale, restaurarea zonelor de protecție ale râurilor, stimularea plantării pădurilor private pe terenurile agricole private, implementarea programului național de împădurire și extinderea a suprafețelor împădurite prin valorificarea terenurilor degradate din fondul de terenuri cu destinație agricolă și a altor categorii de terenuri, prin regenerarea terenurilor din fondul forestier; ameliorarea metodelor şi a tehnicilor de îngrijire, de regenerare, de conservare și de reconstrucție ecologică, de valorificare rațională a produselor lemnoase de pădure şi de gestionare a pădurilor; crearea unor ecosisteme forestiere înalt productive și stabile; menținerea fâșiilor forestiere deja existente și contracararea practicilor de defrișare a acestora; crearea unui mecanism nou de finanțare a managementului forestier durabil, elaborarea unui mecanism de compensare a pierderilor în silvicultură și de plată pentru serviciile ecosistemice.
- **Programul național de adaptare la schimbările climatice până în anul 2030** aprobat prin H.G. nr. 624/2023 având ca obiective adaptarea sectorului forestier la schimbările climatice prin aplicarea practicilor complexe de conservare a biodiversității și printr-o abordare ecosistemică, conservarea stocului de carbon în păduri și incorporarea acestora în managementul forestier; adaptarea regulamentelor și practicilor de regenerare forestieră la necesitățile impuse de schimbările climatice; crearea și/sau reabilitarea sistemelor silvopastorale și agroforestiere; crearea și reconstrucția spațiilor verzi în localitățile urbane și rurale; crearea și consolidarea sistemelor de perdele forestiere pentru protecția terenurilor agricole și a căilor de comunicație; reconstrucția ecologică a arboretelor necorespunzătoare și vulnerabile la schimbările climatice.
- **Programul național de extindere și reabilitare a pădurilor pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pe perioada 2023-2027** aprobat prin H.G. nr. 55/2023 are ca obiective: extinderea suprafețelor acoperite cu vegetație forestieră până la cel puțin 15% din suprafața țării până în anul 2032; reabilitarea/reconstruirea plantațiilor forestiere noi (110 mii ha) și a terenurilor (35 mii ha) până în anul 2032; diminuarea indicelui de fragmentare a pădurilor cu 0,75 unități (ceea ce înseamnă compactitate mai mare) prin îmbunătățirea conectivității ecologice cu habitatele asigurate pentru biodiversitate până în anul 2032; reducerea suprafeței de terenuri degradate cu 45 mii ha până în anul 2032; consolidarea sectorului forestier comunal prin

extinderea suprafețelor împădurite și reabilitarea celor existente, instruirea personalului și elaborarea planurilor de management forestier (85 mii ha) până în anul 2032; consolidarea sectorului forestier privat prin extinderea suprafețelor împădurite, instruirea personalului și elaborarea planurilor de management forestier până în anul 2032; reducerea suprafeței terenurilor puternic erodate cu 15 mii ha până în anul 2032; întărirea carcasei hidrologice prin împădurirea a 15 mii ha de fâșii riverane până în anul 2032; diminuarea proceselor de eroziune a solurilor și protejarea a circa 350 mii ha terenuri agricole prin crearea/reabilitarea a 10 mii de perdele forestiere de protecție a câmpurilor agricole până în anul 2032; consolidarea capacităților de diminuare a incidenței incendiilor forestiere prin elaborarea planurilor de management antiincendiar, precum și crearea infrastructurii antiincendiare în pădurile noi sau reabilitate (echipament, surse de asigurare cu apă, fâșii mineralizate, turnuri de pază și monitorizare etc.) –145 mii ha până în anul 2032; consolidarea capacităților de management al pajiștilor prin implementarea unor activități practice de creare și reabilitare a sistemelor silvopastorale – 5 mii ha până în 2032; ameliorarea habitatelor pentru specii de floră și faună prin adăpost, migrație, hrană și satisfacerea altor necesități vitale.

- **Strategia de mediu pentru anii 2024-2030** aprobată prin H.G. nr. 409/2024 are următoarele obiective: asigurarea conservării, restabilirii și utilizării durabile a ecosistemelor de apă dulce terestre și interioare și a serviciilor acestora, în special păduri și zone umede; promovarea implementării managementului durabil al tuturor tipurilor de păduri, efectuarea lucrărilor silvotehnice, restabilirea pădurilor degradate și creșterea semnificativă a împăduririi și reîmpăduririi; luarea unor măsuri urgente și semnificative pentru a reduce degradarea habitatelor naturale, pentru a stopa pierderea biodiversității și, pentru a proteja și a preveni extincția speciilor amenințate; luarea unor măsuri urgente pentru a stopa braconajul și traficul de specii de floră și faună protejate, precum și pentru a face față problemelor puse de cererea și oferta de produse ilegale de specii sălbatice; adoptarea și implementarea măsurilor pentru a preveni introducerea și a reduce semnificativ impactul speciilor invazive asupra ecosistemelor terestre și acvatice și pentru a controla și a eradica speciile prioritare; integrarea și monitorizarea valorilor biodiversității și a ecosistemelor în planificarea națională și locală, procesele de dezvoltare, strategii, planurile de reducere a sărăciei și planurile de amenajare a teritoriilor; protejarea și restabilirea ecosistemelor legate de apă, inclusiv păduri, zone umede, râuri, acvifere și lacuri; gestionarea și protecția durabilă a ecosistemelor pentru a evita impacturile negative semnificative, inclusiv prin consolidarea rezistenței acestora, și luarea de măsuri pentru restaurarea acestora; eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat.
- **Programul de dezvoltare cu emisii reduse al Republicii Moldova până în anul 2030**, aprobat prin H.G. nr. 659/2023 are următorul obiectiv specific privind biodiversitatea: reducerea necondiţionată, până în anul 2030, a gazelor cu efect de seră (GES) provenite din sectorul agricol cu 44% şi reducerea de GES condiţionată până la 47% comparativ cu anul 1990. Impactul rezultat din implementarea măsurilor: protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate; conservarea biodiversității; reducerea presiunilor directe asupra biodiversității și promovarea utilizării durabile a resurselor naturale; asigurarea securității alimentare prin măsuri reziliente la schimbările climatice în sectorul agricol.

- **Programul de promovare a economiei verzi și circulare** în Republica Moldova pentru perioada 2024-2028, aprobat prin H.G. nr. 495/2024, are ca unul din obiective includerea în Programul privind biodiversitatea a principiilor Pactului verde european în vederea refacerii ecosistemelor și sporirea biodiversității în spațiile urbane.
- **Programul de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025** și a **Planul de acțiuni pentru anii 2021-2023 privind implementarea acestuia**, aprobat prin H.G. nr. 864/2020 are următoarele obiective generale: racordarea sistemului de cercetare și învățământ la prioritățile domeniului; prevenirea și combaterea eroziunii solului; ameliorarea solurilor terenurilor agricole; conservarea şi sporirea fertilităţii solurilor terenurilor agricole.
- **Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2023-2030**, aprobat prin H.G. nr. 56/2023, are ca unul din obiectivele generale fortificarea potențialului sectorului agricol primar și promovarea practicilor agricole inteligente, durabile și reziliente la schimbările climatice și stabilind ca direcții prioritare adoptarea practicilor moderne de valorificare și gestionare eficientă a resurselor de apă și extinderea suprafețelor irigate pentru asigurarea rezilienței climatice, implementarea tehnologiilor și a măsurilor de stimulare a implementării principiilor bioeconomiei și a economiei circulare, sprijinirea și consolidarea protecției mediului prin conservarea biodiversității, protecției apelor, a solului și promovarea utilizării practicilor ecologice agricole, sprijinirea valorificării surselor de energie regenerabilă în cadrul exploatațiilor agricole, inclusiv utilizarea deșeurilor de origine vegetală și animală.

Legislația națională relevantă:

- Codul Silvic nr. 69/2024 stabilește cadrul normativ privind gestionarea durabilă a fondului forestier, conservarea și restabilirea diversității biologice, indiferent de tipul de proprietate, precum și folosirea rațională și asigurarea cu resurse forestiere a necesităților actuale și de viitor ale societății.
- Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător reglementează conservarea biodiversității și protecția monumentelor naturii.
- Legea nr. 1102/1997 cu privire la resursele naturale reglementează relațiile din domeniul folosirii, protecției și reproducerii resurselor naturale în scopul asigurării securității ecologice și dezvoltării durabile a țării.
- Legea nr. 1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat - stabileşte bazele juridice ale creării şi funcţionării fondului ariilor naturale protejate de stat, principiile, mecanismul şi modul lui de conservare, precum şi atribuţiile autorităţilor publice centrale şi locale, ale organizaţiilor neguvernamentale şi ale cetăţenilor în acest domeniu.
- Legea nr. 325/2005 cu privire la Cartea Roşie a Republicii Moldova reglementează relaţiile sociale în domeniul protecţiei, folosinţei şi restabilirii speciilor de plante şi animale dispărute, critic periclitate, periclitate, vulnerabile, rare şi nedeterminate, incluse în Cartea Roşie a Republicii Moldova, în scopul prevenirii dispariţiei şi asigurării conservării fondului lor genetic, stabileşte bazele juridice ale ţinerii Cărţii Roşii, atribuţiile autorităţilor publice de toate nivelurile şi ale instituţiilor ştiinţifice în domeniu.

- Legea nr. 55/2024 vânătorii și a protecției fondului cinegetic stabilește bazele juridice ale dezvoltării durabile, protecției, conservării și folosirii raționale a faunei de interes cinegetic, precum și drepturile persoanelor fizice privind practicarea vânătorii.
- Legea nr. 172/2014 privind aprobarea Nomenclaturii combinate a mărfurilor stabilește măsuri tarifare și netarifare de reglementare a activități economice externe a statului, perfecționării evidenței statistice și a schimbului de informație referitoare la circulația mărfurilor pe plan extern, cu alinierea acestora la standardele internaționale.
- Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător - scopul legii constă în instituirea unor prevederi unitare privind procedura de reglementare prin autorizare a activităţii de întreprinzător, care va fi aplicată de autorităţile emitente persoanelor fizice şi persoanelor juridice pentru practicarea activităţii de întreprinzător sau a unei alte activităţi prevăzute de lege, conexă cu activitatea de întreprinzător şi indispensabilă ei.
- Legea nr. 231/2006 privind identificarea şi înregistrarea animalelor - stabileşte principiile de bază ale organizării şi desfăşurării activităţii de identificare şi înregistrare a animalelor pe teritoriul Republicii Moldova.
- Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară - stabileşte principalele norme şi cerinţe sanitare veterinare privind sănătatea și bunăstarea animalelor, identificarea animalelor, mișcarea acestora, mecanismul autorizării sanitar veterinare activităților de creștere și întreținere a animalelor.
- Codul contravențional nr. 218/2008 care prevede sancțiuni pentru nerespectarea prevederilor legislației privind funcționarea gradinilor zoologice și a cerințelor de conservare și întreținere a animalelor sălbatice.
- În vederea implementării cadrului normativ primar pe domeniul conservării, protecției, restabilirii și folosinței obiectelor regnului vegetal și animal, constituirea şi dezvoltarea reţelei ecologice naţionale, rețelei Emerald, protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin controlul comerțului cu acestea, protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice, accesul la resursele genetice și împărțirea beneficiilor au fost aprobate.
- H.G. nr. 1107/2003 despre aprobarea Regulamentului cu privire la înfiinţarea, înregistrarea, completarea, păstrarea, exportul şi importul colecţiilor de animale şi plante din flora şi fauna sălbatică - regulamentul are drept scop coordonarea activităţilor şi instituirea controlului asupra înfiinţării, înregistrării, completării, păstrării, exportului şi importului colecţiilor de animale şi plante din flora şi fauna sălbatică de importanţă ştiinţifică, culturală, educaţională şi estetică. Regulamentul este elaborat în conformitate cu prevederile.
- H.G. nr. 866/2018 cu privire la aprobarea formularelor-tip ale actelor permisive - sunt aprobate formularele-tip ale actelor permisive (autorizație pentru dobândirea de animale care nu constituie obiecte ale vânatului și pescuitului, acord pentru exportul/importul animalelor sălbatice/plantelor sălbatice și Permis/Certificat CITES).
- Hotărîrea Guvernului nr.318/2019 privind aprobarea Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Comitetului național de etică pentru protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice.
- H.G. nr. 793/2012 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind protecția și bunăstarea animalelor în timpul transportului.

- H.G. nr. 763/2024 privind aprobarea Cerințelor la importul produselor derivate din focă transpune Regulamentul (CE) nr. 1007/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 privind comerțul cu produse derivate din focă, Regulamentul (UE) nr. 737/2010 al Comisiei din 10 august 2010 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1007/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind comerțul cu produse derivate din focă, Directiva Consiliului din 28 martie 1983 privind importul în statele membre de piele de pui de focă și de produse derivate.
- H.G. nr. 866/2018 cu privire la aprobarea formularelor-tip ale actelor permisive - sunt aprobate formularele-tip ale actelor permisive (autorizație pentru dobândirea de animale care nu constituie obiecte ale vânatului și pescuitului, acord pentru exportul/importul animalelor sălbatice/plantelor sălbatice și Permis/Certificat CITES).
- H.G. nr.793/2024 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr. 55/2024 reglementează modul de constituire a fondului cinegetic, reglementarea efectivului de animale de interes cinegetic în ariile naturale protejate de stat, organizarea și practicarea vânătorii.
- H.G. nr. 782/2000 pentru aprobarea regulamentelor-cadru ale parcurilor naţionale, monumentelor naturii, rezervaţiilor de resurse şi rezervaţiilor biosferei.
- H.G. nr.784/2000 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la ariile cu management multifuncţional, Regulamentului-cadru cu privire la rezervaţiile naturale, Regulamentului-cadru cu privire la rezervaţiile peisagistice şi Regulamentului-cadru cu privire la monumentele de arhitectură peisajeră.
- H.G. nr.785/2000 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la grădinile dendrologice, Regulamentului-cadru cu privire la grădinile zoologice, Regulamentului cadru cu privire la rezervaţiile ştiinţifice.
- H.G. nr.1009/2000 despre aprobarea Regulamentului privind zonele protejate naturale şi construite.
- H.G. nr. 803/2002 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de instituire a regimului de arie naturală protejată.
- H.G. nr. 665/2007 pentru aprobarea Regulamentului-cadru al zonelor umede de importanță internațională.
- H.G. nr. 923/2014 pentru aprobarea Regulamentului de funcţionare a Parcului Naţional "Orhei".
- H.G. nr. 122/2021 pentru aprobarea Regulamentului de funcţionare a Rezervaţiei biosferei „Prutul de Jos” nr. 122/2021.
- Hotărîrea de Guvern nr. 414/2000 privind aprobarea Regulamentului Cadastrului obiectelor şi complexelor din fondul ariilor naturale protejate de stat.
- Hotărîrea de Guvern nr. 1005/2004 privind aprobarea Regulamentului Cadastrului de stat al regnului animal.
- Hotărîrea de Guvern nr. 211/2009 privind aprobarea Regulamentului Cadastrului obiectelor regnului vegetal.
- H.G. nr. 43/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind testarea şi admiterea soiurilor în Catalogul soiurilor de plante transpune parţial Directiva 2002/53/CE a Consiliului din 13 iunie 2002 privind Catalogul comun al soiurilor de plante agricole, regulamentul stabileşte procedurile de testare a soiurilor de plante şi admitere a acestora în Catalogul

soiurilor de plante al Republicii Moldova în scopul utilizării acestora în producţie şi transpune parţial prevederile.

- Ordinul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor nr.91/2022 privind Componența și instituirea Comitetului național de etică pentru protecția animalelor folosite in scopuri experimentale sau in alte scopuri științifice.
- Ordinul Ministerului Mediului nr. 105/2024 cu privire la aprobarea Ghidului privind evaluarea biodiversității care oferă îndrumări privind procedura, a documentelor tehnice și a condițiilor pentru luarea măsurilor necesare în vederea implementării mecanismului de evaluare a biodiversității asupra activităților planificate.
- Ordinul Ministerului Mediului nr. 80/2024 cu privire la aprobarea Ghidului pentru elaborarea planurilor de management pentru siturile Emerald.

27.4.1.2. Cadrul administrativ

Ministerul Mediului prin **Direcția politici în domeniul conservării naturii și biosecurității** (personal: 6 unități, 5 completate), este responsabil de elaborarea proiectelor de acte normative și documente de politici în domeniul conservării naturii, protecției, restabilirii și folosinței obiectelor regnului vegetal și animal, protecției resurselor acvatice, constituirii şi dezvoltarii reţelei ecologice naţionale, rețelei Emerald, creării şi funcţionării fondului ariilor naturale protejate de stat, biosecurității.

Agenția de Mediu prin **Direcția monitoringul resurselor naturale** (personal: 5 unități, 3 completate) este responsabilă de monitoringul obiectelor regnului animal și vegetal, a resurselor biologice acvatice, a ariilor naturale protejate de stat și dezvoltarea sistemului de indicatori statistici din domeniu, eliberarea autorizațiilor pentru colectarea obiectelor regnului vegetal, dobândirea de animale care nu constituie obiecte ale vânatului şi pescuitului, eliberarea acordurilor pentru exportul/importul animalelor sălbatice/plantelor sălbatice și permise/certificate CITES, înregistrarea/reînregistrarea colecțiile de animale și plante din flora și fauna sălbatică.

Inspectoratul pentru Protecția Mediului prin intermediul **Direcției control fond forestier, arii naturale protejate și spații verzi** (personal: 15 unități, 8 completate), **Direcției control resurse cinegetice și piscicole** (personal: 10 unități, 6 completate) și a subdiviziunilor teritoriale (personal: 219 unități, 209 completate) exercită controlul privind protecția florei și faunei sălbatice, resurselor acvatice, ariilor naturale protejate și utilizării raționale a resurselor naturale.

Agenția „Moldsilva” prin **Direcția fond forestier, arii protejate și regenerarea pădurii** (personal: 5 unități, 5 completate) și **Serviciul gospodărire cinegetică și vânătoare** (personal: 2 unități, 2 completate) este responsabilă de implementarea politicilor în domeniile silviculturii și cinegetici, dezvoltării durabile a fondului forestier proprietatea publică a statului, protecția și paza pădurilor şi faunei sălbatice, menținerea, conservarea, reconstrucția ecologică a pădurilor din ariile naturale protejate de stat, aflate în gestiune, asigură respectarea regimului de administrare a fondului ariilor naturale, conservarea și protecția obiectelor regnului vegetal și animal din aceste arii.

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare prin Direcția medicină veterinară și siguranța alimentelor de origine animală (personal: 5 unități, 4 completate) este responsabil de elaborarea proiectelor de acte normative și documente de politici în domeniul sănătății și bunăstării animalelor, trasabilității animalelor, medicamentelor de uz veterinar, utilizării animalelor în proceduri, prin **Direcția protecția plantelor și siguranța alimentelor de origine vegetală** (personal: 5 unități, 3 completate) elaborarea proiectelor de acte normative și documente de politici în domeniul protecției plantelor și carantinei fitosanitare.

Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante prin **Direcția testare VCU (Valoarea Culturală și de Utilizare)** coordonează activitatea de testare a soiurilor de plante la indicii agronomici cantitativi și calitativi în cadrul stațiunilor sale de testare, amplasate în toate zonele pedo-climaterice ale republicii, în scopul evidențierii celor mai competitive soiuri, comparativ cu soiurile prezente pe piață, pregătirea și înaintarea propunerilor de înregistrare a noilor soiuri în Catalogul Soiurilor de Plante, prin ***Direcția testare DUS (Distinctivitate, Uniformitate, Stabilitate)*** efectuează examinarea tehnică a soiurilor noi de plante la condițiile de brevetabilitate în condiții de câmp, ce includ indicatori morfo-fiziologici, conform Metodologiilor unice de protecția soiurilor noi de plante (UPOV). Prezintă Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI) rapoartele tehnice al examinărilor pentru ulterioara eliberare a Brevetului pentru Soi de Plante, cu acordarea protecției juridice la soiul respectiv. Direcția dată menține baza de date a UPOV-ului și furnizează informația relevantă pentru completarea acestei baze, elaborează ghiduri de testare a soiurilor la distinctivitate, uniformitate, stabilitate pentru speciile rare de plante; (total personal pe ambele direcții: 54 unități, 47 completate).

Instituția Publică „Centrul pentru Ameliorarea și Reproducția animalelor” prin **Direcția ameliorare și reproducție a animalelor** (personal: 2 unități, 1 completate) desfășoară activități în domeniul creșterii, selecției, ameliorării și testării animalelor pentru reproductie, recepționează și analizează informațiile primite de la exploatațiile zootehnice privind lucrările de selecție și ameliorare efectuate cu animalele de reproducție de diferite specii și rase; prezintă simestrial informația privind lucrările de selecție și ameliorare a efectivului de animale pe specii și rase în baza informației prezentate de către exploatațiile zootehnice.

Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor prin **Direcția sănătatea și bunăstarea animalelor** (personal: 10 unități, 8 completate) este responsabil de supravegherea și controlul respectării normelor de sănătate, protecția și bunăstarea animalelor, identificarea și înregistrarea animalelor, autorizarea sanitar veterinară a activităților de creștere și întreținere a animalelor, autorizarea și reglementarea utilizării animalelor în proceduri și în alte scopuri științifice, monitorizarea utilizării animalelor în proceduri, **Direcția protecția plantelor** exercită controlul și supravegherea de stat în domeniul carantina fitosanitară și certificarea producției vegetale.

Serviciul Vamal prin **Direcția organizarea controlul vamal și facilitarea comerțului** (personal: 23 unități, 23 completate), subdiviziune structurală a Departamentului venituri și control vamal din cadrul Aparatului Central al Serviciului Vamal al Republicii Moldova este responsabil de controlul vamal al mărfurilor, bunurilor și mijloacelor de transport, precum și

monitorizarea și controlul modului de administrare de către subdiviziunile vamale a formelor de control vamal.

Instituția Publică Universitatea de Stat din Moldova:

Grădina Botanică Națională (Institut) „Alexandru Ciubotaru prin **Laboratorul Resurse vegetale** (deține un potențial științific de 5 cercetători științifici și 3 specialiști coordonatori, inclusiv 3 doctori în științe) efectuează una din activitățile de bază ale grupului de cercetători, care este introducerea plantelor utile din flora spontană, reprezentată în colecție de peste 100 specii de plante cu potențial terapeutic, aromatic, condimentar și melifer; mobilizează genofondul de plante aromatice, completează colecțiile cu specii noi, cercetează particularitățile ecologice și biomorfologice ale speciilor endemice și introduse, evidențierea celor de perspectivă pentru economia națională reprezintă directiva de bază ale cercetărilor botanice actuale. Anual colecția se completează cu 15-20 specii, obținute prin schimbul internațional de semințe, precum și din flora spontană, prin **Laboratorul Embriologie și Biotehnologie** (deține un potențial științific de 7 cercetători științifici și 1 specialist coordonator, inclusiv 3 doctori în științe) efectuează activitățile de bază, cum sunt fundamentarea științifică privind elaborarea tehnologiilor de înmulțire *in vitro* a speciilor valoroase, de interes economic pentru Republica Moldova, introducerea și elaborarea tehnologiilor de cultivare prin tehnici convenționale și culturi *in vitro* a speciilor de plante lemnoase noi; bazându-se pe direcțiile de elaborare a tehnicilor de micropropagare *in vitro* pentru specii noi introduse, stabilire a tehnologiilor *in vitro,* de aclimatizare a plantelor obținute și înființarea unor câmpuri experimentale.

Institutul de Ecologie și Geografie prin Laboratorul Ecosisteme Naturale și Antropizate (deține un potențial științific de 12 cercetători) este responsabil de evaluarea stării ecosistemelor naturale/antropizate, argumentarea ştiinţifică a statutului de protecţie a patrimoniului lor natural, valuarea integrată a impactului antropic asupra ariilor naturale protejate de stat în scopul conservării şi extinderii lor, crearea, ținerea și completarea băncii de date a cadastrului ariilor naturale protejate de stat, evidenţierea şi argumentarea ştiinţifică de noi arii naturale protejate, evaluarea impactului antropic asupra componentelor mediului în context local şi transfrontalier.

Institutul de Zoologie format din Laboratorul Vertebrate Terestre (deține un potențial de 23 cercetători științifici) și este un centru de cercetări în domeniul zoologiei, ecologiei vertebratelor terestre, fiziologiei şi etologiei mamiferelor, păsărilor, reptilelor şi amfibienilor, atât în republică, cât şi în Sud – Estul Europeişi și **Laboratorul Ihtiologie şi Acvacultură** (deține un potențial de 10 cercetători științifici) este un centru de cercetări științifice fundamentale și aplicative în vederea inventarierii ihtiofaunei, elaborării prognozei de perspectivă a stării funcționale a ecosistemelor acvatice şi recomandărilor de sporire a productivității piscicole în obiectivele acvatice.

Institutul de Genetică și Fiziologie și Protecție a Plantelor prin **Laboratorul Resurse Genetice Vegetale** (personal: 8,75 unități, 12 completate) este responsabil de instituirea și menținerea a unui sistem național de conservare de lungă durată a agro biodiversității vegetale în Republica Moldova. Laboratorul este responsabil de crearea, completarea și menținerea Băncii naționale de gene cu păstrarea în colecții de bază și cele active a resurselor genetice vegetale pentru

alimentație și agricultură, precum și a sistemului național de documentare a agro biodiversității vegetale.

27.4. 2. Planuri de viitor

27.4. 2.1. Planuri legislative

Restaurarea naturii, conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, protecția păsărilor sălbatice, controlul comerțului cu specii de floră și faună pe cale de dispariție, prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor alogene invazive, accesul la resursele genetice și împărțirea corectă și echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea acestora, prin asigurarea transpunerii complete a Directivei 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, Directivei 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea și protecția păsărilor sălbatice, Regulamentului (CE) nr. 338/97 al Consiliului privind protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin controlul comerțului cu acestea, Regulamentului (CE) Nr. 865/2006 al Comisiei din 4 mai 2006 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 338/97 al Consiliului privind protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin controlul comerțului cu acestea, Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 792/2012 al Comisiei din 23 august 2012 de stabilire a modelelor pentru permisele, certificatele și alte documente prevăzute în Regulamentul (CE) nr. 338/97 al Consiliului privind protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin controlul comerțului cu acestea și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 865/2006 al Comisiei, Regulamentului (UE) nr. 1143/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 octombrie 2014 privind prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor alogene invazive, Regulamentului (UE) nr. 511/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 privind măsurile de conformitate destinate utilizatorilor prevăzute în Protocolul de la Nagoya privind accesul la resursele genetice și împărțirea corectă și echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea acestora în Uniune care reprezintă un angajament din Acordul de Asociere stabilit la art. 87, 368 și Anexa XI și o recomandare din raportul Comisiei Europene pentru anul 2023.

Pentru asigurarea alinierii la Regulamentului (UE) 2024/1991 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2024 privind restaurarea naturii se planifică:

- elaborarea unei foi de parcurs care va sprijini procesul de implementare a obiectivelor stabilite în regulament;
- aprobarea Programului privind Diversitatea Biologică pentru perioada 2025-2030.

27.4.2.2. Acțiuni de implementare a acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Asigurarea unui management eficient a ariilor naturale protejate, conservarea biodiversității și adaptarea la schimbările climatice prin crearea Agenției Arii Naturale Protejate, Dezvoltarea Sistemului Informațional Automatizat Registrul Ariilor Naturale Protejate și elaborarea unei foi de parcurs pentru alinierea siturilor Emerald la standardele Natura 2000. Conform Raportului Comisiei Europene pentru anul 2023 și 2024, Republica Moldova trebuie, să-și dezvolte capacitatea de management mai eficient în domeniul protecției naturii, să continue să se pregătească pentru identificarea și pre-desemnarea siturilor care vor fi acoperite de rețeaua Natura 2000 și înființarea unui serviciu independent pentru ariile protejate în acest sens.

27.4.3. Aspecte financiare

Costul acțiunilor privind transpunerea acquis-ului UE este de 2009 mii lei, costul pentru implementare a acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative fiind de 48,469 mii lei. Aceste cheltuieli vor fi suportate din bugetul de stat al Republicii Moldova.

SUBCAPITOLUL 27. 5. CALITATEA AERULUI

27.5.1. Prezentarea generală a situației

Necesitatea elaborării și aprobării cadrului normativ privind calitatea aerului atmosferic rezultă din obiectivul de a crea un sistem integrat de monitorizare și management al calității aerului, precum și de a reduce emisiile de poluanți atmosferici, conform prevederilor **Strategiei de Mediu pentru anii 2024-2030, aprobată prin H.G. nr. 409/2024**. De asemenea, se va contribui la realizarea Obiectivului general 10 din **SND "Moldova Europeană 2030"**, aprobată prin Legea nr. 315/2022 - Asigurarea unui mediu sănătos și sigur.

27.5.1.1. Cadrul Legislativ

Calitatea aerului ambiental

- Republica Moldova a aderat la Convenția asupra poluării atmosferice transfrontaliere pe distanțe lungi (CLRTAP), încheiată la Geneva pe 13 noiembrie 1979, prin H.G. nr. 399/1995.
- Republica Moldova a ratificat Convenția de la Minamata cu privire la mercur prin Legea nr. 51/2017, care urmărește protejarea sănătății umane și a mediului prin reducerea emisiilor de mercur din sursele existente și din cele noi.
- Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic, în calitate de lege-cadru, stabilește baza juridică pentru consolidarea capacităților instituționale de monitorizare și evaluare a calității aerului atmosferic. De asemenea, Legea nr. 98/2022 reglementează raporturile juridice asociate implementării sistemelor integrate, precum Sistemul Național Integrat de Monitorizare și Gestionare a Calității Aerului și Sistemul Național de Inventariere a Emisiilor de Poluanți Atmosferici.
- Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic stabilește cadrul juridic pentru:

1. praguri de evaluare și opțiuni pentru regimul de evaluare preliminară;
2. obiective de calitate, criterii de agregare a datelor și metode de referință pentru evaluarea concentrațiilor poluanților atmosferici;
3. delimitarea aglomerărilor și zonelor pe întreg teritoriul Republicii Moldova;
4. criterii de amplasare a punctelor de prelevare pentru poluanții atmosferici;
5. criterii de determinare a numărului minim de puncte de prelevare necesare pentru măsurătorile fixe ale poluanților atmosferici;
6. informațiile ce trebuie incluse în planurile de calitate a aerului / de menținere a calității aerului atmosferic;
7. cerințe privind informarea publicului.

- H.G. nr. 63/2025 privind monitorizarea și gestionarea calității aerului atmosferic stabilește un mecanism pentru implementarea managementului calității aerului atmosferic, conform prevederilor Legii nr. 98/2022. Acest mecanism se bazează pe următoarele acțiuni de implementare:

  1. delimitarea *aglomerărilor și zonelor* pe întreg teritoriul Republicii Moldova_pentru evaluarea calității aerului atmosferic și stabilirea punctelor potențiale de amplasare a stațiilor automate de monitorizare. Estimarea nivelurilor poluanților atmosferici se efectuează în raport cu obiectivele de sănătate și mediu, stabilite în Anexa nr.2 la Legea nr.98/2022;

  2. stabilirea *regimurilor și metodelor de evaluare a calității aerului atmosferic* - se realizează conform art. 21 din Legea nr.98/2022, bazându-se pe pragurile de evaluare prevăzute în anexa nr.3, precum și pe rezultatele măsurărilor preliminare și studiilor de modelare;

  3. stabilirea *criteriilor de clasificare a ariilor în regimuri de evaluare a calității aerului* pe întreg teritoriul Republicii Moldova în cadrul SNMGICA, precum și procedura de determinare a numărului de puncte de prelevare necesare pentru monitorizarea poluanților atmosferici prin intermediul Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA);

  4. *etapele elaborării inventarul național al emisiilor de poluanți atmosferici*, prevăzuți în anexa nr.1 la Legea nr.98/2022, monitorizați în cadrul SNIEPA

  5. *numărul de puncte de prelevare probe de aer* pentru asigurarea monitorizării poluanților atmosferici prin intermediul RNMCA

  6. *întocmirea metodologiei de elaborare a planurilor de calitate și de menținere a calității aerului* cu scopul de a stabili procedurile necesare pentru crearea, aprobarea și implementarea eficientă a acestor planuri.

  7. *întocmirea listei unităților administrativ-teritoriale încadrate în regimuri de gestionare a ariilor din zone și aglomerări* (regim de gestionare I sau II).

Pentru monitorizarea poluanților atmosferici PM_{10}, $PM_{2.5}$, NO_2, CO, B(a)P și Ozon teritoriul Republicii Moldova este delimitat în următoarele cinci zone, specificate în anexa nr.1 la proiectul de Regulament, precum:

1. Zona Nord
2. Zona Centru
3. Zona Est
4. Zona Sud
5. Zona Sud-Est

Pentru monitorizarea poluanților atmosferici SO_2, benzen, Pb, Cd, Ni, As, NO_x teritoriul Republicii Moldova este delimitat într-o singură zonă, specificată în anexa nr.2 la proiectul de Regulament. Pentru monitorizarea tuturor poluanților atmosferici specificați în anexa nr.1 la Legea nr.98/2022, este stabilită o aglomerare - ce include teritoriul municipiului Chișinău (conform anexei nr.2 la proiectul de Regulament). Prevederile proiectului stipulează că în diverse zone și aglomerări se aplică regimuri de evaluare diferite. Pe baza rezultatelor evaluării, se stabilesc măsuri cuantificabile, implementate astfel încât să nu fie depășite valorile limită pentru poluanții atmosferici.

Metodologia de elaborare a planurilor de calitate și menținere a calității aerului, specificată în anexa nr.2 la proiectul de hotărâre de Guvern, prevede două tipuri de planuri:

- *Planuri de calitate a aerului* pentru zonele clasificate în regim de gestionare I;
- *Planuri de menținere a calității aerului* pentru zonele clasificate în regim de gestionare II.

Legea nr.227/2022 privind emisiile industriale, instituie cadrul normativ cu privire la prevenirea poluării provocate de activitățile industriale și economice, în vederea reducerii emisiilor în aer, apă și sol. Legea creează sistemul de autorizare integrată de mediu/autorizare de mediu, instituie procedura de aplicare a celor mai bune tehnici disponibile și a regulilor generale pentru operatori, precum și sistemul de monitorizare a respectării condițiilor din autorizația integrată de mediu/autorizația de mediu.

Regulamentul privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, aprobat prin H.G. nr.593/2024, sprijină atingerea obiectivelor de calitate a aerului prin stabilirea angajamentelor naționale de reducere a emisiilor pentru cinci poluanți atmosferici de origine antropogenă. Acest obiectiv va fi realizat prin elaborarea programului național de control al poluării atmosferice și a inventarului național de emisii, însoțit de un raport informativ de inventariere.

Următoarele acte normative contribuie la îmbunătățirea calității aerului:

- H.G. nr. 914/2020 cu privire la aprobarea Regulamentului privind limitarea emisiilor de compuși organici volatili (COV) cauzate de utilizarea de solvenți organici în anumite vopsele, lacuri și în produsele de refinisare a autovehiculelor stabilește limite pentru conținutul de COV;
- H.G. nr. 587/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind controlul emisiilor de compuși organici volatili (COV) generate de depozitarea și distribuția benzinei, de la terminale până la stațiile de alimentare cu produse petroliere, reglementează reducerea emisiilor de COV rezultate din evaporarea benzinei pe parcursul lanțului de depozitare și distribuție a carburanților.

Analiza comparativă a transpunerii Directivei 2008/50/CE și ale Directivei 2004/107/CE, aşa cum au fost modificate prin Directiva (UE) 2015/1480

În conformitate cu angajamentele asumate prin anexa nr. XI, capitolul 16, din Acordul de Asociere (AA) dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană (RM-UE), ratificat de Parlament prin Legea nr. 112/2014, Republica Moldova a transpus parțial Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa și Directiva 2004/107/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 2004 privind arsenicul, cadmiul, mercurul, nichelul și hidrocarburile aromatice policiclice din aerul înconjurător.

Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic și H.G. nr. privind monitorizarea și gestionarea calității aerului atmosferic transpun parțial Directiva 2008/50/CE privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa şi Directiva 2004/107/CE privind arsenicul, cadmiul, mercurul, nichelul şi hidrocarburile aromatice policiclice în aerul înconjurător, aşa cum au fost modificate prin Directiva (UE) 2015/1480 a Comisiei din 28 august 2015 de modificare a mai multor anexe la Directivele 2004/107/CE și 2008/50/CE ale Parlamentului European și ale Comisiei prin care se stabilesc normele privind metodele de referință, validarea datelor și amplasarea punctelor de prelevare pentru evaluarea calității aerului înconjurător.

Nu au fost transpuse articolele care nu au fost incluse pentru transpunere în Acordul de Asociere. Printre acestea se numără:

- art. 15: Obiectivul național de reducere a expunerii la PM2.5 pentru protecția sănătății umane;
- art. 21: Depășiri atribuite operațiunilor de nisipare sau sărare a drumurilor pe timp de iarnă;
- art. 22: Amânarea termenelor de atingere a obiectivelor și exceptarea de la aplicarea anumitor valori-limită;
- art. 24: Planuri de acțiune pe termen scurt;
- art. 28: Măsuri de punere în aplicare.

În ceea ce privește metodele de măsurare de referință (art. 8), Legea nr. 98/2022 include doar partea descriptivă a acestor metode. Detaliile tehnice sunt reglementate prin H.G. nr.63/2025 privind monitorizarea și gestionarea calității aerului atmosferic, având în vedere faptul că acestea pot necesita actualizări frecvente. Alegerea de a reglementa aceste aspecte printr-un act normativ secundar se datorează procedurii complexe și de durată implicate de modificarea legii, ceea ce permite o adaptare mai rapidă și eficientă a normelor tehnice.

Anexa nr. 5 Criterii pentru determinarea numărului minim de puncte de prelevare, a fost transpusă, adaptându-se la realitățile demografice ale Republicii Moldova. Anexa nr. 6 a fost transpusă în lege doar în ceea ce privește partea descriptivă a metodelor. Metodele de referință sunt reglementate prin H.G. nr. 63/2025, deoarece acestea pot necesita modificări mai frecvente. Procedura de modificare a legii este mult mai complexă și de lungă durată.

Unele anexe ale Directivei 2008/50/CE au fost integrate într-o singură anexă a Legii nr. 98/2022, astfel: anexa nr. 11 - Valorile-limită pentru protecția sănătății umane, anexa nr. 12 - Pragurile de informare și alertă și anexa nr. 13 - Nivelurile critice pentru protecția vegetației au fost transpuse în anexa nr. 2 - Standardele privind calitatea aerului atmosferic. Anexa nr.14 Obiectivul național de reducere a expunerii, valoarea -țintă și valoarea-limită pentru $PM_{2,5}$ nu a fost transpusă din motivul că nu a fost inclusă pentru transpunere în Acordul de Asociere ratificat prin Legea nr. 112/2014.

Art. 30 din Directiva 2008/50/CE și art. 9 din Directiva 2004/107/CE, care reglementează regimul de sancționare aplicabil, vor fi examinate suplimentar pentru a determina în ce măsură contravențiile prevăzute în Codul Contravențional și Codul Penal reflectă sancțiuni "eficace, proporționale și cu efect de descurajare". În funcție de concluzii, se vor propune modificări relevante.

2011/850/UE: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 12 decembrie 2011 de stabilire a normelor pentru Directivele 2004/107/CE și 2008/50/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește schimbul reciproc de informații și raportarea privind calitatea aerului înconjurător [notificată cu numărul C(2011) 9068] nu a fost transpusă în legislația națională.

Prevederile Directivei 2008/50/CE și ale Directivei 2004/107/CE non aplicabile

Dispozițiile art. 29-35 din Directiva 2008/50/CE, precum și art. 6, art. 8 și art. 10-12 din Directiva 2004/107/CE nu constituie obiect al transpunerii, deoarece stabilesc obligații specifice aplicabile statelor membre sau Comisiei Europene. Aceste obligații nu pot fi implementate înainte de aderarea la UE sau, în general, nu se supun transpunerii.

Angajamentele naționale de reducere a emisiilor

Reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici astfel încât să contribuie eficient la atingerea obiectivului pe termen lung al Uniunii Europene privind calitatea aerului, conform orientărilor Organizației Mondiale a Sănătății. De asemenea, această reducere sprijină obiectivele Uniunii în domeniul biodiversității și protecției ecosistemelor, prin diminuarea nivelurilor și depunerilor de poluanți atmosferici care cauzează acidifiere și eutrofizare, precum și a nivelului de ozon sub pragurile și cantitățile critice stabilite de Convenția asupra poluării atmosferice transfrontaliere pe distanțe lungi (Convenția LRTAP).

Republica Moldova a aderat la Convenția asupra poluării atmosferice transfrontaliere pe distanțe lungi (CLRTAP), încheiată la Geneva pe 13 noiembrie 1979, prin H.G. nr. 399/1995.

Angajamentele internaționale de reducere a emisiilor de dioxid de sulf, oxizi de azot, compuși organici volatili nemetanici, amoniac și particule fine în suspensie, precum și reducerea emisiilor de negru de fum, sunt stipulate în Protocolul privind reducerea acidifierii, eutrofizării și nivelului de ozon troposferic (Protocolul de la Göteborg). Protocolul de la Göteborg a fost adoptat la 1 decembrie 1999, iar Republica Moldova l-a semnat pe 23 mai 2000, însă nu la ratificat.

La nivelul UE, prevederile Protocolului de la Göteborg privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici sunt reglementate prin Directiva (UE) 2016/2284 privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici așa cum a fost modificată ultima dată prin Directiva delegată (UE) 2024/299 și prin Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1522, care stabilește un format comun pentru programele naționale de control al poluării atmosferice, conform Directivei (UE) 2016/2284.

Prevederile Directivei (UE) 2016/2284 și ale Deciziei de punere în aplicare (UE) 2018/1522 au fost transpuse parțial la nivel național prin art. 33 din Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic și prin Regulamentul privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, aprobat prin H.G. nr. 593/2024. HG nr. 593/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici a fost elaborat în conformitate cu prevederile capitolului IV „Mediul înconjurător", Anexa XI, Cap.16 din Acordul de Asociere, care stabilește obligația Republicii Moldova de a transpune prevederile Directivei CE 2001/81 privind plafoanele naționale de emisie pentru anumiți poluanți atmosferici, care a fost ulterior abrogată și înlocuită prin Directiva UE 2016/2284 privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici.

Punerea în aplicare a HG nr. 593/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici va contribui la atingerea obiectivelor stabilite în Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător, Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmospheric, Legea nr.277/2018 privind substanțele chimice, Legea nr. 227/2022 privind emisiile industriale, Legea nr. 74/2024 privind acțiunile climatice și se aliniază la angajamentele asumate de țară pentru a contribui la realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD-lor) stabilite în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030" (în continuare – SND), aprobată prin Legea nr.315/2022, în special Obiectivul general 10, care vizează asigurarea unui mediu sănătos și sigur.

HG nr. 593/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici a creat cadrul juridic necesar pentru îmbunătățirea calității aerului atmosferic prin stabilirea angajamentelor naționale de reducere a emisiilor antropice de poluanți, în special, poluanți atmosferici cum ar fi dioxidul de sulf (SO_2), oxizii de azot (NO_x), compușii organici volatili nemetanici (COVnm), amoniac (NH_3), particulele fine în suspensie ($PM_{2,5}$) – substanțe care afectează grav sănătatea umană. HG nr. 593/2024 pentru aprobarea Regulamentului

privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici stabilește perioadele de reducere a emisiilor pentru cei 5 poluanți, începând cu anul 2030, având ca an de referință anul 2020, și prevede:

- *reducerea emisiilor de dioxid de sulf (SO_2), până la 27% către anul 2040;*
- *reducerea emisiilor de oxizi de azot (NO_X), până la 26% către anul 2040;*
- *reducerea emisiilor de $PM_{2,5,}$ până la 29% către anul 2040;*
- *reducerea emisiilor de amoniac (NH_3), până la 4% către anul 2040*
- *reducerea emisiilor de compuși organici volatili nemetanici (COVnm), până la 15% către anul 2040.*

Realizarea obiectivelor Regulamentului, aprobat prin HG nr. 593/2024 se va realiza prin elaborarea unui Program național de control al poluării atmosferice, care va include măsuri politico-juridice pentru asigurarea reducerii emisiilor de poluanți atmosferici. În Anexa nr. 3 a proiectului este stabilit formatul și conținutul minim al Programului de control al poluării, care se va elabora în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

De asemenea, Regulamentului, aprobat prin HG nr. 593/2024 conține prevederi referitoare la elaborarea și raportarea inventarelor de emisii, prognozelor naționale de emisii, rapoartelor informative de inventariere (pentru toți poluanții atmosferici care fac obiectul Regulamentului).
Limitarea conținutului total de compuși organici volatili în anumite vopsele, lacuri și în produsele de refinisare a autovehiculelor este reglementată prin H.G. nr. 914/2020 cu privire la aprobarea Regulamentului privind limitarea emisiilor de compuși organici volatili cauzate de utilizarea de solvenți organici în anumite vopsele, lacuri și în produsele de refinisare a autovehiculelor. Reducerea emisiilor de compuși organici volatili rezultați din evaporarea benzinei de-a lungul lanțului de depozitare și distribuție a carburanților este prevăzută în H.G. nr. 587/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind controlul emisiilor de compuși organici volatili (COV) rezultați din depozitarea și din distribuția benzinei de la terminale la stațiile de alimentare cu produse petroliere.

Analiza comparativă a transpunerii Directivei (UE) 2016/2284 așa cum a fost modificată ultima dată prin Directiva delegată (UE) 2024/299 și ale Deciziei de punere în aplicare (UE) 2018/1522

Prevederile art. 2 din Directiva (UE) 2016/2284 au fost transpuse parțial. Dispozițiile referitoare la zonele economice exclusive și zonele de protecție a mediului, inclusiv cele aplicabile Insulelor Canare, departamentelor franceze de peste mări, Madeira și Azore, nu sunt relevante în contextul Republicii Moldova. Art. 3 din Directiva (UE) 2016/2284 este transpus parțial, deoarece astfel de noțiuni cum ar fi: „trafic maritim internațional", „zonă de control a poluării" și „legislația Uniunii privind controlul poluării aerului la sursă" nu sunt relevante pentru Republica Moldova.
De asemenea, prevederile referitoare la emisiile provenite din transportul maritim intern către și dinspre zonele menționate la Art. 2(2) din Directiva (UE) 2016/2284 nu sunt relevante în contextul Republicii Moldova. Art. 4, Anexa nr.1-3 din Directiva (UE) 2016/2284, termenele au fost adaptate la realitățile transpunerii și implementării standardelor UE în Republica Moldova:

- 2020 (Reg. UE) = 2030 (pentru RM);
- 2029 (Reg. UE) = 2039 (pentru RM);
- 2030 (Reg. UE) = 2040 (pentru RM).

Referitor la stabilirea termenelor de atingere a angajamentelor de reducere a emisiilor de poluanți atmosferici, menționez că în urma analizei scenariilor identificate, experții naționali, în

consultare cu experții Institutului Internațional pentru Analiza Sistemelor Aplicate din Austria (IIASA), au concluzionat că scenariul cu anul de referință 2020 este cel mai fezabil pentru Republica Moldova. Acest scenariu reflectă în mod adecvat capacitatea țării de a gestiona poluarea aerului. După atingerea acestui nivel de îndeplinire a angajamentelor până în 2040, angajamentele pot fi recalculate pe baza unui scenariu mai ambițios.

Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1522, care stabilește un format comun pentru Programele naționale de control al poluării atmosferice în temeiul Directivei (UE) 2016/2284, a fost transpusă în Anexa nr. 3 la Regulamentul, aprobat prin HG nr. 593/2024, cu adaptarea termenelor la realitățile Republicii Moldova, astfel:

- 2020 (Reg. UE) = 2030 (pentru RM);
- 2029 (Reg. UE) = 2039 (pentru RM);
- 2025 (Reg. UE) = 2035 (pentru RM);
- 2030 (Reg. UE) = 2040 (pentru RM).

Directiva delegată (UE) 2024/299, care modifică Directiva (UE) 2016/2284 privind metodologia de raportare a prognozelor de emisii pentru anumiți poluanți atmosferici, a fost integral transpusă în Anexa nr. 1, în Tabelul C și Tabelul D la Regulamentul privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, aprobat prin HG nr. 593/2024.

Prevederile Directivei (UE) 2016/2284 așa cum a fost modificată ultima dată prin Directiva delegată (UE) 2024/299 și ale Deciziei de punere în aplicare (UE) 2018/1522 non aplicabile

- Dispozițiile Directivei (UE) 2016/2284, art. 2 (2), art. 3, pct. 12 - 14, art. 4 (3) (c) și (d), art. 5 (5) - (8), art. 6 (7) - (10), art. 7, art. 8 (6) și (7), art. 9 (3), art. 10 (2) - (4), art. 11- 13, art. 16, art. 17, art. 19 - 23 nu constituie obiect al transpunerii întrucât stabilesc obligații specifice pe seama statelor membre sau a Comisiei, care nu pot fi implementate pînă la data aderării la UE sau, per general, nu se supun transpunerii.
- Dispozițiile Directivei delegate (UE) 2024/299, art. 2 și art. 3 nu constituie obiect al transpunerii întrucât stabilesc prevederi UE care nu se supun transpunerii.
- Comunicare a Comisiei – Orientări pentru elaborarea programelor naționale de control al poluării atmosferice în temeiul Directivei (UE) 2016/2284 nu are caracter obligatoriu din punct de vedere juridic și reprezintă un ghid menit să sprijine autoritățile naționale în elaborarea programelor naționale de control al poluării atmosferice.

Convenţia asupra poluării atmosferice transfrontiere pe distanţe lungi

Republica Moldova a aderat la Convenția asupra poluării atmosferice transfrontaliere pe distanțe lungi (CLRTAP), încheiată la Geneva pe 13 noiembrie 1979, prin H.G. nr. 399/1995. Prin această convenție, țările semnatare își asumă angajamentul de a colabora pentru a limita, preveni progresiv și reduce emisiile proprii de poluanți atmosferici, în vederea combaterii poluării transfrontaliere. Convenţia a intrat în vigoare în 1983. Acesta a fost extinsă de opt protocoale adiționale.

Din cele 8 protocoale ale Convenției LRTAP, țara noastră a semnat 4 și a ratificat 3, printre care: Protocolul privind metalele grele, Protocolul privind poluanții organici persistenți și Protocolul privind Programul de monitorizare și evaluare a transportului pe distanțe lungi a poluanților atmosferici în Europa (EMEP).

Republica Moldova a aderat la Protocolul din 1984 cu privire la finanțarea pe termen lung a Programului comun de monitorizare continuă și evaluare a transportului poluanților atmosferici pe distanțe lungi în Europa (EMEP) prin Legea nr.215/2015. RM raportează inventarierea poluanților atmosferici începând cu anul 2012.

Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic, în calitate de lege-cadru, reglementează raporturile juridice legate de implementarea sistemelor integrate, inclusiv Sistemul Național Integrat de Monitorizare și Gestionare a Calității Aerului și Sistemul Național de Inventariere a Emisiilor de Poluanți Atmosferici.

Republica Moldova, în calitate de țară parte a Convenției LRTAP, transmite anual către Centrul EMEP pentru Inventarele și Proiecțiile Emisiilor, precum și către Secretariatul CLRTAP, următoarele rapoarte:

- nomenclatura pentru Raportare (NFR)
- raportul Informativ al Inventarului (IIR).

RM raportează inventarierea poluanților atmosferici începând cu anul 2012. Prin Legea nr. 1018/2002, Republica Moldova a ratificat două protocoale ale Convenției LRTAP: Protocolul privind poluanții organici persistenți (Protocolul POPs) și Protocolul privind metalele grele, ambele adoptate la Aarhus pe 24 iunie 1998.

Cerințele referitoare la producția, plasarea pe piață și utilizarea substanțelor cu conținut de POPs, fie individual, fie în compoziția produselor chimice sau sub formă de compuși în diverse articole, sunt transpuse în Regulamentul privind poluanții organici persistenți, aprobat de Guvern prin HG nr. 744/2024. Acest Regulament asigură implementarea Convenției de la Stockholm privind poluanții organici persistenți (ratificată prin Legea nr. 40/2004) și a Protocolului POPs, precum și transpune parțial Regulamentul (UE) 2019/1021 din 20 iunie 2019 privind poluanții organici persistenți (reformare).

Prevederile art. 53 din Legea nr. 209/2016 privind deșeurile reglementează plasarea pe piață și utilizarea substanțelor care fac obiectul prevederilor privind gestionarea stocurilor și deșeurilor de poluanți organici persistenți. Totodată, Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice stabilește că cerințele privind utilizarea unor substanțe chimice periculoase, inclusiv a unor poluanți organici persistenți, cum sunt mercurul, plumbul, cadmiul, compușii organici ai staniului, cromul hexavalent, ftalații, substanțele care distrug stratul de ozon, inclusiv hidroclorofluorocarburile în echipamente electrice și electronice, în vehicule, în acumulatori și baterii, în ambalaje sau componente de ambalaje și în alte articole sau dispozitive fabricate sau plasate pe piață, se stabilesc prin legislație specială.

Cerințele referitoare la producția, plasarea pe piață și utilizarea substanțelor cu conținut de POPs, fie individual, fie în compoziția produselor chimice sau sub formă de compuși în diverse articole, sunt transpuse în Regulamentul privind poluanții organici persistenți, aprobat de Guvern prin H.G. nr. 744/2024. Acest Regulament asigură implementarea Convenției de la Stockholm privind poluanții organici persistenți (ratificată prin Legea nr. 40/2004) și a Protocolului POPs, precum și transpune parțial Regulamentul (UE) 2019/1021 din 20 iunie 2019 privind poluanții organici persistenți (reformare). Protocolul privind reducerea acidifierii, eutrofizării și nivelului de ozon troposferic (Protocolul de la Göteborg) a fost adoptat la 1 decembrie 1999, iar Republica Moldova l-a semnat pe 23 mai 2000, însă nu la ratificat. La nivelul UE, prevederile Protocolului de la Göteborg privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici sunt reglementate prin Directiva (UE) 2016/2284 privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici așa cum a fost modificată ultima dată prin Directiva delegată (UE) 2024/299

și prin Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1522, care stabilește un format comun pentru programele naționale de control al poluării atmosferice, conform Directivei (UE) 2016/2284.

Prevederile Directivei (UE) 2016/2284 și ale Deciziei de punere în aplicare (UE) 2018/1522 au fost transpuse parțial la nivel național prin art. 33 din Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic și prin Regulamentul privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, aprobat prin H.G. nr. 593/2024. Republica Moldova nu a ratificat următoarele protocoale adiționale ale Convenției LRTAP:

- Protocolul din 1985 cu privire la reducerea suplimentară a emisiilor de sulf (Protocolul de la Helsinki);
- Protocolul din 1988 referitor la controlul emisiilor oxizilor de azot și al fluxurilor transfrontaliere ale acestora (Protocolul de la Sofia);
- Protocolul din 1991 privind reducerea emisiilor de COV sau al fluxului lor transfrontalier;
- Protocolul din 1994 cu privire la reducerea ulterioară a emisiilor de sulf (Protocolul de la Oslo).

Conținutul de sulf în combustibilii lichizi

Republica Moldova a aderat la Convenția asupra poluării atmosferice transfrontaliere pe distanțe lungi (CLRTAP), încheiată la Geneva pe 13 noiembrie 1979, prin H.G. nr. 399/1995. În cadrul Convenției LRTAP au fost adoptate două protocoale adiționale pentru reducerea emisiilor de dioxid de sulf: Protocolul din 1985 privind reducerea suplimentară a emisiilor de sulf (Protocolul de la Helsinki) și Protocolul din 1994 privind reducerea ulterioară a emisiilor de sulf (Protocolul de la Oslo). Republica Moldova nu a ratificat aceste protocoale ale Convenției LRTAP. Protocolul de la Oslo stipulează că părțile contractante trebuie să reducă emisiile de sulf cu cel puțin 30%, conform prevederilor Protocolului de la Helsinki, sau chiar mai mult. De asemenea, protocolul subliniază faptul că nivelurile critice și cantitățile depășite vor continua să persiste în anumite zone sensibile, ceea ce impune adoptarea unor măsuri suplimentare pentru reducerea emisiilor de dioxid de sulf. Prin urmare, părțile contractante sunt obligate să reducă semnificativ emisiile de dioxid de sulf.

Republica Moldova a aderat, în anul 2005, prin lege, la Convenția Internațională privind Prevenirea Poluării cauzate de Nave, adoptată la Londra la 2 noiembrie 1973, precum și la Protocolul adițional (MARPOL 73/78), adoptat la Londra la 17 februarie 1978. Republica Moldova este membră a Organizației Meteorologice Mondiale (OMM) din anul 1994 și a aderat la Organizația Maritimă Internațională (OMI) în anul 2001. Reglementările Uniunii Europene privind reducerea emisiilor de sulf sunt stabilite prin Directiva (UE) 2016/802 din 11 mai 2016, care vizează limitarea conținutului de sulf din anumiți combustibili lichizi și prin Decizia de punere în aplicare (UE) 2015/253 a Comisiei din 16 februarie 2015, care stabilește norme pentru prelevarea de probe și raportarea referitoare la conținutul de sulf din combustibilii marini, în conformitate cu Directiva 1999/32/CE a Consiliului.

Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic, în calitate de lege-cadru, stabilește baza juridică pentru consolidarea capacităților instituționale de monitorizare și evaluare a calității aerului atmosferic. De asemenea, Legea nr. 98/2022 reglementează raporturile juridice asociate implementării sistemelor integrate, precum Sistemul Național Integrat de Monitorizare și Gestionare a Calității Aerului și Sistemul Național de Inventariere a Emisiilor de Poluanți Atmosferici.

HG nr. 593/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici a creat cadrul juridic necesar pentru îmbunătățirea calității aerului atmosferic prin stabilirea angajamentelor naționale de reducere a emisiilor antropice de poluanți, în special, poluanți atmosferici cum ar fi dioxidul de sulf (SO_2), oxizii de azot (NO_x), compușii organici volatili nemetanici (COVnm), amoniac (NH_3), particulele fine în suspensie ($PM_{2,5}$) – substanțe care afectează grav sănătatea umană. HG nr. 593/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici stabilește perioadele de reducere a emisiilor pentru cei 5 poluanți, începând cu anul 2030, având ca an de referință anul 2020, și prevede:

- reducerea emisiilor de dioxid de sulf (SO_2), până la 27% către anul 2040;
- reducerea emisiilor de oxizi de azot (NO_X), până la 26% către anul 2040;
- reducerea emisiilor de $PM_{2,5,}$ până la 29% către anul 2040;
- reducerea emisiilor de amoniac (NH_3), până la 4% către anul 2040
- reducerea emisiilor de compuși organici volatili nemetanici (COVnm), până la 15% către anul 2040.

Sistemul obligatoriu de control al cantității şi calității produselor petroliere importate a fost creat în anul 2002 prin aprobarea H.G.nr.476/2002 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de transportare a produselor petroliere importate. Conform prevederilor hotărârii respective a fost organizat controlul cantității şi calității produselor petroliere importate la introducerea în teritoriul vamal al Republicii Moldova. Până în 24 februarie 2019, în Republica Moldova a fost utilizată sistemul de confirmare a calității și cantității prin procedura de certificare a benzinei și motorinei, care prevedea: prelevarea probelor pentru produsele petroliere introduse în teritoriul vamal al Republicii Moldova, efectuarea încercărilor de către laboratorul de încercări acreditat și eliberarea ulterioară a certificatelor de conformitate de către organismul de certificare acreditat. Procedura de certificare se efectuată de către organisme de evaluare a conformității acreditate. Prin procedura menționată se verificau parametrii pentru benzină și motorină, care erau stabiliți în standardele GOST. Astfel procedura de certificare, aplicată până în 24 februarie 2019, asigura un control total a conformității produselor petroliere importate. Totodată menționăm că, prin procedura de control la import de fapt nu putea fi garantată calitatea produselor petroliere comercializate cu amănuntul la stațiile de alimentare (la pompă) pentru consumatorii finali.

În 2018 prin Legea nr.168/2018 au fost efectuate modificări la art. 5 alin. (3) din Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere care prevedea că, produsele petroliere importate şi comercializate trebuie să corespundă prevederilor actelor normative şi tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte. Piața produselor petroliere actualmente este reglementată printr-un șir de acte normative:

- Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere;
- H.G. nr. 476/2002 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de transportare a produselor petroliere importate;
- H.G. nr. 1027/2001 cu privire la unele măsuri de implementare a Legii privind piața produselor petroliere;
- H.G. nr. 414/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind reducerea conținutului de sulf din anumiți combustibili lichizi. H.G. nr. 414/2016, care aproba Regulamentul privind reducerea conținutului de sulf din anumiți combustibili lichizi, a transpus parțial Directiva 1999/32/CE a Consiliului din 26 aprilie 1999 referitoare la limitarea conținutului de sulf din combustibili lichizi și la modificarea Directivei 93/12/CEE. Directiva 1999/32/CE a

fost ulterior abrogată prin Directiva (UE) 2016/802 din 11 mai 2016, care vizează limitarea conținutului de sulf din anumiți combustibili lichizi.

Analiza comparativă a transpunerii Directivei (UE) 2016/802

Analizând nivelul de transpunere, se constată că art.1(2) lit.d) din Directiva (UE) 2016/802 a fost transpus parțial în H.G. nr. 414/2016. Excepția referitoare la combustibilii din regiunile ultraperiferice nu este reglementată sau transpusă, aceștia trebuie să respecte standardele de calitate a aerului, iar utilizarea păcurii cu un conținut de sulf de peste 3% este interzisă. H.G. nr. 414/2016 a fost adoptată într-o perioadă în care Directiva privind emisiile industriale nu era încă transpusă. În consecință, prevederile art.3(2) și (3) din Directiva (UE) 2016/802, care se referă la monitorizarea emisiilor din instalațiile de combustie de către autoritățile competente, nu au fost incluse.

Articole din Directiva (UE) 2016/802 netranspuse:

- art.8 Metode de reducere a emisiilor;
- art.10 Testarea noilor metode de reducere a emisiilor;
- art.11 Măsuri financiare;
- art.13 Eșantionarea și analiza.

De asemenea, anexele I și II din Directiva (UE) 2016/802 privind criteriile de utilizare a metodelor de reducere a emisiilor nu au fost transpuse în legislația națională.

Prevederile Directivei (UE) 2016/802 non aplicabile

Dispozițiile Directivei (UE) 2016/802*,* art.12, art.14-21 Anexele III și IV nu constituie obiect al transpunerii întrucât stabilesc obligații specifice pe seama statelor membre sau a Comisiei, care nu pot fi implementate pînă la data aderării la UE sau, per general, nu se supun transpunerii.

VOCs (Compuși Organici Volatili) în vopsele și controlul acestora

Compușii organici volatili (COV) sunt recunoscuți pentru impactul lor negativ asupra sănătății umane și contribuția la formarea poluanților secundari, precum oxidanții fotochimici și particulele în suspensie. COV emiși de vopsele și lacuri utilizate în acoperirea suprafețelor au generat o preocupare tot mai mare în ceea ce privește calitatea aerului, în special în zonele de utilizare. Republica Moldova a aderat la Convenția asupra poluării atmosferice transfrontaliere pe distanțe lungi (CLRTAP), încheiată la Geneva pe 13 noiembrie 1979, prin H.G. nr. 399/1995. Prin această convenție, țările semnatare își asumă angajamentul de a colabora pentru a limita, preveni progresiv și reduce emisiile proprii de poluanți atmosferici, în vederea combaterii poluării transfrontaliere. Convenţia a intrat în vigoare în 1983. Acesta a fost extinsă de opt protocoale adiționale.

Din cele 8 protocoale ale Convenției LRTAP, țara noastră a semnat 4 și a ratificat 3, printre care: Protocolul privind metalele grele, Protocolul privind poluanții organici persistenți și Protocolul privind Programul de monitorizare și evaluare a transportului pe distanțe lungi a poluanților atmosferici în Europa (EMEP). Republica Moldova nu a ratificat Protocolul din 1991 privind reducerea emisiilor de COV sau al fluxului lor transfrontalier. Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic, în calitate de lege-cadru, stabilește baza juridică pentru consolidarea capacităților instituționale de monitorizare și evaluare a calității aerului atmosferic. De asemenea,

Legea nr. 98/2022 reglementează raporturile juridice asociate implementării sistemelor integrate, precum Sistemul Național Integrat de Monitorizare și Gestionare a Calității Aerului și Sistemul Național de Inventariere a Emisiilor de Poluanți Atmosferici.

Totodată, Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice stabilește că cerințele privind utilizarea unor substanțe chimice periculoase, inclusiv a unor poluanți organici persistenți, cum sunt mercurul, plumbul, cadmiul, compușii organici ai staniului, cromul hexavalent, ftalații, substanțele care distrug stratul de ozon, inclusiv hidroclorofluorocarburile în echipamente electrice și electronice, în vehicule, în acumulatori și baterii, în ambalaje sau componente de ambalaje și în alte articole sau dispozitive fabricate sau plasate pe piață, se stabilesc prin legislație specială. Protocolul privind reducerea acidifierii, eutrofizării și nivelului de ozon troposferic (Protocolul de la Göteborg) a fost adoptat la 1 decembrie 1999, iar Republica Moldova l-a semnat pe 23 mai 2000, însă nu la ratificat. La nivelul UE, prevederile Protocolului de la Göteborg privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici sunt reglementate prin Directiva (UE) 2016/2284 privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici așa cum a fost modificată ultima dată prin Directiva delegată (UE) 2024/299 și prin Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1522, care stabilește un format comun pentru programele naționale de control al poluării atmosferice, conform Directivei (UE) 2016/2284.

Prevederile Directivei (UE) 2016/2284 și ale Deciziei de punere în aplicare (UE) 2018/1522 au fost transpuse parțial la nivel național prin art. 33 din Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic și prin Regulamentul privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, aprobat prin H.G. nr. 593/2024. HG nr. 593/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici a creat cadrul juridic necesar pentru îmbunătățirea calității aerului atmosferic prin stabilirea angajamentelor naționale de reducere a emisiilor antropice de poluanți, în special, poluanți atmosferici cum ar fi dioxidul de sulf (SO_2), oxizii de azot (NO_x), compușii organici volatili nemetanici (COVnm), amoniac (NH_3), particulele fine în suspensie ($PM_{2,5}$) – substanțe care afectează grav sănătatea umană.

HG nr. 593/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici stabilește perioadele de reducere a emisiilor pentru cei 5 poluanți, începând cu anul 2030, având ca an de referință anul 2020, și prevede:

- *reducerea emisiilor de dioxid de sulf (SO_2), până la 27% către anul 2040;*
- *reducerea emisiilor de oxizi de azot (NO_X), până la 26% către anul 2040;*
- *reducerea emisiilor de $PM_{2,5,}$ până la 29% către anul 2040;*
- *reducerea emisiilor de amoniac (NH_3), până la 4% către anul 2040*
- *reducerea emisiilor de compuși organici volatili nemetanici (COVnm), până la 15% către anul 2040.*

Analiza comparativă a transpunerii Directivei 2004/42/CE

În conformitate cu angajamentele asumate prin anexa nr. XI, capitolul 16, din Acordul de Asociere (AA) dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană (RM-UE), ratificat de Parlament prin Legea nr. 112/2014, Republica Moldova a transpus parțial Directiva 2004/42/CE din 21 aprilie 2004 privind limitarea emisiilor de compuși organici volatili cauzate de utilizarea de solvenți organici în anumite vopsele și lacuri și în produsele de refinisare a vehiculelor și de modificare a Directivei 1999/13/CE.

Directiva 2004/42/CE a fost transpusă la nivel national prin HG nr.914/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind limitarea emisiilor de compuși organici volatili cauzate de utilizarea de solvenți organici în anumite vopsele, lacuri și în produsele de refinisare a autovehiculelor.

HG nr.914/2020 stabilește cerințe tehnice menite să asigure că produsele enumerate în Anexa nr. 1 sunt introduse pe piață în conformitate cu valorile limită specificate în Anexa nr. 2 și respectă prevederile referitoare la etichetare. Implementarea acestor cerințe și dispoziții, armonizate cu standardele europene, va contribui semnificativ la reducerea emisiilor de COV în atmosferă, promovând astfel protecția sănătății publice și a mediului în ansamblu. Prevederile art. 3 din Directiva 2004/42/CE au fost transpuse parțial. Dispozițiile privind licențele individuale pentru vânzarea și achiziționarea, în cantități strict limitate, a produselor care nu respectă valorile limită de COV, destinate întreținerii clădirilor și vehiculelor de epocă, nu au fost transpuse.
Valorile limită maxime pentru conținutul de COV din faza I (începând cu 01.01.2007) au fost excluse, deoarece, conform Acordului de Asociere UE-Moldova, Moldova are obligația de a transpune prevederile fazei II din Anexa II.

Prevederile Directivei 2004/42/CE non aplicabile

- Dispozițiile Directiva 2004/42/CE, art. 7-12 nu constituie obiect al transpunerii întrucât stabilesc obligații specifice pe seama statelor membre sau a Comisiei, care nu pot fi implementate pînă la data aderării la UE sau, per general, nu se supun transpunerii.
- Art. 10 din Directiva 2004/42/CE, care reglementează regimul de sancționare aplicabil, vor fi examinate suplimentar pentru a determina în ce măsură contravențiile prevăzute în Codul Contravențional și Codul Penal reflectă sancțiuni "eficace, proporționale și cu efect de descurajare". În funcție de concluzii, se vor propune modificări relevante.
- Cadrul legislativ al Uniunii Europene reglementează reducerea emisiilor de compuși organici volatili (COV) rezultate din evaporarea benzinei pe parcursul lanțului de depozitare și distribuție a carburanților. Acest obiectiv este stabilit prin Directiva 94/63/CE din 20 decembrie 1994, care prevede controlul emisiilor de COV generate în timpul depozitării carburanților și distribuției acestora de la terminale la stațiile de alimentare, precum și prin Directiva 2009/126/CE din 21 octombrie 2009, care reglementează etapa a II-a de recuperare a vaporilor de benzină în timpul alimentării autovehiculelor la stațiile de benzină.
- Directiva 94/63/CE a fost transpusă parțial prin H.G. nr. 587/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind controlul emisiilor de compuși organici volatili rezultați din depozitarea și din distribuția benzinei de la terminale la stațiile de alimentare cu produse petroliere.
- Directiva 2009/126/CE nu a fost transpusă.

Analiza comparativă a transpunerii Directivei 94/63/CE

În conformitate cu angajamentele asumate prin anexa nr. XI, capitolul 16, din Acordul de Asociere (AA) dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană (RM-UE), ratificat de Parlament prin Legea nr. 112/2014, Republica Moldova a transpus parțial Directiva 94/63/CE.

HG nr. 587/2020 se aplică procedeelor, instalațiilor, vehiculelor și navelor utilizate pentru depozitarea, încărcarea/descărcarea și transportarea benzinei de la un terminal la altul sau de la un

terminal la o stație de alimentare cu produse petroliere în scopul limitării emisiilor de compuși organici volatili rezultați ca urmare a executării acestor operațiuni. Dispozițiile referitoare la termenele de conformare, prevăzute la alin.(2) art. 3, alin.(2) art. 4, alin. (2) art. 5, alin. (2) art. 6 din Directiva 94/63/CE, au fost ajustate pentru Republica Moldova. [3]

Prevederile Directivei 94/63/CE non aplicabile

Dispozițiile Directiva 94/63/CE, art. 8-11 nu constituie obiect al transpunerii întrucât stabilesc obligații specifice pe seama statelor membre sau a Comisiei, care nu pot fi implementate pînă la data aderării la UE sau, per general, nu se supun transpunerii.

27.5.1.2. Cadrul administrativ

Protecția mediului și gestionarea calității aerului se realizează printr-un cadru administrativ bine organizat, în care mai multe instituții publice au atribuții clare și se coordonează pentru a asigura un mediu curat și sănătos. Aceste instituții colaborează pentru a elabora politici și reglementări, pentru a monitoriza implementarea acestora și pentru a sancționa eventualele abateri.

Ministerul Mediului joacă un rol esențial în elaborarea politicii și legislației pentru protecția mediului și calitatea aerului. Acesta coordonează și reglementează activitățile care țin de monitorizarea și evaluarea emisiilor de poluanți atmosferici. Ministerul gestionează sistemele naționale de monitorizare a calității aerului și emisiilor de poluanți și dezvoltă planuri pentru menținerea calității aerului la nivel național. În cadrul Ministerului, **Direcția Politici în Domeniul Protecției Aerului Atmosferic** are un rol central în elaborarea reglementărilor și normelor pentru evaluarea și controlul emisiilor de poluanți atmosferici. Direcția se ocupă cu coordonarea implementării acestor reglementări, iar personalul său este format din **5 unități**, dintre care **4 unități sunt completate**.

Agenția de Mediu este responsabilă pentru implementarea efectivă a cadrului normativ privind calitatea aerului atmosferic. Aceasta monitorizează și raportează periodic Ministerului Mediului despre progresul realizării obiectivelor stabilite prin legislație. Agenția de Mediu întocmește și transmite anual Ministerului Mediului mai multe documente esențiale, printre care:

- Inventarul național al emisiilor de poluanți atmosferici, care include date actualizate despre sursele de poluare și tipurile de poluanți emisi;
- Raportul informativ de inventariere a emisiilor de poluanți, care însoțește inventarul și oferă detalii suplimentare despre nivelul emisiilor;
- Prognozele naționale ale emisiilor de poluanți atmosferici, care prezintă estimări pe termen scurt și lung referitoare la evoluția acestora;
- Asigură implementarea sistemului de evaluare și monitorizare a emisiilor de poluanți atmosferici, având rolul de a verifica și evalua continuu starea calității aerului din diverse locații ale țării.

Agenția de Mediu prezintă, de asemenea, propuneri de modificare și îmbunătățire a reglementărilor existente în domeniul calității aerului, în funcție de necesitățile și condițiile actuale. În cadrul Agenției de Mediu, **Direcția de Monitorizare a Calității Mediului** este responsabilă cu gestionarea rețelelor de monitorizare și evaluare a calității aerului. Personalul

acestei direcții include **5 unități**, dintre care **3 unități sunt completate**. Agenția mai dispune de **Laboratorul de Referință pentru Mediu** (48 de unități, dintre care 36 completate) și **Laboratorul pentru Calitatea Aerului** (15 unități, dintre care 12 completate), care au ca scop verificarea echipamentelor de monitorizare și analiza datelor colectate.

Inspectoratul pentru Protecția Mediului este instituția care se ocupă cu constatarea încălcărilor legislației în domeniul protecției aerului atmosferic și aplicarea sancțiunilor corespunzătoare. Inspectoratul colaborează cu Poliția de Frontieră pentru a verifica respectarea reglementărilor privind combustibilii utilizați pe nave și emisiile provenite de la sursele fixe de poluare. În cadrul Inspectoratului, **Direcția Control Gestionare Resurse de Apă și Aer Atmosferic** se ocupă cu supravegherea acestora, având un personal de **5 unități**, dintre care **3 unități sunt completate**.

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării are un rol important în protecția mediului prin supravegherea pieței și monitorizarea introducerii produselor pe piață. Acesta se ocupă cu elaborarea și coordonarea activităților de **standardizare, metrologie, acreditare și reglementare tehnică** la nivel național. În plus, Ministerul întocmește anual **raportul național privind monitorizarea calității benzinei și motorinei**, care conține date despre:

- Calitatea benzinei și motorinei, incluzând informații despre conținutul acestora și conformitatea cu standardele de mediu;
- Cantitățile totale de benzină și motorină vândute, cu detalii despre distribuția lor pe regiuni și pe perioade de timp.

Acest raport este întocmit în conformitate cu standardele internaționale, inclusiv **SM EN 14274**, și este publicat pe site-ul ministerului. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării include două entități relevante:

- **Departamentul de Infrastructură a Calității și Supravegherea Pieței**, cu un personal de 10 unități (dintre care 1 unitate completată),
- **Secția Protecția Consumatorului și Supravegherea Pieței**, cu un personal de 4 unități (dintre care 1 unitate completată).

Ministerul Energiei se ocupă cu gestionarea resurselor energetice și promovarea tranziției energetice. Acesta monitorizează emisiile de poluanți provenite din sectorul energetic și implementează politici pentru reducerea acestora, în colaborare cu alte autorități și instituții relevante.

Serviciul Vamal are un rol important în controlul importului, exportului și tranzitului substanțelor periculoase, cum sunt hidroclorofluorocarburile (HCFC), hidrofluorocarburilor (HFC) și se asigură că reglementările internaționale referitoare la aceste substanțe sunt respectate. Vama colaborează cu Agenția de Mediu pentru a furniza informații detaliate despre tranzacțiile internaționale, contribuind astfel la protecția mediului.

Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în Domeniul Mediului (ONIPM) sprijină educația și formarea profesională în domeniul protecției mediului. Acesta acordă suport pentru actualizarea bazei tehnico-informaționale a instituțiilor educaționale din domeniu și pentru

formarea funcționarilor vamali și a inspectorilor de mediu. În cadrul ONIPM, **Unitatea Națională a Protocolului de la Montreal** are un personal de **2 unități**, toate completate, și se ocupă cu implementarea măsurilor internaționale de protecție a stratului de ozon.

Autoritățile administrației publice locale la nivel local, organizează, împreună cu agențiile teritoriale de mediu, elaborarea și implementarea planurilor pentru îmbunătățirea calității aerului. Acestea sunt implicate în monitorizarea progresului și în raportarea anuală a realizărilor, contribuind totodată la planificarea amplasamentului stațiilor de monitorizare a calității aerului.

27.5.2. Planuri de viitor

27.5.2.1. Planuri legislative

Calitatea aerului ambiental

PNA prevede revizuirea Legii nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic pentru a include articolele netranspuse, care nu au fost incluse în Acordul de Asociere ratificat prin Legea nr. 112/2014. De asemenea, proiectul de modificare a Legii nr. 98/2022 urmărește alinierea acesteia la noile prevederi ale Directivei (UE) 2024/2881 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa, cu termenul de aprobare stabilit pentru septembrie 2028.

Pentru transpunerea cerințelor Deciziei 2011/850/UE a Comisiei din 12 decembrie 2011, care stabilește normele pentru Directivele 2004/107/CE și 2008/50/CE privind schimbul reciproc de informații și raportarea calității aerului înconjurător, se planifică elaborarea unei metodologii ce va fi aprobată prin ordinul Agenției de Mediu. Aceasta va institui un format standardizat pentru raportarea anuală privind evaluarea calității aerului înconjurător, precum și pentru prezentarea informațiilor legate de planurile și programele referitoare la valorile limită pentru anumiți poluanți atmosferici. Pe viitor, un astfel de format standardizat va permite prelucrarea electronică a datelor, conform cerințelor Directivei 2007/2/CE din 14 martie 2007 privind instituirea unei infrastructuri pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană (INSPIRE).

În prezent, sancțiunile aplicate nu sunt încă aliniate la noile standarde, nu reflectă pe deplin gravitatea daunelor aduse mediului și nu sunt suficient de proporționale pentru a asigura respectarea legislației privind calitatea aerului. Se planifică modificarea Codului Contravențional nr. 218/2008 și a Codului Penal nr. 985/2002 pentru a include noi dispoziții privind contravențiile și infracțiunile legate de încălcarea legislației privind calitatea aerului.

Angajamente naționale de reducere a emisiilor de anumiți poluanți atmosferici

Republica Moldova, prin transpunerea Directivei (UE) 2016/2284 privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Directiva delegată (UE) 2024/299 și prin Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1522, s-a aliniat angajamentelor internaționale prevăzute de Protocolul privind reducerea acidifierii, eutrofizării și nivelului de ozon troposferic (Protocolul de la Göteborg).

Se preconizează elaborarea și aprobarea proiectului de Lege pentru ratificarea Protocolului de la Göteborg până în noiembrie 2027.

În același timp, pentru implementarea eficientă a Regulamentului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, în planul de viitor sunt incluse următoarele măsuri:

- elaborarea și aprobarea proiectului HG pentru aprobarea Programului național de control al poluării atmosferice până în decembrie 2026;
- modificarea Codului Contravențional nr. 218/2008 și a Codului Penal nr. 985/2002 pentru a include noi dispoziții privind contravențiile și infracțiunile legate de încălcarea legislației privind calitatea aerului.

Convenţia asupra poluării atmosferice transfrontiere pe distanţe lungi

Republica Moldova, prin transpunerea acquis-ului UE privind calitatea aerului (Directivele 2008/50/CE, 2004/107/CE și (UE) 2016/2284 etc.), s-a aliniat angajamentelor internaționale prevăzute de Convenție LRTAP și de protocoalele sale adiționale. Pentru a respecta procedurile necesare de aderare la nivel național, se planifică elaborarea și aprobarea, până în noiembrie 2027, a proiectului de lege pentru ratificarea Protocolului cu privire la reducerea suplimentară a emisiilor de sulf, Protocolului referitor la controlul emisiilor oxizilor de azot și al fluxurilor transfrontaliere ale acestora, Protocolului privind reducerea gradului de acidifiere, eutrofizare și nivelul de ozon troposferic și Protocolului privind reducerea emisiilor de COV sau al fluxului lor transfrontalier la Convenţia din 1979 asupra poluării atmosferice transfrontiere pe distanţe lungi.

VOCs (Compuși Organici Volatili) în vopsele

Republica Moldova, prin transpunerea parțială a Directivei 2004/42/CE, s-a aliniat angajamentelor internaționale prevăzute de Convenție LRTAP și de Protocolul privind reducerea emisiilor de COV sau al fluxului lor transfrontalier, pe care nu la ratificat.

Pentru a respecta procedurile necesare de aderare la nivel național, se planifică elaborarea și aprobarea, până în noiembrie 2027, a proiectului de lege pentru ratificarea Protocolului cu privire la reducerea suplimentară a emisiilor de sulf (Protocolul de la Helsinki), Protocolului referitor la controlul emisiilor oxizilor de azot și al fluxurilor transfrontaliere ale acestora; Protocolului privind reducerea emisiilor de COV sau al fluxului lor transfrontalier, Protocolului cu privire la reducerea ulterioară a emisiilor de sulf (Protocolul de la Oslo), Protocolului privind reducerea acidifierii, eutrofizării și nivelului de ozon troposferic.

Se preconizează modificarea H.G.nr. 914/2020 privind aprobarea Regulamentului referitor la limitarea emisiilor de compuși organici volatili (COV) cauzate de utilizarea solvenților organici în anumite vopsele, lacuri și produse de refinisare a autovehiculelor, în vederea transpunerii integrale a prevederilor Directivei 2004/42/CE.

Pentru a îndeplini angajamentele asumate privind reducerea emisiilor de compuși organici volatili (COV) și pentru a implementa eficient Regulamentul privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, aprobat prin H.G. nr. 593/2024, se preconizează elaborarea și

aprobarea unui proiect de Hotărâre a Guvernului pentru adoptarea Programului național de control al poluării atmosferice până în decembrie 2026.

Pentru implementarea eficientă a H.G.nr.914/2020, se planifică modificarea Codului Contravențional nr. 218/2008 și a Codului Penal nr. 985/2002, prin introducerea unor noi dispoziții referitoare la contravențiile și infracțiunile legate de încălcarea legislației privind calitatea aerului.

Controlul Compușilor Organici Volatili

Republica Moldova, prin transpunerea parțială a Directivei 94/63/CE, s-a aliniat angajamentelor internaționale prevăzute de Convenție LRTAP și de Protocolul privind reducerea emisiilor de COV sau al fluxului lor transfrontalier, pe care nu la ratificat.

Pentru a respecta procedurile necesare de aderare la nivel național, se planifică elaborarea și aprobarea, până în noiembrie 2027, a proiectului de lege pentru ratificarea Protocolului cu privire la reducerea suplimentară a emisiilor de sulf (Protocolul de la Helsinki), Protocolului referitor la controlul emisiilor oxizilor de azot și al fluxurilor transfrontaliere ale acestora; Protocolului privind reducerea emisiilor de COV sau al fluxului lor transfrontalier, Protocolului cu privire la reducerea ulterioară a emisiilor de sulf (Protocolul de la Oslo), Protocolului privind reducerea acidifierii, eutrofizării și nivelului de ozon troposferic.

Se preconizează modificarea H.G.nr. 587/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind controlul emisiilor de compuși organici volatili rezultați din depozitarea și din distribuția benzinei de la terminale la stațiile de alimentare cu produse petroliere în vederea transpunerii integrale a prevederilor Directivei 94/63/CE.

Prevederile Directivei 2009/126/CE din 21 octombrie 2009, care reglementează etapa a II-a de recuperare a vaporilor de benzină în timpul alimentării autovehiculelor la stațiile de benzină vor fi transpuse printr-o nouă hotărâre de Guvern, planificată pentru februarie 2027.[8]

Pentru a îndeplini angajamentele asumate privind reducerea emisiilor de compuși organici volatili (COV) și pentru a implementa eficient Regulamentul privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, aprobat prin H.G. nr. 593/2024, se preconizează elaborarea și aprobarea unui proiect de Hotărâre a Guvernului pentru adoptarea Programului național de control al poluării atmosferice până în decembrie 2026.

Pentru implementarea eficientă a H.G.nr. 587/2020, se planifică modificarea Codului Contravențional nr. 218/2008 și a Codului Penal nr. 985/2002, prin introducerea unor noi dispoziții referitoare la contravențiile și infracțiunile legate de încălcarea legislației privind calitatea aerului.

27.5.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Calitatea aerului ambiental

Pentru implementarea acquis-ului UE privind calitatea aerului, transpus în legislația națională, se prevede crearea Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului prin

achiziționarea și instalarea a 10 stații fixe. Pentru a asigura buna funcționare a stațiilor de monitorizare, se planifică organizarea unor sesiuni de instruire pentru reprezentanții Agenției de Mediu.

În prezent Ministerul Mediului are încheiat un acord cu PNUD care implementează Proiectul „Greening the Future, Advancing Rights and Stability: Spurring an Inclusive and Green Transition with Responsive Governance in the Eastern Neighbourhood Region" / „Accelerate a Just Energy Transition in Moldova", prin intermediul căruia vor fi acoperite cheltuielile necesare pentru consolidarea și funcționarea Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului. Astfel, 10 stații de monitoring automate urmează a fi procurate cu suportul proiectului UE-PNUD „Facilitarea unei tranziții verzi incluzive în Republica Moldova", pentru a fi amplasate pe teritoriul Republicii Moldova, în zonele delimitate în prezentul Regulament.

Pentru a asigura funcționarea stațiilor de monitorizare și efectuarea măsurătorilor, este necesară achiziționarea analizatoarelor și echiparea laboratorului de referință și calibrare. Totodată, se prevede dotarea Agenției de Mediu cu echipamente TIC (hard și soft).

Angajamentele naționale de emisii

Pentru a asigura implementarea eficientă a prevederilor HG nr. 593/2024 privind aprobarea Regulamentului pentru reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, inclusiv elaborarea inventarului național al emisiilor, raportului informativ de inventariere și prognozelor naționale ale emisiilor de poluanți atmosferici, angajații Agenției de Mediu au nevoie de suport financiar și metodologic, sub formă de instruiri.

Comunicare a Comisiei – Orientări pentru elaborarea programelor naționale de control al poluării atmosferice în temeiul Directivei (UE) 2016/2284 a Parlamentului European și a Consiliului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici vor fi luate în considerare pe parcursul instruirilor.

Convenţia asupra poluării atmosferice transfrontiere pe distanţe lungi

Pentru implementarea standardelor privind calitatea aerului, se prevede înființarea Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului prin achiziționarea și instalarea a 18 stații fixe și a unei stații mobile. Pentru a asigura buna funcționare a stațiilor de monitorizare, se planifică organizarea unor sesiuni de instruire pentru reprezentanții Agenției de Mediu. Pentru a asigura funcționarea stațiilor de monitorizare și efectuarea măsurătorilor, este necesară achiziționarea analizatoarelor și echiparea laboratorului de referință și calibrare. Totodată, se prevede dotarea Agenției de Mediu cu echipamente TIC (hard și soft).

VOCs (Compuși Organici Volatili) în vopsele

Elaborarea unui program cuprinzător de instruire destinat îmbunătățirii capacității administrative în limitarea și monitorizarea emisiilor de compuși organici volatili, asigurând că autoritățile de reglementare și personalul administrativ dispun de cunoștințele și competențele necesare pentru a implementa în mod eficient cadrul de reglementare.

Controlul Compușilor Organici Volatili

Elaborarea unui program cuprinzător de instruire destinat îmbunătățirii capacității administrative în limitarea și monitorizarea emisiilor de compuși organici volatili, asigurând că autoritățile de reglementare și personalul administrativ dispun de cunoștințele și competențele necesare pentru a implementa în mod eficient cadrul de reglementare.

27.5.3. Aspecte financiare

Pentru implementarea măsurilor necesare alinierii legislației și proceselor naționale la standardele europene în domeniul legislației privind calitatea aerului, se estimează o sumă totală de **1,031,201.00 MDL**. Aceste resurse financiare vor fi asigurate atât din surse externe, prin intermediul proiectelor internaționale, cât și din bugetul de stat. Investițiile propuse vor sprijini consolidarea unui cadru legislativ coerent, dezvoltarea capacităților instituționale și instruirea personalului competent, facilitând, astfel, implementarea eficientă a măsurilor menite să asigure conformitatea cu reglementările europene în acest domeniu.

SUBCAPITOLUL 27.6. SUBSTANȚELE CHIMICE

27.6.1. Prezentarea general a situației

27.6.1.1. Cadrul legislativ

Republica Moldova gestionează substanțele chimice în conformitate cu angajamentele internaționale asumate prin semnarea și ratificarea unor tratate de mediu semnificative. Cadrul legislativ național în domeniu este structurat pe baza principalelor convenții internaționale, care reglementează gestionarea substanțelor chimice periculoase, având ca scop protejarea sănătății umane și a mediului. Aceste tratate impun măsuri clare și eficiente pentru prevenirea riscurilor generate de substanțele chimice și deșeurile periculoase, contribuind la crearea unui mediu mai sigur și mai sănătos.

- **Convenția de la Stockholm privind poluanții organici persistenți (POPs)**, ratificată prin Legea nr. 40/2004, vizează eliminarea sau reducerea poluanților organici persistenți (POPs). Acești poluanți sunt extrem de periculoși pentru sănătatea umană și mediul, având o durată lungă de viață și tendința de a se acumula în lanțul trofic. Convenția impune statelor părți să interzică producția și utilizarea acestor substanțe și să implementeze politici care să prevină expunerea la riscurile lor. De menționat că Republica Moldova a ratificat Convenția Stockholm cu unele declarații, ceea ce înseamnă că toate substanțele listate în Anexele Convenției urmau a fi ratificate prin act separat adițional. Astfel, pe parcursul anilor au rămas neratificate 18 substanțe. În acest sens, Moldova urmează să întreprindă măsurile necesare pentru a asigura alinierea integrală la prevederile Convenției.

- **Convenția de la Rotterdam privind procedura de consimțământ prealabil în cunoștință de cauză** aplicabilă anumitor produse chimice periculoase și pesticide care fac obiectul comerțul internațional**,** ratificată prin Legea nr. 389/2004, reglementează comerțul

internațional cu produse chimice periculoase și pesticide, stabilind un mecanism de consimțământ prealabil în cunoștință de cauză. Statele părți sunt obligate să obțină consimțământul altor state înainte de a exporta aceste substanțe. Scopul este de a proteja mediul și sănătatea publică prin asigurarea unei informări corespunzătoare înainte de comercializarea acestor substanțe.

- **Convenția de la Minamata privind mercurul**, ratificată prin Legea nr. 51/2017, vizează reducerea emisiilor de mercur și protejarea sănătății umane și a mediului de efectele nocive ale acestuia. Convenția impune măsuri de control asupra utilizării mercurului, interzicerea utilizării acestuia în anumite procese industriale și promovarea unor alternative mai sigure și mai sustenabile.

- Pe lângă tratatele internaționale menționate, Republica Moldova s-a alăturat **Cadrului global pentru substanțele chimice**, o inițiativă internațională care urmărește un sistem global de gestionare durabilă a substanțelor chimice. Acest cadru promovează un viitor sustenabil, în care substanțele chimice și deșeurile periculoase nu reprezintă o amenințare pentru sănătatea publică și mediul înconjurător. Cadrul global subliniază importanța implicării sectorului privat în adoptarea celor mai bune practici, soluții inovative și tehnologii care să reducă riscurile asociate cu substanțele chimice periculoase.

- În domeniul gestionării substanțelor chimice, Republica Moldova și-a aliniat parțial cadrul legislativ la cerințele Uniunii Europene, în scopul respectării angajamentelor asumate prin **Acordul de Asociere** între Republica Moldova și Uniunea Europeană, ratificat prin Legea nr. 112/2014.

Obiectivele și prioritățile naționale pentru dezvoltarea unui sistem de management durabil al substanțelor chimice de-a lungul întregului ciclu de viață, inclusiv în conformitate cu tratatele internaționale menționate, sunt setate în Programul de management durabil al substanțelor chimice pentru anii 2023-2030, aprobat prin H.G. nr. 816/2023, acesta fiind documentul strategic pentru sectorul dat.

Legea de bază care are drept scop de a proteja viața și sănătatea umană, mediul și proprietatea de efectele nocive ale substanțelor și amestecurilor chimice este Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice.

REACH - Înregistrarea, Evaluarea, Autorizarea și Restricționarea Substanțelor Chimice

Unul dintre instrumentele esențiale ale legislației UE în domeniul substanțelor chimice este Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH), care stabilește un cadru detaliat pentru gestionarea acestora pe teritoriul Uniunii Europene. Scopul principal al REACH este de a asigura protecția sănătății umane și a mediului, printr-o evaluare riguroasă a substanțelor chimice, atât la nivelul producției, cât și al comercializării acestora. Regulamentul este transpus parțial în Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice, care stabilește autoritățile competente, reglementează aspecte precum înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice pe teritoriul național.

În acest context, legea națională stabilește cerințele de bază pentru alinierea la principiile REACH, pentru a facilita schimburile comerciale în condiții de siguranță.

Un aspect important al REACH este reglementarea Fișei cu Date de Securitate (FDS), care conține informații esențiale despre substanțele chimice, riscurile asociate utilizării acestora și măsurile de protecție necesare. În conformitate cu Anexa nr. 2 la Regulamentul (CE) nr. 1907/2006, Fișa cu Date de Securitate trebuie să fie furnizată de către producători și importatori de substanțe chimice, pentru a asigura o informare corectă și completă a utilizatorilor. Reglementările referitoare la Fișele cu Date de Securitate sunt la fel transpuse în Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice, în Anexa nr. 2^1 și în Ordinul Ministrului Mediului nr. 189/2044, care aprobă Instrucțiunea de completare a Fișei cu Date de Securitate.

CLP - Clasificarea, Etichetarea și Ambalarea Substanțelor și Amestecurilor

Cerințele Uniunii Europene în domeniul clasificării, etichetării și ambalării substanțelor și amestecurilor chimice sunt reglementate prin Regulamentul (CE) nr. 1272/2008 privind clasificarea, etichetarea şi ambalarea substanţelor şi amestecurilor chimice, care stabilește un sistem uniform de clasificare a substanțelor chimice pe baza caracteristicilor lor periculoase, etichetarea corespunzătoare și cerințele de ambalare pentru a proteja sănătatea umană și mediul. Acest regulament este esențial pentru asigurarea unei informări corecte și clare a utilizatorilor și pentru prevenirea accidentelor sau a expunerii la substanțe chimice periculoase. Regulamentul (CE) nr. 1272/2008 este transpus parțial în Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice, care constituie cadrul legislativ național de bază pentru gestionarea substanțelor chimice. Legea națională reglementează aspecte și stabilește baza pentru dezvoltarea cadrului normativ secundar de reglementare, care va include norme detaliate referitoare la clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor chimice. Se preconizează ca aceste reglementări secundare să fie elaborate sub forma unui regulament privind clasificarea substanțelor și amestecurilor chimice, urmat de anexe care se referă la caracteristicile periculoase (de exemplu, toxicitate, corozivitate, periculozitate pentru mediu), dar și la etichetarea substanțelor cu informații clare și ușor de înțeles și cerințele de ambalare pentru prevenirea scurgerilor sau accidentelor în timpul manipulării și transportului.

Exportul și Importul Substanțelor Chimice Periculoase

În ceea ce privește comerțul internațional cu substanțe chimice periculoase, Republica Moldova se ghidează, în principal, după Convenția de la Rotterdam privind procedura de consimțământ prealabil în cunoștință de cauză aplicabilă anumitor produse chimice periculoase și pesticide care fac obiectul comerțului internațional. Convenția, ratificată prin Legea nr. 389/2004, are ca scop protejarea sănătății umane și a mediului prin reglementarea comerțului internațional cu substanțe chimice periculoase, printr procedura de consimțământ prealabil. Aceasta impune ca statele exportatoare să obțină acordul autorităților desemnate din țările importatoare înainte de a exporta anumite substanțe chimice periculoase sau pesticide.

Regulamentul UE 649/2012 privind exportul și importul produselor chimice care prezintă risc are drept obiectiv crearea mecanismului de aplicare a Convenției de la Rotterdam. Unele prevederi ale Regulamentului (art. 1–4, 18 și 28) sunt transpuse în Legea nr. 277/2018 privind

substanțele chimice, iar alinierea cadrului normativ național cu cerințele Regulamentului a fost realizată prin aprobarea Hotărârii de Guvern nr. 505/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind exportul și importul produselor chimice periculoase, amendat ultima dată prin HG 537/2025 pentru a aduce în concordanță actul național cu cele mai noi actualizări ale actului european.

Poluanți Organici Persistenți (POPs), Bifenili Policlorurați (PCB) și Terfenili Policlorurați (PCT)

- Directiva 96/59/CE a Consiliului din 16 septembrie 1996 privind eliminarea bifenililor policlorurați și a terfenililor policlorurați (PCB/TPC) a fost transpusă integral în legislația națională prin H.G. nr. 81/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind bifenilii policloruraţi (BPC). Astfel, producerea şi introducerea pe piaţă a BPC în stare pură, în amestecuri sau în calitate de componente ale unor articole este interzisă, în conformitate Regulamentului menționat.
- Regulamentul (UE) 2019/1021 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind poluanții organici persistenți (reformare), așa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul delegat (UE) 2023/866 al Comisiei din 24 februarie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2019/1021 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește acidul perfluorooctanoic (PFOA), sărurile acestuia și compușii înrudiți cu acesta a fost aliniat prin H.G. nr. 744/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind poluanții organici persistenți. Regulamentul nominalizat abrogă punctul 7 din Regulamentul privind bifenilii policlorurați, aprobat prin H.G. nr. 81/2009, stabilind noi termene privind scoaterea din uz și eliminarea echipamentelor cu conținut de BPC și respectând, astfel prevederile Convenției de la Stockholm privind POPs. Totodată, ținând cont de actualizările la nivel EU, Regulamentul național urmează a fi amendat periodic, pentru a aduce în concordanță prevederile naționale cu cele stabilite la nivelul Uniunii Europene.
- Planul Național de Implementare a Convenției de la Stockholm privind POPs (Anexa nr. 2 la H.G. nr. 816/2023 pentru aprobarea Programului de management durabil al substanțelor chimice pentru anii 2023-2030 setează 11 obiective care urmează a fi atinse, prin realizarea anumitor acțiuni stabilite până în anul 2030. Acesta se aliniază cerințelor Convenției de la Stockholm privind POPs, contribuind astfel la implementarea prevederilor acesteia.

Biocidele

- Regulamentul (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 mai 2012 privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide este transpus parțial (art. 1, 3, 17, 19, 20, 22, 25, 48 și anexa V) în Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice și în H.G. nr. 344/2020 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide

27.6.1.2. Cadrul administrativ

În conformitate cu art. 7, alin. (1) din Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice, **Ministerul Mediului** este autoritatea competentă în domeniul managementului integrat al substanțelor chimice. Acesta are atribuții esențiale în elaborarea, promovarea și coordonarea

politicii unice de stat, precum și în asigurarea unui cadru normativ corespunzător pentru gestionarea substanțelor și produselor chimice pe întregul lor ciclu de viață. De asemenea, Ministerul Mediului reprezintă punctul oficial de contact pentru tratatele și acordurile internaționale relevante la care Republica Moldova este parte. Ținând cont de statutul de țară candidată la Uniunea Europeană, Ministerul Mediului joacă un rol fundamental în alinierea reglementărilor naționale la acquis-ul comunitar în domeniul gestionării substanțelor chimice. În urma reformei instituționale din 2021, a fost înființat Serviciul politici de gestionare a substanțelor chimice (compus din 3 angajați), cu scopul de a elabora și promova politici de stat în domeniul gestionării durabile a substanțelor chimice.

Cu toate acestea, în prezent nu există o instituție desemnată pentru implementarea completă a politicii statului în acest domeniu. Conform Legii nr. 277/2018, responsabilitatea ar trebui să revină **Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare, Radiologice și Chimice**, însă această agenție nu a fost încă creată. În acest context, atribuțiile respective vor fi transferate către **Agenția de Mediu**, în special către Direcția Generală Substanțe Chimice, care va fi instituită odată cu finalizarea reformei instituționale.

Inspectoratul pentru Protecția Mediului – Conform H.G.nr. 548/2018, Inspectoratul pentru Protecția Mediului este responsabil de exercitarea controlului de stat privind respectarea legislației referitoare la protecția mediului în procesul de fabricare, depozitare, transport, utilizare, neutralizare și înhumare a deșeurilor, precum și a produselor și substanțelor nocive.

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare – prin **Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor și Siguranța Alimentelor**, este responsabil de omologarea și înregistrarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, care sunt reglementate și monitorizate conform normativelor naționale și internaționale.

Ministerul Sănătății – prin intermediul **Agenției Naționale pentru Sănătate Publică**, autorizează și înregistrează produsele biocide care sunt plasate pe piața Republicii Moldova, asigurându-se că acestea respectă cerințele de sănătate publică și siguranță.

27.6.2. Planuri de viitor

27.6.2.1. Planuri legislative

În perioada 2025- 2027 urmează să fie asigurat un proces esențial de aliniere a legislației naționale la reglementările Uniunii Europene în domeniul substanțelor chimice. Aceste măsuri sunt deosebit de importante pentru a asigura gestionarea durabilă a substanțelor chimice, respectând standardele europene și recomandările Comisiei Europene, ce vizează protecția mediului și sănătatea publică.

Se planifică alinierea unor reglementări cheie, care vor aduce legislația din Republica Moldova mai aproape de normele europene. Printre acestea, se numără Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 (REACH) privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice. Aceasta presupune modificarea Legii nr. 277/2018 privind substanțele chimice și adoptarea unei hotărâri de Guvern care să aprobe o listă a substanțelor și amestecuri chimice

interzise și restricționate și a unei hotărâri de Guvern care să aprobe o listă a substanțelor cu risc major pentru sănătatea umană și mediu.

Alinierea totală la Regulamentul (CE) nr. 1272/2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor chimice va include aprobarea Regulamentului privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor chimice care va stabili reglementări precise pentru etichetarea și clasificarea substanțelor și amestecurilor chimice, contribuind astfel la protejarea consumatorilor și a mediului înconjurător.

În ceea ce privește Regulamentul (CE) nr. 648/2004 privind detergenții, Ministerul Mediului va adopta măsuri specifice pentru reglementarea substanțelor chimice folosite în produsele de curățare, având în vedere impactul acestora asupra sănătății și mediului prin aprobarea Regulamentului privind detergenții. Acțiunea de elaborare a actului normativ care aliniază cadrul normativ național la reglementările Regulamentului (CE) nr. 648/2004 se regăsește în Capitolul 1 al Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru perioada 2025-2029 „Libera circulație a mărfurilor”.

Pe lângă acestea, integrarea normelor europene în domeniul substanțelor chimice va include și transpunerea Directivei 2004/9/CE și Directivei 2004/10/CE, care stabilesc principiile bunei practici de laborator în testele efectuate asupra substanțelor chimice. Aceste reglementări vor asigura evaluarea sigură și corectă a substanțelor chimice comercializate pe piața din Moldova. Acțiunea de elaborare a Regulamentului privind aplicarea principiilor bunei practici de laborator (BAT) și verificarea aplicării acestora la testele efectuate asupra substanțelor chimice, care va transpune reglementările Directivei 2004/9/CE și Directivei 2004/10/CE se regăsește în Capitolul 1 al Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru perioada 2025-2029 „Libera circulație a mărfurilor”.

De asemenea, cadrul legislativ național urmează a fi aliniat cu Regulamentul (CE) nr. 440/2008 al comisiei din 30 mai 2008 de stabilire a metodelor de testare în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH). În acest sens, urmează a fi elaborat un regulament pentru alinierea integrală la cerințele UE.

27.6.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Implementarea reglementărilor europene în domeniul gestionării substanțelor chimice este un proces esențial pentru alinierea Republicii Moldova la standardele Uniunii Europene. Acest proces presupune o serie de măsuri și pași strategici care implică atât consolidarea capacităților administrative, cât și dezvoltarea unor instrumente și sisteme necesare pentru implementarea reglementărilor. Primul pas esențial în acest proces este înființarea Direcției Generale Substanțe Chimice în cadrul Agenției de Mediu, structură care va avea atribuțiile necesare pentru gestionarea substanțelor chimice conform reglementărilor europene și naționale. După finalizarea reformei instituționale, atribuțiile și responsabilitățile acestei direcții vor fi clar definite, iar aceasta va deveni un pilon central al procesului de implementare.

O componentă fundamentală a succesului acestui proces va fi consolidarea capacităților administrative ale Agenției de Mediu. În acest sens, instruirea continuă a personalului este

esențială. Participarea la grupurile de lucru europene, schimbul de bune practici cu alte autorități europene și dezvoltarea unui plan de formare profesională vor contribui la creșterea expertizei angajaților agenției și a altor autorități implicate. Astfel, personalul va fi pregătit pentru a face față cerințelor impuse de reglementările europene și va putea implementa cu succes măsurile prevăzute.

Un alt pas important în implementarea reglementărilor europene este dezvoltarea și implementarea unor sisteme informatice eficiente. Un element-cheie în acest sens va fi consolidarea Sistemului Informațional Automatizat „Registrul produselor chimice plasate pe piața Republicii Moldova" (SIA REPC), care va facilita înregistrarea și gestionarea substanțelor chimice conform reglementărilor europene.

În paralel, în cadrul Agenției de Mediu, se va dezvolta un Sistem Național de Suport Helpdesk, destinat să ofere asistență operatorilor economici și altor entități implicate în procesul de înregistrare și gestionare a substanțelor chimice. În ceea ce privește testarea substanțelor chimice, se va asigura dotarea corespunzătoare a laboratorului specializat pentru testarea substanțelor chimice. Achiziționarea echipamentelor necesare și instruirea personalului din laboratoare vor fi priorități, pentru a asigura realizarea testelor specifice conform reglementărilor internaționale. Aceste măsuri vor contribui la asigurarea siguranței și conformității substanțelor chimice care ajung pe piața națională.

Un alt aspect crucial va fi implementarea reglementărilor europene privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor chimice. Un sistem de etichetare conform cerințelor europene va fi creat pentru substanțele chimice periculoase, care va include fraze de pericol și măsuri de precauție. Astfel, va fi asigurată o etichetare corectă și transparentă, în concordanță cu reglementările europene. De asemenea, în contextul reglementărilor internaționale privind exportul și importul de substanțe chimice periculoase, Agenția de Mediu va prelua rolul de Autoritate Națională Desemnată pentru implementarea prevederilor Convenției de la Rotterdam. Aceasta va implica transpunerea reglementărilor internaționale în legislația națională, crearea unui sistem de monitorizare a tranzacțiilor internaționale de produse chimice periculoase și implementarea procedurilor de control la frontieră, pentru a asigura respectarea acestor reglementări.

Pentru ca Republica Moldova să își poată asuma angajamentele pe care le are față de Convenția de la Stockholm privind POPs raportând situația de facto în ceea ce privește gestionarea POPs-urilor, dar și în conformitate cu prevederile stabilite de Planul Național de Implementare a Convenției pentru perioada imediat următoare se planifică realizarea următoarelor acțiuni:

- Amendarea Legii nr. 40/2004 privind ratificarea de către RM a Convenției de la Stockholm.
- Elaborarea de inventare ale articolelor care conțin POP, inclusiv a stocurilor, a deșeurilor contaminate cu POP.
- Elaborarea inventarului siturilor contaminate cu POPs.
- Remedierea siturilor contaminate cu POPs.

27.6.3. Aspecte financiare

Pentru alinierea integrală cu Regulamentul EU 1907/2006 sunt estimate ca fiind necesare următoarele costuri:

- Elaborarea și adoptarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 277/2018 privind substanțele chimice - 560, 68 mii lei, respectiv 337,48 mii lei acoperite din bugetul de stat, iar 223,20 mii lei cu suportul Proiectului Twinning Calitatea Aerului și mediul înconjurător, finanțat de Uniunea Europeană.
- Elaborarea și aprobarea Proiectului de hotărâre pentru aprobarea Listei produselor chimice interzise și restricționate - 337, 48 mii lei din bugetul de stat.
- Elaborarea și aprobarea Proiectului de hotărâre pentru aprobarea Listei cu risc major pentru sănătatea umană și pentru mediu - 337, 48 mii lei din bugetul de stat.

Pentru alinierea integrală cu Regulamentul EU 1272/2008 sunt estimate ca fiind necesare următoarele costuri:

- Elaborarea și aprobarea proiectului de hotărâre pentru aprobarea Regulamentului privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor chimice - 560, 68 mii lei, respectiv 337,48 mii lei acoperite din bugetul de stat, iar 223,20 mii lei cu suportul Proiectului Twinning Calitatea Aerului și mediul înconjurător, finanțat de Uniunea Europeană.

Costul pentru acțiunile setate în Planul Național de Implementare a Convenției de la Stockholm privind POPs (Anexa nr. 2 la HG nr. 816/2023) este de 58420 mii lei. Acestea urmează a fi acoperite atât din bugetul autorităților/instituțiilor implicate, cât și cu suportul partenerilor externi. O parte din acțiuni, inclusiv cele sus-listate nu au acoperire, respectiv se atestă o necesitate stringentă de identificare a resurselor financiare pentru realizarea acestora.

SUBCAPITOLUL 27.7. ZGOMOTUL

27.7.1. Prezentarea generală a situației

27.1.1.1. Cadrul legislativ

Legislația Republicii Moldova în domeniul gestionării zgomotului ambiental cuprinde un set de acte normative naționale care reglementează aspectele esențiale ale poluării sonore, în concordanță cu standardele europene. Deși Directiva 2002/49/CE privind gestionarea zgomotului ambiental nu a fost transpusă integral în legislația națională, țara noastră a implementat deja măsuri relevante pentru protecția sănătății publice și a mediului, precum și pentru gestionarea riscurilor asociate expunerii la zgomot. Printre actele normative relevante în acest domeniu se numără:

- Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice
- Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului
- Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală

În completarea acestora, Hotărârile Guvernului stabilesc structuri, proceduri și măsuri specifice pentru implementarea reglementărilor și coordonarea autorităților responsabile. Printre aceste acte se regăsesc:

- H.G. nr. 246/2019 pentru aprobarea Regulamentului privind stabilirea normelor și procedurilor referitoare la introducerea restricțiilor de operare legate de zgomot la aeroporturi, într-o abordare echilibrată;
- H.G. nr. 362/2014 privind aprobarea cerințelor minime de protecție a lucrătorilor împotriva riscurilor generate de expunerea la zgomot, în special riscurile de pierdere a auzului;
- H.G. nr. 148/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății;
- H.G. nr. 1090/2017 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Sănătate Publică;
- H.G. nr. 145/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului;
- H.G. nr. 548/2018 privind organizarea și funcționarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului;
- H.G. nr. 549/2018 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu;
- H.G. nr. 690/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;
- H.G. nr. 133/2019 privind organizarea și funcționarea Autorității Aeronautice Civile.

27.7.1.2. Cadrul administrativ

Atribuțiile autorităților în gestionarea zgomotului ambiental sunt reglementate de diverse instituții care acoperă domenii precum sănătatea publică, protecția mediului, siguranța muncii și infrastructura aeronautică. Fiecare entitate are un rol distinct în prevenirea și diminuarea poluării sonore, având ca obiectiv principal protejarea sănătății și bunăstării cetățenilor. În continuare, sunt detaliate responsabilitățile principalelor autorități implicate:

Ministerul Sănătății este responsabil pentru supravegherea stării de sănătate publică și pentru implementarea politicilor publice menite să prevină riscurile pentru sănătate, inclusiv cele asociate expunerii la zgomot. Conform Legii nr. 10/2009[9] privind supravegherea stării de sănătate publică, Ministerul reglementează expunerea la zgomot ca factor de risc pentru sănătatea publică. De asemenea, autoritatea dezvoltă programe și măsuri pentru protecția populației, inclusiv în domeniul poluării sonore.

Agenția Națională pentru Sănătate Publică are un rol esențial în monitorizarea și controlul expunerii la zgomot, în special în mediile de muncă și în zonele rezidențiale. Aceasta implementează măsuri de prevenire și protecție împotriva riscurilor de sănătate generate de zgomot, coordonând studii și cercetări pentru evaluarea impactului poluării sonore asupra sănătății. Totodată, agenția elaborează ghiduri pentru instituțiile publice și private, referitoare la gestionarea riscurilor de expunere la zgomot.

Ministerul Mediului este responsabil pentru protejarea mediului și reglementarea poluării fonice. Conform legislației în vigoare, ministerul trebuie să implementeze politici și reglementări care să reducă impactul zgomotului asupra mediului. Acesta colaborează cu instituțiile implicate în controlul poluării și se asigură că sunt respectate normele naționale și internaționale privind poluarea fonică. În colaborare cu **Inspectoratul pentru Protecția Mediului și cu Agenția de Mediu,** Ministerul Mediului verifică respectarea standardelor de calitate a mediului, inclusiv în ceea ce privește zgomotul.

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale are responsabilitatea gestionării infrastructurii de transport, inclusiv a celor care generează zgomot semnificativ, cum ar fi transportul feroviar și aerian. Autoritatea reglementează măsurile care trebuie adoptate pentru reducerea zgomotului provenit de la infrastructurile de transport, conform normelor naționale și europene privind poluarea fonică. Ministerul monitorizează implementarea proiectelor de infrastructură ce includ măsuri de protecție împotriva zgomotului, precum construirea de bariere fonoabsorbante și stabilirea de limite sonore pentru zonele rezidențiale aflate în apropierea drumurilor și căilor ferate.

Autoritatea Aeronautică Civilă reglementează zgomotul generat de aeroporturi și aeronave, implementând restricții de operare specifice pentru reducerea impactului poluării sonore asupra zonelor rezidențiale din apropierea aeroporturilor. Conform Hotărârii nr. 246/2019, autoritatea stabilește reguli și proceduri pentru introducerea restricțiilor de operare legate de zgomot în aeroporturile din Republica Moldova, urmând o abordare echilibrată. Autoritatea se asigură că operatorii aerieni respectă limitele de zgomot și adoptă măsuri de atenuare a acestuia, inclusiv prin utilizarea de echipamente mai puțin poluante fonic.

Autoritățile administrațiile publice locale joacă un rol esențial în implementarea reglementărilor privind zgomotul ambiental la nivel local. Acestea sunt responsabile pentru aplicarea măsurilor de protecție împotriva zgomotului în cadrul comunităților locale, adaptate particularităților fiecărei zone. Autoritățile administrației publice locale monitorizează și controlează sursele de zgomot urban (trafic, construcții, activități comerciale etc.) și implementează măsuri pentru limitarea expunerii la zgomot, în scopul protejării sănătății publice. De asemenea, autoritățile administrațiilor publice locale pot adopta reglementări suplimentare pentru a proteja calitatea vieții cetățenilor.

27.7.2. Planuri de viitor

27.7.2.1. Planuri legislative

În conformitate cu angajamentele internaționale ale Republicii Moldova, transpunerea Directivei 2002/49/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 iunie 2002 privind evaluarea și gestionarea zgomotului ambiental va fi realizată prin adoptarea unei Hotărâri de Guvern, care va aproba un Regulament național detaliat. Acest regulament va stabili proceduri precise pentru evaluarea și gestionarea zgomotului, aliniind legislația națională la standardele europene și va include măsuri pentru elaborarea hărților de zgomot, identificarea surselor majore de poluare fonică și definirea zonelor ce necesită intervenții. Proiectul de H.G. este planificat să fie adoptat în 2025 și va constitui un instrument esențial în protecția sănătății publice și în reducerea impactului negativ al poluării sonore asupra mediului.

27.7.2.2. Implementarea acquis -ului și consolidarea capacităților administrative

Autoritățile vor adopta măsuri de formare continuă pentru funcționarii publici, pentru a asigura o aplicare corectă și eficientă a legislației europene. De asemenea, se vor face investiții în tehnologii avansate de monitorizare a zgomotului ambiental, iar colaborarea interinstituțională va fi încurajată și consolidată pentru o gestionare mai eficientă a poluării sonore și protecția mediului.

27.7.3. Aspecte financiare

Pentru transpunerea Directivei 2002/49/CE privind evaluarea și gestionarea zgomotului ambiental, se preconizează un buget total de 189.087 mii lei. Această sumă va fi alocată în principal pentru elaborarea și adoptarea regulamentului național, asigurând astfel alinierea legislației naționale la cerințele europene. Fondurile vor fi acoperite din bugetul de stat. De asemenea, vor fi finanțate activitățile de formare și instruire a personalului responsabil din instituțiile publice, pentru a asigura o implementare corectă a reglementărilor și o gestionare eficientă a poluării sonore conform standardelor europene.

SUBCAPITOLUL 27.8. EMISII INDUSTRIALE

27.8.1. Prezentarea generală a situației

27.8.1.1. Cadrul legislativ

În vederea prevenirii și controlului emisiilor în aer, apă și sol, gestionării deșeurilor, eficienței energetice și prevenirii accidentelor, Republica Moldova a semnat și ratificat o serie de tratate internaționale care vizează protecția mediului, atât la nivel național, cât și european și internațional. Aceste acte internaționale oferă autorităților competente posibilitatea de a monitoriza și controla impactul activităților propuse asupra mediului, promovând cooperarea transfrontalieră și la scară largă pentru prevenirea poluării. Astfel, Republica Moldova a aderat la Tratatul de instituire a Comunității Energiei (aprobat prin Legea nr. 117/2009), în cadrul căruia s-au asumat obligații referitoare la implementarea acquis-ului comunitar privind resursele energetice. În acest context, Directiva 2001/80/CE a Parlamentului European și al Consiliului privind limitarea emisiilor atmosferice provenind de la instalațiile de ardere de dimensiuni mari a fost transpusă în legislația națională prin Legea nr. 227/2022 privind emisiile industriale.

Convenția privind poluarea atmosferică transfrontalieră pe distanțe lungi a fost ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 399/1995, având ca obiectiv reducerea și controlul poluării atmosferice transfrontaliere prin cooperare internațională. Convenția stabilește un cadru pentru monitorizarea, schimbul de informații și dezvoltarea unor strategii comune pentru reducerea emisiilor de poluanți atmosferici. În cadrul acestei convenții, Republica Moldova a semnat patru din cele opt protocoale, ratificând trei dintre ele:

- Protocolul privind metalele grele, ratificat prin Legea nr. 1018/2002;
- Protocolul privind poluanții organici persistenți, ratificat prin Legea nr. 1018/2002;
- Protocolul privind finanțarea pe termen lung a programului de cooperare pentru monitorizarea și evaluarea transmiterii pe distanțe lungi a poluării atmosferice în Europa (Protocolul EMEP), ratificat prin Legea nr. 215/2015;

- Protocolul privind reducerea acidificării, eutrofizării și ozonului troposferic (Protocolul de la Göteborg), semnat la 23 mai 2000, dar care nu a fost ratificat de Republica Moldova.

În conformitate cu obligațiile stabilite de aceste protocoale și convenții internaționale, Republica Moldova are responsabilitatea de a monitoriza și raporta emisiile poluante și de a implementa măsuri de reducere a poluării atmosferice transfrontaliere. Aceste angajamente au fost reglementate prin următoarele acte normative naționale:

- Programul național privind managementul durabil al substanțelor chimice pentru perioada 2010-2015, aprobat prin H.G. nr. 973/2010;
- Programul de management durabil al substanțelor chimice pentru perioada 2023-2030, aprobat prin H.G. nr. 816/2023;
- Legea nr. 227/2022 privind emisiile industriale;
- Regulamentul privind poluanții organici persistenți (POPs), aprobat prin H.G. nr. 744/2024;
- Regulamentul privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, aprobat prin H.G. nr. 593/2024;
- Regulamentul privind bifenilii policlorurați, aprobat prin H.G. nr. 81/2009.

Protocolul privind registrele de emisii și transferuri de poluanți (PRTR), semnat la Kiev în 2003, în cadrul Convenției Aarhus, a fost ratificat de Republica Moldova prin Legea nr. 99/2013. Convenția Aarhus garantează accesul publicului la informații, justiție și participare în procesul decizional privind protecția mediului. În vederea implementării acestui protocol, Republica Moldova a creat Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți, aprobat prin H.G. nr. 373/2018, care include un sistem informațional pentru raportarea emisiilor provenite din activitățile economice (www.retp.md).

În ceea ce privește evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier, Republica Moldova a devenit parte la Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier (Convenția Espoo, 1991), ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 1546/1993. În urma aderării la această convenție, a fost adoptată Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, care reglementează procesul de evaluare a impactului asupra mediului pentru activitățile publice și private și stabilește măsurile necesare pentru prevenirea și minimizarea impactului acestora asupra sănătății populației și mediului.

Totodată, prin Hotărârea Parlamentului nr. 1546/1993, Republica Moldova a ratificat și Convenția privind efectele transfrontaliere ale accidentelor industriale (Convenția de la Helsinki, 1992). Pentru implementarea prevederilor acestei convenții, a fost adoptată Legea nr. 108/2020, care reglementează măsurile de prevenire și control al accidentelor majore implicând substanțe periculoase, asigurând protecția sănătății umane și a mediului în cazul unui accident. Prin aceste tratate internaționale și actele normative naționale, Republica Moldova își întărește angajamentele în domeniul protecției mediului, contribuind la prevenirea poluării și la asigurarea unui nivel înalt de protecție a sănătății și mediului. În același context, documentele de politici naționale stabilesc obiectivele și măsurile necesare pentru implementarea actelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

- **Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”** adoptată prin Legea nr. 315/2022 determină obiectivele de dezvoltare printre care Obiectivul general 10. „Asigurarea unui mediu sănătos și sigur” și obiectivele specifice care prevăd îmbunătățirea calității componentelor de mediu, promovarea economiei circulare și realizarea obiectivelor de dezvoltare economică ecologică. Prin urmare au fost aprobate documente de politici pe domenii specifice care au același obiectiv de protecție a mediului și direct contribuie la implementarea Strategiei Moldova 2030:
- **Strategia de mediu pentru anii 2024-2030**, aprobată prin H.G. nr. 409/2024;
- **-Programul de dezvoltare cu emisii reduse până în 2030**, aprobată prin H.G. nr. 659/2023;
- **Programul privind gestionarea deșeurilor pentru anii 2023-2027**, aprobat prin H.G. nr. 972/2023;
- **Programul pentru gestionarea durabilă a substanțelor chimice pentru anii 2023-2030**, aprobat prin H.G. nr. 816/2023;

Republica Moldova are angajamentul să transpună și să implementeze următoarele directive ale Uniunii Europene:

1. **Directiva 2010/75/UE** a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării)(reformare);
2. **Directiva 2001/80/CE** a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2001 privind limitarea emisiilor în atmosferă a anumitor poluanți provenind de la instalații de ardere de dimensiuni mari;
3. **Directiva 2015/2193/UE** a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind limitarea emisiilor în atmosferă a anumitor poluanți provenind de la instalații medii de ardere;

Aceste directive au fost transpuse în legislația națională prin următoarele acte normative:

- Legea nr. 227/2022 privind emisiile industriale;
- Regulamentul privind incinerarea și coincinerarea deșeurilor, aprobat prin H.G. nr. 205/2023;
- Ordinul ministrului mediului nr. 186/2024 cu privire la elaborarea Raportului privind situația de referință;

- **Legea nr. 227/2022 privind emisiile industriale,** care transpune parțial Directiva 2010/75/UE privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării) și Directiva (UE) 2015/2193 privind limitarea emisiilor de poluanți provenind de la instalațiile medii de ardere, reglementează cadrul normativ cu privire la prevenirea poluării provocate de activitățile industriale şi economice, în vederea reducerii emisiilor în aer, apă şi sol, inclusiv a generării de deșeuri, precum şi controlul de mediu, promovarea şi aplicarea celor mai bune tehnici disponibile pentru a se atinge un nivel înalt de protecție a mediului. În acest sens sunt stabilite condițiile pentru autorizarea activităților economice cu impact asupra mediului și măsurile de prevenire a emisiilor și deversărilor în mediu, raportare și funcționarea instalațiilor mari și medii de ardere, accentuând prevederile de implicare a publicului în procesul de autorizare a activităților industriale și economice cu impact asupra mediului.

- **Regulamentul privind incinerarea și coincinerarea deșeurilor** - reglementează activitatea și stabilește condițiile de exploatare și supraveghere a instalațiilor de incinerare și coincinerare a deșeurilor, în scopul de a preveni sau a limita, pe cât este posibil, efectele negative asupra mediului și, în special, poluarea datorată emisiilor în aer, sol, în apele de suprafață și în apele subterane, precum și riscurile pe care acestea le prezintă pentru sănătatea oamenilor, floră și faună. La fel, Regulamentul stabilește condițiile pentru funcționarea unităților tehnice sau mobile, teritoriilor stațiilor de incinerare și coincinerare a deșeurilor.
- **Ordinul ministrului mediului nr. 186/2024 cu privire la elaborarea Raportului privind situația de referință** urmărește implementarea Legii 227/2022, fiind destinat operatorilor economici precum și publicului interesat de starea componentelor de mediu pe amplasamentul unei instalații, stabilind competențele și responsabilitățile instituționale, precum și a operatorilor în procesul de elaborare, examinare și aprobare a Raportului privind situația de referință.

Totodată, au fost aprobate acte normative aferente care contribuie la implementarea Directivei 2010/75/UE, a Directivei 2001/80/CE și a Directivei 2015/2193/UE, și anume:

- Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic care reglementează protecția aerului atmosferic și stabilește standardele de calitate a acestuia, impunând limitări ale emisiilor de poluanți din industrie, controlul surselor de poluare și monitorizarea calității aerului în zonele industriale.
- Legea apelor nr. 272/2011 care reglementează protecția și utilizarea resurselor de apă, stabilind norme pentru prevenirea poluării apelor prin activitățile industriale. Autoritățile competente sunt obligate să monitorizeze și să controleze descărcările de substanțe toxice în cursurile de apă.
- Legea nr. 209/2016 privind deșeurile care reglementează condițiile de gestionare, valorificare și eliminare a deșeurilor provenite de la instalațiile industriale, impunând autorităților competente să stabilească norme pentru controlul emisiilor de substanțe poluante provenite din deșeuri, inclusiv prin activitățile de reciclare și incinerare.
- Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice care reglementează utilizarea, manipularea și eliminarea substanțelor chimice periculoase, stabilind norme stricte pentru gestionarea substanțelor care pot genera emisii periculoase în cadrul proceselor industriale. Autoritățile de mediu sunt responsabile pentru monitorizarea respectării acestor norme.
- Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului care reglementează procedurile de evaluare a impactului asupra mediului pentru activitățile planificate industriale care pot avea un impact semnificativ asupra mediului. Activitățile planificate care pot avea impact semnificativ asupra mediului trebuie să fie supuse procedurii de evaluarea a impactului asupra mediului, cu identificarea măsurilor pentru reducerea, prevenirea și compensarea impactului potențial negativ asupra mediului.
- Legea nr. 108/2020 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase) reglementează măsurile de prevenire și control al riscurilor de accidente majore în industriile care manipulează substanțe periculoase. Emisiile industriale rezultate în urma unui accident major sunt monitorizate și controlate în vederea prevenirii poluării masive a aerului, apei și solului.

- Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului impune autorităților să adopte măsuri adecvate pentru prevenirea poluării industriale și protecția ecosistemelor, reglementând limitarea emisiilor de substanțe poluante care pot afecta sănătatea umană și mediul.
- H.G. nr. 373/2018 cu privire la Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți prin care a fost creat Sistemul Informațional Automatizat „Registrul emisiilor și al transferului de poluanți" (www.retp.gov.md)impunând obligația ca toate entitățile industriale să raporteze anual emisiile în aer și apă, contribuind astfel la transparența și monitorizarea emisiilor.
- H.G. nr. 205/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind incinerarea și coincinerarea deșeurilor, care reglementează condițiile de incinerarea și co-incinerare a deșeurilor, impunând norme stricte privind controlul emisiilor de poluanți, în special cele de dioxid de carbon și alte substanțe toxice;
- HG 235/2025 pentru aprobarea Metodologiei de calculare a costului autorizaţiei integrate de mediu şi al autorizaţiei de mediu, a Nomenclatorului serviciilor aferente emiterii autorizaţiei integrate de mediu şi autorizaţiei de mediu și a cuantumului tarifelor la acestea;
- Ordinul ministrului Mediului nr. 143 din 03.10.2025 u privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru producerea cimentului, varului și oxidului de magneziu;
- Ordinul ministrului Mediului nr. 159 din 15.10.2025 cu privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru fabricarea sticlei;
- Ordinul ministrului Mediului nr. 158 din 15.10.2025 cu privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru tăbăcirea pieilor;
- Ordinul ministrului Mediului nr. 146 din 03.10.2025, cu privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru producția de celuloză, hârtie şi carton;
- Ordinul ministrului Mediului nr. 144 din 03.10.2025, cu privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnice disponibile (BAT) pentru tratarea deșeurilor;
- Ordinul ministrului Mediului nr. 148 din 03.10.2025, cu privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru industria alimentară, a băuturilor şi a laptelui;
- Ordinul ministrului Mediului nr. 147 din 03.10.2025, cu privire la adoptarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru abatoare şi pentru sectoarele subproduselor de origine animală şi/sau coproduselor comestibile;
- Ordinul ministrului Mediului nr. 145 din 03.10.2025, cu privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru industria textilă;
- Ordinul ministrului Mediului nr. 160 din 15.10.2025 cu privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru rafinarea petrolului mineral și a gazului.

Aceste reglementări normative formează un cadru juridic complet și coerent pentru prevenirea și reducerea emisiilor industriale. În ceea ce privește domeniul controlului pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase:

Tratatele internaționale, la care Republica Moldova este parte:

- Acordul de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr. 112/2014 și intrat în vigoare la data de 02.07.2014.
- Convenția privind efectele transfrontaliere ale accidentelor industriale (Helsinki, 1992) (Decizia Parlamentului nr. 1546/1993);
- Convenția privind accesul la informație, participarea publicului la procesul decizional și accesul la justiție în probleme de mediu (Aarhus, 25 iunie 1998) - ratificată prin Decizia Parlamentului nr. 346/1999;

Documente și strategii naționale care au referire și la Directiva SEVESO:

- Strategia Națională de Dezvoltare Moldova Europeană 2030, aprobată prin Legea nr. 315/2022, care are ca obiective asigurarea unui mediu sănătos pentru viață, cu obiectivele specifice de creștere a calității componentelor de mediu, promovarea economiei circulare și atingerea țintelor de dezvoltare a economiei verzi;
- Programul de Management Durabil al Substanțelor Chimice pentru anii 2023-2030, adoptat prin H.G. nr. 816/2023, care are ca obiectiv general reducerea și eliminarea impactului substanțelor chimice asupra mediului și sănătății umane.

Cadrul normativ de bază care reglementează domeniul **accidentelor industriale** este:

- Legea nr. 108/2020 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase reglementează măsurile de prevenire a riscurilor de accidente majore care implică substanțe periculoase, precum și de limitare a consecințelor acestora asupra sănătății umane și a mediului, în vederea asigurării unui nivel ridicat de protecție pe întreg teritoriul Republicii Moldova; stabilește cerințele pentru operatorii în ale căror amplasamente sunt prezente substanțe periculoase, autoritățile responsabile de implementare, responsabilitățile instituționale în domeniul controlului pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, informațiile furnizate și acțiunile care trebuie întreprinse, informarea/consultarea/participarea publicului la procesul decizional, procedurile care trebuie puse în aplicare; etc.;
- Legea nr. 151/2022 privind funcționarea în condiții de siguranță a obiectivelor industriale și a instalațiilor tehnice potențial periculoase;
- Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător - reglementează modul de solicitare, acordare, suspendare și retragere a actelor permisive;
- Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice;
- Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, reglementează mecanismul de evaluare a impactului asupra mediului al unor genuri de activitate planificate publice și private și a mecanismului de evaluare a biodiversității pentru asigurarea prevenirii sau minimizării, la etapele inițiale, a impactului semnificativ asupra mediului și sănătății populației;
- Legea nr. 131/2011 privind controlul de stat, care reglementează procedura efectuării controlului activității de întreprinzător de către entitățile împuternicite cu asemenea competențe;
- Codul urbanismului si construcțiilor nr. 434/2023, stabilește cadrul normativ unitar pentru amenajarea teritoriului, urbanism, autorizarea și execuția lucrărilor de proiectare și a

lucrărilor de construcții, postutilizarea construcțiilor, asigurarea calității construcțiilor, a materialelor și produselor pentru construcții, exercitarea controlului de stat cu privire la respectarea disciplinei în amenajarea teritoriului și urbanism și a regimului de autorizare a execuției construcțiilor, precum și aplicarea unitară a prevederilor legislației în domeniul calității în construcții pe teritoriul Republicii Moldova, cu respectarea interesului public.

- HG nr.1467/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind accesul publicului la informaţia de mediu;
- HG nr. 1076/2010 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la clasificarea situaţiilor excepţionale şi la modul de acumulare şi prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației şi teritoriului în caz de situaţii excepționale.

Legea privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase nr. 108/2020 transpune parțial Directiva 2012/18/UE privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, de modificare și abrogare ulterioară a Directivei 96/82/UE. Legea reglementează măsuri de prevenire a riscurilor de accidente majore care implică substanțe periculoase, precum și de limitare a consecințelor acestora asupra sănătății umane și asupra mediului, în vederea asigurării unui nivel ridicat de protecție pe întreg teritoriul Republicii Moldova și Stabilește cerințele pentru operatorii pe ale căror amplasamente sunt prezente substanțe periculoase, care sunt autoritățile responsabile cu implementarea, responsabilitățile instituționale în domeniul controlului pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, informațiile furnizate și acțiunile care trebuie întreprinse, informarea/consultarea/participarea publicului la procesul decizional, procedurile care urmează a fi implementate etc.

În ceea ce privește **Sistemul comunitar de management de mediu și audit (EMAS),** deși nu există un cadru legislativ național complet reglementat pentru implementarea EMAS, unele organizații și instituții publice din Republica Moldova organizează sesiuni de informare și instruire privind acest sistem. Companiile care doresc să adopte sistemul EMAS se pot certifica voluntar în Uniunea Europeană. EMAS este menționat în diverse acte legislative naționale care favorizează produsele și companiile certificate, printre care:

- H.G. nr. 592/2019 privind Programul de ecologizare a întreprinderilor mici și mijlocii.
- Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice.
- Legea nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energeticii, apei, transporturilor și serviciilor poștale.
- Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 69/2021 privind aprobarea Documentației standard pentru realizarea achizițiilor publice de lucrări.

Începând cu anul 2024, Ministerul Mediului a inițiat procesul de aliniere la reglementările Uniunii Europene și de elaborare a unui regulament național pentru implementarea EMAS. Acest regulament este așteptat să fie adoptat în anul 2026, reprezentând un pas important în promovarea unei economii mai verzi și mai sustenabile. Implementarea EMAS în Republica Moldova este susținută de diverse documente strategice, cum ar fi:

- Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030, aprobată prin Legea nr. 315/2022”.

- Strategia de mediu pentru anii 2024-2030, aprobată prin H.G. nr. 409/2024.
- Strategia națională de dezvoltare economică 2030, aprobată prin H.G. nr. 393/2024.
- Programul de promovare a economiei verzi și circulare în Republica Moldova pentru perioada 2024-2028, aprobat prin H.G. nr. 495/2024.
- Programul național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității în anii 2023-2027, aprobat prin H.G. nr. 653/2023.

În ceea ce privește **etichetarea ecologică,** la 25 septembrie 2015, Republica Moldova, alături de alte 192 de state membre ale ONU, a adoptat **Agenda 2030 de Dezvoltare Durabilă**, cunoscută sub denumirea „Transformarea lumii în care trăim". Această agendă include **17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD)** și 169 de ținte, care sunt structurate în cinci piloni fundamentali: oameni, planetă, prosperitate, pace și parteneriate. Republica Moldova și-a angajat responsabilitatea de a implementa această agendă până la sfârșitul anului 2030, iar obiectivul ODD 12 – Consum și producție responsabilă joacă un rol central în contextul etichetării ecologice. În această direcție, etichetele ecologice oficiale contribuie semnificativ la realizarea acestui obiectiv, având un rol important în promovarea unui consum și al unei producții mai durabile și responsabile, prin evidențierea produselor cu un impact redus asupra mediului, sănătății, climatului și resurselor naturale.

Pe lângă angajamentul luat prin adoptarea Agendei 2030, Republica Moldova a semnat și implementat Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană, ratificat prin Legea nr. 112/2014. Acordul promovează dezvoltarea durabilă, incluzând la Titlul V, capitolul 13 - Comerț și Dezvoltare Durabilă, clauze care subliniază importanța comerțului cu mărfuri care respectă standarde durabile, inclusiv prin utilizarea etichetelor ecologice și sistemelor de certificare a produselor.

Eticheta ecologică este un instrument eficient pentru promovarea produselor care au un nivel ridicat de performanță în ceea ce privește protecția mediului, contribuind astfel la realizarea unui comerț durabil și echitabil. Schema de etichetare ecologică face parte din politica europeană de consum și producție durabilă, care vizează reducerea impactului negativ asupra mediului și resurselor naturale. În anul 2023 Republica Moldova a aprobat H.G. nr. 204/2023, care aprobă Regulamentul privind etichetarea ecologică. Prezentul Regulament transpune parțial (art. 1-4; art. 6 (1)-(4), (6); art. 9 (1)-(6), (8)-(12); art. 10; Anexa III pct. 1 și 3 și Anexa V) Regulamentul (CE) nr. 66/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind eticheta UE ecologică, CELEX: 32010R0066, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 27/1 din 30 ianuarie 2010, așa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (UE) 2017/1941 al Comisiei din 24 octombrie 2017.

De asemenea, cadrul legislativ național cuprinde o serie de legi și documente de politici care reglementează indirect aspectele etichetării ecologice. Mai multe legi și reglementări naționale reglementează aspectele legate de etichetarea ecologică și certificarea produselor, inclusiv:

- Legea nr. 420/2006 privind activitatea de reglementare tehnică: Această lege are scopul de a sprijini buna funcționare a pieței interne prin eliminarea barierelor tehnice și promovarea unui comerț care respectă standardele de siguranță și durabilitate, în conformitate cu obligațiile față de Organizația Mondială a Comerțului (OMC) și Uniunea Europeană;

- Legea nr. 235/2011 privind activitățile de acreditare și evaluare a conformității: Aceasta stabilește cadrul legal pentru activitatea de acreditare a organismelor de evaluare a conformității, pentru asigurarea că produsele introduse pe piață respectă reglementările de mediu și alte standarde de calitate și siguranță;
- Legea nr. 7/2016 privind supravegherea pieței în ceea ce privește comercializarea produselor nealimentare: Legea reglementează procedurile de supraveghere a pieței pentru produsele nealimentare, asigurându-se că acestea îndeplinesc cerințele esențiale de siguranță și protecția mediului, în conformitate cu reglementările europene. Aceasta se aliniază cu Regulamentul (CE) nr. 765/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind cerințele de acreditare și supraveghere a pieței pentru produsele comercializate în Uniunea Europeană;
- Ordinul ministrului mediului nr. 55 din 23.04.2025 cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru substraturile de cultură și amelioratorii de sol;
- Ordinul ministrului mediului nr. 62 din 05.05.2025 cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru unități turistice de cazare;
- Ordinul ministrului mediului nr. 63 din 05.05.2025 Cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru încălțăminte;
- Ordinul ministrului mediului nr. 149 din 03.10.2025 cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru detergenții de rufe;
- Ordinul ministrului mediului nr. 150 din 03.10.2025 cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru spălarea manuală a vaselor;
- Ordinul ministrului mediului nr.161 din 15.10.2025 cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru produse de hârtie tipărită, produse de papetărie din hârtie și sacoșe din hârtie.

27.8.1.2. Cadrul administrativ

În domeniul reglementării emisiilor industriale, mai multe autorități guvernamentale sunt implicate în gestionarea, controlul și prevenirea poluării mediului, având responsabilități clar delimitate pentru asigurarea respectării legislației și protejarea resurselor naturale și a sănătății publice.

Ministerul Mediului, creat prin H.G. nr. 145/2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, joacă un rol esențial în formularea politicilor și actelor normative care vizează prevenirea și controlul poluării industriale. **Direcția Politici de Prevenire a Poluării** este responsabilă pentru elaborarea și promovarea documentelor de politici, proiectelor de acte normative și reglementărilor în domeniul emisiilor industriale, evaluării de mediu și riscurilor de accidente industriale. Scopul acestei direcții este prevenirea și minimizarea impactului negativ asupra componentelor de mediu (apă, aer, sol), în etapele inițiale ale activităților economice, pentru a asigura protecția mediului și sănătatea populației. Activitățile Direcției se concentrează pe:

- Prevenirea și controlul integrat al poluării (emisii industriale);
- Gestionarea riscurilor de accidente industriale;

- Evaluarea impactului asupra mediului și evaluarea strategică de mediu;
- Implementarea eco-etichetării și răspunderea de mediu.

Numărul de unități: 7 persoane; numărul de angajați: 5 persoane.

Agenția de Mediu, conform H.G. nr. 549/2018 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu, are responsabilitatea de a implementa politica națională de protecție a mediului, inclusiv prevenirea poluării și reglementarea activităților economice cu impact asupra mediului. Aceasta este implicată în autorizarea activităților industriale prin eliberarea autorizațiilor de mediu necesare, inclusiv a autorizației integrate de mediu, reglementând emisiile de poluanți în apă, aer și sol.

Direcția Reglementări și Acte Permisive de Mediu este responsabilă pentru:

- Prevenirea poluării mediului;
- Reducerea emisiilor de poluanți;
- Reglementarea și autorizarea activităților economice cu impact asupra mediului.

Numărul de unități: 8 persoane; numărul de angajați: 7 persoane, dintre care 3 sunt responsabili pentru eliberarea autorizațiilor integrate de mediu/autorizațiilor de mediu.

Inspectoratul pentru Protecția Mediului, creat prin H.G. nr. 548/2018 cu privire la organizarea și funcționarea acestuia, are rolul de a controla și supraveghea respectarea reglementărilor din domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale. Acesta efectuează controale la întreprinderi, instituții și organizații pentru a asigura că activitățile industriale și economice se desfășoară conform condițiilor prevăzute în actele permisive de mediu, precum autorizațiile integrate de mediu și autorizațiile de mediu. Inspectoratul are responsabilități în:

- Controlul și supravegherea respectării reglementărilor de protecția mediului;
- Investigarea încălcărilor legislației și aplicarea sancțiunilor corespunzătoare;
- Recuperarea prejudiciilor asupra mediului conform principiului „poluatorul plătește”.

Structura Inspectoratului include mai multe direcții, fiecare având atribuții specifice în domeniul controlului poluării industriale:

- **Direcția Metodologie, Evaluarea Riscurilor și Planificarea Controalelor**: 5 unități, 2 angajați;
- **Direcția Control Gestionare Resurse de Apă și Aer Atmosferic**: 5 unități, 3 angajați;
- **Direcția Control Gestionarea Deșeurilor și Substanțelor Chimice**: 5 unități, 4 angajați;
- **Direcția Control Geologic și Resurse Funciare**: 5 unități, 4 angajați.

În domeniul controlului pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase: În conformitate cu Legea nr. 108/2020 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, autoritățile centrale competente sunt Ministerul Mediului, Ministerul Economiei, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Sănătății, iar autorități responsabile pentru aplicarea prevederilor prezentei legi sunt: Agenția de Mediu, inclusiv subdiviziunile ei teritoriale; Inspectoratul pentru Protecția Mediului; Inspectoratul Național pentru

Supravegherea Tehnică; Inspectoratul General pentru Situații de Urgență; Agenția Națională pentru Sănătatea Publică și autoritățile administrației publice locale. În statele Ministerului Mediului pe partea de realizare a prevederilor Legii/Directivei Seveso, prevenirii poluării, emisiilor industriale, etc. se ocupă Direcția politici de prevenire a poluării și Serviciul politici de gestionare a substanțelor chimice.

Direcția evaluare de mediu și expertiză ecologică din cadrul Agenției de Mediu se ocupă cu toate întrebările legate cu implementarea prevederilor Legii și Directivei Seveso. Direcția control gestionare deșeuri și substanțe chimice, precum și subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului pentru Protecția Mediului sunt responsabile pentru implementarea prevederilor Legii și Directivei Seveso în aria lor de responsabilitate. Din cadrul Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică responsabilitatea punerii în aplicare a Directivei și a Legii Seveso revine efectivului Direcției supraveghere tehnică și control în domeniul apărării împotriva incendiilor și protecției civile, iar pe principiul teritorial efectivului Direcțiilor teritoriale supraveghere tehnică și control Nord și Sud. IGSU al MAI este reprezentat de Direcția radiativ chimică și medico-biologică din cadrul Direcției generale prevenție – 5 pers, sunt responsabile pentru coordonarea și realizarea activităților profilactice în comun cu reprezentanții subdiviziunilor teritoriale DGP.

Efectivul Serviciului CBRN din DRCS-1, Chisinau – 12 pers, și Serviciului CBRN din DRCS-2, Balți – 12 pers, în comun cu forțele și mijloacele Direcțiilor și Secțiilor SE teritoriale pot acorda ajutorul organelor administrației publice locale și obiectivelor economice pentru localizarea accidentelor majore care implică substanțe periculoase și lichidarea consecințelor acestora. În cadrul Agenției Naționale Sănătății Publice Secția sănătatea mediului din cadrul Direcției protecția sănătății publice duce responsabilitatea pentru implementarea prevederilor Legii/Directivei Seveso.

27.8.2. Planuri de viitor

27.8.2.1. Planuri legislative

Transpunerea Directivei 2010/75/UE, Directivei 2001/80/CE și a Directivei 2015/2193/UE necesită întreprinderea măsurilor de elaborare și aprobare a cadrului normativ care să asigure implementarea și aplicarea Legii 227/2022. Astfel, pentru implementarea acestei sunt planificate elaborarea și aprobarea următoarelor acte subsecvente:

1. Modificarea Legii nr. 227/2022 privind emisiile industriale (ajustarea cadrului normativ conform modificările operate la Directiva 2010/75/UE privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării prin Directiva (UE) 2024/1785 a Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Directivei 2010/75/UE a Parlamentului European și al Consiliului privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării) și a Directivei 1999/31/CE a Consiliului privind depozitele de deșeuri.
2. Elaborarea proiectului hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea și prestarea serviciilor publice de emitere a autorizației integrate de mediu și a autorizației de mediu;
3. Elaborarea proiectului ordinului ministrului mediului privind aprobarea Ghidului cu privire la emiterea autorizației integrate de mediu, autorizației de mediu și înregistrarea activității;

4. Adoptarea prin ordinul ministrului mediului a Concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru 12 categorii de activități.

Transpunerea Directivei 2012/18/UE necesită întreprinderea măsurilor de elaborare și aprobare a cadrului normativ care să asigure implementarea și aplicarea Legii 108/2020. Astfel, pentru implementarea acestei sunt planificate elaborarea și aprobarea următoarelor acte subsecvente:

- Modificarea Legii nr. 108/2020 pentru a asigura transpunerea Directivei 2012/18;
- Consolidarea capacităților umane ale Agenției de Mediu, Inspectoratului pentru Protecția Mediului și Inspectoratului Național de Supraveghere Tehnică în domeniul SEVESO;
- Achiziționarea echipamentelor pentru laboratoarele mobile pentru investigații privind nivelul de poluare a componentelor de mediu, inclusiv în caz de accidente majore.
- Modificarea Ghidului privind procedurile de implementare a prevederilor Legii privind controlul pericolelor de accidente majore cu substanțe periculoase nr. 108/2020 aprobat prin Ordinul ministrului mediului nr. 54/2025.

În paralel cu aceste reglementări, în 2026, Republica Moldova va implementa complet **Regulamentul EMAS (Eco-Management and Audit Scheme)**, un sistem voluntar de certificare care va încuraja organizațiile să adopte bune practici de management de mediu. Ministerul Mediului va pregăti o H.G. nr.pentru implementarea EMAS, integrarea celor mai bune practici de management de mediu în sectoare cheie, cum ar fi gestionarea deșeurilor, agricultura, industria alimentară și băuturi, precum și administrația publică.

27.8.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Aplicarea eficientă a legislației privind emisiile industriale și prevenirea poluării necesită măsuri complexe pentru fortificarea capacitățile administrative și operaționale ale instituțiilor de mediu abilitate cu atribuții de implementare a acquis-ul Uniunii Europene pe domeniul emisiilor industriale. În acest sens sunt necesare următoarele tipuri de acțiuni destinate să consolideze capacitățile atât a autorităților publice cât și a operatorilor și persoanelor interesate:

- Crearea Grupului de lucru din reprezentanții autorităților publice, mediul de afaceri și experți pentru elaborarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 227/2022 privind emisiile industriale;
- Evaluarea cadrului normativ secundar de punere în aplicare a Legii nr. 227/2022 privind emisiile industriale și ajustarea/modificarea actelor normative, reieșind din modificările operate la Legea nr. 227/2022;
- Urmărirea evoluției și actualizarea Concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile;
- Reformarea Agenției de Mediu cu creșterea numărului de angajați cu responsabilități de emitere a autorizației integrate de mediu și a autorizației de mediu;
- Instruirea personalului implicat în implementarea Legii nr. 227/2022 privind emisiile industriale și operarea Sistemului Informațional Automatizat „Registrului emisiilor și transferului de poluanți”;
- Crearea unei baze de date pentru evidența operatorilor care se încadrează în lista activităților din anexa nr. 1, 2 și 3 la Legea nr. 227/2022, cu monitorizarea actelor permisive emise;

- Evaluarea Sistemului Informațional Automatizat „Registrului emisiilor și transferului de poluanți” cu înaintarea propunerilor de modificare a H.G.nr. 373/2018 cu privire la Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți prin prisma modificărilor operate la Directiva 2010/75/UE privind emisiile industriale.

Aplicarea eficientă a legislației din domeniul controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase și prevenirea poluării necesită măsuri complexe pentru fortificarea capacitățile administrative și operaționale ale instituțiilor de mediu abilitate cu atribuții de implementare a acquis-ul Uniunii Europene pe domeniul de control al pericolelor de accidente industriale. În acest sens sunt necesare următoarele tipuri de acțiuni destinate să consolideze capacitățile atât a autorităților publice cât și a operatorilor și persoanelor interesate:

- Consolidarea capacităților umane ale Agenției de Mediu, Inspectoratului pentru Protecția Mediului și Inspectoratului Național de Supraveghere Tehnică în domeniul SEVESO.
- Achiziționarea echipamentelor pentru laboratoarele mobile pentru investigații privind nivelul de poluare a componentelor de mediu, inclusiv în caz de accidente majore.

Un alt obiectiv important va fi implementarea Eco-Management and Audit Scheme (EMAS). Agenția de Mediu va crea un Birou EMAS care va fi responsabil de promovarea și implementarea sistemului în Republica Moldova. Dezvoltarea Listei naționale a organizațiilor înregistrate EMAS, accesibilă publicului, va permite urmărirea performanței ecologice a organizațiilor certificate EMAS, iar instruirea continuă a personalului agenției și a altor instituții relevante va contribui la succesul acestui sistem. Participarea la grupuri de lucru europene pentru schimbul de bune practici va sprijini implementarea EMAS și va asigura integrarea acestui sistem în cadrul național.

27.8.3. Aspecte financiare

Pentru implementarea măsurilor necesare alinierii legislației și proceselor naționale la standardele europene în domeniul emisiilor industriale, se estimează o sumă totală de **MDL**. Aceste resurse financiare vor fi asigurate atât din surse externe, prin intermediul proiectelor internaționale, cât și din bugetul de stat. Investițiile propuse vor sprijini consolidarea unui cadru legislativ coerent, dezvoltarea capacităților instituționale și instruirea personalului competent, facilitând, astfel, implementarea eficientă a măsurilor menite să asigure conformitatea cu reglementările europene în acest domeniu.

SUBCAPITOLUL 27. 9. SCHIMBĂRI CLIMATICE

27.9.1. Prezentarea generală a situației

Republica Moldova se numără printre cele mai vulnerabile țări din Europa în fața impactului schimbărilor climatice, o vulnerabilitate determinată de factori multipli, inclusiv de (i) sensibilitatea sporită la modificările condițiilor climatice, reflectând în principal dependența semnificativă de sectorul agricol, concentrarea mare a populației în zonele rurale, o dependență

crescută de importurile de energie și o diversificare limitată a surselor de aprovizionare cu energie, precum și resurse financiare restrânse pentru asigurarea unor servicii publice de calitate; și (ii) capacitatea scăzută de adaptare la șocurile climatice, datorată unei strategii de prevenire a dezastrelor relativ slabe, adaptării insuficiente în sectorul agricol și calității infrastructurii vulnerabile.

Evaluarea vulnerabilității climatice se realizează pe baza a trei sub-indici fundamentali: *expunerea*, care măsoară gradul în care societatea și sectoarele economice vulnerabile vor fi afectate de viitoarele condiții climatice, aflate într-o continuă schimbare; *sensibilitatea*, care reflectă gradul în care oamenii și sectoarele de care depind aceștia sunt afectate de perturbările climatice, având în vedere factori precum topografia și demografia; și *capacitatea de adaptare*, care definește abilitatea societății și a sectoarelor economice de a implementa măsuri de reducere a daunelor potențiale și de a răspunde eficient la consecințele negative ale fenomenelor climatice.

În acest context, consolidarea capacității instituționale, inclusiv prin dezvoltarea competențelor personalului și creșterea expertizei tehnice, joacă un rol crucial în implementarea eficientă a politicilor energetice și climatice. De asemenea, colaborarea interministerială este esențială pentru crearea sinergiilor, optimizarea resurselor și reducerea redundanței. În timp ce abordarea provocărilor pe termen scurt poate fi realizată prin utilizarea mai eficientă a resurselor existente, construirea unor capacități specifice și durabile este imperativă pentru atingerea obiectivelor pe termen lung ale guvernanței energetice și climatice.

27.9.1.1. Cadrul legislativ

Republica Moldova este un actor activ în eforturile globale de combatere a schimbărilor climatice, fiind parte integrantă a numeroaselor inițiative și acorduri internaționale. Acestea nu doar că reflectă angajamentele naționale față de reducerea impactului schimbărilor climatice, dar constituie și un cadru esențial în vederea implementării unor măsuri concrete de protecție a mediului și dezvoltare durabilă.

1. **Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice (UNFCCC)**, ratificată la 16 martie 1995, reprezintă baza principală a angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova în domeniul schimbărilor climatice. Această convenție stabilește principiile generale pentru cooperarea globală în combaterea schimbărilor climatice, promovând, în același timp, o abordare echitabilă și diferențiată între țările dezvoltate și cele în dezvoltare.
2. **Protocolul de la Kyoto la Convenţia-cadru a Organizaţiei Naţiunilor Unite cu privire la schimbarea climei,** la care Republica Moldova operaționalizează Convenția-cadru a Națiunilor Unite privind schimbările climatice, angajând țările industrializate și economiile în tranziție să limiteze și să reducă emisiile de gaze cu efect de seră (GES) în conformitate cu obiectivele individuale convenite.
3. **Convenția UNECE privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în probleme de mediu (Convenția de la Aarhus)**, intrată în vigoare pentru Moldova la 7 aprilie 1999, promovează transparența și participarea activă

a cetățenilor în procesul decizional legat de protecția mediului, inclusiv în contextul schimbărilor climatice.

4. **Protocolul privind registrele de emisii și transferuri de poluanți adițional la Convenția de la Aarhus**, în vigoare din 26 aprilie 2013, constituie un instrument suplimentar prin care Republica Moldova se angajează să colecteze și să facă publice informațiile referitoare la emisiile de poluanți și transferurile acestora, astfel contribuind la monitorizarea și reducerea emisiilor.
5. **Acordul de asociere între Uniunea Europeană și Republica Moldova**, care a intrat în vigoare la 2 iulie 2014, include sectoare specifice de cooperare în domeniul schimbărilor climatice, promovând integrarea politicilor climatice ale Republicii Moldova în cadrul celor europene, în vederea reducerii emisiilor și a stimulării unui model de dezvoltare verde.
6. **Acordul de la Paris**, ratificat de Republica Moldova la 4 mai 2017, constituie un angajament ferm la nivel global de limitare a creșterii temperaturii medii globale la sub 2 grade Celsius față de nivelurile preindustriale, cu scopul de a preveni schimbările climatice periculoase și de a construi un viitor sustenabil. În acest context, Moldova și-a asumat obiective clare de reducere a emisiilor și implementarea de măsuri de adaptare, având în vedere vulnerabilitatea țării în fața fenomenelor extreme.

În plus față de aceste acorduri, Republica Moldova face parte și din organizații internaționale relevante pentru combaterea schimbărilor climatice, cum ar fi:

- **Fondul Verde pentru Climă (Green Climate Fund - GCF)**, din care Republica Moldova poate accesa finanțări pentru implementarea proiectelor de reducere a impactului schimbărilor climatice și promovarea unei economii cu emisii scăzute de carbon.
- **Organizația Mondială a Meteorologiei (OMM)**, membră din 1992, prin care Republica Moldova contribuie la monitorizarea și analiza datelor meteorologice globale, esențiale pentru anticiparea și gestionarea schimbărilor climatice.
- **Inițiativa Uniunii Europene privind Pactul Primarilor pentru Climă și Energie**, la care mai multe localități din Republica Moldova au aderat, asumându-și angajamente de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea rezilienței climatice, în conformitate cu obiectivele europene de dezvoltare sustenabilă.

La nivel național, Republica Moldova a elaborat o serie de documente de politici și planificare care stabilesc cadrul pentru combaterea schimbărilor climatice și promovarea dezvoltării durabile, cum ar fi:

- **Strategia de mediu pentru anii 2024 – 2030** (aprobată prin H.G.nr. 409/2024) Această strategie reprezintă o viziune pe termen lung pentru dezvoltarea durabilă a Republicii Moldova, prin integrarea considerentelor de mediu în toate domeniile de politici publice. Strategia include măsuri specifice pentru protecția biodiversității, gestionarea resurselor naturale, reducerea poluării și combaterea schimbărilor climatice. Obiectivul principal este acela de a asigura un mediu sănătos pentru cetățeni, în contextul schimbărilor climatice globale, și de a sprijini tranziția către o economie verde și sustenabilă. De asemenea, aceasta urmărește alinierea legislației naționale cu standardele și practicile internaționale în domeniul protecției mediului.

- **Programul național de adaptare la schimbările climatice** (aprobat prin H.G.nr. 624/2023)

  Acest program vizează identificarea și implementarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în diferite sectoare economice și sociale. Obiectivele sale includ reducerea vulnerabilității țării la efectele schimbărilor climatice, precum creșterea frecvenței fenomenelor extreme (secete, inundații, temperaturi extreme) și protejarea celor mai expuse sectoare, cum ar fi agricultura, infrastructura, sănătatea și gestionarea resurselor de apă. Programul oferă un cadru coerent pentru integrarea măsurilor de adaptare în politicile naționale și locale, contribuind la creșterea rezilienței țării față de schimbările climatice.
- **Programul de dezvoltare cu emisii reduse al Republicii Moldova până în 2030** (aprobat prin H.G. nr. 659/2023)

  Acest program urmărește să sprijine Republica Moldova în atingerea obiectivelor sale de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și să contribuie la tranziția către o economie cu emisii scăzute de carbon. Programul include măsuri de promovare a eficienței energetice, utilizarea surselor regenerabile de energie, transporturi durabile și reducerea emisiilor din industrie. De asemenea, programul prevede implementarea unor măsuri de eficientizare a utilizării resurselor, reducerea risipei și adoptarea de tehnologii curate, în conformitate cu angajamentele internaționale asumate prin Acordul de la Paris.
- **Planul Național Integrat pentru Energie și Climă pentru perioada 2025- 2030 (PNEIC)** (aprobat prin H.G. nr.86/2025) – reprezintă un cadru strategic detaliat care include măsuri specifice pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea eficienței energetice. Acest plan abordează atât domeniul energiei, cât și aspectele legate de schimbările climatice, integrarea celor două arii fiind esențială pentru realizarea unui sistem energetic durabil. Măsurile incluse în PNEIC sunt aliniate cu politicile europene în domeniul energiei și climatului și se concentrează pe dezvoltarea infrastructurii energetice eficiente, creșterea utilizării surselor regenerabile de energie și sprijinirea inovării în domeniul tehnologiilor ecologice.
- **Contribuția determinată la nivel național (NDC)**

  În conformitate cu angajamentele asumate prin Acordul de la Paris, Republica Moldova a stabilit obiective clare de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră pentru perioada 2021-2030. Contribuția determinată la nivel național (NDC) detaliază măsurile de reducere a emisiilor în sectoarele non-ETS (sectorul de energie, industrie, transporturi, agricultură și silvicultură), având ca obiectiv final o economie cu emisii reduse de carbon. NDC reprezintă o componentă esențială în angajamentele țării față de comunitatea internațională și reflectă un angajament ferm în lupta împotriva schimbărilor climatice.
- **Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pe perioada 2023-2027** (aprobat prin H.G.nr. 55/2023)

  Pădurile joacă un rol crucial în combaterea schimbărilor climatice prin absorbția CO_2 și protejarea solului împotriva eroziunii. În acest context, Republica Moldova a elaborat un program național care vizează extinderea și reabilitarea pădurilor, contribuind astfel la creșterea capacității țării de a combate schimbările climatice și de a proteja biodiversitatea. Planul de acțiuni detaliază măsurile specifice pentru creșterea suprafeței forestiere,

reabilitarea pădurilor degradate și îmbunătățirea gestionării resurselor forestiere, fiind un element esențial în strategia națională de adaptare la schimbările climatice.

1. **Strategia de mobilitate 2030** aprobată prin H.G. nr. 589/2024.Prezenta Strategie este aliniată la Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030, transpusă contextului național prin H.G. nr. 953/2022 și contribuie direct la atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (în continuare – *ODD*) din domeniul „Transport", dar și celor conexe:

   1.1. ODD 9.1: va fi asigurată dezvoltarea unei infrastructuri de calitate, fiabile, durabile și sigure în întreaga țară pentru a susține dezvoltarea economică și creșterea bunăstării populației, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți;

   1.2. ODD 10.2: va fi asigurată promovarea incluziunii sociale, economice și politice a tuturor, indiferent de vârstă, sex, dizabilitate, rasă, etnie, origine, religie sau statut economic sau de altă natură;

   1.3. ODD 11.2: va fi asigurat accesul la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, va fi îmbunătățită siguranța rutieră, în special prin extinderea rețelelor de transport public;

   1.4. ODD 13.2: vor fi integrate măsurile privind schimbările climatice în politici, strategii și planuri naționale.

În ceea ce privește **gradul de aliniere a legislației naționale cu acquis-ul UE,** identificăm următoarele aspecte relevante:

- **Legea europeană privind clima (ECL)**

Legea europeană privind clima (ECL), adoptată prin Regulamentul (UE) 2021/1119, stabilește un cadru obligatoriu pentru atingerea neutralității climatice până în 2050, asigurând astfel respectarea de către UE a Acordului de la Paris. Acest regulament istoric urmărește să integreze durabilitatea în politicile economice și sociale din toate statele membre, stabilind obiective ambițioase de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) și promovând reziliența la schimbările climatice. Printre reperele fundamentale ale ECL se numără reducerea netă a emisiilor de GES cu 55% până în 2030 față de nivelurile din 1990, precum și stabilirea unor obiective intermediare pentru 2040. Articolele 1, 2, 4, 5, 9 din Regulamentul (UE) 2021/1119 sunt transpuse în Legea nr. 74/2024 privind acțiunile climatice, asigurând astfel conformitatea legislativă a Republicii Moldova cu obiectivele UE în materie de climă.

- **Regulamentul privind guvernanța**

Punerea în aplicare eficientă a Regulamentului (UE) 2018/1999 stabilește fundamentul legislativ necesar pentru o guvernanță fiabilă, favorabilă incluziunii, eficientă din punctul de vedere al costurilor, transparentă și previzibilă a uniunii energetice și a acțiunilor climatice (mecanismul de guvernanță), care să asigure atingerea obiectivelor uniunii energetice prevăzute pentru anul 2030 și pe termen lung în conformitate cu Acordul de la Paris din 2015 asupra schimbărilor climatice încheiat în urma celei de a 21-a sesiuni a Conferinței părților la Convenția-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice („Acordul de la Paris"), prin eforturi complementare, coerente și ambițioase din partea Uniunii și a statelor sale membre,

limitând totodată complexitatea administrativă. Articolele 1, 15 și 16 din Regulamentul (UE) 2018/1999 sunt de asemenea transpuse în Legea nr. 74/2024 privind acțiunile climatice, consolidând astfel integritatea legislativă a țării în domeniul schimbărilor climatice și energiei.

- **Sistemul de comercializare a emisiilor (ETS) consolidat**

Republica Moldova a inițiat procesul de aliniere la cadrul ETS al Uniunii Europene (EU ETS) în contextul angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere și obiectivul pe termen lung de atingere a neutralității climatice până în 2050. Cu referire la Directiva 2003/87/EC e de menționat că în prezent, Republica Moldova a transpus parțial prevederile directivei. Printre aspectele deja transpuse se numără stabilirea unui sistem de monitorizare, raportare și verificare (MRV) pentru instalațiile staționare și sectorul aviației, conform Regulamentelor UE 2018/2066 și 2018/2067. De asemenea, au fost create registre naționale pentru raportarea emisiilor, iar obligațiile de raportare și verificare au fost parțial transpuse. Cu toate acestea, rămân neimplementate aspecte critice, cum ar fi: art. 10-13, referitoare la comercializarea certificatelor de emisie și mecanismele de licitație; integrarea sectoarelor maritime (transpunerea Regulamentului 2023/2449 și a Directivei 2023/958); stabilirea unui sistem operațional de tranzacționare a certificatelor de emisie.

În contextul național, Republica Moldova a realizat progrese parțiale în transpunerea obiectivelor prevăzute în cadrul EU ETS, prin implementarea unor acte legislative cheie, dintre care menționăm:

1. Legea privind protecția mediului nr. 1515/1993 – stabilește principiile fundamentale ale protecției mediului și abordează în mod direct schimbările climatice, constituind baza legală pentru acțiunile de combatere a acestora.
2. Legea nr. 74/2024 privind acțiunile climatice – transpune în legislația națională elementele esențiale ale Legii Europene privind Clima (ECL), incluzând articolele 3, 6, 8, 10 și 11. Aceasta susține angajamentul Moldovei de a atinge neutralitatea climatică și pune accent pe dezvoltarea strategiilor sectoriale de decarbonizare.
3. H.G. nr. 425/2024 privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale pentru Schimbările Climatice – înființează Comisia Națională pentru Schimbările Climatice (NCCC), care va coordona politicile și investițiile climatice naționale, având un rol central în implementarea obiectivelor de mediu.
4. H.G. nr. 54/2025 privind aprobarea regulamentului cu privire la criteriile de durabilitate și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră pentru biocarburanți, biolichide și combustibili din biomasă și a Metodologiei de calcul al impactului biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă asupra emisiilor de gaze cu efect de seră – stabilește un cadru metodologic pentru evaluarea impactului acestora asupra emisiilor de GES, esențial în dezvoltarea unui sistem de energie regenerabilă mai sustenabil.
5. H.G. nr. 1277/2018 privind instituirea și funcționarea Sistemului Național de Monitorizare și Raportare a Emisiilor de Gaze cu Efect de Seră – definește cadrul operațional pentru monitorizarea emisiilor de GES, contribuind la implementarea corectă a obligațiilor de raportare conform reglementărilor internaționale.

- **ETS (Maritim și pentru Aviație)**

Republica Moldova a inițiat procesul de aliniere cu cadrul Uniunii Europene privind sistemul de comerț cu emisii de gaze cu efect de seră (ETS) în contextul angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere și obiectivul său pe termen lung de a atinge neutralitatea climatică până în 2050. Implementarea Directivei 2003/87/EC și a amendamentului recent, Directiva 2023/958, este esențială pentru dezvoltarea unui mecanism funcțional de preț al carbonului, precum și pentru integrarea Republicii Moldova în piața europeană a certificatelor de emisie. Articolele 3g 3gd, 3ge, 4-5, 14, 15, 15a, 18, precum și anexele I, II, și IV din Directiva 2003/87/CE sunt transpuse în Legea nr. 74/2024 privind acțiunile climatice.

În cadrul acestui proces, Republica Moldova a realizat transpunerea parțială a Regulamentului (UE) 2015/757, privind monitorizarea, raportarea și verificarea (MRV) emisiilor de CO2 din sectorul transportului maritim. Acest regulament are ca scop reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) din transportul maritim și asigurarea unui cadru transparent pentru raportarea acestora. Deși au fost realizate progrese importante, anumite prevederi, precum cele referitoare la sancțiuni, verificare și măsuri de conformitate, rămân neimplementate, ceea ce limitează eficiența implementării integrale a regulamentului. Alinierea completă la standardele internaționale de monitorizare a emisiilor din sectorul maritim va asigura o raportare corectă și transparentă, esențială pentru respectarea normelor comerciale și de mediu internaționale. În acest sens, au fost adoptate și se aplică următoarele acte normative:

1. **Legea nr. 74/2024 privind acțiunile climatice** – furnizează un cadru parțial pentru monitorizarea și raportarea emisiilor din sectorul aviației, contribuind la alinierea Republicii Moldova la standardele internaționale în acest domeniu. Cu toate acestea, dispozițiile esențiale referitoare la licitarea și alocarea cotelor de emisii pentru aviație (articolele 3c-3d) rămân netranspuse, iar integrarea efectelor non-CO2 ale emisiilor din aviație în mecanismele de monitorizare și raportare (articolul 14) necesită o implementare suplimentară.
2. **Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017** – reglementează activitățile ce vizează reducerea impactului negativ al aviației civile asupra mediului, inclusiv emisiile de gaze cu efect de seră provenite din motoarele aeronavelor și alte substanțe asociate activităților aeronautice, cum ar fi substanțele chimice utilizate în timpul operațiunilor și reziduurile acestora.
3. **Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic** – stabilește responsabilități specifice pentru autoritățile publice, în special pentru Guvern și Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR), în ceea ce privește controlul și monitorizarea emisiilor de gaze cu efect de seră din sectorul aviației.
4. **H.G. nr. 259/2024 privind instituirea și funcționarea Schemei de compensare și reducere a emisiilor de carbon pentru aviația internațională (CORSIA)** – această hotărâre guvernamentală reglementează implementarea CORSIA (Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation), un mecanism global de reducere a emisiilor de CO2 din aviația internațională, care face parte dintr-o inițiativă globală a Organizației Aviației Civile Internaționale (OACI).

- **Regulamentul privind partajarea eforturilor (ESR)**

Regulamentul (UE) 2018/842 privind partajarea eforturilor, care stabilește obiective anuale obligatorii de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) pentru statele membre ale Uniunii Europene, constituie un element central al angajamentelor UE față de acțiunile climatice și Acordul de la Paris. Pentru Republica Moldova, alinierea la acest regulament este esențială, nu doar în contextul aspirațiilor sale de aderare la Uniunea Europeană, dar și pentru tranziția către o economie cu emisii reduse de carbon, în linie cu angajamentele internaționale și obiectivele de dezvoltare durabilă.

Regulamentul stabilește obiective clare și obligatorii de reducere a emisiilor de GES pentru perioada 2021-2030, punând accent pe sectoarele cheie ale economiei, precum energia, transporturile, agricultura și gestionarea deșeurilor. Acesta prevede un cadru complex de alocare a obligațiilor de reducere a emisiilor pentru fiecare stat membru, având în vedere diversitatea și particularitățile economice ale fiecărei țări.

În acest context, Republica Moldova a făcut progrese în direcția implementării regulamentului, însă încă nu s-a aliniat pe deplin la cerințele acestuia. Adoptarea Legii nr. 74/2024 privind acțiunile climatice reprezintă un pas semnificativ, oferind un cadru legislativ esențial pentru reducerea emisiilor de GES și stabilind măsuri sectoriale de decarbonizare. În plus, documentele strategice relevante, cum ar fi **Programul de dezvoltare cu emisii reduse până în 2030** (aprobat prin HG nr. 659/2023), integrează obiectivele de reducere a emisiilor, iar inițiativele guvernamentale fac referire la planuri de acțiune pentru a asigura conformitatea pe termen lung cu angajamentele internaționale.

Republica Moldova nu dispune încă de alocări anuale obligatorii de emisii, așa cum sunt prevăzute în articolele 4 și 5 ale regulamentului, iar mecanismele de flexibilitate, cum ar fi rezervarea, împrumutarea și comercializarea alocărilor de emisii, nu au fost implementate în mod corespunzător. Aceste lacune legislative și instituționale necesită o abordare mai amplă pentru a asigura conformitatea integrală cu Regulamentul privind partajarea eforturilor și pentru a sprijini o tranziție eficientă către o economie verde și sustenabilă.

Alinierea completă la acest regulament va permite Republicii Moldova să participe activ la mecanismele europene de reducere a emisiilor și să contribuie în mod semnificativ la realizarea obiectivelor climatice globale, asigurând, în același timp, o dezvoltare economică sustenabilă și rezilientă la schimbările climatice.

- **Utilizarea terenurilor, schimbarea utilizării terenurilor și silvicultură LULUCF**

Regulamentul (UE) 2018/841 privind utilizarea terenurilor, schimbarea utilizării terenurilor și silvicultură (LULUCF) stabilește un cadru esențial pentru integrarea emisiilor și absorbțiilor de gaze cu efect de seră (GES) provenite din aceste sectoare, având ca scop echilibrarea acestora pentru a atinge un nivel net-zero de emisii. Implementarea acestui regulament reprezintă un pas semnificativ în îndeplinirea obiectivelor naționale de integrare în Uniunea Europeană și în consolidarea unui sector agricol și forestier sustenabil.

Deși Republica Moldova a început să adopte măsuri relevante, transpunerea completă a acestui regulament nu a fost realizată până în prezent. Implementarea Regulamentului (UE) 2018/841 presupune integrarea unor măsuri legislative și strategice adecvate care să contribuie la reducerea emisiilor de GES și la promovarea unor practici de gestionare durabilă a resurselor naturale. Printre măsurile legislative deja adoptate, care sunt relevante pentru acest domeniu, se numără:

- **Legea nr. 1041/2000 pentru ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate**, care vizează reabilitarea ecologică a terenurilor degradate prin plantarea de păduri, contribuind astfel la absorbția de CO2 din atmosferă și la prevenirea erodării solului.
- **Codul silvic nr. 69/2024**, care va intra în vigoare la 26 aprilie 2025, și care reglementează gestionarea pădurilor în scopul protejării biodiversității, asigurării resurselor de lemn și promovării absorbției de gaze cu efect de seră prin refacerea și menținerea pădurilor.
- **Codul funciar nr. 22/2024**, ce va intra în vigoare pe 7 martie 2025, reglementând utilizarea terenurilor agricole și a celor forestiere, astfel încât schimbările de utilizare a terenurilor să contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și să sprijine absorbția acestora prin conservarea ecosistemelor și promovarea practicilor agricole sustenabile.
- **Captarea și stocarea carbonului**

Directiva 2009/31/CE stabilește un cadru pentru stocarea geologică a CO2 în condiții de siguranță pentru mediu, având ca scop atenuarea schimbărilor climatice prin limitarea permanentă a emisiilor de CO2. Directiva încă nu este transpusă. În acest context, pentru a stabili posibilitatea stocării geologice a CO_2, sunt necesare studii care să confirme dacă formațiunile geologice sunt adecvate pentru stocarea în siguranță a CO_2 și prevenirea eventualelor scurgeri. Stocarea dioxidului de carbon se face în rezervoare geologice, de obicei în formațiuni subterane de rocă poroasă, de adâncime mare. Republica Moldova nu dispune de astfel de infrastructuri, există o lipsă de date detaliate despre capacitatea stocarii dioxidului de carbon în formațiunile geologice.

Pentru a stabili posibilitatea stocării geologice a CO_2, e nevoie de studii geologice și hidrogeologice detaliate pentru a determina fezabilitatea și siguranța stocării geologice a CO_2, care să confirme dacă structurile geologice sunt potrivite pentru a depozita CO_2 în siguranță și pentru a evita eventualele scurgeri, inclusiv identificarea straturilor poroase care pot servi drept „rezervoare„ și a straturilor impermiabile care pot acționa ca „capace”, monitoprizarea fluxului de ape subterane, evaluarea riscurilor (ex: scurgeri prin falii sau migrarea de CO2-ului în alte formațiuni). Având în vedere complexitatea și importanța acestei problematici, ar fi necesare studii geologice și hidrogeologice detaliate pentru a determina fezabilitatea și siguranța stocării geologice a CO_2 în Republica Moldova.

- **Fondul social pentru climă**

Regulamentul (UE) 2023/955 privind instituirea Fondului Social pentru Climă (FSC) are ca scop sprijinirea financiară a statelor membre pentru implementarea măsurilor și investițiilor prevăzute în planurile lor sociale pentru climă. Aceste planuri vizează un set coerent de măsuri și investiții naționale existente sau noi pentru a aborda impactul stabilirii prețului carbonului asupra gospodăriilor vulnerabile, micro-întreprinderilor vulnerabile și utilizatorilor vulnerabili ai

transportului, pentru a asigura încălzire, răcire și mobilitate la prețuri accesibile, însoțind și accelerând în același timp măsurile necesare pentru îndeplinirea obiectivelor climatice ale Uniunii. Fondul reprezintă un instrument esențial pentru asigurarea unei tranziții echitabile către neutralitatea climatică, având în vedere impactul semnificativ al schimbărilor climatice asupra celor mai defavorizate segmente ale populației.

Pentru Republica Moldova, alinierea la acest regulament presupune armonizarea legislației naționale, consolidarea capacității instituționale și o planificare strategică adecvată pentru combaterea sărăciei energetice și de transport. În acest sens, s-au adoptat mai multe acte normative care sprijină obiectivele Fondului Social pentru Climă, inclusiv:

- Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, care facilitează transparența și implicarea publicului în procesul de decizie.
- Legea nr. 139/2018 privind eficiența energetică, care promovează utilizarea eficientă a resurselor energetice.
- Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, care sprijină tranziția către surse de energie mai sustenabile.
- Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală, care asigură un cadru fiscal corespunzător pentru implementarea măsurilor financiare în domeniul energiei și al schimbărilor climatice.

- **Gaze fluorurate cu efect de seră**

Acțiunile necesare pentru eliminarea treptată din consum a gazelor fluorurate cu potențial de încălzire globală (GWP) ridicat sunt reglementate de Protocolul privind substanțele care distrug stratul de ozon (Montreal, 1987), la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 966/1996. Aceste măsuri vor contribui la îndeplinirea angajamentelor asumate de Republica Moldova în cadrul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbarea climei (CONUSC), ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 404/1995, și al Acordului de la Paris privind schimbările climatice, ratificat prin Legea nr. 78/2017. De asemenea, ele derivă din obligațiile asumate prin Tratatul de constituire a Comunității Energetice, la care Republica Moldova a aderat prin Legea nr. 117/2009, contribuind la atenuarea schimbărilor climatice.
Ulterior, Republica Moldova a aderat la amendamentele de la Londra, Copenhaga, Montreal și Beijing la Protocolul de la Montreal, incluzînd în domeniul său de reglementare atît substanțele chimice care diminuează stratul de ozon, cît și cele ce provoacă încălzirea globală. La 15 octombrie 2016, în Kigali, Rwanda, a fost adoptată Decizia XXVIII/1 privind Amendamentul suplimentar la Protocolul de la Montreal, care are ca scop reducerea progresivă a utilizării hidrofluorocarburilor (HFC) la nivel global. Republica Moldova a ratificat acest amendament prin Legea nr. 178/2023 privind aderarea la Amendamentul la Protocolul de la Montreal referitor la substanțele care distrug stratul de ozon.

Potrivit prevederilor capitolului „Mediul înconjurător” din Anexa XII, Cap. 17, a Acordului de Asociere, Republica Moldova are obligația de a transpune în legislația națională dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 842/2006 din 17 mai 2006 privind anumite gaze fluorurate cu efect de seră. Acest regulament a fost abrogat și înlocuit de Regulamentul (UE) nr. 517/2014 din 16 aprilie 2014 privind gazele fluorurate cu efect de seră. Conținutul normelor internaționale și ale Regulamentului (UE) nr. 517/2014 coincid în mare parte. Ținînd cont de acest fapt, este oportună ajustarea concomitentă a legislației naționale atât la legislația UE, cât și la cerințele

CONUSC, Acordului de la Paris și Protocolului de la Montreal. Regulamentul (UE) nr. 517/2014 a fost transpus parțial în Legea nr. 43/2023 privind gazele fluorurate cu efect și în Regulamentul cu privire la formarea și atestarea specialiștilor în domeniul tehnicii frigului care conține hidroclorofluorocarburi și gaze fluorurate cu efect de seră, aprobat prin HG nr. 483/2019.
Legea nr. 43/2023 și HG nr. 483/2019 transpun următoarele regulamente de punere în aplicare emise în temeiul Regulamentului nr. 517/2014:

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2067 al Comisiei din 17 noiembrie 2015 de stabilire, în temeiul Regulamentului (UE) nr. 517/2014 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor minime și a condițiilor pentru recunoașterea reciprocă în scopul certificării persoanelor fizice în ceea ce privește echipamentele staționare de refrigerare, de climatizare și pompele de căldură, precum și unitățile de refrigerare ale camioanelor și remorcilor frigorifice care conțin gaze fluorurate cu efect de seră și în scopul certificării întreprinderilor în ceea ce privește echipamentele staționare de refrigerare, de climatizare și pompele de căldură care conțin gaze fluorurate cu efect de seră;
- Regulamentul (CE) nr. 306/2008 al Comisiei din 2 aprilie 2008 de stabilire, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 842/2006 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor minime și a condițiilor de recunoaștere reciprocă privind certificarea personalului care recuperează anumiți solvenți pe bază de gaze fluorurate cu efect de seră din echipamente;
- Regulamentul (CE) nr. 307/2008 al Comisiei din 2 aprilie 2008 de stabilire, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 842/2006 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor minime pentru programele de formare și a condițiilor pentru recunoașterea reciprocă a certificatelor de formare pentru personal, în ceea ce privește sistemele de climatizare ale unor autovehicule care conțin anumite gaze fluorurate cu efect de seră.

Legea nr. 43/2023 privind gazele fluorurate cu efect de seră stabilește cadrul juridic pentru reducerea emisiilor de gaze F în sectoarele climatizării staționare, refrigerării comerciale, refrigerării industriale, climatizării mobile, răcirii în transport, cu scopul de a atenua schimbările climatice și a proteja mediul. Legea reglementează izolarea, utilizarea, recuperarea și distrugerea gazelor F, impune condiții pentru introducerea pe piață a produselor și echipamentelor care conțin sau a căror funcționare se bazează pe aceste gaze, stabilește cerințe pentru utilizările specifice ale gazelor F și limite cantitative pentru introducerea lor pe piață, precum și norme privind raportarea importului și utilizării acestor substanțe. În 2025 Guvernul a aprobat HG 435/2025 pentru aprobarea unui Program de suprimare eșalonată a HFC pentru perioada 2025–2045, cu un plan de acțiuni pentru perioada 2025–2029, în conformitate cu Amendamentul de la Kigali.

Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice oferă un cadru consolidat pentru managementul substanțelor și amestecurilor chimice și prevede armonizarea treptată a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene în acest domeniu. Legea prevede emiterea autorizației pentru importul, exportul sau reexportul hidrofluorcarburilor specificate în Anexa nr. 1, Secțiunea 1 la Legea nr. 43/2023, care este valabilă până la sfârșitul anului pentru care este alocat contingentul.

Standardele UE cu privire la formarea și certificarea persoanelor fizice care deservesc echipamentele frigorifice și de condiționare a aerului, care funcționează pe bază de HFC au fost transpuse în legislația națională prin Regulamentul cu privire la formarea și atestarea specialiștilor în domeniul tehnicii frigului care conține hidroclorofluorocarburi și gaze fluorurate cu efect de seră, aprobat prin H.G. nr. 483/2019, (în continuare – H.G. nr. 483/2019).

Regulamentul cu privire la stabilirea mecanismului de repartizare a contingentelor anuale pentru importul hidroclorofluorocarburilor și hidrofluorcarburilor, aprobat prin H.G. nr. 589/2018, (în continuare – H.G. nr. 589/2018), reglementează activitatea și componența Comisiei de repartizare a contingentelor anuale pentru importul HCFC și HFC și stabilește nivelul de bază al consumului de HFC, estimat conform Mecanismului de alocare a contingentelor anuale pentru introducerea pe piață a hidrofluorcarburilor (prevăzut de Legea nr. 43/2023), luând în considerare consumul total de HFC în perioada 2020–2022.

H.G. nr. 1277/2018 cu privire la instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de GES și altor informații relevante pentru schimbările climatice a creat cadrul normativ în vederea consolidării capacităților instituționale și asigurării monitorizării tuturor emisiilor antropice din surse a gazelor cu efect de seră, evaluării progresului înregistrat cu privire la îndeplinirea angajamentelor referitoare la emisiile în cauză, precum și la punerea în aplicare a cerințelor de raportare în temeiul CONUSC și Acordului de la Paris. Prin intermediul instrumentelor de raportare către CONUSC, prevăzute de H.G.nr.1277/2018 (Inventarul național al emisiilor de gaze cu efect de seră, Raportul național de inventariere, Raportul bienal de transparență și Comunicarea națională), se prezintă informații despre modul în care implementarea politicilor și măsurilor de atenuare, prognoza emisiilor de GES și progresul în realizarea contribuției naționale determinate contribuie la adaptarea economiei Republicii Moldova la schimbările climatice globale, promovând în același timp drepturile omului și egalitatea de gen. Reglementările ce țin de utilizarea hidrofluorcarburilor în sistemele de climatizare ale autovehiculelor sunt puse în aplicare prin interzicerea utilizării HFC-urilor specificate în Regulamentul cu privire la măsurile de reducere a emisiilor provenite de la sistemele de climatizare ale autovehiculelor, aprobat prin H.G. nr. 1242/2016.

Analiza comparativă a transpunerii Regulamentului (UE) nr. 517/2014 și unor Regulamente de punere în aplicare în temeiul Regulamentului (UE) nr. 517/2014

Unele prevederi ale Regulamentului (UE) nr. 517/2014 au fost transpuse parțial:

- termenele prevăzute la art. 15, art. 24, art. 27-29, art. 32, art. 36 și în Anexa 4 nu sunt relevante pentru punerea în aplicare, deoarece Republica Moldova a transpus prevederile stabilite prin Protocolul de la Montreal;
- art. 13. Excepția de la interdicția de plasare pe piață pentru trifluorometanul obținut ca produs secundar în timpul procesului de fabricație, inclusiv în cadrul fabricării intermediarilor de sinteză necesari producției acestuia, nu a fost transpusă, deoarece în Republica Moldova nu există procese industriale pentru producerea acestor substanțe;
- la art. 18 nu au fost transpuse prevederi referitoare la certificarea întreprinderilor, acestea au obligația de a angaja operatori certificați;
- la art.26 interdicția privind utilizarea hexafluorurii de sulf în turnarea sub presiune a magneziului și în reciclarea aliajelor de magneziu turnate sub presiune nu este transpusă.
- la Anexa 6, privind calcularea cantității maxime, a valorilor de referință și a cotelor pentru introducerea pe piață a hidrofluorocarburilor, a fost transpus un alt orar în conformitate cu Protocolul de la Montreal. În calitate de țară clasificată conform Art. 5 drept „țară în curs de dezvoltare", Republica Moldova este obligată să urmeze următorul orar pentru reducerea HFC.
- Anexa nr. 5 la Legea privind gazele fluorurate cu efect de seră.

Anii	Procentaj pentru calculul cantității maxime de hidrofluorocarburi ce urmează să fie introduse pe piață și al cotelor corespunzătoare
2024-2028	înghețarea consumului la nivelul de 100% a consumului nivelului de bază[(1)]
2029-2034 (etapa I)	90% din consumul nivelului de bază
2035-2039 (etapa II)	70% din consumul nivelului de bază
2040-2 44 (etapa III)	50% din consumul nivelului de bază
2045 și ulterior (etapa IV)	20% din consumul nivelului de bază

Note:[(1)] - estimarea nivelului de bază (producția/consumul de HFC) ca medie a anilor 2020, 2021, 2022 + 65% din nivelul de bază (producția/consumul) de HCFC.

Prevederile art. 5 din Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2067, referitoare la certificarea întreprinderilor, nu au fost transpuse, dar întreprinderile au obligația de a angaja operatori certificați.

Următoarele prevederi ale Regulamentul (CE) nr. 306/2008 au fost transpuse parțial:

- art.3 cerința conform căreia, în cazul în care un sistem de certificare acoperă parțial competențele minime definite, organismele de certificare pot emite un certificat cu condiția ca solicitantul să promoveze un examen suplimentar nu este transpusă;
- art.4 procedurile pentru suspendarea și retragerea certificatelor, precum și pentru înregistrarea acestora, nu sunt transpuse;
- art.5 procedurile de raportare ale organismului de certificare nu au fost transpuse.

Prevederea din art. 2 al Regulamentul (CE) nr. 307/2008, conform căruia personalul înscris la un curs de formare în vederea obținerii unui certificat, pentru o perioadă de maximum 12 luni, nu este considerat calificat în mod adecvat pentru a desfășura activitatea, nu a fost transpusă.

Prevederile Regulamentului (UE) nr. 517/2014 non aplicabile în temeiul Regulamentului (UE) nr. 517/2014

- Art. 6 (2) și (3) pct. 2, art. 10 (10), (12) – (15), art. 11 (6), art. 12 (14) - (15), art. 14 (4), art. 15 (4), art. 16 (1) pct. 2 și (5) pct. 2-3, art. 17 (4), art. 18 (2) pct. 2, art. 19 (6) – (8), art. 20 - 27 din Regulamentul UE nr. 517/2014 stabilesc norme care vizează exclusiv statele membre UE, și nu puteau fi transpuse, reieșind din statutul Republicii Moldova de stat asociat al Uniunii Europene.
- Art. 9, art. 11, art.12 și Anexa II din Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2067 nu fac obiectul transpunerii.
- Prevederile art. 6-8 și anexa din Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2067 nu fac obiectul transpunerii.
- Prevederile art. 4 și art.6 din Regulamentul (CE) nr. 307/2008 nu fac obiectul transpunerii.
- La data de 11 martie 2024 a intrat în vigoare Regulamentul (UE) 2024/573 din 7 februarie 2024 privind gazele fluorurate cu efect de seră, de modificare a Directivei (UE) 2019/1937 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 517/2014. Pentru anul 2026 este planificată

transpunerea Regulamentului (UE) 2024/573 în legislația națională prin modificarea Legii nr. 43/3023 privind gazele fluorurate cu efect de seră.

Substanțe care diminuează stratul de ozon

Diminuarea ratei emisiilor de substanțe care distrug stratul de ozon în atmosferă și eliminarea completă a hidroclorofluorocarburilor din consum până în anul 2040 reprezintă un angajament asumat de Republica Moldova prin aderarea la Convenția pentru protecția stratului de ozon (Viena, 1985) și la Protocolul privind substanțele care distrug stratul de ozon (Montreal, 1987), conform Hotărârii Parlamentului nr. 966/1996.

Protocolul de la Montreal reglementează producția și consumul substanțelor care distrug stratul de ozon (ODS) încă din 1989. Prin Amendamentul de la Kigali, ratificat de Republica Moldova prin Legea nr. 178/2023, hidrofluorocarburile (HFC), substanțe cu un potențial ridicat de încălzire globală, au fost incluse pe lista substanțelor controlate.

Măsurile de reducere a substanțelor care distrug stratul de ozon (SDO), cum ar fi emiterea autorizațiilor pentru import, export sau reexport de SDO, interzicerea importului anumitor substanțe reglementate și eliminarea treptată a SDO, sunt reglementate la nivel național prin Legea nr. 852/2002, care aprobă Regulamentul privind regimul comercial și utilizarea hidrocarburilor halogenate care distrug stratul de ozon. Legea nr. 852/2002 a fost elaborată în conformitate cu Protocolul de la Montreal al Convenției pentru protecția stratului de ozon.

La nivelul Uniunii Europene, prevederile Convenției de la Viena și Protocolului de la Montreal sunt implementate prin Regulamentul (UE) nr. 1005/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 privind substanțele care diminuează stratul de ozon. Conform prevederilor capitolului „Mediul înconjurător" din Anexa XII, Cap. 17, al Acordului de Asociere, Republica Moldova are obligația de a transpune în legislația națională prevederile Regulamentului (UE) nr. 1005/2009.

Legea nr. 852/2002 a fost modificată prin Legea nr. 197/2024, transpunând prevederi din următoarele acte ale Uniunii Europene:

- Regulamentul (UE) nr. 1005/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 privind substanțele care diminuează stratul de ozon;
- Regulamentul (UE) nr. 291/2011 al Comisiei din 24 martie 2011 privind utilizările esențiale de laborator și analitice autorizate în Uniune ale substanțelor reglementate, altele decât hidroclorofluorocarburile, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1005/2009;

Măsurile legislative prevăzute de Legea nr. 852/2002 sunt esențiale pentru asigurarea unui nivel ridicat de eficiență în atingerea obiectivului general. În acest context, se stabilește următorul calendar național pentru eliminarea treptată a hidroclorofluorocarburilor, elaborat în conformitate cu prevederile Protocolului de la Montreal aplicabile țărilor în curs de dezvoltare:

- reducerea cu 10% din nivelul de bază pînă la sfîrşitul anului 2015;
- reducerea cu 35% din nivelul de bază pînă în anul 2020;
- reducerea cu 67,5% din nivelul de bază pînă în anul 2025;
- reducerea cu 97,5 % din nivelul de bază pînă în anul 2030;
- eliminarea completă a hidroclorofluorocarburilor din consum pînă în anul 2040.

Implementarea eficientă a prevederilor Legii nr. 852/2002 este sprijinită de aplicarea Legii nr. 277/2018 privind substanțele chimice, care reglementează obligațiile persoanelor fizice și juridice care produc sau plasează pe piață substanțe sau amestecuri chimice, interdicțiile și restricțiile privind producerea, plasarea pe piață, importul, exportul și utilizarea substanțelor și amestecurilor chimice periculoase, condițiile de clasificare, etichetare și ambalare a substanțelor

și amestecurilor chimice, crearea și menținerea unui registru al produselor chimice, procedura de raportare a produselor chimice, procedura de autorizare a produselor chimice periculoase, obligațiile de raportare, controlul și alte aspecte cu privire la substanțele și amestecurile chimice.

Gestionarea proceselor de înregistrare a HCFC-urilor, recepționarea și procesarea rapoartelor anuale ale importatorilor de HCFC-uri, precum și autorizarea plasării acestora pe piața din Republica Moldova vor fi realizate prin intermediul Sistemului Informațional Automatizat „Registrul produselor chimice plasate pe piața Republicii Moldova" (SIA REPC).

SIA REPC a fost creat conform prevederilor art. 30 din Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice, este momentan în proces de pilotare, din motiv că nu a fost instituită autoritatea competentă responsabilă de gestionarea integrată a substanțelor chimice în calitate de deținător al sistemului, conform H.G.nr. 535/2020 pentru aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului informațional automatizat „Registrul produselor chimice plasate pe piața Republicii Moldova". Regulamentul cu privire la stabilirea mecanismului de repartizare a contingentelor anuale pentru importul hidroclorofluorocarburilor și hidrofluorcarburilor, aprobat prin H.G. nr. 589/2018 stabilește mecanismul de repartizare a contingentelor anuale pentru importul hidroclorofluorocarburilor halogenate și asigură realizarea prevederilor Programului de suprimare eșalonată a hidroclorofluorocarburilor halogenate pentru anii 2016-2040, aprobat prin H.G. nr. 856/2016, precum și reglementează activitatea și componența Comisiei de repartizare a contingentelor anuale pentru importul HCFC și HFC.

Analiza comparativă a transpunerii Regulamentului (UE) nr. 1005/2009, Regulamentului (UE) nr. 291/2011 și Regulamentului (UE) 2017/605

Prevederile actelor Uniunii Europene au fost transpuse parțial. Prevederile art.1, art.2, art.5, art.12, art.13, art.15, art. 23, art.24 și art.27 din Regulamentului (UE) nr. 1005/2009 sunt transpuse parțial și ajustate în conformitate cu dispozițiile aplicabile țărilor în curs de dezvoltare, conform Protocolului de la Montreal. Unele prevederi ale Regulamentului 1005/2009/CE nu au fost transpuse la nivel național din diverse motive specifice:

- o serie de noțiuni din art. 3 al Regulamentului 1005/2009/CE, precum „producție", „nivel calculat", „raționalizare industrială", „aplicații de preexpediere", „produse și echipamente care depind de substanțe reglementate" și „substanțe nou produse", nu au fost transpuse deoarece acestea se aplică proceselor de producție a substanțelor, iar în Republica Moldova nu există procese industriale de producere sau distrugere a acestor substanțe.
- art. 9 din Regulamentul 1005/2009/CE, care reglementează introducerea pe piață a substanțelor reglementate pentru distrugere sau regenerare, precum și a produselor și echipamentelor care conțin sau depind de aceste substanțe, nu a fost transpus. Conform art. 63 din Legea nr. 209/2016 privind deșeurile, importul deșeurilor este strict interzis în Republica Moldova.
- art. 11 din Regulamentul 1005/2009/CE, care conține norme opționale și depășite privind derogările aplicabile producției, introducerii pe piață și utilizării hidroclorofluorocarburilor, precum și introducerii pe piață a produselor și echipamentelor care conțin aceste substanțe, nu a fost preluat.
- art. 14 alin. (2) din Regulamentul 1005/2009/CE, referitor la raționalizarea industrială, nu a fost transpus din cauza lipsei capacității de producție în Republica Moldova.

- art. 22 alin. (2) și (4) din Regulamentul 1005/2009/CE, care reglementează recuperarea și distrugerea substanțelor reglementate uzate, nu a fost transpus, întrucât aceste acțiuni sunt deja reglementate prin Legea nr. 209/2016 privind deșeurile.
- Anexa VII din Regulamentul 1005/2009/CE, care prevede tehnologiile de distrugere a substanțelor reglementate menționate la art. 22 alin. (1), nu a fost transpusă. Tabelul de concordanță indică faptul că normele privind tehnologiile de distrugere sunt reglementate conform Legii nr. 209/2016 privind deșeurile.

Prevederile Regulamentului (UE) nr. 1005/2009, Regulamentului (UE) nr. 291/2011 și Regulamentului (UE) 2017/605 non aplicabile

Următoarele dispoziții ale Regulamentului (UE) nr. 1005/2009 nu constituie obiect al transpunerii, întrucât stabilesc obligații ale Comisiei Europene, fie vizează obligații specifice pentru statele membre ale Uniunii Europene și care nu pot fi implementate de către Republica Moldova până la aderarea la UE: unele prevederi ale art. 7, art. 8, art. 10 (2), (4) – (6), art. 12 (3), art. 13 (2), (4), art.14 (3) - (4), art. 16, art. 17 (3), art. 18, art. 19, art. 20 (2) – (4), art. 21, art. 22 (3), (5), art.23 (7), art. 24 (2) – (3), art. 25, art. 26, art. 27(8) – (10), art. 28, art. 29, art. 30, art. 31, Anexa VII și Anexa VIII.

Prevederile art. 2 din Regulamentul (UE) 2017/605 și prevederile art.2 din Regulamentul (UE) nr. 291/2011 nu fac obiectul transpunerii. La data de 11 martie 2024 a intrat în vigoare Regulamentul (UE) 2024/590 din 7 februarie 2024 privind substanțele care diminuează stratul de ozon, care a abrogat Regulamentul (CE) nr. 1005/2009. Majoritatea normelor aplicabile sistemului electronic de acordare a licențelor vor fi aplicate începând cu 3 martie 2025, inclusiv norma referitoare la comunicarea de către autorități a informațiilor privind vămuirea mărfurilor către sistemul de acordare a licențelor, prin intermediul platformei aferente ghișeului unic pentru vămi. În legislația națională, Regulamentul (UE) 2024/590 va fi transpus în anul 2026 prin introducerea modificărilor la Legea nr. 852/2202 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la regimul comercial și utilizarea hidrocarburilor halogenate care distrug stratul de ozon.

Calitatea combustibililor

Reducerea semnificativă a conținutului de substanțe aromatice, olefine, benzen și sulf poate îmbunătăți considerabil calitatea combustibililor, având un impact pozitiv asupra calității aerului și contribuind totodată la atenuarea efectelor schimbărilor climatice. Armonizarea standardelor UE pentru benzina și motorina utilizate în autoturisme, camioane și vehicule nerutiere, având ca scop protejarea sănătății umane și a mediului înconjurător, inclusiv prin interzicerea plumbului în compoziția benzinei și limitarea conținutului de sulf în motorină, va contribui semnificativ la îndeplinirea angajamentelor asumate prin următoarele convenții:

- Convenția asupra poluării atmosferice transfrontaliere pe distanțe lungi (CLRTAP), (Republica Moldova a aderat prin H.G. nr. 399/1995);
- Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbarea climei (CONUSC), ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 404/1995, și al Acordului de la Paris privind schimbările climatice, ratificat prin Legea nr. 78/2017.
- Tratatul de constituire a Comunității Energetice, la care Republica Moldova a aderat prin Legea nr. 117/2009.

Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic, în calitate de lege-cadru, stabilește baza juridică pentru consolidarea capacităților instituționale de monitorizare și evaluare a calității aerului atmosferic. De asemenea, Legea nr. 98/2022 reglementează raporturile juridice asociate implementării sistemelor integrate, precum Sistemul Național Integrat de Monitorizare și Gestionare a Calității Aerului și Sistemul Național de Inventariere a Emisiilor de Poluanți Atmosferici.

Totodată, Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice stabilește că cerințele privind utilizarea unor substanțe chimice periculoase, inclusiv a unor poluanți organici persistenți, cum sunt mercurul, plumbul, cadmiul, compușii organici ai staniului, cromul hexavalent, ftalații, substanțele care distrug stratul de ozon, inclusiv hidroclorofluorocarburile în echipamente electrice și electronice, în vehicule, în acumulatori și baterii, în ambalaje sau componente de ambalaje și în alte articole sau dispozitive fabricate sau plasate pe piață, se stabilesc prin legislație specială. Piața produselor petroliere actualmente este reglementată printr-un șir de acte normative:

- Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere, cu modificările și completările ulterioare;
- H.G. nr. 476/2002 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de transportare a produselor petroliere importate;
- H.G. nr. 1116/2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la depozitarea și comercializarea cu ridicata, prin sistem automatizat, a produselor petroliere identificate;
- H.G. nr. 1117/2002 despre aprobarea Regulamentului de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere.

Calitatea benzinei și a motorinei, inclusiv conținutul de sulf și plumb, este reglementată la nivelul Uniunii Europene prin Directiva 98/70/CE din 13 octombrie 1998 privind calitatea benzinei și a motorinei**,** care modifică Directiva 93/12/CEE a Consiliului**.** Potrivit prevederilor capitolului „Mediul înconjurător” din Anexa XII, Cap. 17, a Acordului de Asociere, Republica Moldova are obligația de a transpune în legislația națională dispozițiile Directivei 98/70/CE. H.G. nr. 1116/2002 transpune art. 2 pct.1 și 2, art. 3, 4, 7 și 8, anexa I–II din Directiva 98/70/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 1998 privind calitatea benzinei și a motorinei și de modificare a Directivei 93/12/CEE.

În conformitate cu Anexa Nr. 1 la Legea nr. 162/2023 privind supravegherea pieței și conformitatea produselor, Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării este desemnat ca autoritate de reglementare, iar autoritatea de supraveghere este Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor. Decizia Comisiei din 18 februarie 2002 privind elaborarea unui formular comun pentru prezentarea sintezelor de date naționale referitoare la calitatea carburanților nu a fost transpusă la nivel national.

Analiza comparativă a transpunerii Directivei 98/70/CE

Următoarele prevederi ale Directivei 98/70/CE nu au fost transpuse:

- Art.6 Comercializarea combustibililor care prezintă specificații de mediu mai stricte;
- Anexa III. Specificații de mediu aplicabile combustibililor de pe piață destinați vehiculelor echipate cu motor cu aprindere prin scânteie;
- Anexa IV. Specificații de mediu aplicabile combustibililor de pe piață destinați vehiculelor echipate cu motor cu aprindere prin compresie.

Prevederile Directivei 98/70/CE non aplicabile

- Art.9-16 din Directiva 98/70/CE nu fac obiectul transpunerii.

Emisiile de CO2 pentru autoturisme, autovehiculele utilitare și vehiculele grele

La nivel național, nu există un cadru normativ specific pentru emisiile de CO2 generate de vehiculele rutiere la momentul introducerii acestora pe piață. În prezent, procesul de introducere pe piață este reglementat de normele generale prevăzute în Codul Vamal. Taxarea pentru vehiculele introduse pe piață se bazează pe criteriul vârstei acestora, iar valoarea taxelor crește proporțional cu vârsta unității de transport. Conform articolului 153 din Codul Transporturilor Rutiere nr. 150/2014, începând cu 1 ianuarie 2020, doar autobuzele și autocarele care respectă cel puțin standardele de emisii Euro 1 sunt admise la efectuarea transportului rutier.

Pentru a rezolva această situație, este esențială implementarea unui sistem național de omologare a vehiculelor rutiere. Aceasta presupune desemnarea unei autorități responsabile de monitorizarea și autorizarea introducerii pe piață a vehiculelor care îndeplinesc cerințele tehnice și de mediu. În conformitate cu anexa nr. 2 la Legea nr. 162/2023 privind supravegherea pieței și conformitatea produselor, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale este desemnat ca autoritate de reglementare pentru sectorul autovehiculelor rutiere.

27.9.1.2. Capacități administrative

Ministerul Mediului (MM)—Responsabil de elaborarea și monitorizarea politicilor climatice. Activitățile în cadrul MM se realizează prin Secția Politici în domeniul Schimbărilor Climatice parte a Ministerului Mediului, dar cu resurse limitate. Conform organigramei în Secției sunt 4 unități dintre care 3 sunt completate.

Ministerul Energiei (MEn) - Ministerul realizează funcțiile în următoarele domenii: 1) securitate energetică; 2) eficiență energetică; 3) surse de energie regenerabilă; 4) energie electrică; 5) energie termică şi promovarea cogenerării de înaltă eficiență; 6) gaze naturale şi produse petroliere; 7) tranziţie energetică.

Comisia Națională pentru Schimbări Climatice (CNSC)—Un organism interministerial care coordonează politici și proiecte privind schimbările climatice. Este structură fără personalitate juridică, instituit la nivelul Guvernului, compus din: prim-ministru, președinte al Comisiei, Ministrul Mediului, vicepreședinte al Comisiei, viceprim-ministru, ministrul dezvoltării economice și digitalizării, viceprim-ministru, Ministrul agriculturii și industriei alimentare, Ministrul finanțelor, Ministrul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministrul Energiei, Ministrul Sănătății, Ministrul Muncii și Protecției Sociale, Ministrul Educației și Cercetării, Ministrul Culturii, Ministrul Afacerilor Interne

Agenția de mediu—Instituție responsabilă pentru implementarea politicilor de mediu, monitorizarea calității aerului, apei și solului, precum și pentru raportarea indicatorilor de mediu. Conform HG nr. 549/2018 cu privire la constituirea, organizarea şi funcționarea Agenției de Mediu, AM în domeniul schimbărilor climatice are următoarele atribuții:

a) asigură implementarea legislației Naționale, monitorizează şi raportează periodic Ministerului despre stadiul realizării acesteia, prezintă propuneri de modificare şi completare a legislației respective;

b) participă la procesul de armonizare treptată a legislației naționale cu legislația comunitară de mediu, asigurând ulterior implementarea legislației adoptate în domeniile respective;

c) implementează prevederile documentelor de politici şi ale tratatelor internaționale de mediu la care Republica Moldova, elaborează şi prezintă Ministerului informații cu privire la realizarea acestora;

d) eliberează persoanelor fizice şi juridice autorizația de emisie a poluanților în atmosferă de la sursele fixe, suspendă, retrage sau prelungește valabilitatea acesteia;

e) eliberează persoanelor fizice şi juridice autorizația pentru importul, exportul sau reexportul substanțelor care distrug stratul de ozon, al produselor şi al echipamentului care conțin asemenea substanțe, suspendă, retrage sau prelungește valabilitatea acesteia;

f) creează şi asigură funcționarea sistemului de monitoring al calității şi poluării aerului atmosferic;

g) participă în cadrul activității Comisiei naționale pentru schimbări climatice;

j) asigură implementarea sistemului de monitorizare, raportare şi verificare a emisiilor de gaze cu efect de seră;

k) realizează colectarea, centralizarea, validarea şi prelucrarea datelor şi a informațiilor pentru elaborarea inventarelor şi rapoartelor de emisii de poluanți atmosferici şi de gaze cu efect de seră;

l) acordă suport tehnic Ministerului la elaborarea comunicărilor naționale şi a raportului bianual, conform prevederilor Convenţiei-cadru a Organizaţiei Naţiunilor Unite cu privire la schimbările climatice.

În cadrul AM dedicate domeniul sunt următoarele structuri: Direcția Monitorizarea Calității Mediului – în care doar 3 unități din 5 sunt acoperite cu angajați; Direcția Monitorizarea Resurselor Naturale - în care doar 2 unități din 4 sunt acoperite cu angajați; Secția Mecanisme Economice de Mediu - în care doar 2 unități din 4 sunt acoperite cu angajați;

Serviciul Hidrometeorologic de Stat—Furnizează date și prognoze meteo, precum și informații privind schimbările climatice, fiind un actor esențial în evaluarea riscurilor climatice, are următoarele atribuții:

a) monitorizează starea şi evoluția condițiilor meteorologice şi hidrologice pe teritoriul țării în vederea protecției populației contra fenomenelor meteorologice şi hidrologice periculoase, a prevenirii sau diminuării pagubelor ce pot fi cauzate de acestea;

b) colectează, prelucrează, analizează, evaluează şi sintetizează sistematic datele cu privire la condiţiile meteorologice, hidrologice, agrometeorologice şi climatice colectate şi prelucrate pe teritoriul ţării;

c) elaborează orientări practice şi metodologii privind activitatea meteorologică şi hidrologică în conformitate cu recomandările Organizației Meteorologice Mondiale şi cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte;

d) asigură implementarea noilor metode şi procedee de elaborare a prognozelor meteorologice, hidrologice, agrometeorologice şi climatice; analiza şi evaluarea caracteristicilor spațiale şi temporale ale elementelor meteorologice şi dezvoltarea bazelor climatice; studii şi analize pentru amenajarea teritoriului, pentru proiectarea, construcția şi exploatarea unor spații mari de investiții, în condițiile legii;

e) efectuează cercetări științifice aplicative în domeniul meteorologic, climatologic şi hidrologic;

f) participă, în modul stabilit, la lucrările comisiilor de stat pentru examinarea consecințelor calamităților naturale, ale catastrofelor şi accidentelor generate de fenomenele meteorologice şi hidrologice periculoase;

g) asigură managementul datelor şi informațiilor meteorologice şi hidrologice în vederea adaptării la schimbările climatice, de asemenea schimbul rapid de date, observații şi servicii atât la nivel național, cât şi la nivel internațional. Serviciul dispune de 261 de unități, dintre care doar 254 sunt ocupate cu angajați.

Ministerul Infrastructurii şi Dezvoltării Regionale are următoarele atribuții relevante: elaborează şi include în programele sectoriale pentru activitățile din transport, şi dezvoltare regională, în limita competențelor funcționale, prevederi şi măsuri care vizează reducerea impactului asupra calității aerului atmosferic şi a mediului ca întreg, dezvoltând politici pentru susținerea tehnologiilor mai puțin poluante şi a surselor regenerabile; elaborează reglementări normative privind emisiile provenite de la vehiculele rutiere (Euro 5 şi Euro 6) şi stabilește condițiile tehnice pentru mijloacele de transport în vederea reducerii impactului emisiilor asupra calității aerului atmosferic; pune la dispoziția Agenției de Mediu, la solicitare, informațiile necesare elaborării inventarelor emisiilor provenite din activități specifice sectorului, inclusiv date privind implementarea activităților incluse în documentele de politici de mediu.

- **Serviciu de politici de transport aerian din cadrul MIDR** – care are responsabilități pentru reglementările în domeniul aviației, compus din trei angajați. În cazul monitorizării emisiilor provenite din aviația internațională, conform Hotărârii de Guvern nr. 259/2024, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, prin Autoritatea Aeronautică Civilă, primește, examinează și aprobă planul de monitorizare a emisiilor al operatorului aerian supus CORSIA și planul de monitorizare revizuit, după caz; primește și examinează raportul anual privind emisiile și raportul de verificare a emisiilor operatorului aerian care face obiectul CORSIA.

Pentru domeniul **MRV Maritim** sunt implicate autorități cu responsabilități specifice cum sunt:

- **Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale -** este responsabil pentru elaborarea politicilor naționale în domeniul transporturilor, inclusiv în sectorul maritim. Elaborarea de strategii naționale care să includă cerințele MRV. Transpunerea directivelor UE și a altor norme internaționale relevante în legislația națională.

- **Agenția Navală** - este instituția-cheie responsabilă de reglementarea și monitorizarea activităților legate de navele sub pavilion moldovenesc. Este autoritatea administrativă subordonată Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, care are misiunea de a asigura punerea în aplicare a politicilor de stat în domeniul navigației și supravegherea respectării de către persoanele fizice și juridice a cadrului de reglementare în acest domeniu pentru a asigura siguranța navigației pe căile navigabile interioare și în zona portuară, calitatea și siguranța serviciilor de transport maritim și a navigației în general. Cele mai relevante sarcini sunt:

  (i) Punerea în aplicare a standardelor internaționale în domeniul transportului maritim, inclusiv a celor legate de MRV;
  (ii) Asigurarea respectării reglementărilor privind monitorizarea emisiilor de CO_2 pentru navele care operează sub pavilion moldovenesc;
  (iii) emiterea documentelor relevante și supravegherea conformității navelor cu cerințele internaționale.

Agenția "Moldsilva" în conformitate cu H.G. nr. 150/2010 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Agenției "Moldsilva", structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acesteia, are următoarele atribuții, printre altele, organizarea şi coordonarea implementării politicilor în domeniile de fondului forestier, asigurând aplicarea uniformă a legislației naționale în domeniile vizate; elaborează şi implementează programe de dezvoltare în domeniile silviculturii şi cinegeticii, şi serviciilor forestiere şi cinegetice. Direcția fond forestier, arii protejate și regenerarea pădurii – **3 unități din 5 sunt** ocupate la moment și în cadrul Serviciului protecţia pădurii şi garda forestieră **-2 unități din 4** sunt ocupate de angajați.

Institutul de Cercetări şi Amenajări Silvice – ICAS- este ÎS subordonată Agenţiei pentru Silvicultură "Moldsilva". Atribuțiile sunt fundamentate pe baze ştiinţifice de gestionare şi dezvoltare a sectorului forestier prin producerea şi diseminarea de informaţie ştiinţifică şi tehnică, acordarea de consultanţă de specialitate, crearea, transferul şi implementarea de tehnologii noi sau modernizate, dezvoltarea de produse inovative, care să contribuie la creşterea competitivităţii sectorului forestier şi la bunăstarea societăţii.

Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale - elaborarea, împreună cu organele centrale de specialitate și alte instituții interesate, a programelor de stat pentru cercetarea geologică a subsolului în vederea extinderii bazei de materii prime minerale și monitorizarea stării subsolului, asigurarea realizării acestora. În cadrul Direcției geologice 3 unități din 3 planificate sunt ocupate.

Instituțiile responsabile pentru implementarea politicilor climatice și transpunerea acquis-ului comunitar al UE, precum Ministerul Mediului, Agenția de Mediu, Comisia Națională pentru Schimbări Climatice și Ministerul Energiei, se confruntă cu provocări semnificative în ceea ce privește resursele umane și financiare. Astfel, Serviciul de politici climatice din cadrul

Ministerului Mediului operează cu mai puțin de 70% din personalul necesar, ceea ce afectează negativ eficiența în gestionarea obligațiilor de raportare și coordonare. De asemenea, Agenția Navală și Autoritatea Aeronautică Civilă nu dispun de expertiza adecvată pentru monitorizarea emisiilor în sectoarele maritim și aviație. Un alt punct critic este absența unui organism dedicat gestionării sistemului ETS, ceea ce îngreunează implementarea mecanismelor de piață pentru tranzacționarea certificatelor de emisii. Fără o consolidare substanțială a acestor instituții, Republica Moldova riscă întârzieri semnificative în implementarea măsurilor climatice și posibile sancțiuni pentru neconformitate.

27.9.2. Planuri de viitor

Pentru a asigura o aliniere completă la acquis-ul UE și o implementare eficientă a politicilor climatice, Republica Moldova își concentreze eforturile pe următoarele direcții strategice în procesul de transpunere a acquise communitare climatic:

1. **Accelerarea transpunerii legislației europene** – finalizarea transpunerii directivelor și regulamentelor UE pentru a evita lacunele legislative care pot împiedica accesul la fondurile UE.
2. **Consolidarea capacității administrative** – extinderea/ reforma structurilor instituționale și dotarea acestora cu personal și expertiză necesară pentru implementarea măsurilor climatice la nivel național și local, dezvoltarea capacităților în domeniul diplomației climatice.
3. **Dezvoltarea unui sistem robust de monitorizare, raportare și verificare (MRV)** – crearea unor registre digitale compatibile cu platformele UE pentru creșterea transparenței și eficienței datelor climatice.
4. **Accesarea fondurilor europene și internaționale** – dezvoltarea unor mecanisme financiare clare pentru absorbția fondurilor destinate tranziției climatice.

27.9.2.1. Planuri legislative

În vederea alinierii complete la acquis-ul comunitar privind schimbările climatice, autoritățile naționale intenționează adoptarea și modificarea unui număr semnificativ de acte normative, pentru a asigura o conformitate deplină cu cerințele Uniunii Europene. Printre cele mai relevante inițiative legislative se numără:

- Proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 74/2024 privind acțiunile climatice, care va integra cerințe suplimentare privind măsurile de adaptare și mecanismele de flexibilitate.
- Proiect de H.G.de modificarea H.G.Nr. 593/2024 privind aprobarea Regulamentului pentru reducerea emisiilor naționale ale anumitor poluanți atmosferici pentru a include raportarea impactului asupra calității aerului și a emisiilor de poluanți atmosferici.

- Modificarea Codului Contravențional nr. 218/2008 în vederea transpunerii articolului 16, „Sancțiuni”, din Directiva 2003/87/CE privind ETS.
- Proiect de H.G.privind aprobarea Strategiei de dezvoltare pe termen lung cu emisii reduse.
- Proiect de H.G.privind aprobarea Programului Național de Reducere a Metanului.
- Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 43/2023 privind gazele fluorurate cu efect de seră, în vederea transpunerii Regulamentului (UE) 2024/573, până în noiembrie 2026.
- Proiect de H.G.de modificare a H.G.nr. 483/2019 privind formarea și atestarea specialiștilor în domeniul gazelor fluorurate cu efect de seră.
- Proiect de lege privind modificarea Legii nr. 852/2002, precum și transpunerea prevederilor Regulamentului (UE) 2024/590 din 7 februarie 2024 privind substanțele care diminuează stratul de ozon, care a abrogat Regulamentul (CE) nr. 1005/2009, până în martie 2026.
- Proiect de modificare a Legii nr. 43/2023 și Proiectul de H.G.de modificare a H.G.nr. 483/2019 va asigura transpunerea Regulamentului (CE) nr. 1497/2007; Regulamentului (CE) nr. 1516/2007; Regulamentul (CE) nr. 304/2008; Regulamentului (UE) 2015/2066; Regulamentului (UE) 2016/879; Regulamentului (UE) 2024/2215; Regulamentului (UE) 2024/2174; Regulamentului (UE) 2015/2065.
- Proiect de H.G.pentru modificarea Codului Contravențional nr. 218/2008 și a Codului Penal nr. 985/2002, pentru introducerea unor dispoziții referitoare la contravențiile și infracțiunile legate de încălcarea legislației privind schimbările climatice.
- Proiect de H.G.pentru modificarea H.G.nr. 575/2024 privind monitorizarea, raportarea și verificarea (MRV) emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) provenite de la instalațiile staționare și sectorul aviației.
- Proiect de H.G.pentru modificarea H.G.nr. 544/2024, care reglementează monitorizarea emisiilor de GES din transportul maritim.
- Proiect de H.G.pentru aprobarea Regulamentul privind acreditarea și cerințele aplicabile verificatorilor emisiilor de gaze cu efect de seră.
- Proiect de H.G.pentru modificarea H.G.nr. 1116/2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la depozitarea și comercializarea cu ridicata, prin sistem automatizat, a produselor petroliere identificate.
- Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind stabilirea standardelor de emisii de CO2 pentru autoturismele și vehiculele utilitare noi, care va stabili limite clare și standarde tehnice pentru reducerea emisiilor de CO2.
- Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea și raportarea datelor referitoare la emisiile de CO2 provenite de la autoturismele și vehiculele utilitare ușoare, care va institui proceduri și obligații pentru raportarea emisiilor în mod periodic.
- Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind stabilirea procedurii de aprobare și certificare a tehnologiilor inovatoare de reducere a emisiilor de CO2 provenite de la autoturisme și vehicule utilitare ușoare, care va încuraja adoptarea de soluții tehnologice ecologice și eficiente.
- Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind stabilirea standardelor de performanță în materie de emisii de CO2 pentru vehiculele grele noi, care va reglementa limitele de emisii specifice pentru acest tip de vehicule și va stabili metodele de colectare a datelor referitoare la emisii.

- Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea și raportarea emisiilor de CO2 provenite de la vehiculele grele noi și a consumului de combustibil al acestora, care va institui un mecanism de urmărire a respectării normelor de emisii și eficiență energetică.
- Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind datele care trebuie raportate pentru verificarea emisiilor de CO2 și a consumului de combustibil al vehiculelor grele noi, care va preciza informațiile necesare pentru a evalua conformitatea cu reglementările privind emisiile de CO2 și consumul de combustibil.

Aceste inițiative vor contribui semnificativ la eliminarea lacunelor legislative existente, facilitând integrarea Republicii Moldova în mecanismele climatice europene și asigurându-se că țara își îndeplinește angajamentele internaționale.

27.9.2.2. Planuri legislative viitoare

Pentru a implementa noile reglementări, este necesară consolidarea instituțiilor-cheie implicate în politica climatică:

- **Ministerul Mediului** trebuie să își extindă **Secția politici în domeniul schimbării climei** pentru a gestiona eficient MRV și implementarea politicilor de adaptare.
- **Agenția de Mediu** trebuie să își îmbunătățească capacitatea tehnică și digitală pentru a asigura colectarea și verificarea corectă a datelor privind emisiile și pentru monitoring (hard și soft).
- **Inspectoratul pentru Protecția Mediului** trebuie să dispună de resurse mai mari pentru a implementa mecanismele de sancționare a operatorilor care nu respectă cerințele de mediu. De asemenea este importantă aplicarea măsurilor de îmbunătățire a Sistemului de raportare pe emisii GES este un element fundamental pentru respectarea angajamentelor internaționale și pentru atragerea finanțării externe. Se planifică crearea unui registru național digital al emisiilor, ce va include toate sistemele de raportare pe emisii GES (RETP și MRV).

Pentru a încuraja tranziția către o economie cu emisii reduse, Moldova intenționează să creeze mecanisme economice sustenabile de sprijin pentru tehnologii verzi, inclusiv subvenții pentru energie regenerabilă și vehicule electrice. Crearea unor scheme de sprijin pentru IMM-uri care doresc să adopte soluții sustenabile și stimularea investițiilor private prin facilități fiscale și granturi pentru tehnologii verzi sunt esențiale.

Pentru a sprijini implementarea reformelor, Moldova trebuie să își optimizeze capacitatea de atragere a fondurilor UE dedicate inovării, biodiversității și tranziției verzi, precum Horizon Europe, LIFE și InvestEU. Este nevoie de efectuarea unui studiu în vederea stabilirii mecanismului de ajustare la frontieră a emisiilor de carbon și crearea unui sistem de comercializare a certificatelor de emisii și a schemelor de sprijin pentru decarbonizarea sectoarelor industriale, CBAM și ETS. Implementarea eficientă a politicilor climatice necesită sprijinul societății civile și al sectorului privat. Pentru a spori nivelul de implicare a acestora sunt necesare campanii de informare privind beneficiile tranziției ecologice.

27.9.3. Aspecte financiare

Pentru implementarea măsurilor necesare alinierii legislației și proceselor naționale la standardele europene în domeniul legislației privind schimbările climatice, se estimează o sumă totală de **715,980 MDL**. Aceste resurse financiare vor fi asigurate atât din surse externe, prin intermediul proiectelor internaționale, cât și din bugetul de stat. Investițiile propuse vor sprijini consolidarea unui cadru legislativ coerent, dezvoltarea capacităților instituționale și instruirea personalului competent, facilitând, astfel, implementarea eficientă a măsurilor menite să asigure conformitatea cu reglementările europene în acest domeniu.

SUBCAPITOLUL 27.10. PROTECȚIA CIVILĂ ȘI GESTIONAREA RISCURILOR DE MEDIU

27.10.1. Prezentarea generală a situației

27.10.1.1. Cadrul legislativ

În vederea îmbunătățirii eficienței sistemelor de prevenire, pregătire și răspuns la dezastre naturale și cele provocate de om, precum și în scopul consolidării cooperării dintre Uniunea Europeană și statele membre și a facilitării coordonării în domeniul protecției civile, a fost instituit Mecanismul de protecție civilă al Uniunii Europene (UCPM), prin Decizia nr. 1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 decembrie 2013 privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii.

La data de 29 septembrie 2023, semnat la Chișinău Republica Moldova a semnat Acordul dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la Mecanismul de Protecție Civilă al Uniunii Europene, astfel începînd cu 1 ianuarie 2024, Republica Moldova a devenit oficial stat participant la UCPM.

Cadrul național asociat domeniului protecției civile este constituit din:

- Legea nr. 271/1994 cu privire la protecția civilă;
- Legea nr. 267/1994 privind apărarea împotriva incendiilor;
- Legea nr. 212/2004 privind starea de urgență, regimul de asediu și de război;
- Legea nr. 93/2007 Inspectoratului General pentru Situații de Urgență;
- H.G. nr. 1340/2001 cu privire la Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova;
- H.G. nr. 282/2005 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la instruirea în domeniul protecției civile;
- H.G. nr. 1076/2010 cu privire la clasificarea situaţiilor excepţionale şi la modul de acumulare şi prezentare a informaţiilor în domeniul protecţiei populaţiei şi teritoriului în caz de situaţii excepţionale;
- H.G. nr. 803/2018 cu privire la Centrul de dirijare în situații excepționale al Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova și structurile de asigurare a activității altor comisii pentru situații excepționale;
- H.G. nr. 408/2017 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind suportul țării gazdă în situaţii excepţionale;

- H.G. nr. 846/2022 privind aprobarea Programului de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență și excepționale pentru perioada 2022-2025;
- H.G. nr. 804/2024 privind aprobarea Strategiei naționale de reducere a riscului la dezastre pentru perioada 2024-2030.

27.10.1.2. Cadrul administrativ

Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al MAI (IGSU) este autoritate administrativă subordonată Ministerului Afacerilor Interne care exercită atribuțiile și implementează politica statului în domeniul protecției civile, apărării împotriva incendiilor, acordării primului ajutor calificat, prevenirii și lichidării consecințelor situațiilor de urgență și excepționale, desfășurării în siguranță a activităților nucleare și radiologice. Astfel, IGSU este instituția desemnată, drept autoritatea competentă responsabilă de implementarea prevederilor Acordului dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la Mecanismul de Protecție Civilă al Uniunii Europene, și va acționa în calitate de punct național de contact cu Centrul de Coordonare a Răspunsurilor de Urgență al Direcției Generale pentru Protecție Civilă Europeană și Operațiuni de Ajutor Umanitar al Comisiei Europene, pentru Uniunea Europeană.

27.10.2. Planuri de viitor

27.10.2.1 Planuri legislative

În scopul transpunerii unor prevederi ale Deciziei nr. 1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 decembrie 2013 privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii, este necesar să fie adoptat un cadru național de reglementare pentru implementarea acestei Decizii europene. În acest context, IGSU a inițiat elaborarea unui proiect de Lege privind participarea Republicii Moldova la Mecanismul de protecție civilă al Uniunii Europene. Totodată, vor fi transpuse și prevederile Deciziei 762/2014/UE de punere în aplicare a Comisiei din 16 octombrie 2014 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Deciziei nr. 1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii și de abrogare a Deciziilor 2004/277/CE, Euratom și 2007/606/CE, Euratom ale Comisiei.

27.10.2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative, includ realizarea următoarelor obiective:

- Consolidarea capacităților de instruire în domeniul protecției civile și gestionării dezastrelor prin îmbunătățirea infrastructurii Centrului Republican de Instruire aș IGSU al MAI;
- Implementarea măsurilor de prevenire în rândul populației, prin desfășurarea de campanii de informare și instruire a tuturor categoriilor de populație, în special a tinerii generații și copiilor;
- Crearea modulelor/echipelor de intervenție de următoarele tipuri - USAR (modul de căutare și salvare urbană), GFFFv (modul de combatere a incendiilor forestiere la sol cu ajutorul vehiculelor) și HCP (modul de pompare de capacitate mare), capabile să intervină dincolo de granițele Republicii Moldova, în conformitate cu legislația și standardele Uniunii Europene;
- Crearea Sistemului de Avertizare Publică al Republicii Moldova pentru notificarea populației despre apariția pericolelor de situații excepționale/de urgență.

27.10.3. Aspecte financiare

În vederea implementării obiectivelor stabilite, în special pentru transpunerea unor prevederi ale Deciziei 1313/2013/UE, au fost estimate costuri de 189,08 (mii lei).

[1] Text consolidat: Regulamentul (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018 privind guvernanța uniunii energetice și acțiunea pentru climă, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 663/2009 și (CE) nr. 2009/31/CE, 2009/73/CE, 2010/31/UE, 2012/27/UE și 2013/30/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, Directivele Consiliului 2009/119/CE și (UE) 2015/652 și de abrogare a Regulamentului (52/UE) (link)
[2] Regulamentul delegat (UE) 2020/1044 al Comisiei din 8 mai 2020 de completare a Regulamentului (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește valorile potențialelor de încălzire globală și orientările privind inventarul și în ceea ce privește sistemul de inventariere al Uniunii și de abrogare a Regulamentului delegat (UE) nr. 666/Tex al Comisiei cu relevanță14 (UE) nr. (link)
[3] Regulamentul (UE) nr. 606/2010 al Comisiei din 9 iulie 2010 privind aprobarea unui instrument simplificat dezvoltat de organizația europeană pentru siguranța navigației aeriene (Eurocontrol) pentru estimarea consumului de combustibil al anumitor operatori de aeronave cu emisii mici (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[4] Regulamentul (UE) Nr. 291/2011 al Comisiei din 24 martie 2011 privind utilizările esențiale de laborator și analitice autorizate în Uniune ale substanțelor reglementate, altele decât hidroclorofluorocarburile, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1005/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind substanțele care diminuează stratul de ozon (link)
[5] Directiva 1999/22/CE a Consiliului din 29 martie 1999 privind ținerea animalelor sălbatice în grădinile zoologice (link)
[6] Regulamentul (CE) nr. 338/97 al Consiliului din 9 decembrie 1996 privind protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin reglementarea comerțului cu acestea (link)
[7] Regulamentul (CE) nr. 1007/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 privind comerțul cu produse derivate din focă (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[8] Regulamentul (UE) nr. 737/2010 al Comisiei din 10 august 2010 de stabilire a normelor detaliate de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1007/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind comerțul cu produse derivate din focă Text cu relevanță pentru SEE (link)
[9] Directiva 83/129/CEE a Consiliului din 28 martie 1983 privind importul în statele membre a pieilor anumitor pui de focă și a produselor derivate din acestea (link)
[10] Regulamentul (CEE) nr. 3254/91 al Consiliului din 4 noiembrie 1991 de interzicere a utilizării capcanelor de picior în Comunitate și a introducerii în Comunitate a pieilor și a mărfurilor prelucrate din anumite specii de animale sălbatice originare din țările care le prind prin intermediul capcanelor cu capcane sau prin metode de captare care nu îndeplinesc standardele internaționale de capcane umane.
(link)
[11]Regulamentul (CE) nr. 35/97 al Comisiei din 10 ianuarie 1997 de stabilire a dispozițiilor cu privire la autorizarea blănurilor și a bunurilor care intră sub incidența Regulamentului (CEE) nr. 3254/91 al Consiliului (link)
[12] Decizia Consiliului nr. 97/602/CE din 22 iulie 1997 privind lista menționată la articolul 3 alineatul (1) al doilea paragraf din Regulamentul (CEE) nr. 3254/91 și la articolul 1 alineatul (1) litera a) din Regulamentul (CE) nr. 35/97 al Comisiei (link)
[13] REGULAMENTUL (UE) 2019/1021 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 20 iunie 2019 privind poluanții organici persistenți (link)
[14] Directiva 96/59/CE a Consiliului din 16 septembrie 1996 privind eliminarea bifenililor policlorurați și a terfenililor policlorurați (PCB/PCT) (link)

[15] Directiva 94/63/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 decembrie 1994 privind controlul emisiilor de compuși organici volatili (COV) rezultate din depozitarea benzinei și distribuția acesteia de la terminale la stațiile de benzină (link)
[16] Regulamentul (UE) 2021/1119 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 iunie 2021 de stabilire a cadrului pentru atingerea neutralității climatice și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 401/2009 și (UE) 2018/1999 („Legea europeană a climei") (link)
[17] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2299 al Comisiei din 15 noiembrie 2022 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește structura, formatul, detaliile tehnice și procesul pentru rapoartele naționale integrate privind progresul energetic și climatic (link)
[18] Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 2003 de stabilire a unui sistem de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră în cadrul Uniunii și de modificare a Directivei 96/61/CE a Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE)Text cu relevanță pentru SEE (link)
[19] Text consolidat: Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 2003 de stabilire a unui sistem de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră în cadrul Uniunii și de modificare a Directivei 96/61/CE a Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE)Text cu relevanță pentru SEE (link)
[20] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/2066 al Comisiei din 19 decembrie 2018 privind monitorizarea și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră în conformitate cu Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 601/2012 al Comisiei (Text cu relevanță pentru SEE.) (link)
[21] Regulamentul (UE) 2015/757 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2015 privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de dioxid de carbon din transportul maritim și de modificare a Directivei 2009/16/CE (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[22] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/1928 al Comisiei din 4 noiembrie 2016 privind determinarea mărfurilor transportate pentru alte categorii de nave decât navele de pasageri, ro-ro și containere, în temeiul Regulamentului (UE) 2015/757 al Parlamentului European și al Consiliului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de dioxid de carbon cu relevanță EEA din transportul maritim. (link)
[23] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2449 al Comisiei din 6 noiembrie 2023 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2015/757 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește modelele de planuri de monitorizare, rapoarte de emisii, rapoarte parțiale de emisii, documente de conformitate și rapoarte la nivel de companie și de punere în aplicare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 201617 (link)
[24] Regulamentul (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 februarie 2024 privind gazele fluorurate cu efect de seră, de modificare a Directivei (UE) 2019/1937 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 517/2014 (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[25] Regulamentul (CE) nr. 306/2008 al Comisiei din 2 aprilie 2008 de stabilire, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 842/2006 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor minime și a condițiilor de recunoaștere reciprocă pentru certificarea personalului care recuperează din echipamente anumiți solvenți fluorurati pe bază de gaze cu efect de seră (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[26] Regulamentul (CE) nr. 307/2008 al Comisiei din 2 aprilie 2008 de stabilire, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 842/2006 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor minime pentru programele de formare și a condițiilor de recunoaștere reciprocă a atestatelor de formare a personalului în ceea ce privește sistemele de climatizare a anumitor autovehicule care conțin anumite gaze cu efect de seră cu relevanță EEA (T.E.) (link)
[27] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2215 al Comisiei din 6 septembrie 2024 de stabilire, în temeiul Regulamentului (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor minime pentru eliberarea certificatelor persoanelor fizice și juridice și a condițiilor de recunoaștere reciprocă a unor astfel de certificate, în ceea ce privește ciclurile staționare de răcire și pompe de căldură, echipamente frigorifice și de aer condiționat, echipamente frigorifice și frigorifice organice. camioane, remorci frigorifice, vehicule ușoare frigorifice, containere intermodale și vagoane de tren care conțin gaze fluorurate cu efect de seră sau alternative ale acestora și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/2067 al Comisiei (link)
[28] Regulamentul (UE) 2024/590 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 februarie 2024 privind substanțele care epuizează stratul de ozon și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1005/2009 (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[29] Directiva 1999/94/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 1999 privind disponibilitatea informațiilor pentru consumatori privind economia de combustibil și emisiile de CO2 în ceea ce privește comercializarea autoturismelor noi (link)

[30] Directiva 98/70/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 1998 privind calitatea benzinei și a motorinei și de modificare a Directivei 93/12/CEE a Consiliului (link)
[31] Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (codificare) Text cu relevanță pentru SEE (link)
[32] Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului (link)
[33] Directiva 2003/4/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 28 ianuarie 2003 privind accesul publicului la informațiile de mediu și de abrogare a Directivei 90/313/CEE a Consiliului (link)
[34] Directiva 2003/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 mai 2003 de prevedere a participării publicului la elaborarea anumitor planuri și programe referitoare la mediu și de modificare în ceea ce privește participarea publicului și accesul la justiție Directivele Consiliului 85/337/CEE și 96/61/CE - Declarație a Comisiei (link)
[35] Directiva 2004/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind răspunderea pentru mediu în ceea ce privește prevenirea și remedierea daunelor mediului (link)
[36] DIRECTIVA (UE) 2024/1203 A PARLAMENTULUI EUROPEAN SI A CONSILIULUI din 11 aprilie 2024 privind protecția mediului prin dreptul penal și care înlocuiește Directivele 2008/99/CE și 2009/123/CE (link)
[37] Directiva 2007/2/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 martie 2007 de instituire a unei infrastructuri pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană (INSPIRE) (link)
[38] REGULAMENTUL (UE) 2021/783 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 29 aprilie 2021 de instituire a unui program pentru mediu și acțiuni climatice (LIFE) și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1293/2013 (link)
[39] Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa (link)
[40] Directiva 2004/107/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 2004 privind arsenul, cadmiul, mercurul, nichelul și hidrocarburile aromatice policiclice din aerul ambiant (link)
[41] Directiva (UE) 2016/2284 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2016 privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, de modificare a Directivei 2003/35/CE și de abrogare a Directivei 2001/81/CE (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[42] Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1522 a Comisiei din 11 octombrie 2018 de stabilire a unui format comun pentru programele naționale de control al poluării atmosferice în temeiul Directivei (UE) 2016/2284 a Parlamentului European și a Consiliului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici (notificat sub documentul C(254198) (link)
[43] Directiva (UE) 2016/802 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2016 privind reducerea conținutului de sulf al anumitor combustibili lichizi (codificare) (link)
[44] Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[45] Regulamentul (CE) nr. 1013/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iunie 2006 privind transporturile de deșeuri (link)
[46] Regulamentul (CE) nr. 1418/2007 al Comisiei din 29 noiembrie 2007 privind exportul în vederea valorificării anumitor deșeuri enumerate în anexa III sau IIIA la Regulamentul (CE) nr. 1013/2006 al Parlamentului European și al Consiliului către anumite țări cărora Decizia OCDE privind controlul mișcărilor transfrontaliere a deșeurilor nu se aplică (cu relevanță EEA) (link)
[47] Regulamentul (UE) 2024/1157 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 privind transporturile de deșeuri, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1257/2013 și (UE) 2020/1056 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1013/2006 (text cu relevanță) (link)
[48] Directiva (UE) 2019/904 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[49] Directiva 94/62/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 decembrie 1994 privind ambalajele și deșeurile de ambalaje (link)
[50] Directiva 2000/53/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 septembrie 2000 privind vehiculele scoase din uz - Declarații ale Comisiei (link)
[51] Directiva 2006/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 martie 2006 privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive și de modificare a Directivei 2004/35/CE - Declarație a Parlamentului European, a Consiliului și a Comisiei (link)

[52] Directiva 86/278/CEE a Consiliului din 12 iunie 1986 privind protecția mediului, în special a solului, atunci când nămolurile de epurare sunt utilizate în agricultură (link)
[53] Directiva 2006/66/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 septembrie 2006 privind bateriile și acumulatorii și deșeurile de baterii și acumulatori și de abrogare a Directivei 91/157/CEE (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[54] Directiva 1999/31/CE a Consiliului din 26 aprilie 1999 privind depozitarea deșeurilor (link)
[55] Directiva 2012/19/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 iulie 2012 privind deșeurile de echipamente electrice și electronice (DEEE) (reformare) Text cu relevanță pentru SEE (link)
[56] Directiva 2008/56/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 2008 de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii de mediu marin (Directiva-cadru privind strategia marină) (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[57] Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii apei (link)
[58] REGULAMENTUL (UE) 2020/741 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 25 mai 2020 privind cerințele minime pentru reutilizarea apei (link)
[59] DIRECTIVA (UE) 2020/2184 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 16 decembrie 2020 privind calitatea apei destinate consumului uman (link)
[60] Directiva Consiliului din 21 mai 1991 privind tratarea apelor uzate urbane (91/271/CEE) (link)
[61] Directiva 2008/105/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele de calitate a mediului în domeniul politicii apei, de modificare și ulterior de abrogare a Directivelor Consiliului 82/176/CEE, 83/513/CEE, 84/156/CEE, 84/498/CEE și de modificare a Directivei 84/491/CEE și 84/491/CEE 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului (link)
[62] Directiva 2006/118/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind protecția apelor subterane împotriva poluării și deteriorării (link)
[63] Directiva 2007/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[64] Directiva 91/676/CEE a Consiliului din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cauzate de nitrați (link)
[65] DIRECTIVA 2010/63/EU A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 22 septembrie 2010 privind protecția animalelor utilizate în scopuri științifice (link)
[66] Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice (versiunea codificată) (link)
[67] Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a faunei și florei sălbatice (link)
[68] Regulamentul (CE) nr. 865/2006 al Comisiei din 4 mai 2006 de stabilire a normelor detaliate privind punerea în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 338/97 al Consiliului privind protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin reglementarea comerțului cu acestea (link)
[69] Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 792/2012 al Comisiei din 23 august 2012 de stabilire a normelor de proiectare a autorizațiilor, certificatelor și a altor documente prevăzute în Regulamentul (CE) nr. (link)
[70] Decizia nr. 1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 decembrie 2013 privind un mecanism al Uniunii de protecție civilă Text cu relevanță pentru SEE (link)
[71] Regulamentul (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 mai 2012 privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide Text cu relevanță pentru SEE (link)
[72] REGULAMENTUL (CE) NR. 1907/2006 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI (link)
[73] REGULAMENTUL (CE) NR. 1272/2008 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 16 decembrie 2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor, de modificare și abrogare a Directivele 67/548/CEE și 1999/45/CE și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1907/2006 (link)
[74] REGULAMENTUL (UE) NR. 649/2012 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 4 iulie 2012 privind exportul și importul de produse chimice periculoase (link)
[75] Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării) (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[76] Regulamentul (UE) 2024/1244 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 aprilie 2024 privind raportarea datelor de mediu din instalațiile industriale, de instituire a unui portal de emisii industriale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 166/2006 (link)

[77] Directiva 2004/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind limitarea emisiilor de compuși organici volatili datorate utilizării de solvenți organici în anumite vopsele și lacuri și produse de finisare a vehiculelor și de modificare a Directivei 1999/13/CE (link)
[78] Regulamentul (UE) 2017/852 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 mai 2017 privind mercurul și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1102/2008 (Text cu relevanță pentru SEE.) (link)
[79] Regulamentul (CE) nr. 66/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind eticheta ecologică a UE (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[80] Directiva 2012/18/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 iulie 2012 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, de modificare și ulterior de abrogare a Directivei 96/82/CE a Consiliului (link)
[81] Decizia (UE) 2015/1814 a Parlamentului European și a Consiliului din 6 octombrie 2015 privind instituirea și funcționarea unei rezerve de stabilitate a pieței pentru sistemul de comercializare a emisiilor de gaze cu efect de seră din Uniune și de modificare a Directivei 2003/87/CE (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[82] 2010/634/UE: Decizia Comisiei din 22 octombrie 2010 de ajustare a cantității de cote la nivelul Uniunii care urmează să fie eliberate în cadrul sistemului Uniunii pentru 2013 și de abrogare a Deciziei 2010/384/UE [notificată în documentul C(2010) 7180] (link)
[83] 2013/448/UE: Decizia Comisiei din 5 septembrie 2013 privind măsurile naționale de punere în aplicare pentru alocarea cu titlu gratuit de tranziție a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în conformitate cu articolul 11 alineatul (3) din Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului [notificată în temeiul documentului C(2013) 5666] Text cu relevanță pentru SEE (link)
[84] Regulamentul delegat (UE) 2019/856 al Comisiei din 26 februarie 2019 de completare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește funcționarea Fondului pentru inovare (Text cu relevanță pentru SEE.) (link)
[85] Regulamentul delegat (UE) 2019/331 al Comisiei din 19 decembrie 2018 de stabilire a normelor tranzitorii la nivelul Uniunii pentru alocarea gratuită armonizată a cotelor de emisie în conformitate cu articolul 10a din Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE). (link)
[86] DECIZIA DELEGATĂ (UE) 2019/708 A COMISIEI din 15 februarie 2019 de completare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind stabilirea sectoarelor și subsectoarelor considerate a fi expuse riscului de relocare a emisiilor de carbon pentru perioada 2021 până în 2030 (link)
[87] REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2021/447 AL COMISIEI din 12 martie 2021 de stabilire a valorilor de referință revizuite pentru alocarea cu titlu gratuit a cotelor de emisii pentru perioada 2021-2025 în temeiul articolului 10a alineatul (2) din Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului (link)
[88] Regulamentul delegat (UE) 2023/2830 al Comisiei din 17 octombrie 2023 de completare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului prin stabilirea normelor privind calendarul, administrarea și alte aspecte ale licitației cotelor de emisii de gaze cu efect de seră (link)
[89] Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/927 a Comisiei din 31 mai 2021 de stabilire a factorului de corecție transsectorial uniform pentru ajustarea alocărilor gratuite de certificate de emisie pentru perioada 2021-2025 [notificată sub documentul C(2021) 3745] (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[90] Decizia (UE) 2020/2166 a Comisiei din 17 decembrie 2020 privind determinarea cotelor de licitație ale statelor membre în perioada 2021-2030 a Sistemului UE de comercializare a certificatelor de emisii (notificată sub documentul C(2020) 8945) (link)
[91] REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2023/2441 AL COMISIEI din 31 octombrie 2023 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului Consiliului în ceea ce privește conținutul și formatul planurilor de neutralitate climatică necesare pentru acordarea alocare gratuită de certificate de emisii (link)
[92] Regulamentul (UE) nr. 389/2013 al Comisiei din 2 mai 2013 de instituire a unui registru al Uniunii în temeiul Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului, Deciziei nr. 280/2004/CE și nr. 406/2009/CE ale Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 200 și nr. 1193/2011 Text cu relevanță pentru SEE (link)
[93] Regulamentul delegat (UE) 2019/1122 al Comisiei din 12 martie 2019 de completare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește funcționarea Registrului Uniunii (Text cu relevanță pentru SEE.) (link)
[94] 2006/780/CE: Decizia Comisiei din 13 noiembrie 2006 privind evitarea numărării duble a reducerilor de emisii de gaze cu efect de seră în cadrul schemei comunitare de comercializare a certificatelor de emisii pentru activitățile de

proiect în temeiul Protocolului de la Kyoto, în conformitate cu Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului (notificată sub documentul cu numărul C(2006) EEAT relevantă (link)

[95] 2011/389/UE: Decizia Comisiei din 30 iunie 2011 privind cantitatea de cote la nivelul Uniunii menționată la articolul 3e alineatul (3) literele (a)-(d) din Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisii de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității Text cu relevanță pentru SEE (link)

[96] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/2067 al Comisiei din 19 decembrie 2018 privind verificarea datelor și acreditarea verificatorilor în conformitate cu Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE.) (link)

[97] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1842 al Comisiei din 31 octombrie 2019 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește măsurile ulterioare pentru ajustările alocării gratuite a cotelor de emisie ca urmare a modificărilor nivelului de activitate (link)

[98] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1001 al Comisiei din 9 iulie 2020 de stabilire a normelor detaliate de aplicare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește funcționarea Fondului de modernizare care sprijină investițiile pentru modernizarea sistemelor energetice și îmbunătățirea eficienței energetice a anumitor state membre (link)

[99] 2013/447/UE: Decizia Comisiei din 5 septembrie 2013 privind factorul standard de utilizare a capacității în conformitate cu articolul 18 alineatul (2) din Decizia 2011/278/UE Text cu relevanță pentru SEE (link)

[100] Regulamentul delegat (UE) 2024/2620 al Comisiei din 30 iulie 2024 de completare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește cerințele pentru a considera că gazele cu efect de seră au devenit permanent legate chimic într-un produs (link)

[101] Decizia Comisiei din 4 mai 2005 de stabilire a unui chestionar în vederea prezentării de rapoarte privind aplicarea Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității și de modificare a Directivei 96/61/CE a Consiliului [notificată cu numărul C(2005) 1359]Text cu relevanță pentru SEE. (link)

[102] REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2021/447 AL COMISIEI din 12 martie 2021 de stabilire a valorilor de referință revizuite pentru alocarea cu titlu gratuit a cotelor de emisii pentru perioada 2021-2025 în temeiul articolului 10a alineatul (2) din Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului (link)

[103] 2009/450/CE: Decizia Comisiei din 8 iunie 2009 privind interpretarea detaliată a activităților de aviație enumerate în anexa I la Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului [notificată sub documentul numărul C(2009) 4293] (link)

[104] Regulamentul (CE) nr. 748/2009 al Comisiei din 5 august 2009 privind lista operatorilor de aeronave care au desfășurat o activitate de aviație enumerată în anexa I la Directiva 2003/87/CE la 1 ianuarie 2006 sau după aceasta de specificare a statului membru de administrare pentru fiecare operator de aeronave (Text cu relevanță pentru SEE) (link)

[105] Regulamentul (UE) nr. 606/2010 al Comisiei din 9 iulie 2010 privind aprobarea unui instrument simplificat dezvoltat de organizația europeană pentru siguranța navigației aeriene (Eurocontrol) pentru estimarea consumului de combustibil al anumitor operatori de aeronave cu emisii mici (Text cu relevanță pentru SEE) (link)

[106] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/2067 al Comisiei din 19 decembrie 2018 privind verificarea datelor și acreditarea verificatorilor în conformitate cu Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE.) (link)

[107] Regulamentul delegat (UE) 2019/1603 al Comisiei din 18 iulie 2019 de completare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește măsurile adoptate de Organizația Aviației Civile Internaționale pentru monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor din aviație în scopul punerii în aplicare a unei măsuri globale de piață (Text cu relevanță EEA) (link)

[108] Decizia (UE) 2023/2440 a Comisiei din 27 octombrie 2023 privind cantitatea totală de cote la nivelul Uniunii care urmează să fie alocată pentru operatorii de aeronave în cadrul Sistemului UE de comercializare a certificatelor de emisii pentru 2024 (link)

[109] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/622 al Comisiei din 22 februarie 2024 privind lista statelor care sunt considerate a fi aplicate CORSIA în sensul Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind emisiile în 2023 (link)

[110] Regulamentul (UE) 2024/1030 al Comisiei din 27 martie 2024 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 748/2009 în ceea ce privește actualizarea listei operatorilor de aeronave care desfășoară o activitate de aviație enumerați în anexa I la Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului (link)

[111] Decizia Comisiei din 5 iulie 2024 privind instruirea administratorului central al Registrului Uniunii de a introduce tabelele naționale de alocare pentru aviație pentru 2024 și 2025 în Registrul Uniunii (link)
[112] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1879 al Comisiei din 9 iulie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește calcularea cerințelor de compensare în scopul CORSIA (link)
[113] Regulamentul delegat (UE) 2023/2917 al Comisiei din 20 octombrie 2023 privind activitățile de verificare, acreditarea verificatorilor și aprobarea planurilor de monitorizare de către autoritățile administratoare în temeiul Regulamentului (UE) 2015/757 al Parlamentului European și al Consiliului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră, regulamentul delegat din transportul maritim și al Comisiei (UE) 2016/2072 (link)
[114] Regulamentul delegat (UE) 2023/2849 al Comisiei din 12 octombrie 2023 de completare a Regulamentului (UE) 2015/757 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele de raportare și transmitere a datelor agregate privind emisiile la nivel de companie (link)
[115] Regulamentul delegat (UE) 2023/2776 al Comisiei din 12 octombrie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2015/757 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele de monitorizare a emisiilor de gaze cu efect de seră și alte informații relevante din transportul maritim (link)
[116] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2297 al Comisiei din 26 octombrie 2023 de identificare a porturilor de transbordare a containerelor învecinate în conformitate cu Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului (link)
[117] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2599 al Comisiei din 22 noiembrie 2023 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește administrarea companiilor de transport maritim de către autoritățile de administrare în ceea ce privește o companie de transport maritim (like)
[118] Decizia de punere în aplicare (UE) 2023/2895 a Comisiei din 19 decembrie 2023 de stabilire a listei insulelor și porturilor menționate la articolul 12 alineatul (3-d) din Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a listei contractelor de serviciu public transnațional sau a obligațiilor de serviciu public transnațional menționate la articolul 12 alineatul (3) din directiva menționată. (link)
[119] Decizia de punere în aplicare (UE) 2024/1113 a Comisiei din 18 aprilie 2024 de modificare a Deciziei de punere în aplicare (UE) 2023/2895 în ceea ce privește lista insulelor și porturilor menționate la articolul 12 alineatul (3-d) din Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului (link)
[120] Regulamentul (UE) 2023/955 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 mai 2023 de instituire a unui Fond pentru clima socială și de modificare a Regulamentului (UE) 2021/1060 (link)
[121] Regulamentul (UE) 2018/842 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind reducerea obligatorie anuală a emisiilor de gaze cu efect de seră de către statele membre în perioada 2021-2030 care contribuie la acțiunile climatice pentru îndeplinirea angajamentelor asumate prin Acordul de la Paris și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 (Text relevant pentru SEE) (link)
[122] Decizia de punere în aplicare (UE) 2020/2126 a Comisiei din 16 decembrie 2020 privind stabilirea alocărilor anuale de emisii ale statelor membre pentru perioada 2021-2030, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2018/842 al Parlamentului European și al Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[123] Decizia (UE) 2023/863 a Comisiei din 26 aprilie 2023 privind stabilirea sumelor corespunzătoare la 20 % din depășirea globală a anumitor state membre în perioada 2013-2020, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2018/842 al Parlamentului European și al Consiliului (link)
[124] Regulamentul delegat (UE) 2019/1122 al Comisiei din 12 martie 2019 de completare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește funcționarea Registrului Uniunii (Text cu relevanță pentru SEE.) (link)
[125] Regulamentul (UE) 2018/841 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind includerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a eliminărilor din utilizarea terenurilor, modificarea utilizării terenurilor și silvicultură în cadrul climatic și energetic pentru 2030 și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 și a Deciziei nr. (link)
[126] Regulamentul (UE) 2024/3012 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2024 de instituire a unui cadru de certificare al Uniunii pentru absorbțiile permanente de carbon, agricultura carbonului și stocarea carbonului în produse (link)
[127] Directiva 2009/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind stocarea geologică a dioxidului de carbon și de modificare a Directivei 85/337/CEE a Consiliului, a Directivelor Parlamentului European

și a Consiliului 2000/60/CE, 2001/80/CE, 2004/35/CE, Regulamentul 220/CE, 2801/CE și 2201/CE (CE) nr. 1013/2006 (Text cu relevanță pentru SEE) (link)

[128] 2011/92/UE: Decizia Comisiei din 10 februarie 2011 de introducere a chestionarului care urmează să fie utilizat pentru primul raport privind punerea în aplicare a Directivei 2009/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind stocarea geologică a dioxidului de carbon [notificată sub documentul C(2011) 657] Text cu relevanță pentru SEE (link)

[129] 2010/670/UE: Decizia Comisiei din 3 noiembrie 2010 de stabilire a criteriilor și măsurilor pentru finanțarea proiectelor demonstrative comerciale care vizează captarea și stocarea geologică a CO 2 în condiții de siguranță pentru mediu, precum și proiectele demonstrative de tehnologii inovatoare de energie regenerabilă în cadrul schemei de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității instituită prin Directiva 2003/CE a Consiliului C(2010) 7499) (link)

[130] Regulamentul (CE) nr. 1497/2007 al Comisiei din 18 decembrie 2007 de stabilire, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 842/2006 al Parlamentului European și al Consiliului, cerințe standard de verificare a scurgerilor pentru sistemele staționare de protecție împotriva incendiilor care conțin anumite gaze fluorurate cu efect de seră (Text cu relevanță pentru SEE) (link)

[131] Regulamentul (CE) nr. 1516/2007 al Comisiei din 19 decembrie 2007 de stabilire, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 842/2006 al Parlamentului European și al Consiliului, cerințe standard de verificare a scurgerilor pentru echipamentele staționare de refrigerare, aer condiționat și pompe de căldură care conțin anumite gaze fluorurate cu efect de seră (Text cu relevanță pentru SEE) (link)

[132] Regulamentul (CE) nr. 304/2008 al Comisiei din 2 aprilie 2008 de stabilire, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 842/2006 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor minime și a condițiilor de recunoaștere reciprocă pentru certificarea companiilor și a personalului în ceea ce privește sistemele staționare de protecție împotriva incendiilor și stingătoarele care conțin anumite gaze fluorurate cu efect de seră (EEA) cu relevanță. (link)

[133] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2066 al Comisiei din 17 noiembrie 2015 de stabilire, în temeiul Regulamentului (UE) nr. 517/2014 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor minime și a condițiilor de recunoaștere reciprocă pentru certificarea persoanelor fizice care efectuează instalarea, întreținerea, întreținerea, repararea sau scoaterea din funcțiune a gazelor electrice cu efect de seră cu efect de seră fluorurate recuperate sau cu efect de seră fluorurate. gaze de la aparatura electrică staționară (Text cu relevanță pentru SEE) (link)

[134] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/879 al Comisiei din 2 iunie 2016 de stabilire, în temeiul Regulamentului (UE) nr. 517/2014 al Parlamentului European și al Consiliului, a modalităților detaliate referitoare la declarația de conformitate la introducerea pe piață a echipamentelor de refrigerare, aer condiționat și pompe de căldură încărcate cu hidrofluorocarburi (verificarea EEA de către un auditor independent cu relevanța acestora) (link)

[135] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2174 al Comisiei din 2 septembrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește formatul etichetelor pentru anumite produse și echipamente care conțin gaze fluorurate cu efect de seră și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 20685/2068 al Comisiei (link)

[136] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2195 al Comisiei din 4 septembrie 2024 de stabilire a formatului de transmitere a rapoartelor de date menționate la articolul 26 din Regulamentul (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului privind gazele fluorurate cu efect de seră și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 1191 al Comisiei. (link)

[137] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2065 al Comisiei din 17 noiembrie 2015 de stabilire, în temeiul Regulamentului (UE) nr. 517/2014 al Parlamentului European și al Consiliului, a formatului de notificare a programelor de formare și certificare ale statelor membre (Text cu relevanță pentru SEE) (link)

[138] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2473 al Comisiei din 19 septembrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește înregistrarea pe portalul F-gaz și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/661 al Comisieia Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2473 al Comisiei din 19 septembrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește înregistrarea pe portalul F-gaz și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/661 al Comisiei (link)

[139] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2174 al Comisiei din 2 septembrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește formatul etichetelor pentru anumite produse și echipamente care conțin gaze fluorurate cu efect de seră și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/2068 al Comisiei (link)

[140] Regulamentul (UE) nr. 537/2011 al Comisiei din 1 iunie 2011 privind mecanismul de alocare a cantităților de substanțe reglementate permise pentru utilizări de laborator și analitice în Uniune în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1005/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind substanțele care epuizează stratul de ozon (link)
[141] Regulamentul (UE) 2019/1242 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 de stabilire a standardelor de performanță privind emisiile de CO2 pentru vehiculele grele noi și de modificare a Regulamentului (CE) nr. (link)
[142] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1079 al Comisiei din 20 iulie 2020 privind verificarea și corectarea datelor menționate în Regulamentul (UE) 2018/956 privind monitorizarea și raportarea emisiilor de CO2 și a consumului de combustibil al vehiculelor grele noi (Text cu relevanță pentru SEE)Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1079 al Comisiei din 20 iulie 2020 privind verificarea și corectarea datelor menționate în Regulamentul (UE) 2018/956 privind monitorizarea și raportarea emisiilor de CO2 și a consumului de combustibil al vehiculelor grele noi (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[143] Regulamentul delegat (UE) 2021/1430 al Comisiei din 31 mai 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2018/956 al Parlamentului European și al Consiliului prin specificarea datelor care trebuie raportate de statele membre în scopul verificării emisiilor de CO2 și a consumului de combustibil al vehiculelor grele noi (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[144] Regulamentul delegat (UE) 2024/1127 al Comisiei din 8 februarie 2024 de completare a Regulamentului (UE) 2019/1242 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea principiilor directoare și a criteriilor pentru definirea procedurilor de verificare a valorilor emisiilor de CO2 și consumului de combustibil ale vehiculelor grele, verificarea în exploatare (ve de CO2 ale autoturismelor și ale vehiculelor utilitare ușoare în temeiul Regulamentului (UE) 2019/631 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) nr. 1014/2010, (UE) nr. 293/2012, (UE) 2017/1152 și (UE) 2017/1153 ale Comisiei (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[150] Regulamentul (UE) nr. 63/2011 al Comisiei din 26 ianuarie 2011 de stabilire a dispozițiilor detaliate pentru aplicarea unei derogări de la obiectivele privind emisiile specifice de CO 2 , în temeiul articolului 11 din Regulamentul (CE) nr. 443/2009 al Parlamentului European și al Consiliului Text cu relevanță pentru SEE (link)
[151] Regulamentul delegat (UE) nr. 114/2013 al Comisiei din 6 noiembrie 2012 de completare a Regulamentului (UE) nr. 510/2011 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele referitoare la cererea de derogare de la obiectivele privind emisiile specifice de CO 2 ale vehiculelor utilitare ușoare noi Text cu relevanță pentru SEE (link)
[152] Regulamentul de punere în aplicare erificare în exploatare) (link)
[145] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1362 al Comisiei din 1 august 2022 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 595/2009 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește performanța remorcilor grele în ceea ce privește influența acestora asupra emisiilor de CO2, consumului de combustibil, consumului de energie și de modificare a regulamentului de implementare a vehiculelor cu emisii zero (UE) 2020/683 (Text cu relevanță pentru SEE)Text cu relevanță pentru SEE (link)
[146] Regulamentul (UE) 2017/2400 al Comisiei din 12 decembrie 2017 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 595/2009 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește determinarea emisiilor de CO2 și a consumului de combustibil al vehiculelor grele și de modificare a Directivei 2007/46/CE și a Regulamentului (UE) nr. (Text cu relevanță pentru SEE)Text cu relevanță pentru SEE (link)
[147] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/941 al Comisiei din 10 iunie 2021 de stabilire a unei proceduri specifice de identificare a vehiculelor grele certificate ca vehicule profesionale, dar neînmatriculate ca atare și care aplică corecții la media anuală a emisiilor specifice de CO2 ale unui producător pentru a lua în considerare vehiculele respective (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[148] Regulamentul (UE) 2019/631 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2019 de stabilire a standardelor de performanță privind emisiile de CO2 pentru autoturismele noi și pentru vehiculele utilitare ușoare noi și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 443/2009 și (UE) nr. 510/2011 (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE.) (link)
[149] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/392 al Comisiei din 4 martie 2021 privind monitorizarea și raportarea datelor referitoare la emisiil(UE) 2023/2767 al Comisiei din 13 decembrie 2023 de stabilire a unei proceduri de omologare și de certificare a tehnologiilor inovatoare care contribuie la reducerea emisiilor de CO2 generate de autoturisme și de vehiculele utilitare ușoare, în temeiul Regulamentului (UE) 2019/631 al Parlamentului European și al Consiliului (link)

[153] 2012/100/UE: Decizia Comisiei din 17 februarie 2012 privind o metodă de colectare a primelor pentru emisiile suplimentare de CO 2 generate de autoturismele noi în temeiul Regulamentului (CE) nr. 443/2009 al Parlamentului European și al Consiliului Text cu relevanță pentru SEE (link)
[154] 2012/99/UE: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 17 februarie 2012 privind dispozițiile detaliate de colectare a primelor pentru emisiile suplimentare de CO 2 generate de vehiculele utilitare ușoare noi, în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 510/2011 al Parlamentului European și al Consiliului Text cu relevanță pentru SEE (link)
[155] Regulamentul delegat (UE) 2023/2867 al Comisiei din 5 octombrie 2023 de completare a Regulamentului (UE) 2019/631 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea principiilor directoare și a criteriilor pentru definirea procedurilor de verificare a valorilor emisiilor de CO2 și ale consumului de combustibil ale autoturismelor și ale vehiculelor utilitare ușoare în circulație (verificare în circulație) (link)
[156] Consolidated text: Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2866 al Comisiei din 15 decembrie 2023 de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2019/631 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea procedurilor de verificare a valorilor pentru emisiile de CO2 și consumul de combustibil ale autoturismelor și ale vehiculelor utilitare ușoare aflate în circulație (verificare în circulație) (link)
[157] Decizia Comisiei din 18 februarie 2002 privind un format comun pentru transmiterea rezumatelor datelor naționale privind calitatea combustibililor [notificată sub documentul numărul C(2002) 508] (link)
[158] Directiva 2002/49/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 iunie 2002 privind evaluarea și gestionarea zgomotului ambiental - Declarație a Comisiei în cadrul comitetului de conciliere privind Directiva privind evaluarea și gestionarea zgomotului ambiental (link)
[159] Directiva (UE) 2024/2881 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2024 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa (reformare) (link)
[160] 2011/850/UE: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 12 decembrie 2011 de stabilire a normelor pentru Directivele 2004/107/CE și 2008/50/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește schimbul reciproc de informații și raportarea privind calitatea aerului înconjurător [notificată în documentul C(2011) 90] (link)
[162] Regulamentul (UE) nr. 1257/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 noiembrie 2013 privind reciclarea navelor și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1013/2006 și a Directivei 2009/16/CE Text cu relevanță pentru SEE (link)
[163] Regulamentul (UE) 2025/40 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 decembrie 2024 privind ambalajele și deșeurile de ambalaje, de modificare a Regulamentului (UE) 2019/1020 și a Directivei (UE) 2019/904 și de abrogare a Directivei 94/62/CE (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[164] Regulamentul (UE) 2023/1542 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iulie 2023 privind bateriile și bateriile uzate, de modificare a Directivei 2008/98/CE și a Regulamentului (UE) 2019/1020 și de abrogare a Directivei 2006/66/CE (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[165] 2003/33/CE: Decizia Consiliului din 19 decembrie 2002 de stabilire a criteriilor și procedurilor de acceptare a deșeurilor la depozitele de deșeuri în conformitate cu articolul 16 și cu anexa II la Directiva 1999/31/CE (link)
[166] Directiva 2011/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2011 privind restricționarea utilizării anumitor substanțe periculoase în echipamentele electrice și electronice (reformare) Text cu relevanță pentru SEE (link)
[167] Directiva 2006/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 februarie 2006 privind gestionarea calității apei de scăldat și de abrogare a Directivei 76/160/CEE (link)
[168] 2014/431/UE: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 26 iunie 2014 privind formatele de raportare privind programele naționale de punere în aplicare a Directivei 91/271/CEE a Consiliului [notificată prin documentul C(2014) 4208] (link)
[169] Directiva (UE) 2024/3019 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 noiembrie 2024 privind tratarea apelor uzate urbane (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE) (link)
[170]Propunere de DIRECTIVĂ A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI de modificare a Directivei 2000/60/CE de instituire a unui cadru pentru acțiunea comunitară în domeniul politicii apei, a Directivei 2006/118/CE privind protecția apelor subterane împotriva poluării și deteriorării și a Directivei 2008/105/CE privind standardele de calitate a mediului în domeniul politicii apei (link)
[171] Propunere de DIRECTIVA A PARLAMENTULUI EUROPEAN SI A CONSILIULUI privind monitorizarea si rezistenta solului (Legea privind monitorizarea solului) (link)
[172] Regulamentul (UE) 2024/1991 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2024 privind refacerea naturii și de modificare a Regulamentului (UE) 2022/869 (Text cu relevanță pentru SEE) (link)

[173] Regulamentul (UE) nr. 511/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 privind măsurile de conformitate pentru utilizatori din Protocolul de la Nagoya privind accesul la resursele genetice și împărțirea echitabilă și echitabilă a beneficiilor care decurg din utilizarea acestora în Uniune Text cu relevanță pentru SEE (link)
[174] Regulamentul (UE) nr. 995/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 octombrie 2010 de stabilire a obligațiilor operatorilor care introduc pe piață lemn și produse din lemn Text cu relevanță pentru SEE (link)
[175] Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 607/2012 al Comisiei din 6 iulie 2012 privind normele detaliate privind sistemul de due diligence și frecvența și natura controalelor asupra organizațiilor de monitorizare prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 995/2010 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a obligațiilor operatorilor care introduc lemn și produse din lemn pe piața relevantă Textul EEA (link)
[176] Regulamentul delegat (UE) nr. 363/2012 al Comisiei din 23 februarie 2012 privind normele de procedură pentru recunoașterea și retragerea recunoașterii organizațiilor de monitorizare, astfel cum este prevăzut în Regulamentul (UE) nr. 995/2010 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a obligațiilor operatorilor care introduc pe piață lemn și produse din lemn relevante. (link)
[177] REGULAMENTUL (UE) 2023/1115 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 31 mai 2023 privind punerea la dispoziție pe piața Uniunii și exportul din Uniune al anumitor mărfuri și produse asociate cu defrișarea și degradarea pădurilor și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 995/2010 (link)
[178] Regulamentul (CE) nr. 2173/2005 al Consiliului din 20 decembrie 2005 privind instituirea unui sistem de licențe FLEGT pentru importurile de lemn în Comunitatea Europeană (link)
[179] Regulamentul (CE) nr. 1024/2008 al Comisiei din 17 octombrie 2008 de stabilire a măsurilor detaliate de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 2173/2005 al Consiliului privind instituirea unui sistem de licențe FLEGT pentru importurile de lemn în Comunitatea Europeană (link)
[180] 2014/762/UE: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 16 octombrie 2014 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Deciziei nr. 1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind un mecanism al Uniunii de protecție civilă și de abrogare a Deciziilor Comisiei 2004/277/CE, Euratom și 2013/UE (documentul E606007 C(2014) 7489) Text cu relevanță pentru SEE (link)
[181] Decizia de punere în aplicare (UE) 2019/1310 a Comisiei din 31 iulie 2019 de stabilire a normelor privind funcționarea Pool-ului european de protecție civilă și a rescEU [notificată sub documentul C(2019) 5614] (Text cu relevanță pentru SEE.) (link)
[182] Decizia de punere în aplicare (UE) 2019/570 a Comisiei din 8 aprilie 2019 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Deciziei nr. 1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește capacitățile rescEU și de modificare a Deciziei de punere în aplicare 2014/762/UE a Comisiei (notificată sub documentul C(2013/UE) cu relevanță) (Tex. (link)
[183] Directiva 87/217/CEE a Consiliului din 19 martie 1987 privind prevenirea și reducerea poluării mediului cu azbest (link)
[184] Directiva 2009/126/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 privind etapa II de recuperare a vaporilor de benzină în timpul realimentării autovehiculelor în stațiile de benzină (link)
[185] Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind participarea voluntară a organizațiilor la o schemă comunitară de management și audit ecologic (EMAS), de abrogare a Regulamentului (CE) nr. (link)
[186] Decizia (UE) 2023/2463 a Comisiei din 3 noiembrie 2023 privind publicarea ghidului utilizatorului de stabilire a pașilor necesari pentru a participa la sistemul UE de management și audit ecologic (EMAS) în temeiul Regulamentului (CE) nr. (link)